

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések a hirdetések díja is küldendő.	Lapfőszerkesztő: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Bákóczy-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 koron. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kórirata a szerkesztő címeire irányítandó, ha külsőre alkalmasnak díjaztatnak.
---	---	--

Feladós szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21. II.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

Átmeneti teendők a háború után.

A háború grafikus vonala szemlátomást lefelé görbül. Azon a részen, melyet az ukránokkal való béke megkötése ütött leghatalmasabb ellenségünk diplomáciai frontján, megjelent végre a látóhatáron első pirkadása az általános békének, amely ha még nincs is itten, de már feltartóztathatatlannul közeledik. Négy év óta folyton csak a Ma emésztő gondja ülte meg a lelkeket: most a Holnap reménységei is kezdenek derengeni.

Ennek biztató tudatában csak természetes, hogy úgy gazdasági, mint szociális és kulturális téren, sőt a fajegészségügy terén is nagyszabású mozgalmak indulnak meg, hogy megteremtsek areánk kényszerített háborús állapotról az átmenetet normálisabb viszonyokra, amelyek jó sokáig nem lesznek ugyan még normálisak s talán sohasem is lesznek többé a háborúelőttiek, de éppen ezért csak annyival szükségesebb a megfelelő átmenetről való gondoskodás.

Elnökségünk böles előrelátással mindjárt a háború első évében megtette idevonatkozólag az első lépéseket. Még 1914 augusztus havában kieszközölte a belügyminiszter urnál, hogy a törvényhatóságok első tisztviselői felhívást kapjanak arra nézve, miszerint igyekezzenek minden rendelkezésre álló eszközzel odahatni, hogy amennyiben a behívások folytán akár az önkéntes, akár pedig a községi (köteles) tűzoltóságok létszáma megfogyat-

kozik, a hiány ne csak pótoltsassék, hanem a tűzvédelmi intézmény körébe, az arra alkalmas egyének, a korhatártól eltekintve és az eredeti létszámot meghaladólag is, minél nagyobb számban bevonassanak.

Mikor pedig ez nem mutatkozott eléggé hatályosnak, 1915. évi március 31-ki felterjesztésével provokálta a 98.056/1915. számú belügyminiszteri kijelentést, amely szerint a tűzoltóságok húsz éves koron alul a 16-ik életévig, negyvenen felül pedig az 56-ik évig terjedő korban lévő egyének sorából is kiegészíthetők és illetőleg az arra alkalmas egyének a tűzoltói szolgálatra, életkorra való tekintet nélkül, bevonhatók.

E voltaképpen még háborus intézkedésnek az érvényben hagyására az átmeneti években is feltétlen szükség lesz. Bizonyosra vehető ugyanis, hogy a jogok kiterjesztésével bekövetkező demokratikus világ folyása magával fogja hozni az önzőbb felfogás terfoglalását; az altruisztikus gondolkodás egyidejű visszaszorulása mellett pedig önkéntes buzgólkodásra mind szűkebb határok közt számíthatunk. Ahogy nincs többé cseléd, csak háztartásbeli alkalmazott, azonkép nem lesz többé — legfeljebb szórványosan — önkéntes tűzoltó sem.

Az átmenetet előkészítő másik ilyen intézkedést az Elnökség 1916-ban tette meg. Ekkor ugyanis már mind nyilvánvalóbbá lett, hogy a szerek javi-

tása és pótlása — részben anyagihiány miatt, részben pedig abból folyólag, hogy fecskendőgyáraink is kizárólag csak a hadsereg számára dolgoztak — egyszerűen lehetlenné vált. A mutatózó fogyatékoságok pótlása, valamint új szerelvények beszerzése azonban kezdetben a háború után sem lesz a tűzoltószergyárak révén eszközölhető. Ellenben felszabadulnak mindazok a tűzvédelmi felszerelések, amiket a hadsereg saját jól felfogott érdekében tartott, készleteinek tűz ellen való megvédése céljából, a maga szolgálatában. E majdan használaton kívül kerülő szerek valószínűleg békében is még igen jól lesznek használhatók, mert a hadsereg azokat jókarban tartotta. Biztosításuk tehát tűzoltóságaink számára kétségkívül eminens fontosságú. S a honvédelmi miniszter 422.454/916. számú leiratában kijelentette, hogy a háború befejeztével rendelkezésre jutó tűzoltószerek értékesítése tárgyában az Országos Szövetség idevonatkozó kérelme előjegyzésbe vétetett.

Harmadszor új tiszt generáció nevelése lesz az egyik legsürgősebb átmeneti feladat. Mert a háború a képzett tűzoltótisztek létszámát megtizedelte s új kontingens nevelése, alkalmas anyag hiányában, nem volt lehetséges. A rendezendő tisztképző tanfolyamokat azonban mindjárt azzal kell kezdenünk, aminek megállapításával végeztük a háború előtti béke idejét: töröljük a numerus clausust, engedjük mindenkinek oda a tudás emlőjéhez. És senki jelentkezőt ne utasítsunk vissza. Vagyis tartssuk az elméleti órákat korlátlan hallgatószámmal, a gyakorlati résznél pedig, ahol az oktatás csak megszábotott létszámú szakaszokkal lehet sikeres, formáljunk annyi szakaszt, amennyi a jelentkezőkből kitelik. Az így előálló munkatöbblet némi kiegyenlítése végett pedig az intelligensebb elemekből összeállítandó szakaszoknál esetleg restringálhatjuk is a

haladéktalan megépítését. Így némileg mi is hozzájárulunk először a Budapesten máris érezhető lakásinség enyhítéséhez, másodsor pedig a háború után nagy szociális jelentőséggel bíró munkaalkalom szaporításához s ezzel az építőipar kívánatos föllendítéséhez. Nyugodtan megkezdhetjük pedig az építkezést, mert saját erre kihasított tőkénk is gyarapodott s a biztosító társulatok, melyeknek nagyobb adománya még mindig várandó, felhalmozódott tőkéjük nagyságát tekintve, épp oly kevésbé fognak idegenkedni egy esetleg jelzálogos kölcsön folyósításától, mint ahogy a háború nyomán fellépett nagy pénzbőség miatt a pénzintézetek sem igen zárkóznak el, még a kevésbé kedvező feltételű törlesztéses kölcsön nyújtásától sem. A kormány állandó évi segélye pedig, ahogy a háború alatt nem maradt el, azonkép folytatólag is jelentékeny marad, főleg a soffőr-iskola odahelyezése révén. És a székesfőváros, mely a Diószeghi-ut környékének a kidolgozott csatornázó terv kapcsán előrelátható nagy fejlődőképessége miatt most már csakugyan nem halaszthatja soká, hogy ez a vidék külön tűzörséget ne kapjon, alighá fogja elszalasztani a kedvező alkalmat, mely relative olcsó évi bérért annyira modern helyiséget kínál neki a Kelenföld tűzörsége számára.

Volna aztán még egy ötödik átmeneti teendő is, mely a most mind sürűbben hangoztatott „erők egyesítésének nagy elvéből“ folyik. Erről azonban — a t. Szerkesztő ur engedelmével — majd legközelebb.

* Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága a lapunkban most közlés alatt álló módosított tűzrendészeti szabályrendeletnek tervezetét december 17-iki közgyűlésében tárgyalta s jóváhagyás végett — változtatlan szövegezésben — a belügyminiszterhez rendelte azt felterjeszteni. A közgyűlés folyamata alatt a vármegyeházán tűz is támadt; egy kívülről fűthető kályha előterében a szemét és fakészlet gyulladt meg.

**A magyar kir. belügyi miniszternek
1127/918. sz. körrendelete.**

A magyar szent korona országainak fémközpontja r.-t. a Magyarországon használhatatlan tűzifecskendők és más használatra nem alkalmas tűzoltószervevények fémanyagának beszoigáltatása iránt 1917. év folyamán a m. kir. honvédelmi minisztérium intézkedését kérte.

Az igénybevételre nézve kiadandó rendelet tervezetének elkészítése előtt azonban a m. kir. honvédelmi Miniszter ur Ónagyméltósága, a belügyminisztérium, továbbá a horvát bán, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség és a tűzoltószerek gyártásával foglalkozó néhány budapesti cég, valamint a horvát-szlavonországi tűzoltó-szövetség képviselőinek részvételével a honvédelmi minisztériumban 1917. évi december hó 20-ára értekezletet hívott egybe.

Ez értekezlet eredményeként a m. kir. belügyi Miniszter Ur folyó évi január hó 11-én kelt és valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének megküldött alábbi körrendeletet bocsátotta ki:

Használhatatlan tűzifecskendők fémanyagának hadicélokra beszoigáltatása.

(Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.)

A fecskendők fémanyaga, tekintettel a tűzvédelemhez fűződő fontos közérdekekre, ez idő szerint hadicélokra igénybe véve még nincsen. A hadsereg nagy fémszükséglete mindazonáltal kívánatossá, sőt hazafias kötelességgé teszi, hogy azok, akiknek hasznavehetetlen fecskendőjük van, ennek rézanyagát hadicélokra már most önként beszoigáltassák.

Ehhez képest felhivom ^{Alispán} Polgármester urat, intézkedjék az iránt, hogy a törvényhatóság területén levő, köz- vagy magántulajdont képező, vörösrézszelkázános, hasznavehetetlen kocsis- és targoncafecskendők és tűzoltó felszerelési tárgyak rézanyaga lehetőleg mielőbb és minél teljesebb mértékben hadi célokra önként beszoigáltassék. A beszoigáltatás kifejezetten csakis a hasznavehetetlen fecskendőkre és tűzoltó felszerelési tárgyakra vonatkozik, nem terjed ki tehát azokra a fecskendőkre és felszerelésekre, amelyek tartására a tulajdonos község rendeltileg kötelezve van, még abban az esetben sem, ha ezek valamely most ki nem javítható hiba folytán üzemképes állapotban ez idő szerint nem is volnának. Ez utóbbiakat tehát nemcsak beszoigáltatni nem kell, hanem inkább minél előbb használhatókká kell tenni. Ugy szintén mellőzni kell oly fecskendők fémanyagának a beszoigáltatását is, amelyek műtörténelmi értékkel bírnak, mivel ezek tűzoltómuzeumok számára érintetlenül fenntartandók.

A leszerelt fémanyagokat a magyar szent korona országai fémközpontjának legközelebbi fémbeváltó helyére kell beszoigáltatni, amely fémbeváltó helyek kötelesek azt, beleértve a szállítás és leszerelés költségeit, idegen alkatrészek nélkül mért súlyban vörösrézről kilogrammonként 7 K, sárgarézről pedig kilogrammonként 4 K. térítési árért átvenni.

Budapest, 1918. évi január hó 11-én.

A miniszter helyett:

Dr. Palugyay s. k.,
államtitkár.

Mármrossziget köszönete.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség
tekintetes Elnökségének

Budapest.

A városi tanácshoz 1917. évi november hó 11-én 504/917. szám alatt kelt átiratára hivatkozással tisztelettel értesitem, hogy a helybeli cs. és kir. hadtápállomás-parancsnokság 2607. számú átirata szerint a városi tanácsnak a m. kir. honvédelmi minisztériumhoz 17.108/917. szám alatt benyújtott kérelmére a császári és királyi hadsereg főparancsnokság 25.864/917. sz. rendeletével elrendelte, hogy a tűzoltóságunk létszáma a helybeli helyőrség által pótlandó; ennek következtében a cs. és kir. hadtápállomás-parancsnoksággal olyan megállapodás létesült, hogy 10 saját katonánk és 40 hadifogoly fog a tűzoltó szolgálatra kiképezetni, akik közül 4 katona és 12 hadifogoly állandó készenlétben a tűzoltó-őrtanyán lesz. Amidőn tehát a javaslatomra megindított ezen akció sikerült, nem mulaszthatom el, hogy ugy a magam, mint tűzoltóságunk nevében is hálás köszönetemet ne fejezzem ki a tekintetes Elnökségnek nagyértékű zives közbenjárásáért, amely lényegesen megkönnyítette városunknak fokozottabban veszélyeztetett tűzbiztonsága tekintetében való fáradságos munkálkodásomat.

Mármrossziget, 1917. évi december hó 10-én.

Nemes Rezső,
parancsnok.

Fejérvármegye

módosított tűzrendészeti szabályrendeletének
tervezete. (Folytatás.)

A mentési szolgálat ellátása körül szükséges gyógyszerek és eszközök költségeit a községek lehetőleg a tűzoltó alap terhére szerzik be, de ha ez elegendő fedezetet nem nyújt, akkor a községi költségvetés keretében kell évről-évre gondoskodni erről is.

A mentési ügy ellátását a járásorvos ellenőrzi, a főfelügyeletet pedig a vármegye tisztí főorvosa gyakorolja, és a mentési feladatot a főszolgabírák is ápolják, (53. §. 3. pont.)

VII. Fuvarozási szolgálat.

40. §. Lófogattal bíró minden községi lakos évenként az év elején létszámba veendő és ezek sorrend szerinti készenlėti szolgálatra beosztandók, s ezen sorrend egy bizonyos időtartamon át előre megállapítandó. Az ekként kijelölt fuvaros a reá eső időben gyakorlatozás és tűz esetén fogatával a szereket első sorban tartozik szállítani, melyért az előjáróság a tűzoltó pénztár terhére bizonyos díjat állapíthat meg. Ha netán valamely községben bizonyos jutalmi összeg van megállapítva azon fogattulajdonosnak, ki első vagy másodsorban érkezik a tűzoltószerekkel a vész színhelyére, a gyors kivonulás szempontjából nem mentesíti a községet — legalább nyári időszakban az aratás és cséplés idején — a fentjelzett sorrend szerinti készenlét rendszeresítésének kötelezettsége alól.

Lófogattal nem bíró, hanem szarvasmarhával gazdálkodó egyének ellenértéket képező pénzbeli hozzájárulással tartoznak a fogat kiállítás közterhében résztvenni, mely hozzájárulást az előjáróság állapítja meg. Ilyetén megállapítás ellen netán emelt felszólamlás esetén a fő-

szolgabíró, végérvényesen pedig az alispán határoz és a megállapított hozzájárulási összeg közigazgatási úton hajtandó be a tűzoltó pénztár javára.

Aki fuvarozással vesz részt a tűzvédelmi kötelezettségben, az a kényszer tűzoltó szolgálataira való beosztásnál előnyben részesítendő.

IX. Tűzoltás.

41. §. Jelzett tűzvész esetén köteles a tűzoltóparancsnok és a tűzrendészet községi kezelésével külön megbízott előljárásági tag azonnal a tűz színhelyére sietni és ott a tűz gyors elfojtására szükséges intézkedéseket megtenni, első sorban pedig a szerek rögtöni kiszállításáról, s a víznek minden erővel való szállításáról, valamint az emberi és állatmentésről, nemkülönbben a veszélyeztetett vagyron megvédelmezéséről gondoskodni.

Hasonlólag a tűzoltó csapat tagjai első sorban kötelesek bármimemű munkájukat rögtön abbahagyva a tűz színhelyére sietni, esetleg a tűzvédelmi eszközök szállításánál segédkezni és a vészhelven a tűzoltóparancsnok vagy annak távollétében az utána következő bármilyen rangú felettesének utasításai szerint tűzoltó köteleit teljesíteni mindaddig, míg a tűz végleg el nem oltatott vagy a felállított védelmi készültség feladata nélkülözhetővé vált.

Amely tűzoltó a mezon foglalkozik, az tartozik onné is sietve a tűzszínhelyre vonulni.

Ha a tűz előreláthatólag oly terjedelmet fog ölteni, melynél fogva a község saját tűzvédelmi ereje a vész leküzdésére nem mutatkozik elégségesnek, köteles a tűzrendészet kezelésével megbízott előljárásági tag a szomszédos községeket segélyre felhívni. (20. §.) Az ily szomszédsegély igénybevételével felmerült károkat és költségeket azon község tartozik megtéríteni, melynek érdekében a kivonulás történt. Vitás esetben a főszolgabíró, végleg pedig az alispán dönt.

Ilynemű felhívásnak köteles a felhívott község előljárásága haladék nélkül eleget tenni.

A tűz színhelyén biztonságba helyezett vagyron őrzéséről a községi előljárásági tag gondoskodni tartozik.

A tűzoltás műszaki vezetése a tűzoltóparancsnokot illeti meg, ki intézkedéseieért felelős, míg a rendőri természetű dolgokat a községi bíró illetőleg a tűzrendészet kezelésével megbízott külön előljárásági tag intézi, kinek e részben a csendőrség segédkezik.

Éjjel kiűtött tűzvész esetén a vész helyére vezető utcákban az utcára nyíló ablakok kivilágítandók, ha pedig az utcára ablak nem nyílik, a ház előtti tér lámpással világitandó meg.

A fogattulajdonosok vész esetén minden külön felszólítás nélkül tartoznak azonnal a tűzoltóeszközök és vízszállítás végett segélyre sietni, melyet a soros elfogatos büntetés terhe mellett első sorban köteles teljesíteni.

Nagy veszedelem esetén felszólítás folytán a község bármely lakója rang, nem és foglalkozáskülömbőség nélkül tartozik a tűzvédelemben feckendőnyomás, vízfordás, tárgyak őrzése és egyéb teendőknél segédkezni, ha nem tartozik is a tűzoltói kötelezettségekhez vagy az alól bármilyen cimen felmentve van. (1886. XXII. t.-c.)

42. §. Tűzvész esetén senki sem tilthatja el a tűzoltócsapat attól, hogy a színhelyre, a vész

dőt azonban a tűzoltók a vezényletet intéző parancsnok utasítása szerint látják el, s annak tartoznak engedelmességgel.

Ha a tűzoltás munkájában több község tűzoltósága segédkezik a fővezényletet a helyi tűzoltóparancsnokot illeti meg. Ha netán a tűznél a járási tűzrendészeti felügyelő is megjelenik, annak szakvéleménye irányadó.

A tűz színhelyét a tűzoltók addig el nem hagyhatják míg a távozásra a parancsnok engedelmet nem ad.

Az oltási művelet abbahagyása után egy tartalékörség hagyandó a vész színhelyén a netán kiújuló veszély elhárítására.

A visszamaradt tartalékörség a károsultnak az égési törmelék eltávolításában segédkezik. De nagyobb gazdaságok, gyárak és ipartelepek károsultjai, vagy akik nyilván tűzbiztosítási kártérítésben részesülnek a takarítási műveletet saját alkalmazottaikkal, illetőleg saját költségükön foganatosítani tartoznak.

43. §. A tűz színhelyéről való elvonulás után a használt tűzvédelmi eszközök hiánytalan megléte felülvizsgálandó, azok haladék nélkül kitisztítandók, az elromlott tárgyak sürgősen kijavítandók és a hiányok késedelem nélkül pótlandók.

Különös gond fordítandó a használt vászontömlők alapos megmosására és azoknak árnyékos szellős helyen való szárítására, valamint a fecskendők és lajtok jókarba helyezésére, illetve ez utóbbiak ismételt megtöltésére.

44. §. A tűz teljes eloltása után, de legfeljebb 48 óra múlva köteles az előljáráság nemcsak a statisztikai hivatal adatait elkészíteni, hanem tűzvizsgálatra határidőt kitűzni, arról a járási főszolgabíró és jár. tűzr. felügyelőt értesíteni, az illetékes csendőrsparancsnokot, a helybeli tűzoltó parancsnokot s netán szükségesnek vélt tanukat és szakértőket megidézni és ez utóbbiak közreműködésével részletes tűzvizsgálatot foganatosítani. Fontosabb esetekben a főszolgabíró és jár. tűzr. felügyelő lehetőleg köteles szintén megjelenni ezen tűzvizsgálatokon.

A tűzvizsgálatról jegyzőkönyv veendő fel, melyben fel kell sorolni a tűz keletkezésének és eloltásának idejét, keletkezésének okát és módját, mellékkörülményeit, az elégett tárgyak minőségét és értékét, a károsultak neveit és azt, hogy hol és mily összeg erejéig volt az elégett tárgy biztosítva, történt-e emberben, állatban, butorban, élelmiszerekben kár s minő összegben. Főleg kinyomozandó a tűzkár valószínű oka és hogy e részben kit terhel a felelősség s minő mulasztások derültek ki a károsult vagy más egvének részéről. Megállapítandó azon körülmény is, hogy a tűzoltói intézkedések mennyiben voltak megfelelők a kívánalmaknak kivonulás, működés, és vízszedés szempontjából, s nem mutatkozott-e részben szintén hiányosság és ha igen, miben álltak ezek. Végül jegyzőkönyvileg mondja ki a bizottság, hogy mit javasol a jövőre nézve.

A felvett jegyzőkönyvet a bizottság minden tagja aláírja és az a járási főszolgabíróhoz eredetben beterjesztendő, melynek alapján a főszolgabíró a netáni büntetőjogi megtorlás, a mulasztás helyreállítása avagy általában a szükségesnek látott további intézkedések tekintetében

a bizottság rogtan saját nataskreben is intézkedhetik.

A tűzvizsgálati jegyzőkönyvekből a járási tűzr. felügyelő év végén jelentést állít össze, melyben a járás minden községére vonatkozó adat, javaslat és észrevétel bele foglalandó és ezen évi jelentés a várm. tűzr. felügyelőhöz év végén beterjesztendő, ki ezek összesítésével a vármegyei tűzoltó szövetséghez együttes jelentést tesz.

A tűzbiztosító társaságok részére kiállított ártatlansági bizonyítványok az itt szóban forgó jegyzőkönyv alapján állítandók ki. A jegyzőkönyv szerkesztése és az ártatlansági bizonyítványok kiadása tekintetében zsinórmértékül szolgálnak különben az 1870. évi aug. 24-én 3339., az 1879. évi okt. 22-én 47281., az 1882. évi aug. 14-én 32706 és végül 1882. sept. 17-én 49925 számok alatt annak idején kibocsájtott Belügyminiszteri körrendeletek.

X. Hatósági ellenőrzés.

45. §. A tűzrendészeti felügyelet az alispán és járási főszolgabírák képviselőjében a Fejérvármegyei tűzoltó szövetség, illetőleg ennek előterjesztése alapján kinevezett vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelők — mint hivatalos hatósági szakközegek — gyakorolják.

46. §. Az alispán mellé rendelt szakközeg a „vármegyei tűzrendészeti felügyelő”, ki ezen tisztségéből folyólag minden tűzoltói és tűzrendészeti ügyben mint szakelődő nemcsak véleményt, hanem rendszeres elintézési tervet köteles az alispán és törvényhatósági bizottság számára készíteni, épügy, mipt az a vármegye egyéb szakközegei (számvevőség, tiszti főügyész, főorvos, államépítészeti hivatal, tanfelügyelő, iparfelügyelő, gazdasági felügyelő és állatorvos) szerkeszteni tartoznak.

A járási főszolgabírák közvetlen szakközegei a járás területére kinevezett járási tűzrendészeti felügyelők, kik szintén mindennemű tűzrendészeti kérdésben az illető főszolgabíró rendelkezésére állanak s részére nemcsak szakvéleményt nyilvánítani, hanem a járás községeiben előforduló tűzvédelmi és tűzrendészeti ügyek ellátásánál a szükséghez képest személyesen is közreműködni kötelesek.

47. §. A járási tűzrendészeti felügyelők működését a vármegyei tűzr. felügyelő ellenőrzi, miért is ez utóbbinak joga van tetszése szerint a vármegye bármely községében hivatalosan megjelenni, az illető község tűzoltó parancsnokát és a járási felügyelőket megfelelően utasítani, a község előjáróságát pedig a netáni hiányosságok eloszlatására figyelmeztetni.

A vármegyei tűzr. felügyelő fontosabb és további intézkedést igénylő esetekben a vármegyei tűzoltó szövetség elnökségéhez tesz előterjesztést, sürgős esetben közvetlen a főszolgabíró vagy alispánhoz.

A járási főszolgabíráknak szintén jogukban áll a járási tűzr. felügy. működésére nézve, vagy bármely más irányú észleletek esetén a vármegyei tűzoltó szövetség elnökségéhez előterjesztéssel élni.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő működéséért az alispán és a tűzoltó szövetség elnökségének felelős s ez irányban felmerülő esetben a szövetség gyűlése megfelelőleg határoz.

48. §. Minden járás területére rendszerint egy jár. felügyelő alkalmaztatik. Ha azonban a szolgálat érdeke úgy kívánja, vagy ha a járási felügyelő lakhelye ezt szükségessé teszi, a járás községeinek földrajzi fekvését véve figyelembe még egy felügyelő is alkalmazható. E felosztás

jan a vármegye alispánja határoz.

49. §. Tűzrendészeti felügyelővé olyan egyén (lehetőleg szakvizsgázott tűzoltó tiszt) ajánlandó és nevezhető ki, kinek elméleti és gyakorlati képessége, általános műveltsége, foglalkozása és társadalmi állása biztosítékul szolgál arra, hogy tisztségének betöltésére képes. Amennyiben átmenetileg oly egyén nevezetné ki felügyelővé, ki tűzoltói szakvizsgát előzőleg még nem tett, annak kinevezése csak ideiglenes és kineveztetése alkalmával kötelezendő arra, hogy a magyar országos tűzoltó szövetség által tartani szokott országos tűzoltó tiszti tanfolyamon egy éven belül szakvizsgát tegyen s azt igazolja. Ellenkező esetben kinevezése visszavonható.

Alaki minősítés szempontjából a műegyetem vagy más főiskolai képezítés és középiskolai érettségi bizonyítvány vagy ezzel egyenértékű más képezítés igazolása előnyt biztosít.

50. §. A vármegyei tűzrendészeti felügyelőt a Fejérvármegyei tűzoltó szövetség javaslata folytán és az alispán előterjesztése alapján a főispán nevezi ki, míg a járási tűzrendészeti felügyelőket ugyancsak a tűzoltó szövetség javaslata és az illető főszolgabíró meghallgatása után a vármegye alispánja nevezi ki, miről az illetők és a tűzoltó szövetség elnöksége valamint a járási főszolgabírók hivatalosan írásban értesítendők.

A végleges kinevezés állandó jellegű. Azonban ha a kinevezett tűzrendészeti felügyelő ezen tisztségét hanyagul végzi, annak teljesítésére bármely tekintetben képtelennek vagy magaviselete által állására méltatlannak mutatkozik és a szakvizsgát le nem tette, a tűzoltó szövetség előterjesztése alapján a kinevező hatóság által állásától bármikor fölmenthető. Az ilyenképp, vagy önkéntes lemondás folytán megüresedett állás betöltése iránt a tűzoltó szövetség elnöksége sürgősen intézkedni tartozik.

51. §. A tűzrendészeti felügyelők teendői közigazgatási feladatot képezvén, e tisztségük gyakorlása közben megyehatósági személyeknek tekintendők s ennek megfelelő jogvédelemben részesítendők.

A felügyelő egyszersmind működő tűzoltó is lévén őt a magyar országos tűzoltószövetség szabályai szerint való tiszti rang illeti meg s az abban meghatározott egyenruhát viselni jogosult.

Ha a felügyelő hivatalos eljárása közben polgári ruhát visel, — különösen ha tűzoltócsapat gyakorlatán vagy felülvizsgálatán vesz részt — ismertető jelvény gyanánt a vármegye színét képviselő zöld-sárga posztó karszalagot tartozik viselni, melyen sárga éreből készült vármegyei címer alkalmazandó „Fejérvármegyei Tűzrendészeti Felügyelő” körirattal. Különben a vármegye cimere minden működő tűzoltó sapkáján és sisakján alkalmazandó, mely érc-cimerek tömeges beszerzéséről az illető község terhére a vármegyei tűzoltó szövetség elnöksége gondoskodik.

52. §. A tűzrendészeti felügyelők a Fejérvármegyei tűzoltó szövetség pénztárából a szövetség által meghatározott évi utazási átalányt élveznek.

Ezen átalány terhére a vármegyei tűzr. felügyelő belátása szerinti időközönként, a járási tűzr. felügyelők ellenben a körletükhöz tartozó községeket legalább egyszer évente az aratási időszakot megelőzőleg feltétlenül meglátogatni tartoznak, s ott egy a tűzoltóság szakképességét és mikénti működését, mint a tűzvédelmi eszközök karban lételét, valamint a víz-

készlet előteremtésének módozatait, az őrség teljesítésének s a gyors kivonulás biztosításának (előfogat) mibenlétét szigorúan felülvizsgálni s esetleg riaszó kísérlettel kémpróba útján is ellenőrizni kötelesek. Ezen köteles vizsgálaton kívül kívánatos, hogy a járási tűzrendészeti felügyelő lehetőleg többször is megjelenjen községeiben s ott a tűzoltó csapatot és községi előljárást szakbeli kérdésekben támogassa, sőt a netán szükséges kiképzésben cselekvőleg is részt vegyen.

Ha a vármegyei tűzrendészeti felügyelő magánfél érdekéből utazik ki a községbe akkor ugyanazon napidíj és utiköltségek felszámítására jogosult, mint amennyi a VIII-ik rangosztályban levő vármegyei tisztviselőt megilleti, míg a járási tűzr. felügyelőnek a X-ik rangosztályba levő tisztviselőt megillető napidíj és utiköltség felszámítására van igénye.

Ha azonban a külön kiszállás alispáni vagy főszolgabírói rendeletre hivatalból történik és az eljárás valamely rendszeresített tisztviselővel, az utazás pedig tengelyen történik, és amennyiben a tűzr. felügyelő a kiküldő hatóság székhelyén lakik, az esetben költségkimelésből az illető tisztviselő köteles a tűzr. felügyelővel egy kocsin utazni, mely esetben a kocsi fuvarát a tisztviselő saját javára számíthatja fel s a tűzrendészeti felügyelőt csak napidíj illeti meg.

Abban az esetben, ha a felügyelő nem a székhelyen lakik, vagy az utazás vasutal történik, akkor ő is rendszeres utiköltség felszámítására jogosult.

Egyébiránt a tűzrendészeti felügyelő részére a szabályrendelet szerinti előfogat jár, melyet a község előljárása kívánatra szabályszerű díj lefizetése ellenében kirendelni tartozik.

53. §. Az alispán legfőbb felügyeleti jogából és kötelességéből folyólag gyakorolja a törvény, kormányrendelet és szabályrendeletekben lefektetett elvek szerint az egész törvényhatóság területén a tűzrendészeti igazgatást. Évégéből kiváló gondját képezi a tűzoltó intézmény szakszerű fejlesztése, az általános tűzbiztonság fokozása, a községeknek a helyi tűzoltóságok istápolására és tűzvédelmi intézkedésre vonatkozó ösztönzése, a vármegyei tűzoltó szövetség vagy a tűzr. felügyelő előterjesztésének elintézése, a járási tűzr. felügyelők kinevezése és felmentése, esetleg egyes alkalmatlan tűzoltóparancsnokok elmozdítása, a vármegyei tűzrendészeti állapotáról való jelentés a törvényhatósági bizottsághoz s végül a megelőző tűzrendészet és tűzvédelmi szolgálat egyöntetű ellátása céljából szükséges szabályok megalkotása és azok betartásának ellenőrzése.

A járási főszolgabírák, mint a községek közvetlen előljárási kötelesek az alispánt fentebb részletezett fontos nemzetgazdasági és közigazgatási feladatában támogatni; és általában a tűzveszélyes mezőgazdasági munkálat, a tűzveszélyes ipar üzésére, az építészetre és a megelőző tűzrendészetre vonatkozó szabályok és rendeletek végrehajtásával, nemkülönben társadalmi elemek megnyerésével az önk. tűzoltóság toborzásával odahatni, hogy a községek sikeres fellépésre képesített tűzoltósággal bírnak, ezek működéséhez megkívántató eszközök rendelkezésre álljanak és minden lehető előzetes intézkedés megtörténjék a községben arra nézve, hogy tűz lehetőleg elő ne fordulhasson, és ha mégis kitört, az minél gyorsabban és sikeresebben elfojtassék. Kiváló gondját képezi a főszolgabíró

létesült is az — mint községi szervezetet tekinteni, azt erkölcsileg és anyagilag támogatni, sőt fenntartásáról költségvetésileg gondoskodni.

Köteles a község képviselőtestülete minden év tavaszán a tűzoltóparancsnok bevonásával a község tűzvédelmét megvitatás alá venni és a község tűzvédelme érdekében szükségesnek talált intézkedéseket elrendelni és határozatának fogantatásáról a községi bíró személyes felelősségének terhe mellett haladék nélkül gondoskodni. A tűzoltóparancsnok, ha önkéntes is, mint a község szakközege minden olyan ülésre meghívandó melyen akár közérdekű, akár magánérendű tűzrendészeti kérdések kerül elintézésre s a tárgyalásban a tűzoltóparancsnok szavazata nélkül szintén résztvehet.

A rendszeres járóri szolgálat alkalmával joga van a csendőrség tagjainak is vizsgálat tárgyává tenni a község tűzvédelmi viszonyait, és amennyiben a szabályrendeletben körvonalozott rendellenességeket tapasztalnak, észleleteiket a község bírájának szóbeli figyelmeztetéssel tudtul adják, eredménytelenség esetén a járási főszolgabírónak jelentést tesznek és ezen körülményt — netáni további lépések megtehetése végett — a vármegyei tűzoltó szövetség elnökségével egyidejűleg szintén közlik.

A jelen szab. rend. 14. §-a szerint fogantatott szemlékhez a csendőrség lehetőleg szintén meghívandó.

54. §. A vármegyei tűzrendészeti felügyelő a Fejérvármegyei tűzoltó szövetség elnökének van alárendelve, kitől vett utasításokat teljesíteni tartozik. Viszont a járási tűzrendészeti felügyelők felett a vármegyei tűzrendészeti felügyelő is rendelkezhetik, kikkel a megye tűzvédelmi ügyeinek egyöntetű ellátása érdekében közös megbeszéléseket tarthat, de természetesen főleg fontosabb ügyben — a szövetségi gyűlés határozata az irányadó s érdemileg ez dönt.

A felügyelők különben a vármegyei tűzoltó szövetség gyűlésén feltétlenül megjelenni tartoznak s ott netáni javaslataikat szükséghez képest írásban terjesztik elő. Évi működésükről s járásuk tűzrendészeti állapotáról évi jelentésben számolnak a szövetséghez.

55. §. A tűzrendészeti felügyelők s egyes tűzoltóparancsnokok és tűzoltók, valamint a felettes közigazgatási hatóságok és községek feladata ezen szabályrendeletben csak általánosságban lévén felsorolva, a részletes teendőket és az eljárás módozatait a vármegye alispánja külön rendeletben szabályozza, mely utasítások azonban szabályrendelet szerinti kötelező erővel bírnak és az ellene vétők amennyiben cselekményük súlyosabb beszámítás alá nem esik 20 koronáig terjedhető rendbirsággal sújtandók, mely rendbírás az illető község tűzoltó alapjára esik s közigazgatási uton hajtandó be. A rendbírásot a főszolgabíró szabja ki.

XI. Vegyes intézkedések.

56. §. A jelen szabályrendeletben érintett váltásdíjak, rendbirságok és kihágási büntetéspénzekből és a költségvetésileg megállapított s más célra fordítani tilalmas évi fenntartási költségek átszámolásából külön községi tűzoltó alap létesítendő, melyből az ezen szab. rend. szerint megszavazható jutalmak, segélyek és tiszteletdíjak, a tűzvédelmi eszközök és személyes felszerelések költségei s általában minden tűzrendészeti kiadások fedezendő, a felesleg pedig

31. §. A vármegye törvényhatóságának tulajdonát képező „Tűzoltó-alap“ évi kamatjövödelme az 1915. évi július hó 26-ik napján tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés 7233/915. számú határozata értelmében a Fejérvármegyei tűzoltó szövetség pénztárát illetik, melyet az alispán egyszer és mindenkorra kiutal s az a szövetségi elnökség bélyegtelen hivatalos nyugtájára megfelelő számfejtés mellett a vármegyei pénztári teendőket ellátó székesfehérvári kir. adóhivatal által utólagos félévi részletekben fizetendő ki.

Az itt szóbanforgó kamatok, valamint az 1916. évi május hó 1-ső napján tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés 4784/916. számú határozatával a vármegyei tűzoltó szövetség részére megszavazott évi 1000 korona segély a jelen szabályrendelettel létesített tűzrendészeti felügyelet költségeire fordítandó.

58. §. A vármegyei tűzoltó szövetség és tűzrendészeti felügyelők működéséhez szükséges nyomtatványok és írásbeli kiadványok elkészítéséről, papír és irodaszerekről az alispáni iroda saját közigazgatási szükségleteivel kapcsolatban gondoskodik, s általában a tűzoltó szövetség minden irodai teendőinek ellátásában, mint szintén közigazgatási feladatban, közreműködik. A vármegye székházában lehetőleg külön hivatalos helyiség megfelelő butorzattal biztosítandó a vármegyei tűzoltó szövetségi és illetőleg felügyelői iroda számára.

XII. Büntető határozmányok.

59. §. Ezen szabályrendelet határozmányai és az ennek alapján alkotott községi szabályrendelet ellen vétők kihágást követnek el, s ehhez képest büntetendők.

Amennyiben az elkövetett cselekmény a kihágásokról szóló 1879. XL. t.-c. 141. és 142. §-ában jelzett eseteken kívül áll és nem az ott meghatározott büntetés alkalmazandó, minden más ezen szabályrendelet alapján minősített kihágási eset ugyancsak az 1879. X. t.-c. értelmében 4 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

Ha a kihágást fiatalkoru egyén követte el, a megtorlásra nézve a fiatalok ruak feletti bíraskodásról szóló 1913:VII. t.-cikk és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 212.000/913. sz. belügyminiszteri rendelet alkalmazandó.

A jelen szabályrendelet alapján kiszabandó pénzbüntetések az 1901. XX. t. c. 23. §-a értelmében felerészben a kir. kinstárt, felerészben az illető község tűzoltóalapját illetik, míg a 33. illetve a 35. és 36. §. negyedik bekezdésében, valamint az 55. §-ban említett fegyelmi rendbíróság osztatlanul a községi tűzoltó alap javára utalandó be.

A büntetendő bíraskodás, valamint a szabályrendelet alkalmazása során felmerülő panaszok és felebbezések eseteiben első fokon a járási főszolgabíró, másodfokon az alispán, harmadfokon pedig a Belügyminiszter illetékes.

XIII. Záróhatározat.

61. §. Ezen szabályrendelet kormányhatósági megerősítése után nyomban életbe lép, végrehajtásával a vármegyei tűzoltó szövetség elnökségének közreműködése mellett a vármegye alispánja bizatik meg s jóváhagyása által a 268. kgy./8379/k. i. 891. számú és az 1906. május 7-én kelt 2305/906. számú előző szabályrendeletek hatályon kívül helyeztetnek.

Kelt Fejérvármegye törvényhatósági bizottságának 1916. évi december hó 9-ik napján Székesfehérvárott tartott rendes közgyűléséből.

Elegendő mennyiségű vízzel való gondoskodás a megelőző tűzrendészet egyik elsőrangú követelménye. Városainknak vízvezeték létesítésére irányuló törekvései ennél fogva mindenképp előmozdítandók.

Igaz ugyan, hogy inkább a közegészségi szempontok sarkalják erre községeinket, amennyiben egészszséges ivóvízről való gondoskodás közegészségi feladat. És a mi városaink is évszázados települések s mint ilyeneknek a talaja annyira fertőzött, hogy a kútvizek használhatósága a legtöbb helyen kérdéses. Az egységes ivóvíz beszerzésének megkönnyítésére irányul az 1885. évi XXIII. t.-cikkbe foglalt víz jogi törvényünk is, mely a víz fölötti szabad rendelkezés jogát korlátozza s vízgyűjtők és vízvezetékek létesítésére kisajátítási jogot enged.

Akár így, akár úgy jön azonban létre valahol vízvezeték, a mi szempontunkból csak örömmel üdvözölhető s így az sem érdektelen, hogy hány helyen gondoskodtak már hazánkban e főéletfeltételnek nevezhető kérdés valamilyen megoldásáról.

Még a múlt évben, amikor a „Vízszerezés“ című munkám megírásához kezdtem, tervbe vettem, hogy összeállítom azoknak a városoknak a jegyzékét, amelyekben már van vízvezeték, mintegy intő például azoknak a városoknak, ahol világítás és aszfalt bőven van, de vízvezeték létesítésére nincs költség. Kerestem a kész összeállítást minden elképzelhető helyen s nem találtam mást, mint Markusovszky egyik cikkét lapunkban, amelyben felsorolja a 10.000-nél több lakosu városokat s rámutat arra, hogy melyekben nincs még vízvezeték.

Megkereséssel fordultam a magyarországi városok vezetőségeihez, megismételtem a kérését több ízben s azóta teljes egy év telt el, Gyöngyös is leégett, nagyrészt a vízvezetékek hiánya miatt, de több helyről feleletet a mai napig sem kaptam. Ezért tán hézagos az összeállítás, de mégis megközelítő képet nyújt arról, hogy a világfelfordulás lezajlása után meginduló közmunkáknál e téren mi az első és legsürgősebb teendőnk.

A vízvezeték hiánya a városok és községek nemtörődömségén kívül sok tekintetben a biztosító társaságok lélkét is terheli. Amíg Németországban a vízvezetékekkel felszerelt községekben a biztosítási díj jelentékeny százalékát elengedik a díjtételeknek, addig nálunk a díjtételek megállapításánál alig tekintik azt, hogy van-e tűzoltóság vagy tűzoltói berendezés s a főváros is csak a legutóbbi évben tudta kényszereszközzel keresztül hajtani azt, hogy a teljes bevétel néhány százalékát a tűzoltóságra fordított jelentékeny költség részbeni megtérítésére átengedjék. Itt is kérdés, vajjon nem szedik-e be ezt az engedményt is a biztosítási díjakban.

A kimutatásban felsorolt 39 városból 7 város van, melynek lakossága százezeren alul lévő, míg a 27 törvényhatósági jogu városból is Selmecbánya, Baja, Ujvidék, Zombor, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Szatmárnémeti, Versec, Pancsova, tehát épp az egyharmada még mindig a tavakra és kutakra utalja tűz esetén a tűzoltóságot. Ha ily szomorú az állapot az önkormányzatu városokban, nem csodálható, hogy a megyei gyámkodás alatt álló 10.000-nél nagyobb lakosságu városokban még a tervezettségig sem jutottak.

Vajha a háboru lezajlása jobbulást hozna ez állapotokban is!

A magyarországi városok vízvezetékeiről összeállított táblázatos kimutatás a következő:

Kimutatás a magyarországi városok vízvezetékéről.

város neve	Lakóinak száma	A vízvezeték létesítésének éve	A befektetés összege koronákban	Vízszerezés módja	Napi vízszállító-képesség köbm.	Szállítószivattyúk száma és minősége	A víz ára fillérekben köbm.-kint	Vízartány		Csőhálózat		Tűzcsapok		
								magassága m	irtartalma köbm.	hossza méterekben	legkisebb átmérő mm	száma	minősége	egymástéli távolsága m
...	63 000	1896.	1,300.000	mély kút	3.800	2 gőz	18—36	85	300	36.000	80	153	földbe sülyesztett	50—750
tercebánya . .	42.000	1895.	350.000	magas forrás	3.715	—	10	30	500	8.000	60	88	foldfeletti	50—100
nóbánya . . .	11.000	1907.	180 000	forrás	600	—	ingyen	44	200	8.000	40	33	f.	80—100
só	38.846	1894.	1,326.000	forrás és talajvíz	2.200	természetes eséstől	25	—	—	40.000	30	192	a. és f.	80—100
pest	950 000	1867. 1878. 1881. 1893.	az új (1893. évi) vízmű 14,206.506	szűrt Dunavíz	240.000	turbinás gőzszivattyúk	18	variál	variál	562.000	80—1200	6.554 2.019 219 18 8.810	utcai fali udvari földfeletti	50—150
ördő	600	1914.	40.000	kút,	100	1 benzin	—	—	100	2.500	50	60	a.	50
ecen	100.000	1913.	2,500.000	19 mélykút	3.200	2 villamos	18	21	1.000	65 000	80	500	f.	100
.	12.000	1913.	500.000	19 mélykút	800	2 villamos	20—30	50	500	22.200	80	105 13	f. a.	80—300
es	18.000	1906.	650.000	37 kút-sorozat	1.000	3 dugattyús	40	62	500	15.000	80	200	f.	50—100
e	50.000	1894.	2,800.000	forrás	52.000	6 villamos	10—30	70, 150, 190	4.300 500, 300	3.300	80	14 336	f. a.	100
cbánya	4.100.	1909.	110.000	forrás	300	—	20	55	257	3.600	50	38	f.	100
.	50.000	1884.	2,000.000	4 mélykút	7.200	5 gőz és villamos	30	41, 38	600, 250	55.000	50	15, 124 324, 114	f. a. és u.	100—120
.	10.324	1896.	470.000	erdei forrás	2.400	saját nyomás	10	61	1.000	15.000	80	50	f.	100
.	45.000	1906.	1,700.000	mély kút és forrás	10.000	2 ikerköldök 2 turbina	20	—	2.500 2.000	56.030	80	435	a.	100
svár	65.000	1887.	4,000.000	talajvíz	25.000	8 gőz és villamos	20	80, 80	700	76.000	40	300	a.	50—100

16	Kaposvár	24.000	1906.	823.000	mély kút	2.800	2 diff. sziv.	18—36	domb	488	25.428	80	176	f.	100—200
17	Komárom	22.000	1902.	766.000	mély kút	8.000	2 Diesel	30		500	—	80	190	f.	100
18	Lőcse	7.000	1897.	300.000	16 hegyi forrás	2.100	saját nyomás	a házadó 42%-a	25	400	24.000	80	4	a.	200—300
19	Marosvásárhely . . .	30 000	1908.	300.000	mély kút	5.600	—	54	50 50	450 450	48 000	80	340 29	f. a.	80—100
20	Miskolc	55 000	1913.	1.300.000	forrás	7.000	villamos	16—24	70	1.500	43.000	80	220	f.	80—120
21	Nagybánya	13.000	1910.	850.000	forrás	1.600	—	20	45	500	33.000	60	126	f.	100
22	Nagyszében	30.000	1891.	—	mély kút és forrás	1.400	—	10—40	—	1.500	80.000	50	204	a.	100—120
23	Nagyvárad	70.000	1896.	2.400.000	altalaj	17.000	8 vill. és gőz	8—16	58	2 500	99.000	80	439	a.	50—100
24	Pápa	23.000	1898.	447.000	forrás	3.000	saját nyomás	20	—	1.000	29.611	80	148 65, 21	f és k.	100
25	Pécs	55.000	1892.	1.910.000	forrás és 3 artézi kút	5.500	1 gőz	20	—	1.000 1.250	50.000	80	12 198	f. a.	100—200
26	Pozsony	85.000	1886.	3.020.000	3 mély kút	12.000	3 gőz, 2 vill.	18—30	75	3.000	72.000	80	740	a.	50—100
27	Rózsahegy	15.000	1905.	328.000	forrás	1.200	saját nyomás	—	—	1.200	17.000	50	18 20	f. a.	100
28	Erimaszombat	6.500	1912.	2.000.000	forrás	—	—	60	30	400	—	80	—	—	100
29	Segesvár	12.000	1903.	212 000	2 mély kút	1.600	3 villamos	18—36	—	626	3.600	50	80 16	f. a.	100
30	Siófok	3—8 000	1914.	400.000	mély kutak	400	3 vill. turbina	40	33	250	11.000	80	120	a.	80
31	Sopron	36.000	1892	900.000	kút és galleria	2.400	1 gőz	24—32	50	1.200	23.000	80	10 290	f. a.	80—100
32	Szeged	81.000	1904.	1.225 000	7 artézi kút	8.200	3 gőz	10	35	1.000	44 300	80	253	a.	100—150
33	Székesfehérvár	37.000	1913.	1.370.000	forrás	2.400	1 villamos	12—25	—	780	37.000	80	156	f.	100—200
34	Szigetvár	6 150	1903.	39 000	artézi kút	1.700	—	20	7·3	80	5.000	20	48	f.	—
35	Szombathely	35 000	1898	595.000	26 fűrt, 1 tart. k. 554 m. galleria	2 500	2 köldök sziv.	24	20	500	7.426	80	142	f.	100—110
36	Szolnok	40.000	1910.	1.084.000	Tisza víz	3.400	4 villamos	30—40	34	600	33.700	50	380	f. a.	—
37	Ujbánya	4.823	1897.	50 000	4 forrás	8.640	—	—	—	80	3.000	75	7	f.	150
38	Ujpest	60.000	1912.	3.000.000	24 fűrt kút	10.000	3 turbina	20	43·6	1.500	58.200	80	337	f.	100
39	Veszprém	17.000	1896.	500.000	forrás	2 800	2 gőz, 1 vill.	20	—	800	25.000	40	98	f.	150—200

Az adatok hiányoznak, de van vízvezeték ezenkívül az alábbi tíz városban: 40. Budafok, 41. Cirkvenica, 42. Medgyes, 43. Resicabánya, 44. Sátoraljaújhely, 45. Szabadka, 46. Szepsiszentgyörgy, 47. Temesvár, 48. Vihnye, 49. Zágráb.

A csepeli löszgyár tűzoltósága és tűzoltói berendezése.

A csepeli löszgyár a monarchia harképeségének egyik fontos tényezője. Teljesítő-képességének legcsekélyebb fennakadása a hadi helyzetre nemcsak káros befolyást gyakorolhatna, hanem kiszámíthatatlan következményekkel is járna.

Érthető tehát, ha a gyár tűzoltóparancsnoksága ezen a hatalmas és országunkban egyedülálló ipartelepen tűzbiztonság tekintetében minden lehetőt elkövetett, hogy az üzem minden fennakadás nélkül szakadatlanul működhessék.

Az ipartelep minden egyes ága óriási dimenziójú, nem csoda tehát, ha tűzoltósága is az ország egyik legnagyobb tűzoltó testülete, mely teljesen a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség szabályai szerint szerveztetett.

A testület parancsnoka: Rosta Géza főmérnök; alparancsnoka: Riedl Károly mérnök.

I. szparancsnok:	Mike Béla mérnök,
II. „	Neiener Armin irodafőnök,
III. „	Kotsis Rezső üzemvezető,
IV. „	Simonka Sándor üzemvez.,
V. „	Wessely Vilmos mérnök,
VI. „	Gálos Sándor tisztviselő.

Minden szakaszparancsnokhoz átlag 60 tűzoltó és 1 fecskendő van beosztva. Az alparancsnok pedig vezényli a motorfecskendőt.

Valamennyi szer lófogatu; az I., II., V. és VI. számú szer mozdonyfecskendő; a III. és IV. számú szer pedig kocsifecskendő.

A legénység érdem szerinti rendfokozatokat nyer; jelenleg van:

- 8 őrmester,
- 14 őrparancsnok,
- 30 rajvezető,
- 60 őrvezető,
- 188 tűzoltó.

A tűzoltóságnak legfontosabb municiója: a víz. Ezért a vízszerezésre igen nagy gond fordítatik.

A tűzoltóság ugyanis a gyártelep minden egyes fontosabb pontján — a veszélyesség arányában — kitűnő keramit-utakon könnyen megközelíthető vízszerező-helyekkel rendelkezik.

Vízszolgáltatásra a következő eszközök állnak rendelkezésre: a víztartályok, a hydransok, a stabil gőzfecskendők, a Duna és a turbina-telep vízderítő medencéi.

Víztartályok száma 50, melyek a telep különböző pontjain, a főutvonalak mentén állanak. Állandóan ellenőrzött vízmennyiségük egyenként 100—120 m³.

A földfeletti tűzcsapok (hydransok) rendszerint az épületek sarkpontjain vannak elhelyezve, melyeknek vizét a gyár vízvezetéke szolgáltatja. A tűzcsapokra egyszerre két oldalról szerelhetők a tömlők.

A gyár három gépháza gőzfecskendővel és megfelelő számú tömlővel van ellátva. Az egyik veszélyes épületkomplexum tetőzetén vas csővezeték van elhelyezve, mely az egyik gőzfecskendővel táplálható.

Ezekon kívül az egyes veszélyesebb üzemekben feltalálhatók még az Ajax vegyi fecskendők és az összes műhelyben és egyéb épületben — közvetlenül a bejáratok mellett — vannak a falon lógó Minimaxok.

Három szertára van a gyárnak.

Az I. és III. számú szertár kezelője hivatásos tűzoltó s ezért itt vannak a hivatásos tűzoltók lakószobái is.

Az I. számú, vagyis a főőrségen van az istálló, melyben a lovak állandóan készenlétben állanak.

A szertárakban vannak az említett motorosfecskendő, 4 mozdony- és 2 kocsifecskendőn kívül még:

- 2 darab Ajax-fecskendő,
- 2 „ tömlőmotolla,
- Minimaxok,
- tolólétra és mászólétrák,
- 500 darab, à 20 m. hosszú tömlőtekeres,
- szikracsapók,
- füstálarcok

és végül a tisztikar és legénység modern ruhatára, melyben, bár a szerelék állandóan zár alatt van, mégis egy közmozdulattal az összes ruhaszekrények kinyithatók.

A gyár a tűzoltókat teljes felszereléssel látja el.

Őrszolgálat.

a) Tiszti szolgálat.

A gyártelepen állandóan legalább két tiszt köteles — külön beosztás szerint — tartózkodni. A telepet egy-egy teljes héten át elhagyniok nem szabad.

A szolgálatot csupán az egyik látja el, a másik tartalékos.

A szolgálatot vezető tiszt naponként megvizsgálja az őrségeket s meggyőződést szerez arról, vajjon mindenki tudja-e a beosztását és ismeri-e a teendőjét? Kötelessége továbbá időnkint bejárni a telepet és az észlelt szabálytalanságokat azonnal bejelenteni s a netán szükséges javaslatokat pedig írásba foglalni.

b) Legénységi szolgálat.

Őrszolgálatot a testület minden egyes tagja, rangkülönség nélkül, az őrségbeosztási sorrend szerint, köteles tartani.

A legénység őrszolgálati ideje munkanapokon este 1/27 órától reggeli 6 óráig tart. Vasár- és ünnepnapokon ezenkívül még nappali őrségek is tartatnak, melyek időtartama: reggel 6 órától este 1/27 óráig.

Minden őrség egy őrparancsnokból és kileuc tűzoltóból áll. Az őrségek járőröket küldenek szét, akik a gyár összes kerületét, meghatározott terv szerint, járják be.

Az őrség tagjai — a járőröket kivéve — az őrszobában tartózkodnak és csupán szereléküket tehetik le, egyébként pihennek, hogy másnapi hivatásuknak eleget tehessenek.

Az őrség parancsnoka az őrséget beosztja, teendőire kioktatja, hogy riasztás vagy tűzvész esetén azonnal készenlétben lehessen.

Az őrség könyvébe naponta bevezeti szolgálati jelentését.

A járőrök teendője a keletkező tűz esetén a riasztás, az első segítségnyújtás, továbbá az esetleges rendellenességek megszüntetése (elfordított tűzcsapok szabaddá tétele, felhalmozott tűzveszélyes anyagok széthordása, a polgári őrszemek ellenőrzése, fűtőtestek, műhelyek átvizsgálása stb. stb.).

A legénység kiképzése.

A legénység kiképzésére általában a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség egységes gyakorlati

tolólétrák bevonásával oly módon történik, hogy minden szakasz az egyik szerre való kiképzés után a másik szerre tér át.

Megemlítendő még a legénység mászó-, ugró- és mentőkiképzése is, melyre szintén igen nagy gond fordítottak.

A kiképzést a parancsnok által aláírt kiképzési terv szerint az összes tisztek személyesen, a parancsnok felügyelete alatt, eszközlik.

Gyakorlatok.

Két hónapi kiképzés után a szakasz- és századgyakorlatok következnek. Ezek a gyakorlatok két részre oszlanak, és pedig:

1. Szergyakorlatokra,
2. támadási gyakorlatokra.

A szergyakorlatok ismétlésekből állanak, míg a támadási gyakorlatok rendszeresen minden esütőtörtkőn este $\frac{1}{2}$ 7 órakor kezdődnek és a megoldandó feladat lehető megfejtéséig tartanak.

A támadási gyakorlat feladatát meglepetés-szerűen a parancsnok határozza meg olyformán, hogy megjelöli a tűz színhelyét, annak terjedelmét, a szél irányát, esetleg a robbanás lehetőségét.

A támadás mindig más épületre vagy területre irányul.

Ézenkívül a háboru alatt oly támadási gyakorlatot is végeznek, amely egy esetleges ellenséges repülőraj támadását is feltételezi, amely a 300 kat. hold területén fekvő gyártelep 4—5 pontján tüzet okoz.

A szereket az egyes szakaszparancsnokok vezetik és a támadást valamennyi segédeszköz, mint: füstálarc, ugróponyva, létrák, stb., stb. igénybevételével hajtják végre. A végrehajtott támadás után a parancsnok az alparancsnokkal együtt felülvizsgálja az egész támadás lefolyását, átveszi a szakaszparancsnokok jelentését megteszi esetleges kifogásait és végül az összes tisztekkel megbeszéli a támadás menetét.

Ezek a gyakorlatok elhúzódnak a tél beálltáig.

Szárazabb téli napokon szintén végeznek támadási és kivonulási gyakorlatokat, míg rossz időjáráskor elméleti oktatás folyik vagy pedig az egyes üzemek és géptermekek tanulmányozását rendeli el a parancsnok.

Az elméleti oktatás felöleli a tűzrendészet minden ágát, a szétszedett feeskendő alkatrészeitől kezdve a legutolsó kürtjelzés megismeréséig, ideértve a gyári térkép szerint, a vízszelő helyek fekvéséről való alapos tájékoztatást is.

Tűzjelzés.

Tűzjelzés és riasztás céljára a gyár minden épületén villamos érintkezővel ellátott szekrények vannak elhelyezve, melyeknek felsőlapja üveglap lévén, az kemény tárggyal bezuzatik, miáltal az egyik gomb felszabadulva, érintkezést létesít. Ez az érintkezés a gyár összes riasztócsengőt megszólaltatja, s egyúttal az órszobában lévő villamos mutatótáblán tisztán olvashatóvá válik, hogy melyik épületből történt a riasztás. Ugyanekkor megszólalnak a kazánházban lévő vészcsengők is, mire az azokban elhelyezett gözdudák hármat-hármat szólnak.

Erre az órségek haladéktalanul kivonulnak, míg az üzemekben foglalkoztatott és a községben lakó többi tűzoltó — a szertárnok által időközben kinyitott — ruha- és szerelvényszekrényekhez rohannak, magokat felszerelve, az

fennállása óta 87 tűzhöz vonult ki.

A löszergyári tűzoltó testület 1917. év június hó 7-én tartotta 4000. órségét, melyet díszfelvonulás és díszgyakorlat követett s az egész ünnepély lefolyása mozgófénykép-felvétellel örökítetett meg.

E tökéletes tűzoltóság létesülését és fennállását a gyár tulajdonosa, csepeli Weiss Manfréd úr bőkezűségének köszönheti, ki a testületet anyagilag és erkölcsileg mindenkor a legnagyobb készséggel támogatja, de ugyancsak a legnagyobb elismerés illeti a modern gondolkodású, erélyes és gyors elhatározású parancsnokot, Rosta Géza urat, ki nemcsak békeidőben, de a mostani súlyos viszonyok között is fáradhatatlan buzgalommal, mindig tette készen, várja lelkes és önzetlen tiszti karával és legénységével együtt az pillanatot, amikor a haza, a király és a hadsereg érdekeinek védelmére kelhet.

Kuhárszky László.

*** A Tűzoltótisztek Országos Egyesülete január 19-én — két évi szünet után — újra megtartotta barátságos havi összejövetelét és pedig ezúttal a Balóné híres korezmájában. A várva várt béke közeledtének ez is egy jele. A megjelentek közt persze majdnem több volt a vendég, mint a tag; de a fronton levők jól voltak helyettesítve. Ott volt a Testnevelési Tanács székesfővárosi képviselője: Gerecsér igazgató is, a ruggyanta-gyárból Dr. Doroghi és mások. Marinovich Imre min. tanácsos alelnök szép beszédben adott kifejezést abbéli hő óhajlásának, hogy azt a katasztrófális hírt, mely a trónörökös pár meggyilkolásának tényével, 1914-ben, a győri közgyűlést derékban szakította ketté s melyet egy hónappal utóbb az első ágyu eldördülése követett, végre mégis csak szelidebb és biztosabb hírek fogják felváltani, melyek nemcsak enyhülést ígérnek a közeli béke reménységével, hanem a testületi élet fonalának a felvételét is lehetővé teszik majd újra. Janicsék főparancsnok elnök a vendégek üdvözlése kapcsán hasonló reményeket hangoztatott. Az emelkedett hangulatnak csak a záróra és az a körülmény vetett korai véget, hogy a villamosok sztrájkja a hazatérést megnehezítette; Stropf Pali pedig egy autóval nem szállíthatott mindenkit haza.**

*** Jubiláris ünnep.** Mult év december 15-én a Brassói Önkéntes Tűzoltó Egyesület 5 negyvenévi szolgálatát betöltött tagját ünnepelte. Köztük volt az érdemekben gazdag Schuster Károly parancsnok is, ki 1876 december 6 ika óta tagja a tűzoltóságnak. A másik négy veterán bajtárs pedig Mathias Ede adjutáns, Stössel Károly főszertáros, Pazdera József főkürtös és Bernhardt József szakaszvezető; mind a négyen 1874 óta szolgálnak. Az ünnepélyt követő este a hangversenyház kék termében rendezett kedélyes összejövetelen Servatius alispán is megjelent, hogy a maga és a főispán ur nevében az önzetlen kötelességteljesítés ősz bajnokait melegen üdvözlje.

mótoros feeskendő, a stabil gőzfeeskendők és tolólétrák bevonásával oly módon történik, hogy minden szakasz az egyik szorra való kiképzés után a másik szorra tér át.

Megemlítendő még a legénység mászó-, ugró- és mentőkiképzése is, melyre szintén igen nagy gond fordítatik.

A kiképzést a parancsnok által aláírt kiképzési terv szerint az összes tisztek személyesen, a parancsnok felügyelete alatt, eszközlik.

Gyakorlatok.

Két hónapi kiképzés után a szakasz- és századgyakorlatok következnek. Ezek a gyakorlatok két részre oszlanak, és pedig:

1. Szergyakorlatokra,
2. támadási gyakorlatokra.

A szergyakorlatok ismétlésekből állanak, míg a támadási gyakorlatok rendszeresen minden esütőtűkőn este $\frac{1}{2}$ 7 órakor kezdődnek és a megoldandó feladat lehető megfejtséig tartanak.

A támadási gyakorlat feladatát meglepetés-szerűen a parancsnok határozza meg olyformán, hogy megjelöli a tűz színhelyét, annak terjedelmét, a szél irányát, esetleg a robbanás lehetőségét.

A támadás mindig más épületre vagy területre irányul.

Ézenkívül a háboru alatt oly támadási gyakorlatot is végeznek, amely egy esetleges ellenséges repülőraj támadását is feltételezi, amely a 300 kat. hold területén fekvő gyártelep 4—5 pontján tüzet okoz.

A szereket az egyes szakaszparancsnokok vezetik és a támadást valamennyi segédeszköz, mint: füstálarc, ugróponyva, létrák, stb., stb. igénybevételével hajtják végre. A végrehajtott támadás után a parancsnok az alparancsnokkal együtt felülvizsgálja az egész támadás lefolyását, átveszi a szakaszparancsnokok jelentését megteszi esetleges kifogásait és végül az összes tisztekkel megbeszéli a támadás menetét.

Ezek a gyakorlatok elhúzódnak a tél beálltáig.

Szárazabb téli napokon szintén végeznek támadási és kivonulási gyakorlatokat, míg rossz időjárásakor elméleti oktatás folyik vagy pedig az egyes üzemek és goptermek tanulmányozását rendeli el a parancsnok.

Az elméleti oktatás felöleli a tűzrendészet minden ágát, a szétszedett feeskendő alkatrészeitől kezdve a legutolsó kürtjelzés megismeréséig, ideértve a gyári térkép szerint, a vízszelő helyek fekvéséről való alapos tájékoztatást is.

Tűzjelzés.

Tűzjelzés és riasztás céljára a gyár minden épületén villamos érintkezővel ellátott szekrények vannak elhelyezve, melyeknek felsőlapja üveglap lévén, az kemény tárggyal bezukatik, miáltal az egyik gomb felszabadulva, érintkezést létesít. Ez az érintkezés a gyár összes riasztócsengőit megszólaltatja, s egyúttal az órszobában lévő villamos mutatótáblán tisztán olvashatóvá válik, hogy melyik épületből történt a riasztás. Ugyanekkor megszólalnak a kazánházban lévő vészcsengők is, mire az azokban elhelyezett gözdudák hármat-hármat szólnak.

Erre az órségék haladéktalanul kivonulnak, míg az üzemekben foglalkoztatott és a községben lakó többi tűzoltó — a szertárnok által időközben kinyitott — ruha- és szerelvény-szekrényekhez rohannak, magukat felszerelve, az

Eltekinthez a apró riasztásoktól, a testület fennállása óta 87 tűzhöz vonult ki.

A löszergyári tűzoltó testület 1917. év június hó 7-én tartotta 4000. órségét, melyet diszfelvonulás és diszgyakorlat követett s az egész ünnepély lefolyása mozgófénykép-felvétellel örökített meg.

E tökéletes tűzoltóság létesülését és fennállását a gyár tulajdonosa, csepeli Weiss Manfréd úr bőkezűségének köszönheti, ki a testületet anyagilag és erkölcsileg mindenkor a legnagyobb készséggel támogatja, de ugyancsak a legnagyobb elismerés illeti a modern gondolkodású, erélyes és gyors elhatározású parancsnokot, Rosta Géza urat, ki nemcsak békeidőben, de a mostani súlyos viszonyok között is fáradhatatlan buzgalommal, mindig tette készen, várja lelkes és önzetlen tisztí karával és legénységével együtt az a pillanatot, amikor a haza, a király és a hadsereg érdekeinek védelmére kelhet.

Kuhárszky László.

*** A Tűzoltótisztek Országos Egyesülete** január 19-én — két évi szünet után — újra megtartotta barátságos havi összejövetelét és pedig ezúttal a Balóné híres koresmájában. A várva várt béke közeledtének ez is egy jele. A megjelentek közt persze majdnem több volt a vendég, mint a tag; de a fronton levők jól voltak helyettesítve. Ott volt a Testnevelési Tanács székesfővárosi képviselője: Gërenesér igazgató is, a ruggyanta-gyárból Dr. Doroghi és mások. Marinovich Imre min. tanácsos alelnök szép beszédben adott kifejezést abbéli hő óhajtaának, hogy azt a katasztrofális hirt, mely a trónörökös pár meggyilkolásának tényével, 1914-ben, a győri közgyűlést derékban szakította ketté s melyet egy hónappal utóbb az első ágyu eldördülése követett, végre mégis csak szelidebb és biztosabb hírek fogják felváltani, melyek nemesak enyhülést ígérnek a közeli béke reménységével, hanem a testületi élet fonalának a felvételét is lehetővé teszik majd újra. Janicsék főparancsnok elnök a vendégek üdvözlése kapcsán hasonló reményeket hangoztatott. Az emelkedett hangulatnak csak a záróra és az a körülmény vetett korai véget, hogy a villamosok sztrájkja a hazatérést megnehezítette; St rompf Pali pedig egy autóval nem szállíthatott mindenkit haza.

*** Jubiláris ünnep.** Mult év december 15-én a Brassói Önkéntes Tűzoltó Egyesület 5 negyvenévi szolgálatát betöltött tagját ünnepelte. Köztük volt az érdemekben gazdag Schuster Károly parancsnok is, ki 1876 december 6 ika óta tagja a tűzoltóságnak. A másik négy veterán bajtárs pedig Mathias Ede adjutáns, Stössel Károly főszertáros, Pazdera József főkürtös és Bernhardt József szakaszvezető; mind a négyen 1874 óta szolgálnak. Az ünnepélyt követő este a hangversenyház kék termében rendezett kedélyes összejövetelen Servatius alispán is megjelent, hogy a maga és a főispán ur nevében az önzetlen köteleességteljesítés ósz bajnokait melegen üdvözölje.

TESTÜLETI ÉLET.

Brassó.

Az 1915—1917. évek valának a legnehezebbek ama 43 év között, amely a brassói önkéntes tűzoltóság felett, annak fennállása óta, elsuhant. „Azért beszélünk — mondja az évi jelentés — 1915—1917, vagyis egyszerre két esztendőről, mert 1915. évi november 27-ike óta, amikor legutóbbi közgyűlésünk volt, újabb összejövetelt a háborús állapotok miatt nem tarthattunk.

1915 július 3-ára esett a 15 ezredik éjjeli őrségünk.

Az ifjúsági osztály szervezése nálunk kudarcot vallott. A fiatal urak az elméleti előadásokat és gyakorlatokat igen pontatlanul látogatták, szolgálatot csak akkor teljesítettek, ha nekik tetszett és az előfordult tüzek színhelyén is csak igen ritkán jelentek meg. Minthogy pedig ismételt intelmeink és felhívásunknak sem volt hatása, végre is arra érezte magát indíttatva a választmány, hogy a sapkákat és karkötőket beszédjük tőlük s az osztályt feloszlassuk.

Azután jött hadüzenetüket követő harmadik napon, vagyis 1916 augusztus 29-én az oláhok betörése városunkba. A testületi tagok nagyobb része szintén menekülni volt kénytelen, csak huszonhárman maradtak otthon, de kötelességük teljesítésében ezek is akadályozva voltak s még jó, hogy legalább a szereket meg tudták menteni, ami főleg arra a körülményre vezethető vissza, hogy a betörő ellenség azt hitte, végleg rendezkezhetik be Brassóban, melyet már Nagyoláhországba bekebelezett városnak tekintett s így saját érdekében vélt eljárni, ha a tűzoltószereket megkiméli. De ez a kimélet is inkább csak magában a város szívében, a jobban szem előtt levő főőrségen érvényesült, itt is csak részben. Mert az egyenruhákat és személyi felszereléseket, különféle apróbb szerelvényekkel együtt, innen is elemelték. Ellenben az egyik külvárosi expozitúrán, a személyi felszereléseken kívül még a fecskeendő kerekeit is elvitték.

A brassói tűzoltóság összes kára 9529 K 30 fillér; míg az egész vármegyében a tűzoltóságok 113.573 korona 80 fillér kárt szenvedtek.

1916 október 8-án üzték ki derék honvédek és a hű szövetséges német csapatok az ellenséget városunkból. Október 28-án már újra megtartottuk az első éjjeli őrséget. November 11-én pedig összeült az első választmányi ülés is, melyen Schuster Károly elnök-parancsnok szomorodott szívvel emlékezett meg két halotról, név szerint Deák Mihályról és Bodó Áronról, kiket a betörő oláhok agyonlőttek. — A mozgósítás miatt távollévő hiánya azonban annyira lepassztotta a létszámot, hogy az őrségdíjakat az őrsvezetőnél 3 koronára, a közembérenél pedig 2 koronára kellett fölemelni és a tagsági díjak elengedése is célszerűnek mutatkozott. A gyakorlatok megtartása pedig egyelőre nem volt keresztülvihető.

Deák Mihály és Bodó Áronon kívül még három másik halottja is van a testületnek. Siegel és Bair nem itthon ugyan, de szintén a becsület mezejénhaltak hősi halált. Gusbeth Tamást pedig orosz fogságban szelődve

az országos segélyző szövetségnek, sőt egy bécsi biztosító-társaságnál is biztosítva vannak. Ez a balesetbiztosító halál esetén tisztek után 2000, legénységi állománybelinek pedig 1000 koronát fizet; rokkantság, illetve munkaképzetlenség tartamára pedig a tiszteknek 5 koronát s a legénységnek 1 koronát fizet naponként.

A Csurgói Önkéntes Tűzoltó Testület 1917. évi zárszámadása.

Bevétel:

Pénztári készlet 1917 január 1-én	66·80 K
Tagsági díjak	220— „
Visszafizetett betét	3795— „
Betéti %	74·52 „
Lakbér	125— „
Fuvardíjakból	6232— „

Összes bevétel 10513·32 K

Kiadás:

Betét járási bankba 1917 dec. 31-én	2395— K
Új eszközökre	233— „
Épületfenntartásra	33·50 „
Lótartási költségek	5400·19 „
Szövetségi tagsági díj 5 évi	60— „
Segélyző-pénztárnak	3·60 „
Betegsegélyző pénztárnak	32— „
Állami és községi adó	43·56 „
Tűzbiztosítási díj	71·68 „
Szolga fizetése	200— „
Vegyeesekre	86·39 „

Összes kiadások 9058·92 K

Pénztári maradvány 1454·40 „

Egyenleg 10513·32 K

A vagyonszaporulat egy év alatt 2448 K.

Reményi Samu,
parancsnok.

Schön Gyula,
pénztárnok.

Bús Máttyás, Szabó Lajos,
számvizsgálók.

* A lakásinség Budapesten olyan mérvet öltött, hogy — az anyakönyvi hivatalok jelentése szerint — mintegy 300 házasságot csak azért nem lehetett nyélbe ütni, mivel a házassulandók nem jutnak lakáshoz. A mind tűrhetőbbé váló baj orvoslásának egyik útját jelöli meg a Magyar Város- és Községfejlesztési Részvénytársaságnak az az ajánlata, hogy hajlandó a főváros által rendelkezésre bocsátandó üres telkeken 516 kis- (2—3 szobás) lakást emelni amerikai rendszerben, fából és cementből. Ezek az épületek ugyan csak ideiglenes jellegűek; de átmenetileg enyhíthetnék a nyomasztó lakásinséget s megvan az az igen nagy előnyük is, hogy 6—8 hét alatt elkészülhetnek. Felhasználható üres telke a fővárosnak van elég. Pénzügyi szempontból sincs akadálya a tervnek, mert a 300 millió kölcsön felvétele, illetve kibocsátása már meg van szavazva és tűzrendészeti szempontból sem tehető kifogás ellene, mert a fa impregnálható, a cement meg amúgy is tűzálló anyag. Csupán a megfelelő tűztávlatot kell majd a házak közt betartani.

Vasvármegye.

A Vasvármegyei Tűzoltó-Szövetség legutóbbi évi rendes közgyűlésén, melyet Szombathelyen 1917 szeptember 24-én tartottak, mint vendég, a vármegye főispánja: Ostffy Lajos dr. is megjelent. Herbst Géza alispán, Szövetségi elnök a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

— Alapszabályaink előírásának felelünk meg azzal, hogy az évi közgyűlést a mostani viszonyok között is megtartjuk, midőn ugyanaz az életerős férfisereg, amely a tűzoltóságnak is munkaerejét képezi, hadi szolgálatot teljesít. Megnyugvással jelenthetjük azonban ki, hogy bármennyire megfogytak is tűzoltóink, azért a keretek állanak s a lehetőségig kiegészítve, vármegyénkben hivatásuknak meg is felelnek. Így jogosult a remény, hogy a bár tulhosszúra nyúló háboru alatt is fenn bírjuk tartani a szerves tűzoltó intézményt s az majd a béke beálltával nagyobb nehézség nélkül nyerheti vissza régi erejét.

A felügyelői karnak is több tagja hadi szolgálatot teljesít, azok munkáját a szomszédos kerületi felügyelők végzik, a különben megüresedett kerületeket pedig az elnökségi tisztikar tagjai vizsgálják, azzal a céllal is, hogy az illető vidéken alkalmas felügyelő-jelöltet keresenek. A bevonult felügyelők közül a harcban elesett Kvanduk Bertalan őrszentpéteri tanító; orosz fogságba jutott Benda László szombathelyi tanító. Egyik kiváló tagja a felügyelői karnak: Pavetits Manó tanár pedig Kőrmendről Ceglédre helyeztetvén át, felügyelői tisztségéről lemondott.

Választmányunknak is egyik oszlopos tagját vesztettük el ez évben. Gróf Erdődy Gyula v. b. t. t. szívvel-lélekkel támogatta a tűzoltó-intézményt, ő maga is vérbeli tűzoltó volt és Szövetségünk örökös diszelnökét tisztelte benne. Temetésén az egész vidék tűzoltósága testületileg vett részt s a Szövetség elnöksége koszorúval járult a nagy halott ravatalához.

Az alapszabályokban előirt három éves tisztujítás ideje már a múlt évben lejárt, de a háborus viszonyok folytán a múlt évben hozott határozat alapján a tisztikar tovább végzi munkáját a rendes viszonyok helyreállításáig.

A vármegye törvényhatósága élén változás állván be, Szövetségünk, mint a vármegyei tűzrendészet intézésének is segítőszere, míg hálás elismeréssel bucsuzik a távozó volt főispán: Dr. Békassy István úrtól, aki mindenkori elismerésre méltó érdeklődéssel viselkedett a Szövetség ügyei iránt, másrészt mély tisztelettel üdvözölte Dr. Ostffy Lajos új főispánt hivatalba lépésekor s köszönti ez alkalommal is, amikor mint közgyűlésünk vendégét látjuk magunk között, kérvén támogatását a tűzoltó-intézmény javára. Ezek bejelentésével Szövetségünk XXVIII. évi közgyűlését megnyitom.

Ezután Barabás István ügyvezető-alelnök terjesztette elő a Szövetség 1916. évi működéséről szóló, nagy érdeklődéssel kísért évi jelentését, főleg az ebben, hogy a Szövetség ez évben is elsősorban a tűzesetek megelőzésére törekedett s a megelőző tűzrendészet megfelelő keresztülvitele céljából javasolja a nyári gyermekotthonnak vármegyénk összes községeiben való kötelező felállítását.

Megemlékezett a jelentés az erdőtüzek, a vasutak és cseplőgépek által okozott tűzesetekről, amelyeknek megakadályozása tekintetében

nagy tevékenységet fejteittek ki a felügyelők s a hatóság is erélyes intézkedéseket tett és felhívja a figyelmet a katonaság által beszerzett tűzoltói felszerelésre, amit a háboru befejezése után igyekezni kell megszerezni. Végül főlegemlíti, hogy részt vett a Szövetség a szombathelyi önk. tűzoltóegyesület azon ünnepélyén, amelyet Brutscher József parancsnok s tűzrendészeti felügyelő 40 éves tűzoltói jubileuma alkalmával tartott.

Horeczky Gyula számv.-bizottsági elnök ismertette a megvizsgált s a választmány által elfogadott 1916. évi következő zárszámadást:

Bevétel:

	Korona
1. Vármegyei segély	3200—
2. Előfizetés közlönyre	10—
3. Tőkésítés	351—
4. Takarékpénztári kivét	786'60
5. Tagdíjak	2436—
Összesen	6783'60

Kiadás:

	Korona
1. Kezelési költség	1705—
2. Közlöny	390—
3. Szövetségi tagdíj	460—
4. Vegyes kiadások	40—
5. Betét	4188'60
Összesen	6783'60

Teher nem lévén, a tiszta vagyon: 11.431 korona 50 fillér.

Dr. Kiss Emil szövetségi pénztáros a Szövetség költségelirányzatát terjesztette elő, melyet a választmány javaslata alapján a közgyűlés a következőkben állapít meg:

Bevétel:

	Korona
1. Vasvármegye évi segélye	3200—
2. Vármegyei adomány tanfolyam	300—
3. Kamatjövedelem	400—
4. Tagdíjakból	600—
5. Előfizetés közlönyre	10—
Összesen	4510—

Kiadás:

	Korona
1. Kezelési költségek	1800—
2. Közlöny	500—
3. Tanfolyamokra	1000—
4. Vegyes kiadásokra	400—
5. Országos szövetségi tagdíjak	600—
Összesen	4300—

Előirányzati fölösleg: 210 K, azaz kettőszáztíz korona.

Tárgyaltatott a választmány által beterjesztett indítvány a tűzoltószövetség által létesítendő tűzoltói segélyalap tárgyában.

A közgyűlés elismerésül azon nagy szolgálatoknak, amelyek hadbavonult tűzoltóink fegyelmélettségüknél fogva az eddigi harci sikerek biztosításához hozzájárultak, a hiven teljesített hazafiúi kötelesség méltánylásául és a ma is harcolók buzdításául, teljes készséggel fogadja el s emeli határozati erőre a választmány javaslatát s elrendeli a Szövetség kezelése alatt álló „Vasvármegyei Tűzoltó Segélyalap” létesítését a háboruban megrokkant és az elesett tűzoltóbajtársak hátramaradottjainak segélyezésére azon elvi kijelentéssel, hogy a segélyezés a vármegye

gyei hadigondozóval szoros kontaktusban történjék, az ettől nyerendő segély külön egészítessék ki a létesítendő tűzoltói segéyalapból. Felkéri a Szövetség az elnökséget, hogy e célra külön gyűjtést elrendelni sziveskedjék s a békés idők visszatértekor is hasson oda, hogy az alap egyéb felhasználható forrásokból is gyarapíttassék.

A hadi tűzoltószerek háboru utáni beszerzését illetőleg a közgyűlés felkéri az elnökséget, hogy mindenekelőtt tájékozódjék a megszerzés lehetősége iránt az illetékes hatóságnál, felkérve közbenjárásra főispán ur ömáltóságát is és a nyerendő válaszhoz képest tegye meg saját hatáskörében a szükséges mutatózó további intézkedéseket.

Kecskeméti jelentés

az 1917. évi tüzesetekről és a tűzoltóság működéséről.

(A zárójelbe tett számok az 1916. évi adatokat tüntetik fel.)

Kecskemét th. város területén az 1917. évben 104 (93) tüzeset volt, melyből a város belterületére 27 (24), külterületére 77 (69) esik.

Időszakok szerint: Januárban 8 (6), Februárban 7 (7), Márciusban 5 (2), Áprilisban 10 (7), Májusban 17 (9), Juniusban 3 (7), Juliusban 13 (9), Augusztusban 16 (13), Szeptemberben 9 (9), Októberben 7 (14), Novemberben 7 (5), Decemberben 2 (5).

A tűz keletkezési oka: cséplőgépből kipattant szikra 1 (1), cigarettával való gondatlan bánás 2 (—), eresz alatt kidugott füstöső 1 (—), fakémény gyulása 4 (—), gondatlanság 3 (—), gyújtás 13 (22), gyufával való gyermekjáték 16 (13), gyufával való gondatlan bánás 9 (8), hibás kéményajtón át kipattant szikra 1 (2), kályhából kipattant szikra 3 (—), kéménykorom gyulása 2 (1), kéményszurok gyulása 2 (5), kipuhatható nem volt 21 (12), kéményből kihullott szikra 1 (1), kemencéből kipattant szikra 1 (1), lyukas kémény 1 (1), öngyulás 3 (1), padlótól rosszul szigetelt cserépkályha 1 (—), pipával való gondatlan bánás 4 (8), tűzzel való gondatlan bánás 3 (3), tűzzel való gyermekjáték 1 (2), tűzhelyből kipattant szikra 1 (—), villámcsapás 2 (3), vasuti mozdonyból kipattant szikra 4 (1), szemétdombra öntött parázs 1 (—), szél által tovább vitt parázs 1 (—), kéménytisztító ajtón kipattant szikra 2 (—) esetben.

A becslés szerinti összes kár értéke 446.619 (202.233) korona, melyből biztosítva volt 244.125 (231.430) korona értékű tárgy, a fenti károszszeggel szemben 202.794 (60.803) korona fedezetlenül állt.

A tűzoltóság tagjainak száma béke idején 1 parancsnok, 2 őrparancsnok, 19 tűzoltó, összesen 22 fő volt. A háboru kitörése után 10 ember vonult be közülünk.

A harc mezején elesett 2, eltűnt 1, orosz fogságban van 2, szerb fogságban van 1, jelenleg katonai szolgálatban van 13 városi tűzoltó, kiket a honvédelmi minisztérium által a város rendelkezésére bocsájtott 10 segédszolgálatos népfőlkelő katoná helyettesít. Ezeknek zsoldját a városi közgyűlés 1917 július hó 15-től kezdődőleg napi 3 koronáról 4 koronára emelte fel.

A rendes szereken kívül rendelkezésünkre

szerkezetet a rozsdá megette, miért is azt szolgálaton kívül kellett helyezni.

A tűzoltóság szerekekkel 23 esetben vonult ki.

Az 1917. évben a természetben járó ruházaton kívül beszeresztetett: 1 drb kéthangu jelző, 2 drb szívótömlő, 1 csákány, 10 drb gallérlény és a katona-tűzoltók részére 20 pár bakancs, 10 ing és 10 lábravaló.

Szergyakorlatot 73 (44) esetben, elméleti oktatást 26 (9) esetben tartottunk.

A gyors felkészülődés, illetve a kivonulási munkarend begyakorlása céljából az őrség 20 (37) esetben lett felriasztva.

Telepengedélyezési eljárásnál a parancsnok 6 (3) esetben működött közre.

Szeptember 15-ig 3 fuvaroskocsis a tulajdonukat képező 3 pár lóval állott a tűzoltóság rendelkezésére. Ekkor minden előzetes felmondás nélkül elhagyták az istállókat, mert fizetésrendezésre irányult kérelmükkel elutasítottak. Pótlásukra 2 pár beteg katona-ló és két román fogoly, a város istállójából pedig 1 pár ló és kocsis állítottatott be.

A tüzesetek keletkezési okát vizsgálva, sajnálatos körülmény gyanánt tűnik fel a gyufával való gyermekjátékból származó tüzesetek folyton emelkedő száma. A szülői felügyelet nélkül hagyott gyermekek előszedik a kemencevókra, polcra stb. tett gyufát és kész a veszedelem. Szerencse, ha kisdéd játékaik életükbe nem kerül. A gyújtó megdrágulása ezen a régi bajon — úgy látszik — nem segített semmit.

Nagyobb tűz a belterületen május 18-án ütött ki a Vasipari Szövetkezet mázolómuhelyében. Nagy lett a veszedelem, mert a telep deszkából épített műhelyei és raktárai között tűzfal nem volt s így azok néhány pere múlva lángra lobbantak, sőt a tűz át is csapott a szomszédos Gyufagyár Részvénytársaság telepére is.

A gépgyári tüzet 5 perccel megelőzőleg a tűzoltóság a Szarvas-utcába vonult ki istálló-tűzhöz. Ott értesültek a gépgyári veszedelemről, de mire a hosszú utat megtették, a tűz már nagyon elharapódzott s a fejvesztettség általános volt. Ehhez járult még, hogy illetéktelen egyének a tűzoltóság szivattyuit a villanygyárnál szereltették le, holott az nem volt veszélyben, mert a szél ellenkező irányba terelte a lángokat.

Alig voltam képes a támadást helyes irányba terelni, s mire ez megtörtént, minden rendelkezésemre álló erővel arra törekedtem, hogy az ezrével odasielő katonák és polgári emberek fölösleges rombolását megszüntessem, mert ami nem esett a tűz martalékául, azt tönkretették a minden áron menteni akaró emberek.

Mint jellemző dolgot felemlítem, hogy a tűzhöz kivitt három szivattyut — az odasereglett sok katona jelenléte dacára — működésben tartani alig sikerült, mert 10—15 pernyi fecskendőnyomás után a fecskendő nyomása céljából odavezényelt vitézek egyenként párolgottak el a nyomórudaktól.

Rendszeres gyárvizsgálatok a lefolyt évben sem tartattak. A közéleti szemle alá vétettek a helybéli malmok és a konzervgyár. A Gazdasági gőzmalom kivételével a tűzrendészeti szempontok nagymérvű mellőzése volt tapasztalható, sőt a Konzervgyár a háboru folyamán úgy rendezkedett be, hogy a telepre nézve kedvezőtlen szél esetén 10 perc alatt a telepre nézve kedvezőtlen

dett volna a Konzervgyár vezetősége, ha a háború tartama alatt, a tűzrendészeti szempontok teljes figyelembe vétele nélkül épített favázos épületeinek létesítése és fakészletének raktározása előtt azokra vonatkozólag hatósági engedélyt kér, mert hiszen hiába őriztetjük a malmokat vagy gyárat kivülről katonákkal, hiába állítunk fel gyári tűzoltóságot, ha a malom- és gyártulajdonosok a megelőző tűzrendészet leg-
elemibb követelményeinek sem feleltek meg.

A város tűzrendészeti ügyeinek vezetője és tanácsi előadója Fűvessy Imre helyettes főkapitány ur, az e téren szerzett érdemei elismerésül a királyi díszéremmel, Szőke János őrparancsnok pedig az Országos Tűzoltószövetség XXV. éves szolgálati éremmel tüntették ki.

A városi tűzkárbiztosító intézet létesítését, a tervezett modern tűzoltólaktanya felépítését és a mostani motorikus erőre berendezett szivattyúk beszerzését — sajnos — csak a háború lezajlása után beálló békés idővel, a vízvezeteki munkálatokkal kapcsolatosan reméljük megvalósítani.

Könyv Imre
tűzoltóparancsnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** Átmeneti teendők a háború után. — Fehérvármegye új szabályrendeletét felterjesztette. — Hivatalos rész: A belügyminiszter 1127/918 számú körrendelete. — Máramarossziget köszönete. — Fehérvármegye módosított tűzrendészeti szabályrendelete. (Vége.) — Vízvezetékeink. Irta és táblázatos kimutatásba foglalta: Erdély Ernő. — A csepeli lőszergyár tűzoltósága és tűzoltói berendezése. Irta: Kuhárszky László. — A tűzoltó tisztek összejövetele. Jubiláris ünnep. — Testületi élet: Brassó. — Csurgó. — A lakásinség Budapesten. — Szövetségeink köréből: Vasvármegye. — Kecskemét. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Ő Felsőge a király József Ferenc** főherceget, védnökünk fiát, századossá léptette elő. — Ugyancsak a király Erdődy Tamás grófot Vilmos főherceg szolgálattelvő kamarásává nevezte ki.

— **Védnökünket** övező rajongó szeretet tanúbizonysága az a könyv, mely „József főherceg“ címe alatt, huszonegy képmelléklettel, az Athenaeum kiadásában jelent meg. Szerzője kézdiszentléleki Jákó Margit, aki adatainak összehordása céljából nemcsak azokat a helyeket kereste fel, ahol a főherceg idehaza tartózkodni szokott, hanem elment őfelsége után a frontra is, hogy mindazt a felemelő és megkapó epizódot, melyek őfelségének szívjósága és legendás hősiessége nyomán fakadtak, egybegyűjtse. Amiket Jákó Margit a főherceg gyermekéveiről elmond, azok mind rég ismert dolgok ugyan, de az ember újra meg újra szívesen olvassa őket, mint tanúbizonyságát annak a jóleső ténynek, hogy védnökünk magyar szellemben, igaz magyarnak neveltetett.

— **Elnökünk** a főrendiház egyik legutóbb tartott ülésén is felszólalt s a katonasorban levő, de a szigorlatok letévésére engedélyt nyert egyetemi hallgatók szabadságolása körül felmerült visszásságokra hívta fel a kormány figyelmét.

— **Alelnökünk, dr. Óvári Ferenc,** a Tűzoltó Otthon alapja javára 50 K-t adományozott.

Ernő, Győr város tűzoltóparancsnoka, kit nagy-nagy minőségében a háború elején azonnal mozgósítottak és csak megsebesülése után hagytak meg itthoni hivatása körében, „az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és bátor magatartásáért“ a III. osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztet kapta a kardokkal, itthoni tevékenységeért pedig a vöröskereszt hadiékítményes tiszti jelvényével tüntették ki.

— **Dr. Vass Jánost,** Hevesvármegye főispánját, ez állásától a király fölmentette s helyére Dr. Remenyik István földbirtokost nevezte ki a vármegye főispánjává.

— **Dr. Balogh Dezsőt,** országos szövetségünk pénztárnokát, a háború negyedik évében előbb Lembergbe helyezték át, hogy onnan, mint gyűjtőhelyről, a frontra vigyék. Utóbb a székesfehérvári tartalékkórházba került. A szervita-rend azonban, melynek budapesti hadikórháza élén Balogh dr. e kórház megnyitása óta állt, kieszközölte, hogy mint nélkülözhetetlen visszategyék előbbi helyére, ami meg is történt. Így azután a fővárosi hivatásos tűzoltóság is visszakapta testületi orvosát, mely állásnak teendőit szintén Balogh Dezső dr. látja el.

— **Keresztes János** titkárnak, az igazságügyi miniszterium hivatalnoki státusában, január 25-én kelt legfelsőbb elhatározással, a segédhivatali igazgatói cím adományoztatott.

— **Polgári hadiérdemkereszt.** A háborúval kapcsolatos buzgó és különösen hasznos szolgálataik elismerésül Szabó Gyula ny. polgári iskolai tanár, mint Sopronvármegye tűzrendészeti felügyelője, továbbá Véghelyi János kisbirtokos, Lovranits György malomtulajdonos és Postl Mihály állami elemi isk. igazgató, mint járási tűzrendészeti felügyelők, a III. osztályu polgári hadiérdemkeresztet kapták.

— **Óvári Kálmán** február 10-én, érdemes köztevékenykedésének közepén, 50 éves korában, Balatonalmádiban elhalálozott. Az elhunytban alelnökünk testvéröccsét gyászolja.

— **Novotny József,** a Temesvári Önkéntes Tűzoltó Testület II-ik (Józsefvárosi) parancsnokságának vezetője, január 24-én jobblétre szenvedett. A puritán jellemű elhunyt 42 éven át volt egyik oszlopos tagja a testületnek; mindig készséggel megtette, amivel a közjónak tartozott.

— **Halálozások.** Kiss Lajos, a Mezőtúri Önkéntes Tűzoltó Egyesület alapító tagja és tiszteletbeli alparancsnoka, 33 évi hű sáfárkodás után elhalálozott. — Schultz Ferenc pécsi rendőrkapitányt, az önkéntes tűzoltó testület parancsnokát, járási tűzrendészeti felügyelőt, folyó évi január hó 8-án helyezték örök nyugalomra.

— **Egyik operaházi előadás** közben tűz támadt a kulisszák között. A nézőközönség ijedten ugrált fel a helyéről. A hőstenor a színpadról megállásra hívta fel a kijáratok felé tolongókat, de sikertelenül. Erre harsány hangon ezt kiáltotta a nézőtér felé:

— De kérem, maradjanak nyugodtan, vagy azt hiszik, ha csak kissé komoly lenne is a veszély, hogy én itt maradnék?

Ez hatott, a nézők visszatértek a helyükre.

Szerkesztői üzenetek.

V. A kéményseprő-reáljogoknak jogfejlődése, mely a gyógyszerész-reáljogoktól elüt, eredetét amaz ősi szokásban nyeri, hogy a XVII. és XVIII. században a letelepülő családok a kéményseprők azt az engedélyt, hogy a kéményeket tisztogathassák s ezért díjat szedhessenek, a tulajdonjogot gyakorló illetékes tényezőtől megváltották s ezt Mária Terézia királynő a céhhé alakuló akkori kéményseprők előterjesztésére elismervén, 1748-ban (a pozsonyi céh részére február 1-én, a budai céh részére július 15-én) a kéményseprők részére adott kiváltságlevélbe iktatta eképen: »A Magyarhonban létező összes kéményseprő-mesterjegek szokás szerint vásárlottak lévén, azok mint épereszermény a mestereket és haláluk után özvegyeiket és gyermekeiket tulajdon gyanánt megilletik.«

B. A mest a Népszínház épületében játszó Nemzeti Színház színpadán a kérdéses tüzeset 1909 január 18-án (hétfőn) este fordult elő. Három nap múlva már újra megkezdheték az előadásokat.

Bl. A mi G o s z t e n y i Ernőnk nem tűzerőhadnagy. A katonai rendőrség megállapítása szerint, ilyen nevű tűzerőhadnagy egyáltalában nincsen. Gr á c z e r Lajos, százados, nagyváradai tűzoltóparancsnokot, ki Debrecenben a katonai rendőrség vezetője volt, a sikkasztás vádjá alól felmentették. Ellenben hazardjáték és ittasság vétsége miatt két havi fogházat kapott s 300 korona pénzbüntetésben marasztaltattott el. A fogházbü-

tétést azonban a bíróság a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Sz. Az Országos Testnevelési Tanács életrevaló terveivel csak 1902-ben járult egy küldöttség Wlassics Gyula, akkori közoktatásügyi miniszter elé. Ez az országos központi szervezet tehát nem régi. De munkakörébe már eredetileg is bennfoglaltatott 1. a tornatanárok képzése, 2. a tornafelügyelet szervezése, 3. a versenyek tökéletesbitése, 4. a fizikai nevelés művelése és terjesztése s e célból állandó összeköttetés fenntartása a külfölddel s 5. véleményadások szakkérdésekben.

Ö. Az a 9 vármegye, amely tűzrendészeti tekintetben jó példával elől világot s relative rendezett viszonyaival mindjárt Budapest után következik: Fejér, Veszprém, Vas, Sopron, Pozsony, Heves, Somogy, Szabolcs és Esztergom vármegye. — Torontál, Baranya, Bács-Bodrog, Brassó csak azután következnek.

P. A benzolt már világító eszközzel is sikerült felhasználhatóvá tenni, de hogy mily eredménnyel, az majd csak a háboru végén fog kitűnni, mert egyelőre csak a német hadi világító társaság foglalkozik vele, hogy a kölajinságon enyhítsen. 36 kilogramm irtartalmu vas-kannákban szállítják, külön hozzávaló izzólámpákkal együtt.

A kiadóhivatal főnöke: **Kuhárszky László** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Goltner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.

Budapest, Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltó létrákat és tömlőmotorlámpákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,

— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.

Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

Walszer Ferenc

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
— harang- és fémöntőde —

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.

MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

HATSCHER SZABADALMA

ETERNIT-PALA

A jelenkor legjobb tetőfedés anyaga.

Eternit-művek Hatschek Lajos

Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlémezgyár r.-t.

Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57—61.

egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

Ugyanitt **mézbővítők** is kaphatók.

Telefon: 52—48 és 57—94.

TÜZRENDESZETI KOZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján.</p> <p>Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.</p> <p>A lap szétküldésére vonatkozó felajánlásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hóvá az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG.</p> <p>Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 36. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.</p> <p>Tagtestületeinknek ingyempóldány jár.</p> <p>Szakeiknek, melyeknek kézírata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjazatnak.</p>
--	---	--

Felülső szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

Két új rendelet.

Akiket a letűnt 3 utolsó évtizeden át egymást követő miniszterek állandó munkatársai közül, az ország tűzrendészetének legfőbb fórumán, ügyeink irányítói s intézői gyanánt tanultunk becsülni, — névszerint: Ribáry József, Jekelfalussy Lajos, Bulyovszky Aladár, Bölcös Gyula, Jalsoviczky Sándor és Adorján Antal — sorban letűntek jelentős szerepük színteréről. Hatáskörükbe más név viselője: dr. Hosvay Bálint tanácsos lépett. A tűzrendészeti ügyek élére került e férfiú nevét azonban hamar meg fogjuk tanulni.

Pár hónapja csak, hogy felváltotta érdemes elődeit s máris oly friss lendületnek a kétségtelen jelei mutatkoznak működése során, ami annál biztatóbb, mert nála a háborus viszonyok sem látszanak hátrányos befolyást gyakorolni az általa szeretettel felkarolt ügyek előbbrevitelére; sőt mintha még nagyobb impulzív erőt kölcsönöznének tetterejének.

Bizonyosság reá — hálával fogadott számos céltudatos intézkedésén kívül, melyek sorában Országos Szövetségünk szubvenciójának a fölemelése s ez összegnek a jóléti alapból a közrendészeti rendes költségvetés tételei közé való átutalása is szerepel — bizonyosság az a „Belügyi Közlöny“ június 9-iki rendkívüli számában megjelent két legujabb rendelet, amelyet (Elnökségünk közreműködésének igénybe vétele mellett) maga készített elő, de amelynek kibocsátásánál az a körülmény, hogy időbeliség dolgában sem fűződik hozzá semmiféle áldatlan halogatás — Wekerle Sándor

ur után — kizárólag Hosvay tanácsosnak érdeme.

Mert az Országos Szövetség máskor is mindig késedelem nélkül állott rendelkezésre és sohasem rajta mulott, hogy a rendeletek mégsem tudtak idejében megjelenni. Hogy csak egyet említsünk, a belügyminiszternek 75.595/1903. számú körrendelete, melyet a cséplőgépeknél készletben tartandó első segélynyújtáshoz szükséges szerek tárgyában gróf Khuen-Héderváry adott ki, ugyanazon évnek, vagyis 1903-nak augusztus hava 29-én jelent meg, azzal, hogy közzététele napjától számított 30 nap alatt lép életbe. Az tehát, hogy szeptember végén nálunk már nem csépelni szoktak, hanem szüretelni, teljesen figyelmen kívül maradt. S a mostani két kormányrendelet, mely szintén a cséplőgépek körül követendő óvintézkedések betartásának a mikéntjét írja elő, épp ez okból nemcsak azért nagyfontosságú, mivel az idejében megjelenni tűz ellen való okszerű megvédelmezését precizirozza: hanem jól szolgálja az ország érdekét abból az okból is, mert aratás előtt, ezuttal tehát idejében látott napvilágot.

Érdemileg szinte fölösleges megjegyzéseket fűzni a most kiadott rendeletekhez. Az a tapasztalat, hogy a betakarított gabona jelentékeny részét évenként a tűz pusztítja el, köztudomású. Amíg azonban máskor a tűzbiztosítás némileg ki tudta egyenlíteni a szenvedett nemzetgazdasági kárt: a háború közepette minden ily tüzeset pótolhatatlan veszteséget jelent. Ma nemcsak azért kerülendő e téren minden károsodás

ugyszólván minden gabonaszem, mintha éhínségtől kellene tartanunk. Ettől, hála Istennek! a kalászt hozó magyar föld közepes termése is megment bennünket. Hanem a világháború ötödik évének küszöbén azok szükségletére is gondolnunk kell, akik, mint kipróbált hű szövetségesek, szép hazánk határaitól elüzni segítettek a már betört ellenségeket. A közösen kiontott vér azt a szolidaritást, mely fegyvertársainkkal bennünket összefűz, a további harci készségen felül, arra is kiterjesztette, hogy most már szövetségeseink front mögött szenvedő népével is együttérezzünk s ne hagyjuk őket éhen veszni. S ami a betakarított termést megsemmisítő tűzvészeknek a legtöbb esetben volt oka, tudniillik a szérűk célszerű elhelyezésének, berendezésének, őrzésének elégtelen volta: a megjelent két rendelet épp e keletkezési okokat kívánja praeventive elhárítani. S ahogy ma már a háborúban sem maga az egyéni vitézség, hanem a stratégiai vezetés dönti el az ütközetet: a tűzzel szemben is a megelőző intézkedések a többet érők, sőt döntő befolyásuk — ha megfelelően végre is hajtataknak.

Ez azonban még mindig kérdéses. Mert a rendelkezések végrehajtásának szakértő ellenőrzésére, legtöbb helyen, hiányzanak a megfelelő közegek. Maga a belügyminisztérium sem rendelkezik egyelőre országos tűzrendészeti felügyelőkkel.

Ami ezek nélkül megközelíthető, az lehetőleg mind benne van a két rendeletben, melyek közül az első, a *2434/1918. számú M. E. rendelet*, a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján, minisztertanácsi határozattal, mint kormányrendelet jelent meg s a közös szérűk céljára — közterület hiányában — magánosok tulajdonában álló földterületek igénybevételére ad jogot, megfelelő térítés ellenében, melyet a közigazgatási hatóság állapít meg, de amelynek határozata ellen felebezésnek csak birtokon kívül van helye. Ezt a miniszterelnök az összminisztérium nevében adta ki.

életbe. Másodszor pedig midőn a mezőgazdasági termények tűzvészről való megóvása érdekében, a behordás és cséplés idejére teendő intézkedéseknek késedelem nélküli megtételét s azok megtörténtének szigorú ellenőrzését írja elő, egyuttal azt is mondja benne a belügyminisztérium vezetésével ez idő szerint megbízott m. kir. miniszterelnök ur, hogy az:

„ezen rendelet végrehajtása iránt tett intézkedésekről 1918 július 10-éig részletes jelentést várok!”

Adja Isten, hogy a megelőző tűzrendészet sarkalatos követelményeinek, idejében eleget tenni kívánó, eme két üdvös rendelkezéstől várt eredmény, ne maradjon pium desiderium.

A miniszterelnök urnak pedig emlékezetébe hozzuk, amit a főrendiháznak 1908 december 21-én tartott ülésében elnökünknek, Széchényi Viktor grófnak, a felszólalására reflektálva mondott s amely szerint „a kormány foglalkozik a tűzrendészeti törvényjavaslatnak nemcsak előkészítésével, hanem mielőbbi beterjesztésének a munkálataival is.”

Akkor az ülésről távollevő Andrássy Gyula gróf belügyminiszter helyett tette ezt a kijelentést. Ma azonban önagyméltósága a belügyminisztérium vezetésével is megbízott m. kir. miniszterelnök.

Markusovszky Béla.

* **Dr. Vass János**, Heves vármegye volt főispánja, június 11-én, Eger város országgyűlési képviselője lett. Gróf Zichy János, jelenlegi közoktatásügyi miniszterrel szemben 89 szótöbbséggel megválasztott képviselő bajtársunkat új pozíciójában a magunk részéről is örömmel üdvözljük. Abban a megnyugtató hitben ringatjuk ugyanis magunkat, hogy akit a tűzoltó intézmény iránt való odaadó szeretete, 1903 óta lefolyt másfél évtizeden keresztül, annyira intenzív munkásságra tudott sarkallni jó ügyünk érdekében, irodalmi téren is, ugyanaz a Vass János, mint most már a parlamentnek tagja, e minőségében is hű marad értékes multjához s a miért eddig csak hatásos agitációt fejthetett ki, azt ezentul hathatós pártfogásában is fogja részesíteni. A képviselőházban egy Óvári Ferenc, meg Vass János, a főrendiházban pedig egy Széchényi Viktor gróf — három ilyen

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyző pénztárának Elnöksége folyó évi szeptember hó 7-én d. u. 6 órakor Győrött ülést tart, melyre az Elnökség t. tagjait ez uton hívja meg.
Budapest, 1918 július 1.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

A Magyar Országos Szövetség Elnöksége folyó évi szeptember hó 7-én d. u. 6 órakor Győrött, a városháza tanácstermében, ülést tart, melyre az elnökség t. tagjait, ez uton hívja meg.

*

Este 9 órakor társas vacsora.

Étkezés étlap szerint.

Akik szállodai vagy magánlakást, vagy a tűzoltó laktanyában csoportos elhelyezést kívánnak, legyenek szivesek ebbeli igényüket Erdély Ernő győri tűzoltóparancsnoknál legkésőbb augusztus hó 10-ig bejelenteni.

Budapest, 1918 július 1.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség országos választmánya 1918. évi szeptember hó 8-án délelőtt 1/2 10 órakor Győrött, a városháza tanácstermében tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre az elnökségi és választmányi tagokat ez uton hívjuk meg.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az elnökség évi jelentése 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig bezárólag.
2. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1917—1918. évi zárószámadás.
3. Az 1918—1919. évi költségvetés.
4. Tagtörlések.
5. Netáni indítványok.

Délelőtt 11 órakor a győri tűzoltóság új autoszereinek bemutatása.

Az országos választmány tagjai: az elnökség tagjai, a szakosztályok elnökei, alelnökei, előadói, szakképviselői és jegyzői; a vármegyei tűzoltószövetségeknek tisztviselői közül, vagy választmányi tagjai sorából kiküldött, meghatalmazással ellátott 1—1 képviselője (ezek vasuti költségek megtérítését kívánhatják, ha ebbeli igényüket a Szövetség Elnökségének írásban előzetesen bejelentik és ha e szövetség az előző évet bezárólag tagsági díjjal hátralékban nincsenek); a hatóságoktól kinevezett, illetőleg vármegyei szövetségek által megválasztott és igazolt vármegyei tűzrendészeti felügyelők; a törvényhatósági városok önálló hivatásos és önkéntes parancsnokai.

Budapest, 1918 július 1.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyző pénztára folyó évi szeptember hó 8-án délelőtt 9 órakor Győrött, a városháza tanácstermében évi közgyűlését tartja, melyre a tagtestületeket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az elnökség évi jelentése az 1917—1918. évről.
 2. Az 1917—1918. évi zárószámadás kapcsán a pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
 3. Az 1918—1919. évi költségvetés.
 4. Netáni indítványok.
- Budapest, 1918 július 1.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Felvételül Budapesten, 1918. évi április hó 6-án a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnökök: dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Erdély Ernő, Keresztes János, László István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Vas Lajos Rudolf és Vida Pál. Elmaradásukat igazolták: Barabás István és Blázy Imre.

Elnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Kuhárszky László titkár jelenti, hogy elnöklő alelnökünket gyász érte, amennyiben testvéröccse: Óvári Kálmán 1918. évi február hó 10-én elhunyt.

Az elnökség részvétét fejezi ki az elnöklő alelnöknek, a megboldogultnak emlékét pedig jegyzőkönyvünkben örökíti meg.

2. Titkár jelenti, hogy Kiss Lajos, a mezőúri önk. tűzoltó egyesület pénztárosa, tiszteletbeli örökös alparancsnoka és alapító tagja; továbbá Schultz Ferenc a pécsi önk. tűzoltótestület parancsnoka és járási tűzrendészeti felügyelő; Frisch Heimann a sátorlajuhelyi tűzoltótestület derék és önfeláldozó tagja és Novotny József a temesvári önk. tűzoltótestület II. parancsnokságának parancsnoka elköltözött az élők sorából.

Az elnökség a jelentést sajnálattal veszi tudomásul és az elhunytak emlékét kegyelettel őrzi.

3. Titkár jelenti, hogy Szövetségünk elnöke, gróf Széchenyi Viktor még a múlt év folyamán hadba vonult, s hogy dr. Balogh Dezső pénztárosunkat a hadvezetőség Lembergbe, majd Székesfehérvárra helyezte át. Áthelyezése azonban nem volt tartós, mert a pénztáros mintegy három heti távollét után visszahelyeztetett s azóta ismét ellátja a pénztári teendőket.

Távollétében a pénztár kezelésével Kuhárszky László titkár bízott meg.

Tudomásul szolgál.

4. Titkár jelenti, hogy Széchenyi Ödön pasa megköszöni a kir. diszérem kieszközlését és megküldését.

Tudomásul vétetett.

5. Titkár jelenti, hogy gróf Széchényi Ödön pasa megkapta a török flotta aranyérmét, a török félhold érmét és a német vaskeresztet; továbbá, hogy

Erdődy Tamás grófot, mint esendőrszázadost Ófelsége katonai irodájába osztotta be szolgálattételre, s hogy megkapta a III. oszt. katonai érdemkeresztet, a kardokkal diszitett Signum Laudist, a török félhold érmét, a bolgár katonai érdemkeresztet és a hamburgi katonai keresztet; hogy

Erdély Ernő szakelődó elnyerte a kardokkal és hadiékítménnyel diszitett III. oszt. katonai érdemkeresztet, és a Vörös Kereszt ezüst díszérmét; hogy

Péter Antal megkapta a Vörös Kereszt ezüst díszérmét s végül, hogy Keresztes János titkárunk, mint igazságügyminiszteri irodai főtitst megkapta az irodaigazgatói címet és jelleget.

Az elnökség a jelentéseket örömmel veszi tudomásul, s a kitüntetteknek üdvözlő irat küldését határozza el.

6. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök lelkes szavakkal üdvözlő Erdély Ernő szakelődöt XV. éves tűzoltói és Kuhárszky László titkárt V. éves titkári szolgálata alkalmából s nekik a XV. és V. éves szolgálati érmet átnyújtja.

Erdély Ernő és Kuhárszky László ünneplésüket megköszönik.

7. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök jelenti, hogy Jalsoviczky Sándor m. kir. belügyminiszteri tanácsos, Szövetségünknek őszinte barátja és a tűzrendészetnek lelkes istápolója, kinek nevéhez sok szép és maradandó alkotás fűződik, nyugdíjba vonult.

A miniszterium közrendészeti osztályának élére dr. Hlosvay Bálint miniszteri tanácsos került, kit új állása elfoglalása alkalmából Szövetségünk üdvözölt.

Dr. Hlosvay Bálint az üdvözlést megköszönve nemcsak megígérte a legmesszebbmenő támogatását, de abbéli szándékának is adott kifejezést, hogy a legnagyobb örömmel dolgozik az Orsz. Tűzoltó Szövetséggel egyetemben, mert célja, az ország tűzrendészetét arra a fokra emelni, mely azt méltán és jogosan megilleti.

Annak a szeretetnek, mely Szövetségünk és az ország tűzrendészete iránt viseltetik, már több esetben kifejezést is adott. Titkárunk felmentésének további biztosítását neki köszönheti, sőt a máv. összes vonalaira szóló I. oszt. szabadjegyet is, melynek megszerzése eddig a lehetetlenségek közé tartozott; Szövetségünknek államsegélyt 11000 K-ról 16000 K-ra emeltette fel; a mezőgazdasági termények tűzkár elleni megmentésére, egy nagyszabású miniszteri rendeleten dolgozik, melyben a Szövetség támogatását is igénybe fogja venni; továbbá a Tűzoltó Otthon megvalósítására is messze menő tervei vannak.

Az a munkakedv és igaz szeretet megnyilvánulása, mely a tűzrendészet ügye iránt kifejezésre jut, nagy és nemes dolgok megvalósítására nyújt reményt.

Az alelnök jelentését az elnökség nagy lelkesedéssel veszi tudomásul. Jalsoviczky Sándor távozását őszintén sajnálja; dr. Hlosvay Bálint miniszteri tanácsost díszes állásban örömmel üdvözlő; az államsegély felemelését hálással köszöni s a szabadjegy kiállításáért járó 70 K kiállítási illetéket kiutalványozza.

8. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök jelenti, hogy az Ófelségéhez közelálló gróf Erdődy Tamáshoz küldöttséget akart vezetni Wienbe.

Kuhárszky László jelenti, hogy az alelnök a titkár wieni költségeit magánpénztárából megtérítette a Szövetség pénztárának.

Mindkét jelentés tudomásul vétetett.

9. Erdély Ernő szakelődó jelenti, hogy Papp Ferenc szakelődóval együtt felhasználta az alkalmat az Erdődy Tamás grófnál történt tisztelegéssel együtt arra, hogy a hadügyminiszterium különböző osztályaiban a tűzrendészeti ügyek iránt érdeklődjenek. Voltak a hadügyminiszterium tűzrendészeti osztályában Deutscher kapitányánál, aki egy év óta vezetője a hadügyminiszterium összes tűzrendészeti ügyeinek, s minden alkalommal nagy szeretettel karolta fel ügyeinket. Az ő működésének köszönhető, hogy a hadügyminiszteriumhoz érkezett minden tűzoltóügyet kedvezően intéztek el. A tűzoltóautók, fecskendők elkészítéséhez szükséges felmentéseket minden alkalommal megadták s meg fogják adni ezután is. Bármily ily irányu hadügyminiszteriumhoz intézendő kérvény boricákára a cím alá oda kell írni; „Feuerwehrentechnisches Referat“, s ez esetben a kérvény az ő kezébe kerül. Minden kérvényben nemcsak a kérést kell elmondani, hanem részletesen le kell írni a község vagy város tűzrendészeti állapotát, az utak minőségét, vízszerezés mikéntjét, a gyárak, telepek és egyéb tűzrendészeti szempontból számbajöhető épületek és vállalatok számát és elhelyezését, mert az elbírálásnál ezt is figyelembe kell venni.

Ugyanott megtárgyalták a hadügyminiszterium által legközelebb kiadandó új tűzrendészeti rendeletet, melynek alapján minden katonai parancsnokság területén a katonatisztek részére tűzoltói szaktanfolyamot tartanak, s az így kiképzett tűzoltótisztek fogják az ország minden részében elhelyezett katonákat a tűzoltásban kiképezni, úgy hogy minden katona kiképzést nyer a tűzoltásban. Ez nemcsak a katonai éveiket szolgálókra lesz kedvezőhatással, hanem a községek szempontjából is, mert az így kiképzett katonák hazakerülvén, otthon is, mint kész tűzoltók lesznek használhatók.

A katonai célokra már nem alkalmas, de esetleg tűzoltói célokra még megfelelő autóknek még a háború folyamán történő átengedése tárgyában az autó-osztályban voltak, ahol az átengedendő teherautók ügyét intézik s a beadandó kérvények kedvező elintézését kilátásba helyezték. Az átengedendő személyautók, továbbá a leszerelés után felszabaduló autók átengedése ügyében az átmenetgazdasági miniszterium bécsi különítményénél is voltak, ahol ugyancsak kedvező elintézését ígérték.

Végül a tűzoltó-autókhöz szükséges gumik s a benzinmótoros fecskendők üzemben tartásához szükséges benzin soronkívüli kiutalását kérték az illetékes ügyosztályokban, ahol meg is ígérték a kérések gyors elintézését. A kiküldetésben résztvevő szakelődók kézséggel adnak az érdeklődőknek további felvilágosítást.

Az elnökség elhatározza, hogy gróf Erdődy Tamásnak köszönő iratot meneszt kiküldötteink szíves fogadtatásáért és további jóindulatát kéri; dr. Óvári Ferenc alelnöknek köszönetét nyilvánítja a wieni ut tervbe vételéért és végrehajtásáért; Erdély Ernő és Papp Ferenc szakelődóknak jegyzőkönyvi köszönetet mond sikeres és eredményes eljárásukért; Deutscher századosnak pedig átiratilag megköszöni a már eddig is tanusított jóindulatát. A két szakelődó költ-

örzésére a tűzrendészeti felügyelők intézménye lenne életbe léptetendő, miért is az erre vonatkozó tervezetet előterjeszti s indítványozza, hogy az minél előbb tárgyalassék le.

Az elnökség a benyújtott tervezetet azonnal tárgyalás alá veszi és beható eszmecsere után a tervezet fölterjesztését határozza el s egyben kimondja, hogy a leérkező miniszteri rendelet-tervezet sokszorosítva azonnal lesz kiosztandó az összes előadók között s Erdély és Papp véleményének beérkezése után rögtön összehívandó az elnökség.

11. Titkár jelenti, hogy Vass Lajos Rudolf cibakházi tűzoltóparancsnok, tűzrendészeti felügyelő megköszönte szakképviselővé történt megválasztását;

hogy Bence István elfogadta szövetségünk képviselőtét a Testnevelési Tanácsban;

hogy Apáthi Vilmos fegyveres katonai szolgálata alól fölmentetett s így ismét az Orsz. Tűzoltó Szövetség rendelkezésére áll.

Tudomásul szolgál.

12. Titkár jelenti, hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium 1917. évi december hó 20-án értekezletet tartott tűzifeskendők fémanyagának hadicélokra való beszolgáltatása ügyében.

Az értekezleten a szövetség képviselőtében dr. Óvári Ferenc alelnök és Kuhárszky László titkár jelent meg.

Ugy az elnök, mint a kereskedelemügyi miniszterium képviselője, valamint Köhler István fecskendőgyáros annyira sikraszállt a tűzifeskendők és egyéb tűzoltói felszerelések fémanyagának rekvirálása ellen, hogy a beszolgáltatás kifejezetten csakis a hasznavehetetlen fecskendőkre és tűzoltó felszerelési tárgyakra vonatkozik. Az erre vonatkozó 1127/1918. B. M. számú körrendelet egész terjedelemben hivatalos lapunk 1—3. számában meg is jelent.

Erdély Ernő szakelőadó ezen jelentéssel kapcsolatban indítványozza, hogy a honvédelmi miniszternek 422.454/1916. számú leirata dacára forduljunk a m. kir. belügyminiszterhez is a háboru befejezésével rendelkezésünkre bocsátandó tűzoltószerek, autók, mentőszekrények és egyéb tárgyak ügyében.

Az elnökség a titkár jelentését tudomásul veszi és Erdély indítványát magáévé teszi.

13. Titkár jelenti, hogy dr. Óvári Ferenc 50 koronát ajándékozott a Tűzoltó Otthon javára.

Köszönet nyilvánítása mellett tudomásul szolgál.

14. Titkár jelenti, hogy a VII. hadikölcsönre a Veszprémi Takarékpénztár útján a szövetség 20.000 koronát jegyzett;

hogy a Magyar Nemzeti Múzeum megköszöni a „Tűzrendészeti Közlöny“ I. évfolyamát; hogy ifj. Kellner Ernő a „Tűzrendészeti Közlöny“-t az eddigi áron nyomtatni nem tudja s így kénytelen az alapárakhoz 120%-os felárt hozzászámítani.

A jelentések tudomásul szolgálnak.

15. Vida Pál szakelőadó jelenti, hogy a máramarosszigeti tűzoltóság létszámának pótlása érdekében fölterjesztést menesztettünk a magy. kir. belügy- és honvédelmi miniszterhez.

Fölterjesztéseinknek meg is lett az eredménye, mert a máramarosszigeti tűzoltóparancsnokság és a cs. és kir. hadtáppállomás-parancsnokság között oly megállapodás létesült, hogy 10 katona és 40 hadifogoly fog a tűzoltói szolgálatra kiképeztetni, akik közül 4 katona és 12 hadifogoly állandó készenlétben a tűzoltó-örtanyán tartózkodik.

Ezt egyebkent a máramarosszigeti tűzoltóparancsnokság átiratilag meg is köszönte.

A jelentés tudomásul szolgál.

16. Titkár bemutatja a cs. és kir. 61-ik tűzészred 2-ik löszerosztog parancsnokságának jelentését, melyben jelenti, hogy Mayer Péter szakaszvezető, nagytószegi lakos, 1917. évi november hónap folyamán Szépvizben, a löszerraktár közvetlen közelében előfordult tüzeset alkalmával, minden dícséretet megérdemlő, halált megvető magatartásával nagyobb veszély és szerencsétlenség előfordulását meggátolta s erélyes, bátor föllépésével pedig az oltásnál résztvevő katonák előtt jó példával járt.

Dr. Óvári Ferenc alelnök indítványozza, hogy ezt az esetet a belügyminiszternek adjuk tudtára s egyben tegyünk javaslatot, hogy az illető kitüntetésben részesíttessék.

Erdély Ernő előadja, hogy a kir. díszérem csak a 25 éves szakadatlan tűzoltói szolgálattal célozza s mivel más polgári kitüntetéshez tűzoltó csak igen ritkán és nehezen juthat hozzá, indítványozza, hogy egy megfelelő tűzoltói kitüntetés létesítése érdekében forduljunk a belügyminiszter útján Ófelségéhez s kiváló tűzoltói, illetve mentési teljesítményeket az Országos Tűzoltó Szövetség is szép okmány adományozásával jutalmazza.

Az elnökség az indítványokat magáévé teszi s úgy a kitüntetés, valamint az okmányok tervezetének elkészítésére Szabó Gyula szakelőadó kéri fel.

17. Markusovszky Béla szakosztályi alelnök felhívja a szövetség figyelmét a kéményseprő legénység lapjára.

Az elnökség a lap megszerzését rendeli el.

18. Erdély Ernő szakelőadó ugyancsak felhívja a szövetség figyelmét Tolna vármegye kéményseprési szabályrendeletének 12-ik §-ára, mely elrendeli, hogy a kéményseprők keresetének 5%-a tűzoltószerek beszerzésére, a községi pénztárba fizetendő be.

Az elnökség erre a nagyhorderejű §-ra hivatalos lapja útján felhívja az illetékes körök és tényezők figyelmét.

19. Titkár jelenti, hogy a háztulajdonos a házbért május hó 1-től 2800 K-ról 3080 K-ra, vagyis 10%-al emelte fel, azonban a lakáshivatal azt csak 3000 koronában állapította meg, még pedig 1918 augusztus hó 1-től kezdődőleg.

Örvendetes tudomásul szolgál.

20. Erdély Ernő előadja, hogy a jelenlegi lakásviszonyok mellett a budapesti szállodákban nem igen lehet lakást kapni, vagy csak igen magas áron, ezért indítványozza, hogy a szövetség szerezzen be 3—4 teljesen felszerelt ágyat s bocsássa azokat mérsékelt árban az elnökségi tagok rendelkezésére.

A költségelőirányzat megszerkesztésére és az ajánlatok megszerzésére a központi iroda utasíttatik.

21. Titkár jelenti, hogy az iroda részére 12 drb törülköző, 65 K árban szereztetett be.

22. Titkár jelenti, hogy a marosvásárhelyi önk. tűzoltó egyesület 1917. évi november hó 11-én megtartotta tizenötödik ürségét; s hogy a brassói önk. tűzoltótestület december hó 15-én ünnepelte negyven éves fennállását.

A titkár jelentése tudomásul vétetik s a két testületnek ez alkalomból üdvözlő átirat menesztetik.

23. Erdély Ernő jelenti, hogy a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség történetéből eddig csak a husz év iratott meg, s minthogy a szerző a mostani viszonyok mellett kellő idővel is rendelkezik és személyesen ismeri a szereplő egyé-

neket, kár volna elmulasztani az alkalmat s meg nem iratni vele a másik husz év történetét is.

Az elnökség megbizza Markusovszky Béla szerzőt, hogy a Szövetség másik husz évének történetét is írja meg, melynek kiadásáról a háboru után intézkedik.

24. Titkár bemutatja Barabás István szakelőadó levelét, melyben közli, hogy a szombathelyi közigazgatási tanfolyamnak 39 hallgatója van, akik részére megfelelő szakkönyvek küldését kéri.

Barabás közlése örvendetes tudomásul szolgál s a szakkönyvek megküldése elrendeltetik.

25. Titkár bemutatja az „Egri Hírlap”-nak dr. Vass János közéleti multjára vonatkozó közleményét;

jelenteli továbbá, hogy Szabó Gyula szakelőadó betérjesztette az újonnan szervezett 7 tűzoltótestületnek, hatóságilag láttamozott szervezési és szolgálati utasítását, felvételi igazolványát, kis könyveskéje egy példányát, valamint a tisztii és altisztii kinevezési okmányainak egy-egy példányát.

Az Egri Hírlap közleménye örvendetes tudomásul vétetik és irattárilag megőriztetni rendeltetik. Szabó Gyula szakelőadónak pedig az elnökség hálásan megköszönte nagy és eredményes munkásságát és tevékenységét a pozsonyvármegyei tűzoltó szövetség talpraállításáért.

26. Titkár bemutatja a honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának kétféleívét;

Győr város tűzoltóságának 1916 és 1917. évi; Brassó önk. tűzoltó testület 1915—1917. évi; Máv. északi főműhely tűzoltótestület 1917. évi;

Pozsony, Sopron és Veszprém vm. tűzoltó szövetségek 1917. évi és

a szalacsi önk. tűzoltótestület parancsnokságának 1918. évi jelentését;

továbbá a központi takarékpénztár, a magyar leszámítoló és pénzváltó bank és a pesti magyar kereskedelmi banknak a VII. hadikölcsön jegyzésére szóló aláírási felhívását.

Tudomásul szolgál.

27. Titkár bemutatja a Bihar vármegyei tűzoltó szövetség átiratát, melyben a hozzátartozó egyesületek 1915—1917. évi tagdíjhátralékainak törlését kéri.

Az elnökség a tagdíjhátralékok elengedését esetleg csak a háború után eszközölheti.

28. Titkár bemutatja továbbá a hadbavonult Hert Adolf kismarosi tűzoltóalparancsnoknak levelezőlapját, aki jelenti, hogy a kismarosi tűzoltótestület már régen megszűnt.

Az elnökség átiratot intéz a község előljáróságához a tény megállapítása végett.

29. Titkár a romhányi tűzoltótestület megszűnését jelenti be.

Az elnökség az esetről a belügyminiszternek jelentést tesz.

30. Titkár jelenti, hogy a temesvári önkéntes tűzoltókar a II. parancsnokságnál elhalálozás folytán megüresedett parancsnoki állásra Blum Mór alparancsnokot választotta meg.

Tudomásul vétetett.

31. Az elnökség az alábbi szakvéleményeket bírálja felül:

a) Benes Testvérek győri cég telepenge-

e) Budapest székesfőváros módosított kéményseprési ipari szabályrendeletét.

Az elnökség a szakvéleményekhez hozzájárul azzal az utasítással, hogy jövőben a malomknál elrendelendő, miszerint a villamosáramnak annyi áramköre legyen, ahány tűzfalial elkülönített részből a malom áll.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek: Szabó Gyula és Vida Pál szakelőadók.

Több tárgy nem lévén, elnöklő alelnökök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula,
előadó.

Vida Pál,
előadó.

689.
1918. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1918. évi április hó 6-án a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztárának ülésén.

Elnök: Dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László titkár.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, Erdély Ernő, Keresztes János, László István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Vass Lajos Rudolf és Vida Pál.

Elnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gyula és Vida Pál szakelőadókat kéri fel.

1. Kuhárszky László titkár bemutatja Fejér vármegye alispánjának 18.515/1917. sz. átiratát, melyben közli, hogy a tűzoltóknak 1918. évi balesetbiztosítására vonatkozó nyomtatványokat és a pénzküldéshez szükséges postatakarékpénztári űrlapokat kellő időben és számban elküldötte szétosztás végett a megye főszolgabíráinak.

Örvendetes tudomásul szolgál.

2. Titkár jelenti, hogy Pozsony vármegye és Pozsony város tűzoltótestületeinek szövetsége által 1917. év folyamán rendezett vármegyei, illetve járási tűzoltói szaktanfolyamainak egyik eredménye, hogy a vármegyei szövetség tagtestületeinek száma 76-ról 212-re emelkedett, mely testületek egyuttal a segélyzőpénztár tagjai közé is beléptek.

A vármegyei tűzoltószövetség ilyen eredményes talpraállítása kizárólag Szabó Gyula szakelőadó hervadhatatlan érdeme.

Az elnökség a jelentést nagy örömmel veszi tudomásul és Szabó Gyula szakelőadónak eredményes működéséért köszönetét nyilvánítja.

3. Titkár jelenti, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósága alapítványának kamatai kiutalásában visszatér a kezdetben alkalmazott eljárásához, mert a most szokásos kiutalási mód nem felel meg az alapítvány intenciójának, minthogy az alapítvány célja:

1. segélynyújtás a magyar szent korona területén levő tűzoltótestületek oly tagjai részére, kik tűzoltás közben szenvedett sérülés következtében munkaképtelenné váltak;

2. segélynyújtás a magyar szent korona területén levő tűzoltótestületek oly tagjainak

mai nagyjából segélyt, illetve végkielegítést veszi figyelembe s pótlólag terjeszti fel a m. kir. Belügyminisztériumba, hol minden egyes ügy érdemleges elbírálása után a megállapított és folyósított összegek a megfelelő kir. adóhivatalnál utaltatnak ki az illető fél részére.

Tudomásul szolgál.

4. Titkár jelenti, hogy a m. kir. Belügyminiszter ur Érsek Antalné, Szentes város tűzoltójának özvegye részére 400 korona egyszer-smindenkorra szóló segélyt engedélyezett.

Tudomásul vétetik.

5. Titkár jelenti, hogy a segélyző pénztár tagjairól oly nyilvántartást készített, amely nemcsak a testületek névjegyzékét tünteti fel, de biztosítási évüket is.

Az elnökség a jelentést tudomásul veszi és a szép és célszerű nyilvántartás elkészítéseért a titkárnak elismerését nyilvánítja.

6. Titkár a következő baleseteket jelenti be:

a) Wéber Károly soproni hivatásos tűzoltó kivonulás alkalmával 53 nap alatt gyógyuló lábsérülést (bal láb súlyos zúzódása) szenvedett, részére 100 K;

b) Braunrath János márefalvai önkéntes tűzoltó 10 nap alatt gyógyuló égési (arc) sebeket szenvedett, részére 20 K;

c) Kovács Sándor zilahi h. segédtsz 20 nap alatt gyógyuló égési (jobb kéz) sebeket szenvedett, részére 60 K;

d) Andrusko Károly zentai fizetéses tűzoltó 15 nap alatt gyógyuló égési (kéz) sebeket szenvedett, részére 30 K;

e) Reiter Gyula dunaföldvári önkéntes tűzoltó 10 nap alatt gyógyuló (négy ujj) égési sebeket szenvedett, részére 20 K;

f) Nagy Károly nagyváradai városi tűzoltó-őrmeister 20 nap alatt gyógyuló égési (bal kéz) sebeket szenvedett, részére 40 K;

g) Nagy Károly nagyváradai városi tűzoltó-őrmeister 19 nap alatt gyógyuló fejsérülést szenvedett, részére 48 K;

h) Patoles Mihály nagyváradai városi tűzoltó 38 nap alatt gyógyuló baltérdizület-zúzódást szenvedett, részére 95 K;

i) Szemenics Sándor pécsi (Zsolnay-gyár) őrparancsnok 27 nap alatt gyógyuló égési (bal kéz) sebeket szenvedett, részére 60 K;

j) Gedeon János fiúmei tűzör 41 nap alatt gyógyuló (jobb alszárhorzsolás) balesetet szenvedett, részére 100 K;

k) Csonka Gyula somogyberzencei tűzoltó 21 nap alatt gyógyuló hülést szenvedett, részére 50 K segély utalványoztatott.

Az elnökség a kiutalt segélyezésekhez hozzájárul.

7. Titkár jelenti továbbá, hogy Edelényi Szabó József pápai alparancsnok 1917. évi augusztus hó 19-én tűzoltás közben gutaütést szenvedett;

8. Szarka Zoltán mármaroszigeti önkéntes tűzoltóparancsnok pedig még 1915. évi december hó 24-i tűznél meghült és tüdőgümőkört kapott.

Nevezettek 1000—1000 K végkielegítésre terjesztettek fel az Első magyar Ált. Biztosító Társaság Igazgatóságához.

Az intézkedés helyesléssel találkozott.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc, alelnök. Kuhárszky László, titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula, előadó. Vida Pál, előadó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1917—1918. évi zárószámadata.

Sorszám	BEVÉTEL	Érték		Pénz		Sorszám	KIADÁS	Érték		Pénz	
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Maradvány 1917 július 1-én . . .	100	—	8040	61	1	Tisztviselők tiszteletdíja . . .	—	—	2649	90
2	Allamsegély	—	—	8000	—	2	háborús segélye . . .	—	—	2700	—
3	Tagdíjakból:	—	—	—	—	3	Előadók és választmányi tagok	—	—	2628	16
	a) közvetlen tagtestületek 1.278-90 K	—	—	—	—	4	útiköltsége és napidíjai . . .	—	—	2386	—
	b) vármegyei szövetségek 3.452— K	—	—	4730	90	5	Házbér	—	—	1378	70
4	Különfélékből:	—	—	—	—	6	Fűtés, világítás, takarítás, telefon	—	—	—	—
	a) szakkönyvek eladásából 182-72 K	—	—	—	—	7	Irodái, postai, ügykezelési kiadások	—	—	468	65
	b) Tűzrend. Közl. hirdetési díjai 316-66 K	—	—	—	—	8	Tűzrendészeti Közlöny szerk. tiszteletdíja és cikkek díjazása	—	—	1097	16
	c) Tűzrend. Közl. előfizetési díjai 74— K	—	—	573	38	9	Tűzr. Közl. kiadási költségei . . .	—	—	2087	79
5	Kamatokból	—	—	374	48	10	Szakkönyvek kiadása	—	—	3794	17
6	Érmekből	—	—	104	10	11	Tanfolyamok rendezése	—	—	—	—
7	Tiszti vizsgadíjakból	—	—	50	—	12	Tiszti vizsgadíjak	—	—	60	—
8	Előre nem látható	—	—	1059	95	13	Ösztöndíjak	—	—	—	—
		—	—	—	—	14	Tanszermúzeum és könyvtár	—	—	149	55
		—	—	—	—	15	Szolg. érmek beszerzési költs. . . .	—	—	50	—
		—	—	—	—	16	Kezelési nyomtatványok	—	—	194	—
		—	—	—	—	17	Előre nem látható	—	—	282	37
		—	—	—	—		Maradvány 1918 június 30-án . . .	100	—	3006	97
		100	—	22933	42			100	—	22933	42

Budapesten, 1918. június 30.

Dr. Óvári Ferenc s. k., alelnök.

Kuhárszky László s. k., titkár.

Dr. Balogh Dezső s. k., pénztáros.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzöpenztárának 1917-18. évi zárószámadata.

Sorszám	Év	Hó és nap	BEVÉTEL	Irat-tári szám	Érték		Pénz		Sorszám	Év	Hó és nap	KIADÁS	Irat-tári szám	Érték	
					K	f	K	f						K	f
1	1917	jul. 1	Maradvány		177000	—	7998	03	1	1917	aug. 6	Magy. Lesz. bank kez. költ.	718		
2	"	" 5	A 25000 K n. ért. IV. hadik VI/1 esed. szelv.	682		687	50	2	"	" 31	Segélyezések VIII. hónapban				
3	"	" 5	A 10000 K n. ért. II. hadik VI/1 esed. szelv.	683		275	—	3	"	szept. 30	Segélyezések IX. hónapban				
4	"	" 5	A 95000 K 4%-os kor. jár. VI/1 esed. szelv.	684		1900	—	4	"	okt. 31	Segélyezések X. hónapban				
5	"	" 20	M. k. postatarkp. folyószámla VII/1 esed. kam	703		112	05	5	"	" 31	Tagdíjvisszatérítés X. hónapban.				
6	"	" 30	Tagsági díjak VII. hónapban			261	20	6	"	nov. 20	1577 drb. bélyeg ára á 3 fill.				
7	"	aug. 3	Az 5000 K 4%-os záloglevél VIII/1 esed. szelv.	719		100	—	7	"	" 23	Postatarkarékp meghatalmazási nyilatkozat	783			
8	"	" 3	Magy. Lesz. bank folyósz. VI/30 esed. kam.	713		37	31	8	"	" 30	Tagdíjvisszatérítés XI. hónapban				
9	"	" 31	Tagsági díjak VIII. hónapban			92	40	9	"	dec. 13	Tagdíjvisszatérítés XII. hónapban				
10	"	szept. 11	A 17000 K 4%-os záloglev. IX/1 esed. szelv.	760		607	50	10	"	" 13	A 20000 K n. é. VII. hadikölcsön vásárlásáért	670			
11	"	" 30	Tagsági díjak IX. hónapban			49	40	11	1918	jan. 21	Postatarkarékp. meghatalmazási nyilatkozat	207			
12	"	okt. 30	Tagsági díjak X. hónapban			25	20	12	"	" 24	1 drb. iktatókönyv.	817/917			
13	"	nov. 23	A 15000 K 6%-os II. hadik. XI/1 esed. szelv.	785		450	—	13	"	" 31	Tagdíjvisszatérítés I. hónapban				
14	"	" 30	Tagsági díjak XI. hónapban			27	—	14	"	febr. 12	Magy. Lesz. bank kezelési költs. 1917 II. f.	263			
15	"	dec. 6	A 90000 K 4%-os kor. jár. XII/1 esed. szelv.	791		1900	—	15	"	" 28	Segélyezések II. hónapban				
16	"	" 7	A VII. 6%-os hadikölcsön vásárlás	670	20000	—	—	16	"	márc. 2	Kezelési nyomtatványok.	343			
17	"	" 10	A 10000 K 5 1/2%-os II. hadik. XII/1 es. sz.	792		275	—	17	"	ápr. 30	Segélyezések IV. hónapban				
18	"	" 12	A 25000 K 5 1/2%-os IV. hadik. XII/1 es. sz.	794		687	50	18	"	jun. 18	Tagdíjvisszatérítés VI. hónapban				
19	"	" 30	Tagsági díjak XII. hónapban			67	40	19	"	" 25	A postatarkarékp. folyószámla kezelési költsége	774			
20	1918	jan. 31	Tagsági díjak I. hónapban			1786	40	20	"	" 27	Az 1918 I. félévi irodai és postai kiadások	775			
21	"	febr. 5	Az 5000 K 4%-os záloglevél II/1 esed. szelv.	378		100	—	21	"	" 30	Segélyezések VII. hónapban				
22	"	" 11	A Magy. Lesz. bank folyósz kam. 1917 II. f	263		251	05	22	"	" 30	Maradvány		197000	—	
23	"	" 28	A 10000 K 6%-os hadik. II/1 esed. szelv.	462		300	—								
24	"	" 28	Tagsági díjak II. hónapban			1132	70								
25	"	márc. 22	A 17000 K 4 1/2%-os záloglev. III/1 esed. szelv.	609		607	50								
26	"	" 31	Tagsági díjak III. hónapban			588	10								
27	"	ápr. 30	Tagsági díjak IV. hónapban			199	20								
28	"	máj. 31	A 15000 K n. é. II. hadik. V/1 esed. szelv.	738		450	—								
29	"	" 31	Tagsági díjak V. hónapban			171	—								
30	"	jun. 10	A 95000 K 4%-os kor. jár. VI/1 esed. szelv.	760		1900	—								
31	"	" 17	A 10000 K II. hadikölcsön VI/1 esed. szelv.	765		275	—								
32	"	" 17	A 25000 K IV. hadikölcsön VI/1 esed. szelv.	764		687	50								
33	"	" 30	Tagsági díjak VI. hónapban			97	30								
					197000	—	24098	24						197000	—

Budapesten, 1918. június 30.

Dr. Óvári Ferenc s. k.,
alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

Dr. Balogh Dezső s. k.,
pénztáros.

**A m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter
Ur 91.007/1917. számú körrendelete.**

A budapesti, kolozsvári és pozsonyi kir. ipari főfelügyelőknek, továbbá valamennyi kerületi iparfelügyelőnek.

A belügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg szükségesnek találom, hogy a kereskedelmi malmok vizsgálatainál, ott, ahol az lehetséges, a *hivatásos tűzoltótisztek, illetve vármegyei tűzrendészeti felügyelők* is résztvegyenek. Ezért utalással az 1917. évi szeptember hó 23-án 69.514. szám alatt kelt rendeletre felhívom a címet, hogy jövőben ily telepek vizsgálataihoz a *hivatásos tűzoltóságot, vagy a tűzrendészeti felügyelőt* is hívja meg. — Tájékoztatásul közlöm, hogy hivatásos tűzoltó tisztek: Arad, Budapest, Győr, Fiume, Nagyvárad, Szabadka, Szeged, Hódmezővásárhely és Kecskemét városokban; tűzrendészeti felügyelők pedig: Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Bars, Beszterce-Naszód, Bihar, Brassó, Esztergom, Fejér, Győr, Hajdu, Háromszék, Heves, Jász-Nagykún, Szolnok, Komárom, Pest-Pilis-Solt-Kiskún, Pozsony, Sopron, Szabolcs, Szatmár, Szeben, Szepes, Temes, Tolna, Torontál, Trencsén, Vas, Veszprém, Zala és Zemplén vármegyékben vannak.

Budapest, 1918 január hó 22-én.

A miniszter rendeletéből:

Papp s. k.,
miniszteri tanácsos.

379.
1918. szám.

**Értesítés és felhívás
valamennyi tűzoltótestülethez.**

Illetékes helyen nyert felhatalmazás alapján értesítjük a tűzoltó testületek Parancsnokságait, hogy a hadvezetőség, a háboru befejezése után, a következő tárgyakat fogja átengedni a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Elnökségének, országos szétosztás végett.

(A méltányos megállapított árakat annak idején ugyancsak a „Tűzrendészeti Közlöny“-ben közölni fogjuk.)

1. Anyagok:

Benzin, Benzol, nyersolaj, autóolaj, gummiműek.

2. Ruházati cikkek:

Különbéle takarók (legénységi és lótakarók), teveszörtakarók, téli pokróc, ágyfehérnemű, ágy-nemű, legénységi lepedő, tisztí lepedő, vánkoshuzat, vánkós, lószőr-matrac részekben, lószőr fejkavics, ágyak, sodronybetét.

Acetylénlámpák, lélegző-készülék, jégcsékrény, evőeszközök, lábos, mézáróskés, főzőüst, fazék, különféle főzőeszközök.

4. Villanyvilágítás:

Akkumulátorok, akkumulátor lámpa.

5. Gépek és alkatrészek:

Tömleők, tömör gummiabroncs, gyógyszerészeti eszközök, gyógyszerész edények, betegápolási cikkek.

6. Járművek:

Személyautók, teherautók, póttalyiga autókhoz, autó-alkatrészek.

7. Tűzoltó szerszámok:

Vízvödörök (lenből, bőrből), extingveurók, minimax, tűzesákiyak, létrák, sugár-csővek, kézi szivattyúk, motoros szivattyúk, gőzfecskendők.

8. Ruháneműek:

Zubbony, nadrág, köpeny, ing, gaty, kapea (gyapju), gyapju ing, gyapju mellény, gyapju alsónadrág, huszárcsizma, derékszijak, impregnált esőköpenyek, lódenszövet.

Felhívjuk a tűzoltóparancsnokságokat, hogy vásárlási igényüket a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Elnökségével mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a szétosztás arányosan eszközölhető legyen.

Budapest, 1918 július 1.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

* A honvédelmi miniszter köszönete. A honvédelmi miniszter leiratban köszönte meg a főváros közönségének azt az eredményes működését, amelyet az ifjúság testnevelése terén kifejtett. Együttal a miniszter 1000 koronát küldött a tanácsnak azzal a rendeltetéssel, hogy abból 500 K-t pedig annak a tornatanítónak jutalmazására fordítsanak, akinek munkássága a tornatanítás terén legjobban érvényre jutott s a másik 500 koronát játékszerek beszerzésére annak a tanintézetnek adják, melynek tanulói a legjobb eredményt érték el. A tanács az ügyosztály javaslata, illetve a versenybizottság véleménye alapján az 500 koronát Bence István Kertész-utcai felsőkereskedelmi iskolai tanárnak, a másik 500 koronát a Kertész-utcai felsőkereskedelmi iskolának adományozta. A nem közönséges kitüntetésben részesült Bence István azonos a mi Országos Szövetségünk volt titkárával.

* Kránitz József, a veszprémi járásnak tűzrendészeti felügyelője és iskolafelügyelő, a katonai egészségügy körül szerzett érdemei elismerésül a vöröskereszt hadi ékítményes III. oszt. díszjelményével tüntettetett ki. Kránitz bajtárs egyébként a háboru folyamán igen elismerésre méltó dolgot mivel azzal is, hogy a kórházban fekvő és lábadozó beteg katonák közt „Vörös kakas” című ismert művét ingyen osztogatta szét.

367. szám.
1918.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1918. június hó 5-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: Dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László, titkár.

Jelen voltak: Erdély Ernő, Keresztes János, László István, Papp Ferenc, Szabó Gyula és Vida Pál.

Elnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja.

32. Kuhárszky László titkár felolvassa gróf Széchényi Ödön pasa következő szövegű levelét:

Mélyen tisztelt Alelnök Úr!

Rendkívüli nagy örömmel kaptam, olvastam és szívemhez szoritottam f. hó 16-án kelt nagybecsű levelét.

A török flotta arany érmének, a török félhold érmének és a német vaskeresztnek elnyerése alkalmából nyilvánított szerencsekívánataiért fogadja Elnökségük leghálásabb és legforróbb köszönetemet.

Nagyon boldog vagyok, hogy oly szívesen, oly szeretettel, megméltóztattak emlékezni rólam.

Mig csak élek a napnak legszebb pillanatai mindenkor azok lesznek, melyekben gondolataim, szívem legforróbb érzelmei, kedves magyar tűzoltó bajtársaimnál vannak.

Kiváló hazafias szívélyes üdvözléteimmel, mit kérek a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnökére és Elnökség összes tagjaira is átszármatatni

maradok mélyen tisztelt Alelnök Urnak

mély tisztelettel

gróf Széchényi Ödön pasa

gyalogosági tábornok,
az ottomán katonai tűzoltó-erzdek, a császári
tengerész tűzoltó zászlóaljának főparancsnoka,
okleveles hajóskapitány.

Örvendetes tudomásul szolgál.

33. A titkár bemutatja gróf Erdődy Tamás köszönő levelét, melynek szövege a következő:

Tekintetes Elnökség!

Hosszabb szolgálati utról visszatérve, ma vettem hozzám intézett megtisztelő megemlékezésüket és szerencsekívánataikat. Ami engem illet, meg lehet a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség győződve, hogy teljes erőmből mindig azon leszek, amin évek hosszú során át, 17 esztendősz tűzoltói szolgálatom alatt, dolgoztam, hogy hazánk tűzrendészetét minden irányban tőlem telhetőleg fejlesszem és fejlődését előmozdítsam.

Végül csak azon kéréssel fordulok a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség tek. Elnökségéhez, hogy azon bizalomban, amelyben eddig mindig részesültem, engem tovább is megtartani méltóztatassanak.

Köszönetem ismétlésével maradok bajtársi üdvözléttel

Erdődy Tamás százados.

Örömmel tudomásul vétetik.

34. Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy a pozsonyligetfalui önk. tűzoltótötestület Kuhárszky László orsz. tűzoltó-szövetségi titkárt, a magyar tűzoltói ügy fejlesztése körül szerzett érdemeinek elismerését az Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnöksége is jegyzőkönyvileg nyilvánítsa.

A jelentést nagy lelkesedéssel tudomásul veszi az Elnökség s az indítványhoz örömmel hozzájárul.

35. Erdély Ernő szakelőadó jelenti, hogy hű török szövetségeseink fővárosának, Konstantinápolynak Stambul nevű városrésze, a közelmultban teljesen elhamvadt.

Indítványozza, tegyen az Elnökség sürgősen felterjesztést a m. kir. Belügyminiszter urhoz, hogy adjon módot 2—3 magyar tűzoltótisztnek e különleges és óriási tűzvésznek államköltségen való tanulmányoztatására.

Az Elnökség az indítványt magáévá teszi s a konstantinápolyi tűzvész tanulmányozására Erdély Ernő, Szabó Gyula, Vida Pál szakelőadókat és Kuhárszky László szövetségi titkárt jelöli ki, a konstantinápolyi tűzoltóság-nak pedig az itteni török főkonzul utján részvétét fejezi ki.

36. Titkár bemutatja a hivatásos tűzoltótisztek, illetőleg a tűzrendészeti felügyelőknek a kereskedelmi malmok vizsgálatihoz való meghívása tárgyában, a kereskedelemügyi miniszter ur által 1918. évi január hó 22-én 91007/917. sz. alatt kiadott körrendelet másolatát.

Az Elnökség a kiadott körrendeletet örömmel üdvözli, annak sokszorosítását és a vármegyei tűzrendészeti felügyelőknek szétküldését, valamint a Tűzrendészeti Közlönyben való leközlését rendeli el.

37. Titkár jelenti, hogy a m. kir. belügyminiszterium sürgős véleményezésre megküldötte a mezőgazdasági termények tűzkár elleni megvédése tárgyában kiadandó szabályrendelet tervezetét.

A leadott szabályrendelet tervezetét az Elnökség beható tárgyalás alá veszi, melyet szakvéleményével kiegészítve sürgősen visszaterjeszt.

38. Erdély Ernő szakelőadó előadja, hogy Wienben illetékes helyen arról szerzett meggyőződést, hogy a cs. és kir. hadügyminiszterium a tűzrendészet és tűzoltóügy fejlesztését határozta el s ezért a bevonult tűzoltótisztek egy részét jelenlegi beosztásuktól elvonva, a katonai parancsnokságukhoz szándékozik berendelni, ahol egyrészt mint tűzrendészeti előadók, másrészt mint tűzoltó-kiképzőtisztek nyernének beosztást.

Indítványozom:

I. hogy a katonatisztek részére egy továbbképző tűzoltói szaktanfolyam tartását határozza el az Elnökség;

II. hogy egy felhívás intéztessék valamennyi polgármesterhez, alispánhoz, vármegyei tűzoltószövetséghez, ismert tűzrendészeti felügyelőhöz, hogy nyolc napon belül közöljék az Orsz. Tűzoltó Szövetséggel azon tűzoltótisztek névsorát, akik jelenleg nem teljesítenek frontszolgálatot és alkalmasak egy katonai tűzoltói továbbképző tanfolyam hallgatására.

Az Elnökség a kétféle indítványhoz hozzájárul s elrendeli, hogy a szaktanfolyam megtartására vonatkozó készségünk a hadügyminiszteriumnak bejelentessék s egyúttal közöltessék, hogy a szükséges névsor beszerzése iránt az intézkedés máris megtörtént és a felhívás a felsoroltakhoz mielőbb kibocsátassék.

39. Titkár jelenti, hogy a tűzoltótötestü-

gyalja az elnökség.

40. Titkár jelenti, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága megköszöni a „Tűzrendészet“ VI. füzetét.

Tudomásul szolgál.

41. Titkár jelenti, hogy a Budai Könyvtár a „Tűzrendészeti Közlöny“ állandó küldését kéri.

Az elnökség a hivatalos lap díjtalan küldését elrendeli.

42. Titkár jelenti, hogy Szabó Gyula szakelőadónak 3 darab diszokmány-ürlap küldetett meg.

Tudomásul vétetik.

43. Titkár bemutatja a nagykanizsai önk. tűzoltótestület közgyűléséről szóló jegyzőkönyvét, évi jelentését és vagyonszámát.

A testület évi jelentésében közli, hogy tűzoltó őrtanyájuk az elmúlt esztendőben is majdnem tűzoltók nélkül állott.

A város polgármestere e bajon segitendő, a honvédelmi miniszterhez fordult, minek eredménye az lett, hogy a nyitrai segédszolgálatos osztagból 27 tag tűzoltói szolgálatra vezényeltetett ki, akik jelenleg kiképzés alatt állanak.

Az elmúlt évben 16 tüzeset fordult elő. Az összes kár 36.520 koronára tehető, mely legnagyobb részét biztosítás folytán megtérült.

A testület vagyonszámát 29.043 K 38 fillér tiszta vagyont tüntet fel.

Tudomásul szolgál.

44. Titkár bejelenti a Salgótarjáni Köszönbánya R.-T. zsilvölgyi bányatűzoltóságának 1917. évi működéséről szóló jelentését.

A tűzoltóság múlt évi működése a reorganizáció jegyében indult meg. A román invázió által feldúlt szertárak a legszükségesebb felszereléssel pótolattak.

Csapatfelszerelését a nagy nehézségek dacára is annyira sikerült pótolnia, hogy három különböző helységben elhelyezett tűzörségének szertárak a támadáshoz szükséges legprimitívebb eszközökkel el vannak látva.

A tűzoltóság létszáma:

Petrozsényban 45;

Aninán 32;

Vulkánban 24 fő.

Tüzeset volt Petrozsényban 2 nagy, 1 kisebb; Vulkánban 1 nagy. Az összkár 155.000 K.

Tudomásul vétetik.

45. Titkár bemutatja az Első Magyar Részvényserfőzdei önkéntes gyári tűzoltótestület XXV. éves fennállása alkalmából június hó 9-én rendezendő emlékünnepejére szóló meghívót.

Az emlékünnepején Markusovszky Béla és Kuhárszky László titkárral képviselteti magát az elnökség.

46. Titkár bemutatja a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest székesfőváros 1918. évi 4 1/2%-os adómentes törlesztéses kölcsönére vonatkozó aláírási nyilatkozatát.

Tudomásul szolgál.

Elnöklő alelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Erdély Ernő és Vida Pál szakelőadókat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc,
elnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Vida Pál,
előadó.

Erdély Ernő,
előadó.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1918. évi június hó 5-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélypénztárának ülésén.

Elnök: dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyv vezető: Kuhárszky László titkár.

Jelen voltak: Erdély Ernő, Keresztes János, László István, Papp Ferenc, Szabó Gyula és Vida Pál.

Elnök üdvözlí a megjelenteket, az ülést megnyitja.

9. Kuhárszky László titkár, jelenti, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság előterjesztésére a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur Weber Károly soproni tűzoltónak 100 K; Braunráth János márczfalvai tűzoltónak 20 K; Szemenics Sándor pécsi tűzoltónak 60 K; Nagy Károly nagyváradai tűzoltónak 40 K; Petrás István budapesti tűzoltónak 36 K; Andrusko Károly zentai tűzoltónak 45 K; Kovács Sándor zilahi tűzoltónak 60 K; Erdős Márkus budapesti tűzoltónak 30 K és Reiter Gyula dunaföldvári tűzoltónak 20 K egyszersmindenkori segélyt engedélyezett a tűzoltó segély-alapítványból.

Tekintettel azonban arra, hogy a balesetet szenvedett tűzoltók a kiutalt összegeket az Orsz. Tűzoltó Szövetség segélypénztárából már felvették, a fent felsorolt összegek Szövetségünk nyugtájára az állampénztárnál fognak kifizettetni, illetve megtérítettetni.

A jelentést az elnökség tudomásul veszi, s az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatóságának köszönő átirat küldését rendeli el.

10. Titkár jelenti, hogy Harcz Lajosné Szeged városi tűzoltóparancsnok özvegyének a m. kir. belügyminiszter ur 120 K egyszersmindenkori segélyt engedélyezett.

Örvendetes tudomásul szolgál.

11. Titkár jelenti, hogy ifj. Németh Antal ráckevei tűzoltó 1917. évi augusztus hó 12-én tartott szergyakorlatok alkalmával jobb alkartörést szenvedett.

12. Pazdera József, a brassói tűzoltótestület szolgálja, tűzoltói szolgálat közben f. évi március hó 22-én jobb bokaacsuklóját megsérítette.

Nevezettek részére 300 és 100 K segélyre terjesztetnek fel az Első Magyar Ált. Biztosító Társaság igazgatóságához.

13. Titkár jelenti, hogy Komáromy László óbudai hajógyári tűzoltó 15 nap alatt gyógyuló jobb láb nagy ujján zuzódást szenvedett.

Az elnökség részére 45 koronát segélyt folyósít.

Elnöklő alelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Vida Pál és Erdély Ernő szakelőadókat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Hitelesítjük:

Erdély Ernő
szakelőadó.

Vida Pál
szakelőadó.

480.
1918. szám.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Elnökségének jelentése

az 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről.

Tisztelt Országos Választmány!

Alapszabályainktól eltérőleg a mostani évi jelentésünk másfél esztendőről, vagyis 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig szól.

Félévvel meghosszabbított évi jelentésünk azt célozza, hogy jövőben évi beszámolóink a költségvetés és zárószámadás időpontjával essék össze.

Ezen másfél esztendő nevezetesebb eseményéről, valamint a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Elnökségének ugyanezen időben kifejtett tevékenységéről szóló jelentésünket van szerencsénk isztelellettel előterjeszteni.

Az 1917. év legjelentőségtebb eseménye, hogy néhai I. Ferencz József elárvult trónját IV. Károly foglalta el.

Erős a reményünk, hogy az ifju uralkodó trónjának fényességéből a magyar tűzoltóügynek is jut majd egy-egy fénysugár.

Uralkodásának rövid ideje alatt máris nem egyszer adta tanujelét annak, hogy a négy év óta dúló vérzivatar megállítsa és megszüntesse s békét szerezzen sokat szenvedett népeinek. De nemcsak békevágyával, hanem alattvalói iránti szeretetével és nemesen érző szívével is kitűnt, megjelenvén mindenütt ott, ahol az emberiség akár a háború, akár az elemi csapások következtében szenvedett; enyhítvén a nyomort s vigaszt nyujtva a szenvedőknek.

Az új uralkodó új eszméket is hozott magával. Eszméinek megvalósítása érdekében az egész vonalon új és friss erőkket vétette körül. A régi kormányt egy demokratikus felfogású váltotta fel, minek folyamánya, hogy nem egy magas állású tisztviselő kénytelen volt felelősségteljes állását munkabíróbb és a kor szellemével haladó tisztviselőtársának engedni át.

Ilyen személyi változás állott be többek között a m. kir. belügyminisztérium közrendészeti osztálya tisztikarában is, amelynek élére a mély tudásáról, páratlan szorgalmáról, kitartó munkabírájáról és ügyszeretetről közismert dr. Ilosvay Bálint miniszteri tanácsos került. A magyar tűzoltóügy, valamint az ország tűzoltósága méltán jobb és szebb jövőt remélhet e humánusan érző és hazáját igazán szerető kiváló férfiutól.

A tűzrendészet terén kiváló érdemeket szerzett Jalsoviczky Sándor és Adorján Antal belügyminiszteri tanácsosok távozásáról is meg kell emlékeznünk, kik nemcsak a tűzrendészet kiváló fejlesztői, de szövetségünknek is mindenkor igaz barátai és istápolói voltak. Diszes állásukból való távozásukat őszintén sajnáljuk.

Dicsőn uralkodó királyunk a munkát, a szorgalmat és a tehetséget nemcsak elismeri, de fejedelmi módon jutalmazza is.

Sok barátunk és bajtársunk dicsekedhetik azzal, hogy az utóbbi időben kiváló elismerésben vagy kitüntetésben részesült.

Igy fenséges védnökünk, József királyi herceg, ki a háború kezdete óta az ellenséggel szemben tanúsított hálóját a magyar

koronázási menetben közveilen a király előtt vitte Magyarország lobogóját, mely kitüntetésén kívül a kormányváltás folytán kért főispáni fölmentése alkalmából megkapta a Lipót-rend lovagkeresztjét is.

Gróf Széchényi Ödön pasa, a legelső magyar tűzoltó, nemcsak a Vaskorona-rend I-ső osztályával és a magyar királyi díszéremmel tüntettetett ki, hanem a török flottának arany érmével, a török félhold érmével és a német vaskereszttel is.

Erdődy Tamás gróf, ki századossá történt előléptetése után Ófelsége katonai kabinetirodjába osztatott be szolgálattételre, azóta megszerezte a III. oszt. katonai érdemkeresztet, a kardokkal díszített Signum Laudist, a török félhold érmét, a bolgár katonai érdemkeresztet és a hamburgi katonai keresztet.

Kobek Kornél Esztergom és dr. Vass János Heves vármegye főispánjává neveztetett ki, kiknek installációján szövetségünk képviselte is magát. Sajnos, e két lelkes bajtársunk e diszes állásban, politikai okokból, nem maradhatott meg soká, azonban dr. Vass Jánost a nép is megtisztelte bizalmával, mert a közelmúltban Eger város orsz. képviselőjévé választotta meg.

Adorján Antal és Jalsoviczky Sándor miniszteri tanácsosok a polgári hadi érdemkeresztben kívül a királyi díszéremmel is tüntettetett ki.

Erdély Ernő, buzgó előadónk, megszerezte a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkeresztet, a kardokkal s itthoni tevékenységével pedig a Vöröskereszt hadiékítményes tisztjelvényét; Keresztes János a m. kir. igazságügyminiszteri segédhivatali igazgatói címet és jellegot nyerte el, azonkívül elnökségünk előterjesztésére, a negyedszázadot meghaladó érdemes tevékenységének jutalmául, a kir. díszéremmel tüntettetett ki, az orsz. választmány pedig címzetes titkárrá léptette elő. Legkiválóbb kitüntetésben részesült a gyöngyösi tűzvésznel megsérült Madár Lajos tűzoltó, kinek mellét Ófelsége a király személyesen díszítette fel a koronás ezüst érdemkeresztel.

A háborúval kapcsolatos buzgó és különösen hasznos szolgálataik elismerésül Szabó Gyula lelkes szakelőadónk és Szávits Sándor buzgó szakképviselőnk és vármegyei tűzrendészeti felügyelő, továbbá Lovranits György, Postl Mihály, Szentgyörgyi Dénes és Véghelyi János a III. oszt. polgári hadi érdemkeresztet; Thury József, a miskolci önk. tűzoltóttestület főparancsnoka, a koronás arany érdemkeresztet; Péter Antal és Szávits Sándor vármegyei tűzrendészeti felügyelők pedig a Vöröskereszt ezüst díszéremmel nyerték.

Kállay Imre, Dittrich József budapesti hivatásos tűzoltótisztek főtisztékké; Szilva Kornél gyakornok pedig segéd tiszté léptettetett ki.

Örömmel jelenthetjük meg, hogy fáradhatatlan alelnökünket, dr. Óvári Ferencet, a Zsófia orsz. gyermekszanatórium tanácsa ügyvezető elnökévé, titkárunkat, Kuhárszky Lászlót pedig a pozsonyligetfalui önk. tűzoltóttestület örökös tisztelebéli parancsnokává választotta meg.

Bajtársaink kitüntetése feletti örömünkbe

deket, de az itthon maradt kevés legjobbjaink között is. Így a következő bajtársainknak kellett örök buesut mondanunk:

Friseh Heimann, a sátoraljaujhelyi tűzoltótestület derék és önfeláldozó tagjától; Kiss Lajos mezőturi önk. tűzoltó egyesület alapító tagjától és tiszteletbeli alparancsnokától, ki 33 évi hű sáfárkodás után költözött el az élők világából; Novotny József temesvári önk. tűzoltótestület II. ker. parancsnokától; továbbá Schultz Ferenc pécsi önk. tűzoltótestület parancsnokától és járási tűzrendészeti felügyelőjéjétől, s végül Ulreich János Gömör-Kishont vármegye tűzoltó-szövetségének alelnökétől, ki életének 67. évében halálozott el.

Emléküket kegyelettel őrizzük!

Alelnökünket, dr. Óvári Ferencet is mély gyász érte, mert testvéröccse, Óvári Kálmán a tűzoltóügynek lelkes barátja és istápolója, életének delén nemes lelkét kilehelte. Áldás lengjen porai fölött!

Bár az elmúlt másfél esztendő alatt nem lépte át az ország határait ellenségeink dülő hada, mégis némely vidék képe olyan benyomást tesz, mintha azon a legádázabb ellenség pusztított volna. Ha nem is az ellenség pusztításának tudható be az a rengeteg tűzvész, mely hazánkban utolsó évi jelentésünk óta dult, de feltétlenül a háboru okozta viszonyok az előidézői annak a sok tüzesetnek, melynek nyomába csak a kimondhatatlan kár és nyomor lépett.

A mezőgazdasági termények óriási pusztulásán kívül kiemelendők a Somogy vármegyében dühöngő tüzek, hol a tűzkár 3,270.602 K-ra tehető. A legnagyobb kárt a barcsi járásban állapították meg, hol 25 millió volt az összkár.

A legnagyobb malomtűzkár, mely az országban működő biztosító társaságokat érte, a nemrég leégett nagykikindai gőzmalomban volt, mely épületeiben, technikai berendezésében, valamint készleteiben teljesen elhamvadt. A kár 6 millió koronát tett ki.

Göllniczbányán 1917. év június havában szintén nagy tűz dühöngött, mely alkalommal 23 ház s azoknak melléképületei estek a tűz martalékául.

Tűzvész szempontjából a másfél esztendő legnevezetesebb eseménye 1917. évi május hó 21-én zajlott le, amikor Gyöngyös városának nagy része esett a tűz martalékául.

Ez örökké emlékezetes napon d. u. 5 óra-

a teteje, melyről a szélorkán, mely aszap egész Felsőmagyarországon dühöngött, végigseperte a szikrákat és a gyújtó zsarátnokot a Mátravidék virágzó kereskedelmi városán, Heves vármegyének egykori székhelyén, hogy tizennégy emberéleten kívül 560 házat és a várossal összeépült Gyöngyöspüspöki egy részét elhamvassa.

A romok és a nyomor színhelyén csakhamar megjelent fenkőit neje oldalán felséges királyunk is, ki megjelenésével, igaz részvételével és anyagi támogatásával vigaszt öntött a hajléktalanná vált kétségbeesett lakosság szívébe.

E nagymérvű tüzeseteknek oka egyrészt a gondatlanság, másrészt a tűzoltóság és a víz hiánya, a tűzoltószerek elégtelensége vagy használhatatlan volta s a megelőző tűzrendészet teljes elhanyagolása.

A régi kipróbált tűzoltóság négy év óta hadakozik s egyre fogy, minnek következtében a tűzoltótestületek működése, majdnem teljes téltlenségre van kárhozható és ezt viszont az ország tűzrendészete sinylí meg.

A testületi élet szünetelését mi sem jellemzi jobban, mint hogy a rendes testületeken kívül még a vármegyei tűzoltószövetségek sem tesznek eleget tagdíjkötelezettségeiknek, mi avval indokolható, hogy nem tudják behajtani szünetelő testületeiktől az esedékes tagdíjakat.

A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnökségének a létszáma, valamint a központi iroda tisztikara is állandó változásoknak volt kitéve. Elnökünk, gróf Széchényi Viktor közel egy éve ismét a harcúterén teljesít katonai szolgálatot, hol újabb és újabb babért arat, Szövetségünknek pedig dicsőséget szerez; dr. Balogh Dezső, a szövetség pénztárosa közel három éve teljesíti a haza iránti kötelességét. Orvosi minőségében mult év őszén Lembergbe, majd Székesfehérvárra helyeztetett át, de egy hónapi távollét után ismét Budapestre egy nagy hadikórház tüdőbetegosztályának az élére vezényeltetett vissza, hol jelenleg is áldásos működést fejt ki s amellet Szövetségünk pénztári teendőit is ellátja.

A hadbavonult előadók és szakképviselők közül Oltványi Ödön előadónk négyévi katonaszkodása után csak a mult hetekben; Apáthy Vilmos szakelőadónk pedig csak a göllniczbányai tűzvész hatása alatt tett alispáni előterjesztésre mentetett fel a hadbanállás kötelezettsége alól.

Az elnökségben, elhalálozás folytán, meg-

Bevétel **A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség vagyommérlege 1917—18. évről.** Kiadás

	K	f	K	f		K	f	K	f
I. Meghatározott rendeltetésű alapok:					Maradvány (1918 június 30) . . .	456100	—	194587	53
József főherceg alap	4000	—							
Első magyar ált. bizt. társ. alapítv.	5400	—							
Szidanits árvák alapja	600	—	17	75					
Breuer Szilárd féle alap	1000	—	5	17					
Tűzoltó-Otthon alap	248600	—	16341	41					
Tűzoltó-Otthon ingatlanának értéke			157908	—					
II. Segélypénztár:	197000	—	3551	—					
III. Az Országos Tűzoltó Szövetség vagyona:									
Folyó pénztár	100	—	3006	97					
Érempénztár			3745	40					
Ingó vagyon			9500	—					
	456700	—	194587	53					
						456100	—	194587	53

Budapesten, 1918. június 30.

Dr. Óvári Ferenc s. k.,
alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

Dr. Balogh Dezső s. k.
pénztáros.

üresedett két szakképviselői állásra az országos választmány Vass Lajos Rudolf cibakházai tűzoltótestület parancsnokát és Blázy Imre Veszprém vármegyei tűzoltószövetség titkárát választotta meg.

Lapunk felelős szerkesztőjét, Markusovszky Bélát, mint a budapesti hivatásos tűzoltóság főtisztjét, saját kérelmére, a tanács 1917. évi április hó végével nyugdíjazta. Az elnökség ennek következtében megragadta az alkalmat s felkérte Markusovszky Bélát a szövetség törvényének folytatólagos megírására. Birjuk ígéretét, hogy a „Tűzrendészeti Közlöny“ gondos szerkesztésén kívül, a mű folytatása megírásának szenteli idejét.

A bevonult magyar tűzoltók nemesak mint tűzoltók, de mint katonák is mindenhol derekasan megállják helyüket. A front mögött szolgálatot teljesítő katonatűzoltók nem egyszer tűnnek ki tűzoltói szaktudásukkal és vakmerő magatartásukkal.

Megörökitésre méltó az az eset, amelyet a cs. és kir. tűzérsegi 2. löszerosztály-parancsnokságának jelentéséből szereztünk tudomást. A szövetséghez beküldött jelentés azt mondja, hogy Mayer Béla a nagytószegi önk. tűzoltóság szakasparancsnoka Szépvízen, ahol jelenleg mint a csapat szakaszvezetője teljesít szolgálatot, egy löszerraktár közvetlen közelében előfordult tüzeset alkalmával minden dicsőreget megérdemlő magatartást tanúsított s a nagyobb veszély elhárítása kizárólag az ő erélyes és halált megvető fellépésének tudható be. Elnökségünk derék bajtársunkat kitüntetésre ajánlotta.

Orvendetes tény az is, hogy a legfőbb hadvezetőség épp úgy, mint a cs. és kir. hadügyminisztérium is igen nagy jelentőséget és fontosságot tulajdonít a tűzrendészetnek. A katonai tűzrendészet és tűzoltóügy fejlesztéseért legnagyobb elismerés Deutscher Lajos cs. és kir. századost illeti, ki a hadügyminisztérium tűzrendészeti osztálya élén fáradságot, időt és anyagi áldozatot nem kímélve, nemesak felkarolta az ügyet, de valóságos apostolává vált a humánus tűzoltói intézménynek. Jóindulatát mindenkor kimutatja nem katonai tűzoltóságainkkal szemben is, mert nincsen olyan kérdés vagy ügy, amellyel ha hozzá fordulnak tűzoltóink, kedvezően el nem intézné, vagy nem teljesítené.

Vizont a katonai tűzoltóságok is állandóan igénybe veszik Szövetségünk támogatását és közreműködését, minek eredménye, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium felterjesztéseinket mindenkor nagybecsűfigyelméreméltatja. Ez alapon látott napvilágot a honvédelmi miniszter ur 422454/916. sz. rendelete, mely szerint a háboru befejeztével rendelkezésre jutó tűzoltószeres (autók) értékesítése tárgyában előadott kérelmünk előjegyzésbe vétetett, továbbá a tűzoltó érmeknek katonai egyenruhán való viselése tárgyában kiadott 66133/2—1917. sz. leirata.

S miként a katonai parancsnokságok, úgy a m. kir. belügyminisztérium, valamint a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium és egyéb polgári hatóságok is fokozottabb mérvben vették igénybe szakvéleményeinket, melyek legnagyobb részt a helyszínén eszközölt szemlék alapján dolgoztattak ki, sulyt helyezvén arra, hogy az ügyiratok minél előbb elintézését nyerje az illető hatóságokhoz és minisztériumokhoz.

előadóinkat 1400—1400 K utazási segélyben részesítette. De nem kevésbé jelentős az a kedvezmény is, amelyben titkárunk Kuhárszky László részesült, akinek részére a belügyi kormány állandó vasuti szabadjegyet eszközölt ki.

Elnökségünk 1917. évi június hó 11-étől június hó 24-ig Győrött kerületi szaktanfolyam rendezését határozta el. Bár a felhívás kellő időben bocsáttatott ki, a tanfolyam, jelentkezők hiánya miatt megtartható nem volt. Azonban a marosvásárhelyi, a nagybecskereki és a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyamok az elmúlt évben is megtartattak. Mind-egyik tanfolyam hallgatója ezuttal is megkapta a Tűzrendészet eddig megjelent füzetét.

Pozsony vármegye és Pozsony város, valamint Sopron vármegye és Sopron város tűzoltótestületeinek szövetsége részéről Szabó Gyula buzgó szakelőadóink bizatott meg.

Az 1917. évi április—július hónapokban Pozsony és Sopron vármegyék járásainak központjain, a tűzrendészeti hatóságoknak erőteljes támogatása mellett, egy-egy napos tűzoltói szaktanfolyam tartatott. A pozsonyi szaktanfolyamokon részt vett 141 községből 744 tűzoltó; a soproni tanfolyamokon 129 községből 742 tűzoltó.

A szaktanfolyamok ügyével kapcsolatosan jelenthetjük, hogy Erdély Ernő szakelőadó összeállította a középiskolákban tartandó tűzrendészeti oktatás tervezetét, amelyet az irodalmi és szakoktatási osztály 1917. évi május hó 5-én le is tárgyalt. Ezen az ülésen a testnevelési tanács részéről Székely László felső kereskedelmi iskolai igazgató, Bély Mihály és dr. Gerencsér László torna-szakfelügyelők és Bence István tornatanár vettek részt.

Figyelmet érdemlő esemény az is, hogy Budapest székesfőváros tanácsának közoktatási ügyosztálya kezdeményezésére a községi közép-polgári fiú- és leányiskolák mintegy 3000 tanulója mult évi június 10-én torna-, játék- és atletikai versenyt rendezett, mely alkalommal Bence István tornatanár bemutatta tanítványival az igen szépen sikerült tűzoltó gyakorlatokat is.

Tűzoltó tiszti vizsgára jelentkező is volt, még pedig Falusi Károly máv. nyugati pályaudvar tűzoltóságának parancsnoka személyében, ki augusztus hó 13-án tartott tisztvizsgán meg is felelt.

Szakirodalmunk terén ismét némi haladásról számolhatunk be, amennyiben több értékes szakeikken kívül a „Tűzrendészet“ a VII. füzettel lett gazdagabb. Megjelent ugyanis a „Feeskendő és tartozékai“ című mű, melynek átdolgozója Erdély Ernő.

Ezenkívül sajtó alatt állanak az „Építkezés elemei“; a „Máshozszeres“ és a „Malmok tűzrendészete“, melyeknek szerzője: Breuer Szilárd.

Pozsony vármegye alispánja és Pozsony város polgármestere jóváhagyták azt a szolgálati utasítást, melyet a tűzrendészeti felügyelők számára Szabó Gyula dolgozott ki s a vármegyei tűzoltó szövetség elnöksége kiadott.

De Szabó Gyula érdeme az is, hogy kidolgozta a „Sopron vármegye és Sopron város tűzoltó testületei szövetségének szolgálati utasítását“; továbbá „A Sopron vármegye és Sopron város tűzoltótestületei szövetségének alapszabályait“.

Szakirodalmunkat gazdagította még Barabás István is. A „Tűzoltó“ című kézikönyv szerzője.

ben nagyjelenlétüleg elintáztatás történt, amely nyílt országos választmányunk elhatározta, hogy a Köhler István muzeális fecskendőit a Tűzoltó Otthonban létesítendő tűzoltó-múzeum részére megszerzi.

A magyar szent korona országainak fémközpontja r.-t. a Magyarországon használhatatlan tűzifecskendők és más használatra nem alkalmas tűzoltószerelvények fémanyagának beszerzését és a Tűzoltó Otthonban létesítendő tűzoltó-múzeum részére megszerzi.

Az igénybevételre nézve kiadandó rendelet tervezetének elkészítése előtt azonban a honvédelmi miniszter ur, a belügyminisztérium, továbbá a horvát bán, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség és a tűzoltószerkegyártásával foglalkozó néhány budapesti cég, valamint a horvát-szlavonországi tűzoltószövetség képviselőinek részvételével a honvédelmi minisztériumban 1917 december 20-ára értekezletet hívott egybe.

Az értekezleten szövetségünk állásfoglalása folytán sikerült a tűzoltószerkegyártásának a megmentése, úgy hogy a m. kir. belügyminisztériumnak 1127/1918. számú körrendelete csupán a használhatatlan tűzifecskendők fémanyagának hadicélokra való beszerzését rendelte el.

Fölterjesztésünkre a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium is egy üdvös körrendeletet bocsátott ki, még pedig a 91.007/1917. számú, a hivatásos tűzoltótisztek, illetőleg a tűzrendészeti felügyelőknek a kereskedelmi malmok vizsgálataihoz való meghívása tárgyában.

A tűzoltóügynek és a Tűzoltó Otthonnak mecenásairól is meg kell emlékeznünk. Szmercsányi Lajos dr. egri érsek jutalomemléküi 50 darab es. és kir. aranyat adományozott az egri tűzoltóknak, akik a gyöngyösi tűzveszedelem alkalmával önfeláldozó szolgálatot teljesítettek; dr. Óvári Ferenc pedig a Tűzoltó Otthon alapjára 50 koronát ajándékozott.

A József kir. herceg alapítvány kamatait ezuttal sem adhattuk ki, mert a hivatalos lapban megjelent hirdetés dacára kérvényező nem akadt. Ennélfogva az alap kamatait más alap kamataival együtt átszámoltuk a szövetségi pénztár javára.

Pályázó nem lévén, a Kaiser-Jubil.-Stift. alapjából magyar tűzoltó segélyben nem részesült.

A Tűzoltó Otthon építkezési ügye az elmúlt év folyamán is stagnált, de vagyona mindazonáltal szaporodott. A m. kir. belügyminiszter úr ugyanis a telekvásárláshoz újabb 58908 K-val járult hozzá, mely összeget 60000 K-ra kiegészítve hadikölesönkötvényekbe fektettük.

A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség 1917/18. évi zárszámadása, valamint a segélyzönpénztárról szóló jelentés az orsz. választmányi gyűlés napirendjének külön pontját képezi.

Véleményeztünk 21 szabályrendeletet és 30 telepengedélyezési ügyet. Testületi alapszabály 4 nyert a belügyminisztérium által láttamozást.

A minisztériumokhoz és egyéb hatóságokhoz 21 esetben éltünk előterjesztéssel. Kipróbáltunk 2 tűzoltófecskendőt és több tűzoltószert.

Elnökségi ülés négy ízben tartott és pedig 1917 március 31-én; augusztus 18-án; 1918 április 6-án és június 5-én. Az orsz. választmányi gyűlést augusztus hó 19-én tartotta meg, melyet a Weisz Manfréd csepeli lőszergyárában eszközölt tanulmányi kirándulás előzött meg.

A gyárigazgatóság ugyanis meghívta Szövetségünket, hogy a hatalmas gyár páratlan üzemét, nagyszerű berendezését és kitűnő tűzoltóságának gyakorlatát tanulmányozzuk. Elnökségünk a szíves meghívásnak örömet tett eleget, mely alkalommal az Elnökség tagjainak nemcsak az igen tanulságos üzem, a gyártelep ki-

seben volt része, hanem az igazgatóság magyaros vendégszeretetében is.

A tűzoltóság fényes berendezése Weisz Manfréd bőkezűségét hirdeti, annak szakszerű kiképzése pedig Rosta Géza tűzoltóparancsnoknak az érdeme.

Szövetségünk 1917. évi március hó 31-én a székesfővárosi tűzoltóság orezy-uti gyakorlóterén Dittrich József és Szilvay Kornél hivatásos tűzoltótisztek kérésére igen nagyszabású és fényesen sikerült tűzpróbát is tartott, mely alkalommal Dittrich és Szilvay „Sildit“ nevű találmányuknak gyakorlati bemutatását eszközölték, még pedig igen nagyszabású és előkelő közönség jelenlétében.

Elintézet nyert 1207 ügdarab (1915-ben 917, 1916-ban 821).

Szolgálati érmet 239 darabot szolgáltatunk ki, még pedig 85 darab V; 67 darab X; 43 darab XV; 30 darab XX; 6 darab XXV és 8 darab XXX éveset. Királyi díszérem nyert 61 bajtársunk.

A tagtestületek száma 1918. évi június hó végével 2791 volt és pedig 138 közvetlen; vármegyei szövetségek után pedig 2653; az utóbbiak a következőképen oszlanak meg egyes vármegyékre:

Sorszám	Vármegye	Testületek száma
1	Arad	106
2	Baranya	127
3	Bács	63
4	Bars	16
5	Beszterce	25
6	Bihar	22
7	Budapest főváros	37
8	Brassó	26
9	Csanád	22
10	Csongrád	10
11	Esztergom	46
12	Fehér	106
13	Győr	64
14	Hajdu	12
15	Háromszék	14
16	Heves	117
17	Jásznagykunszolnok	54
18	Komárom	92
19	Krassószőrény	20
20	Moson	28
21	Pest-Pilis-Solt-Kiskun	95
22	Pozsony	212
23	Szeben	88
24	Szabolcs	16
25	Szatmár	7
26	Somogy	251
27	Sopron	210
28	Szepes	88
29	Torda	37
30	Temes	35
31	Toina	22
32	Torontál	98
33	Trencsén	16
34	Vas	246
35	Veszprém	187
36	Zala	29
37	Zemplén	9
	Összesen	2653

Testületek és vármegyei szövetségek szervezése körül legsikeresebb és legbuzgóbb tevékenységet Szabó Gyula szakelődő fejtett ki, aki a pozsonyi vármegyei szövetség tagtestületeit 76-ról 212-re szaporította.

Az elmúlt másfél év alatt belépett a szövetségbe a vármegyei szövetségek után 137, (u. m. Győr vm. szöv.-nél 5, Pozsony vm. szövetségnél 132,) mint közvetlen testület csupán 1.

Kérjük ezen jelentésünket tudomásul venni. Budapest, 1918 június 30.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Segélypénztára elnökségének

jelentése az 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről.

Tiszteitl. Közgyűlés és Országos Választmány!

A segélypénztár zárószámadása három év óta az állami költségvetési esztendőhöz idomul. E végből szükséges, hogy az évi jelentés is a zárószámadás időszakával összhangba hozassék, amiért is a mostani évi jelentésünk másfél esztendőről, vagyis 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről szól.

Ezen másfél esztendőről szóló jelentésünket van szerencsénk az alábbiakban tisztelettel előterjeszteni.

Az elnökség 1917. évi január hó 1-től mindössze csupán három ülést tartott, u. m.: 1917. évi március hó 31-én, augusztus hó 18-án és 1918. évi június hó 5-én. Az évi köz- és választmányi ülés múlt évi augusztus hó 19-én tartott meg.

Segélypénztárunknak 1918. évi június hó végével 1402 tagtestülete volt 40.648 taggal. Ugy a tagtestületek száma, mint a tagok száma szaporodott, mi azonban nemesak a félesztendővel megtoldott időnek tudható be, de annak az örvendetes ténynek is, hogy a tagtestületek életében mozgalmasabb élet mutatkozott.

A belépés megkönnyítése végett 1916. és 1917. év végével is szétküldöttük a névsorkimutatásokat és a csekklapokat, melyek közül aránylag kevés érkezett vissza kitöltetlenül. Azok pedig, amelyek a postának azon megjegyzésével érkeztek vissza: „cég megszűnt“, ott valószínű, hogy a testület, tagok hiánya miatt, a háború alatt beszüntette működését.

A segélypénztár jövedelmezősége szempontjából a belügyminiszter urnak az az örvendetes értesítése érkezett az Orsz. Szövetséghez és az Első Magyar Általános Biztosító Társasághoz, hogy a biztosító intézetek jubileumi alapítványa fizetőképességét ismét visszanyerte.

Elnökségünk a multban divott szokáshoz alkalmazkodva, az összes bejelentett baleseteket

fölterjesztette az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatóságához s a sérültek részére a segélyeket saját pénztárából előlegezte. A biztosító társaság azonban a segélyek megtérítését azzal tagadta meg, hogy a Tűzoltó-Szövetség nem alkalmazkodik az alapítvány rendelkezéseihez, dacára annak, hogy 1896—1912-ig a segélypénztárunknál biztosított tűzoltótestületek közel 40.000 tag és 916 baleset után 44.529 K 60 fillér segély utalványoztatott, amely összegből magát a pénztárt csak 6709 K 60 fillér segély terhelte, míg 37.820 K a biztosító-társasági 10.000 forintos, illetve 20.000 koronás jubileumi alapítvány kamatjövödelmében talált fedezetet.

Ezt a visszás állapotot az Orsz. Tűzoltó-Szövetség és az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósága, közös megállapodás alapján, akként szüntette meg, hogy az 1917. évi segélypénztárunk által előlegezett segélyeket egy összegben megtéríti, jövőben pedig csak a 100 koronánál nagyobb segélyek folyósítását fogja javaslatba hozni a m. kir. belügyminisztériumnak.

Elnökségi határozat értelmében női tűzoltók is biztosíthatók baleset ellen. Női tűzoltó azonban biztosítva nem lett.

A segélypénztár állapotát annak zárószámadása tünteti fel, mely a választmányi ülés külön önálló pontját képezi.

Az elmúlt másfél év alatt a tagtestületek összesen 18 balesetet jelentettek be, mi aránylag a biztosítottak számához viszonyítva, nem sok, tekintve azt, hogy a balesetek másfél évről szólnak s hogy 1915-ben 47 tag, 1916-ban pedig (redukált létszám mellett) 12 tag részesült segélyben. Mind a tizennyolc sérülés beigazolt baleset, mely után 3170 K segély utaltatott ki. Ebből az összegből az Első Magyar Általános Biztosító Társaság alapja terhére 2786 korona, a segélypénztár terhére pedig 384 kor. esik.

Segélyben csupán az 1915. évi körmendi gőzmalom-tűznél meghült Pavetics Manó tűzoltóparancsnok nem részesült, kinek orvosi zárójelentése többszöri sürgetés dacára sem érkezett be.

BEVÉTEL A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség 1918—1919. évi költségvetése. KIADÁS

	K	f	K	f		K	f	K	f
Maradvány 1918 július 1-én	100	—	8006	97	Tisztviselők tiszteletdíja			2650	—
Államsegély			24000	—	„ „ háborús segélye			2700	—
Tagdíjak:					Tisztv. ruhasegélye (400, 300, 200 K)			900	—
a) közvetlen tagtestületek: 1400 K					Előadók és vál. tagok utik. és napidíjai			5000	—
b) vármegyei szövetségek: 3600 K			5000	—	Házbér			2500	—
Kamatok			300	—	Fűtés, világítás, takarítás, telefon			2000	—
Különfélék:					Nyomatványok			2500	—
a) szakkönyvek eladásából: 200 K					Irodai, postai és ügykez. kiadások			800	—
b) Tűzr. Közl. hird. díjaiból 350 K					Tűzr. Közl. szerk. tiszt.			600	—
c) „ „ előfiz. „ 75 K			625	—	Tűzr. Közl. cikkek díjazása			1600	—
Éremeladásból			1500	—	Tűzr. Közl. kiadási költségei			1500	—
					Szakkönyvek kiadása			3500	—
					Tanfolyamok rendezése			3500	—
					Ösztöndíjak			1000	—
					Tanszermuzeum és könyvtár			500	—
					Előre nem láthatók (háb. segély. stb.)			3000	—
					Maradvány 1919 június 30-án	100	—	181	97
	100	—	34431	97					
						100	—	34431	97

pénztárosunk a legnagyobb lelkiismeretességgel és nagy szakavatottsággal teljesítette, ki minden egyes szakvéleményét teljesen díjtalanul eszközölte.

A segélyzöpénztár készpénzvagyományának legnagyobb részét hadikölcsönkötvényekbe fektette be, amivel hazafiui kötelességének igyekezett eleget tenni. Az eddig jegyzett hadikölcsönkötvények összege 50.000 koronát tesz ki.

A wieni „Császárjubiléumi-alapítvány“, valamint a „József főherceg-alapítvány“ stipendiumának hirdetményére sem 1917. év folyamán, sem 1918. év első felében pályázó nem jelentkezett,

lapunk utján, felhívtuk.

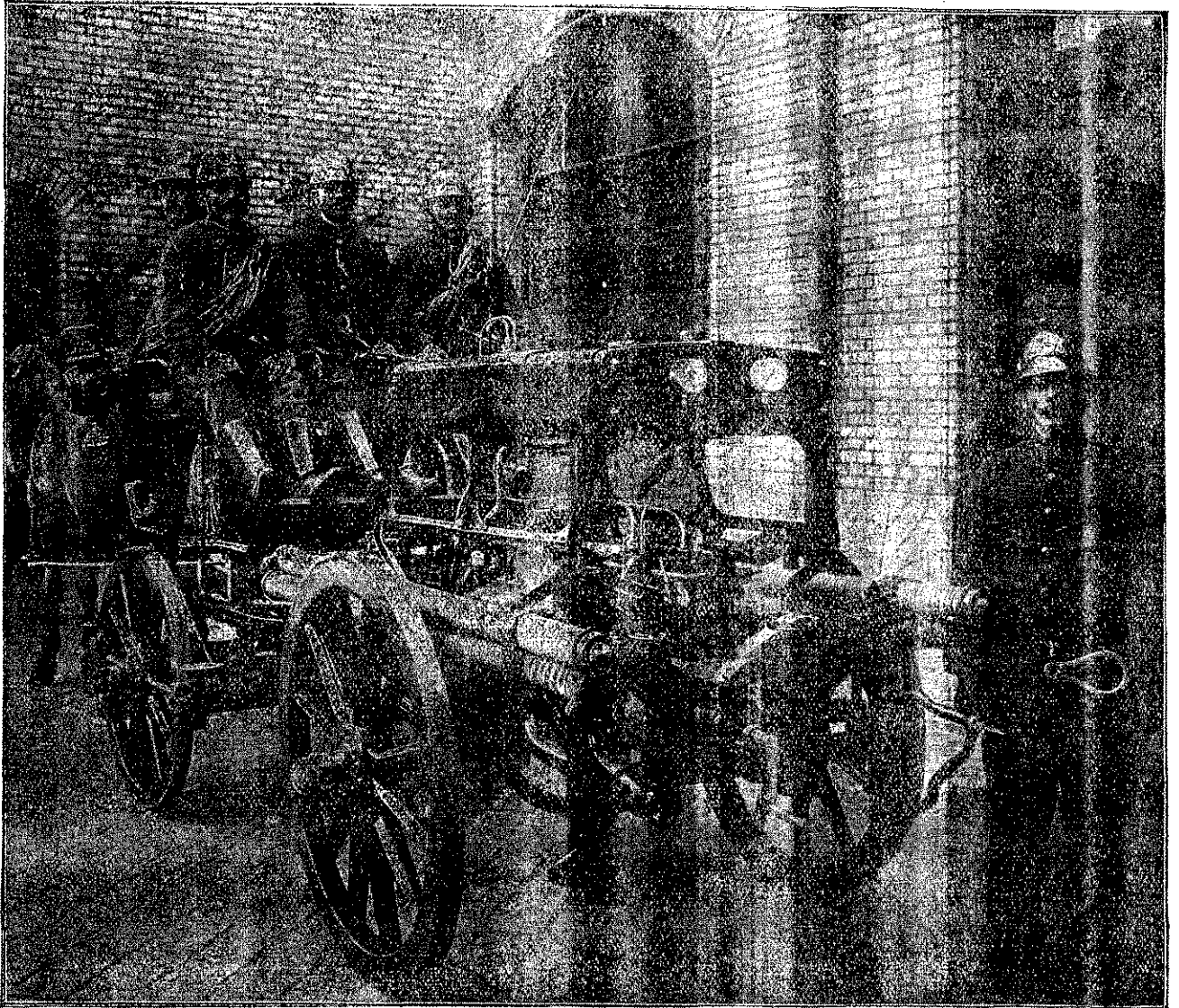
A m. kir. belügyminiszter ur özv. Harcz Lajosné, Szeged város volt tűzoltóparancsnok özvegyének az 1917—1918. évre is 120—120 K; Ersek Antalné, Szentes város tűzoltójának özvegye részére pedig 400 K egyszersmindenkorra szóló segélyt folyósított.

Kérjük jelentésünket tudomásul venni.

Budapest, 1918. évi június hó 30.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

LÓFOGATU MÓTOROSFECSKENDŐ.

Lófogatu mótrosfecsikendő.

Egyike ama modern szereknek, amelyek László főherceg előtt, a székesfővárosi hivatásos tűzoltóság központi laktanyájában bemutatásra kerültek.

Külső megjelenésére nézve igen keveset különbözik a rég ismert s megszokott lófogatu tűzoltó szertől, amelynek az előkocsiján foglalnak helyet a kivonuló tűzoltók. A lelke azonban, illetőleg mozgató központja, ki van cserélve.

A szivattyuszerkezet nem működik többé kézerővel, hanem hajtóereje már motoros. S ehhez képest nagyobb erővel és huzamosan léptethető akcióba, anélkül, hogy a gyorsan kifáradó és

nehezen előteremthető nyomólegénység felváltásáról kellene gondoskodni nála.

A vidéki nagyobb városok éppen gondolkodni kezdtek a felett, vajjon nem fizetné-e ki magát a tűzoltóságuknak automobilszerekkel való ellátása, amikor a székesfővárosi tűzoltóság ime mindjárt arra is ad nekik feleletet, hogy miként valósítsák meg az egészséges gondolatot. Egyszerűen át kell alakíttatniok meglevő mozdonyfecsikendőiket a fővárosi minta szerint — lófogatu mótros fecsikendővé.

A képen is ábrázolt minta részletes ismertetését, mellyel Janicsék főparancsnok Dittrich József munkatársunkat bizta meg, egyik legközelebbi számunkban hozzuk.

László főherceg a tűzoltó laktanyában.

Védnökünk második fia, László főherceg, nevelőjének, Schäfer Vilmos tanárnak kíséretében, június 20-án meglátogatta a budapesti hivatásos tűzoltóság központi laktanyáját.

Janícsék Andor főparancsnok, ki tisztikarával együtt fogadta a fiatal főherceget, szemléltető bemutatást rendezett mindama szerelvénnyel, ami ma a tűzzel felveendő harc során egy modern tűzoltóságnak rendelkezésére áll.

Először vízvezetékot szereltetett tekerestömlő kigurítással és motolláról legöngyölitett, előre összekapcsolt tömlőkkel, ahogy pincetűzeknél s földszintes épületek égésénél szokás sugarat produkálni. Azután lebillenthető fecskendőről táplált sugarat vonatott fel csökötél segítségével a harmadik emeletre. Majd a létrák különféle fajtáinak alkalmazása került bemutatásra, úgy mint: a kis dugólétra, a botlétra, az egykaru és kétkaru horgoslétra, a szalaglétra, végre pedig a villamos erővel a háromemeletes ház tetejéig kihuzott tolólétra és pedig egy ember által szerelve. Ezt követte annak szemléltetése, hogy miként szállítják a levegőt a füstalareccal felszerelt tűzoltó számára egyszerű kézi fujtatóval, meg oxigénpalackból; ennél a bemutatásnál a Müller-, a König-, a Drégerféle stb. füstsisakok mind sorra kerültek.

Azután következett a kötélben való önmentés, mások mentése és a tárgymentés. Majd a mentőtömlő szerelése, melynél két embert bocsátottak le a harmadik emeletről, fejjel lefelé, így tudniillik meg se tudja akadályozni az illető

lefelé haladását, míg csak le nem ér a földre, ahol gyöngéden kiemelik a tömlőből. Az ugróponyvát is kifeszítették egy, az első emelet egyik ablakából kiugró tűzoltó elé.

Végre pedig a mótóros szereket vezették elő. Előbb a mótóros erőre átalakított négykerekű fecskendő volt szerelve, mely jelen számunkban, vidéki tűzoltóságaink számára, mint a gyanánt képben is ábrázolva van; azután a villamos auto adott három auto-tolólétrára sugarat és a valamikor megbámult gőzfecskendő is akcióba lépett, amelynek — szemben az azonnal üzembe helyezhető villany- avagy benzinmótóros fecskendőkkel — a pusztá felfűtése is kinos negyedórát vesz igénybe.

Legvégül valóságos tűznek, még pedig az annyira veszedelmes benzinégésnek az elfojtása mutattatott be két újabbfajta készülékkel, tudniillik a „Stankő“ és „Total“ nevűekkel.

A laktanya helyiségeinek, valamint a múzeumnak és a műhelyeknek megtekintése után általános riasztásra adatott jel s előbb a lófogatu szerek, majd a villamos és benzinmótóros automobilon, a kivonuló legénységgel a hátukon, sorra elvonultak a főherceg előtt, ki midőn köszönetet mondott az igen instruktív bemutatásért, nem titkolhatta el bámulatát a haladásnak ama modern vívmányai fölött, amelyek ma már tűzoltói téren is annyira kétségtelen hatással nyerne alkalmazást minden népek állandóan veszedelmes ellenségével — a tűzzel szemben.

A bemutatás, melynek végén a főherceg és nevelője nevüket a vendégkönyvbe is bejegyezték, két teljes óráig tartott.

A tűz mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz.

— Irta: Kuhárszky László. —

Az élő test, a tűz perzselő hatásának kitéve, égési sérülést szenved. Az égési sérülés nemesak rendkívül fájdalmas, hanem nagysága és terjedelme szerint igen súlyos természetű, sőt gyakran halálos kimenetelű.

Az égési sebeknek rendkívül fájdalmas volta eredményezte azt, hogy az ó- és középkorban a tüzet mint vallató, kínzó, fenyítő és kivégzési eszközt igen nagy előszerezettel alkalmazták.

A tűz alkalmazásának mindenkor kétféle módja volt, még pedig: közvetlen és közvetett. Közvetlenül a tüzet akkor alkalmazták, amikor az emberi testet vagy annak egyes részeit közvetlenül a tűz behatásának tették ki, például a máglyahalálnál; közvetve pedig akkor, amikor a tüzet csak valamely tárgynak, például a vasnak vagy víznek áttűzésítésére, felforraltására használták s ezeket alkalmazták az élő test kínzására, például a tüzes vaspróbánál.

Hogy a tüzet mint vallató, kínzó, fenyítő és kivégzési eszközt akár közvetlenül, akár közvetve mikor és mely nép alkalmazta legelőször, megállapítani nem lehet.

*

A tűznek ilvnmű alkalmazásáról a Szent-

minden lakóit és mindent, mi a földön zöldellett vala“, miután tiz igaz lelket nem talált bennök. Ugyancsak tűzhalállal sujtotta az Ur Áron tüzet vittek, mi nekik nem volt megparancsolva. „És tűz jöven ki az Urtól, megemészté őket és meghalának az Ur előtt.“

*

De ha már az Ur is tűzhalállal büntette a vétkezőket, egész természetes, hogy az izraeliták is beállították ezt a rettenetes halálnemet büntető törvényeik közé.

Mózes III. k. 21. r. 9. verse arról tudósít, hogy: „Aki feleségül veszi a leányt és ezen felül ennek anyját, nagy bünt cselekedett, amiért elevenen égettessék meg azokkal“. — „Ha a pap leánya paráznaságban találtatik és megfertőzteti anyja nevét, tűzhalállal égettessék meg.“

*

Józsua könyve 7. r. 15. verse szerint: „És léssen, hogy ki az Istennek szentelt dologban bűnösnek találtatik, tűzzel égettessék meg, ő és mindene, amije van, mivelhogy megszegte az Urnak szövetségét és mivel alávaló dolgot cselekedett Izraelben“.

Bár a Szentírás csak a bűnös megégetéséről beszél, mégis az izraeliták a tüzet kivégzésnél leginkább csak közvetve alkalmazták, amennyiben a holttest épségben hagyására nagy sülvét helveztek. Ezért az elítélt százába olvasz-

A pneumatofort a tengeralattjárók is használják. Mert e hajók levegőjének lélegzésre alkalmas volta nemcsak az oxigén elhasználódásával kapcsolatos szén-savfelhalmozódás miatt szenved, hanem romlik az egyebek folytán is. S ez egyebek közt az akkumulátorok töltése közben keletkező fojtó kénhidrogéngáz játsza a legkisebb szerepet, mert az akkumulátorok töltése csak a víz színe fölött történik, amikor szellőztetni is lehet. Hanem a kenőolajok és az árnyékszékek bűze, meg a konyhaszag, főként pedig a kilehelt levegő szén-savtartalma az, amik a levegő javítását elengedhetlenné teszik.

Hogy az elhasznált levegőt szén-savtartalmától megszabadítsák, a tengeralattjáró belsejében ventilátorok keverik azt s kálium és marónátronnal töltött patronokon nyomják keresztül. Az ily módon kezelt levegő, mint ismeretes, újra alkalmassá válik a lélegzésre.

Ha pedig a hajó szellőztetői nem működnek, akkor a légénység magára véve a pneumatofort, úgy használja azt, mint ahogy — míg Drägerkészülék nem volt, a tűzoltóság is tette. Mikor pedig a lemerült hajó valami defektus miatt nem tud többé a víz színe fölé felemelkedni, akkor is a pneumatofort öltik magukra s úgy hagyják el az elsüllyedt tengeralattjárót. A kilégzett levegő által felfújt mellény révén a tenger színe fölé kerülés is meg van könnyítve, mert a felhajtó erő megnövekedik.

A ventilátorok állandó üzemben tartása

csak időnként ventillálnak, ha már a szén-sav kissé felgyülemlett. Viszont megbízható készülék, mely a szellőztetőt automaticæ működésbe hozná, mihelyt a szén-sav egy bizonyos fokra, például 2%-ra emelkedett, amikor már veszedelmes kezd lenni, még nincs. E célra tehát fehér egereket visznek magukkal.

Ezek a kis állatok tudniillik a padló közelében szaladgálnak, ahová a levegőnél 2 1/2-szer nehezebb szén-sav is le szokott süllyedni. Az egerek így a még nem veszedelmes, de már a rendesnél kissé nagyobb mennyiségben felgyült szén-sav jelenlétét első sorban érzik meg s nemcsak nyugtalanságot árulnak el, hanem füttyülészerű hanggal jelzik is azt itt épp úgy, mint a bányákban, ahol a hasonló veszedelmes gázok felgyülemelésének jelzésére szintén egereket használnak.

R.

* A kéményseprő özvegyi jog gyakorlása. (A keresk. min. 1918 február 6-án 5835—VI/A. szám alatt hozott határozata.) „Az 1884 évi XVII. t.-c. 40. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy az iparos elhalálozása esetében annak özvegye újabb bejelentés nélkül folytathatja, következik, hogy az özvegy nem köteles mindazt teljesíteni, mit a törvény az ipar megindításánál rendel, nem köteles ennél fogva az előírt köteleket kimutatni, nem köteles iparigazolványt, illetve iparengedélyt váltani, és arra sem kötelezhető, hogy elhunyt férje által gyakorolt, képesítéshez kötött ipar folytatása végett képesített üzletvezetőt jelentsen be; az engedélyhez kötött iparoknál, tehát a kéményseprési iparnál is, csupán megbízhatóságát köteles az iparhatóság előtt igazolni.“

dolt bűnösöket tűzhalállal sújtották. Különösen kedvelt kivégzési módja volt a II. Szeszosztrisznak, ki maga is majdnem a tűz martalékául esett, amikor egyik diadalutjáról hazatért birodalmába.

Szeszosztrisz ugyanis távolléte alatt Egyiptomot fivére gondjaira bízta, ki a hazatérő fáraót Peluziumban nagy pompával fogadta. A fáraó fivérének vendégszeretete azonban nem volt őszinte, mert azt a házat, melyben Szeszosztrisz feleségével és hat fiával elszállásolta, fával rakatta körül és azt meggyújtatta. Szeszosztrisz felesége tanácsára két fiát az égő fára vettette, kiknek testén, mint valami hidon át, tudott csak megmenekülni övével együtt.

A babiloniak a lopást és a vérfertőzést szintén tűzhalállal büntették.

Hammurabi király híres törvénygyűjteményének erre vonatkozó pontjai ekként hangzanak:

„25. Ha valamely házban tűz tör ki és az oltásban segédkező a házban lévő tárgyakra veti szemét s ezeket ellopja, a tűzbe dobassék.“

„157. Ha valaki anyjával hál, mindkettő elégettessék.“

A babiloniak a bűnösök elégetését rendszeren tüzes kemencékben eszközölték, amiről Dániel próféta tesz tanuságot.

Nebucad-Nezár király tüzes kemencébe vettette Mesach, Abed-Nego és Sadrach nevű zsidó ifjakat, mert nem imádták arany bálványát.

„Erre ezek a férfiak alsó ruhástul, köntösöstül, palástostul és egyéb öltönyöstül megkötöttettek és az égő tüzes kemencébe vettettek.“

A kivégzésekre szánt sokféle alaku és szerkezetű kemencék közül legnagyobb hirre tett szert az akragaszi*) ércbika, amelynek feltalálója Perillus (Perilauz) éreműves volt.

A kegyetlenségéről hirhedt Phalaris**) akragaszi zsarnok részére Perillus oly ércbikát készített, melynek üres belsejébe a zsarnok kegyetlenségének áldozatait dobatta be s a szobor alá hatalmas tüzet gyújtva, a szerencsétleneket halálra kínoztta.

Akragasz, vidékének (582-ben Kr. e.) gazdagsága és kereskedelme révén, gyorsan felvirágozott s az ó-kor egyik legnagyobb és leghatalmasabb városa lett, amelyet Pindarus a „halandók legzebb városának“ nevez.

Phalaris e szörnyű kínzó és kivégzési eszközt legelőször a feltalálón próbálta ki, sőt bukása után maga is ebben az ércbikában fejezte be életét.

Az ó-kornak egy másik híres kemencéje az, amelynek feltalálója valamelyik kínai császárné volt. Ez a kemence egy belülről fűthető vaskürtő, amelynek külső falához szorosan oda-bilincseltek a kivégzendő áldozatokat.

*) Akragasz (Agrigentum, magyarul: Girgenti) város Sicília déli partján, melyet gélai dór gyarmatosok építettek.

**) Phalaris Akragasz városának 16 évig (570—554 Kr. e.) zsarnoka, kinek kegyetlensége közmondásossá vált s a legenda a legborzasztóbb büntetési módokat fűzte nevéhez. Ércbikájáról már Pindarus megemlékezik, Timaeus történetírő azonban a szobor létezését tagadja, viszont Polybius és Diodorus szerint Scipio Carthago elpusztulása alkalmával megtalálta az időközben odahurcolt emléket és Akragasz lakóinak adta azt vissza.

(Folytatása következik.)

Egy tűzoltóság szervezése az albán végeken.

Írta: Szabó Péter Pál.

A „Tűzrendészeti Közlöny“ 1917. évi 10—12. számában megjelent egy közlemény, amelynek az a morálja, hogy: „a jó tűzoltóvér még a tengeren sem válik vízzé!”

Teljes igaza van a tek. Szerkesztő urnak, mert egy vérbeli tűzoltó nem tudja magát megtagadni soha. Példa reá saját esetem. Második szerbiai offenzívánk után a szerbekre oly emlékeztetés városba, Ipekre kerültem csapatommal. A város maga sok látnivalót nem nyújt, mert habár ősrégi eredetű, azonban a sokszázados török uralom rajta hagyta letörölhetetlen bélyegét úgy a lakosok szokásain, öltözködésén, erkölceiken, mint a város építkezésén. Nyelviileg valóságos kis Babel a város, mert az összes balkáni nyelveken kívül beszélnek még franciául, németül, sőt helyel-közzel magyarul is. Mint tűzoltó, érdeklődtem a meglévő tűzoltóberendezések s az épületek építésmódja iránt. Az épületekről megállapítottam, hogy a falak favazak közé besulykolt kavics- és sárvakolat-törmelékéből vannak építve; de a tető mindenütt eserép, még hozzá többszörösen felrakva. Vannak ugyan még kőből épült házak is, de nagyon gyéren.

A város vízviszonyai minden várakozást felülmúlnak úgy tűzrendészetiileg, mint egészségügyileg, mert a városon keresztül folyik a Bisztrica nevű folyó, mely óriási tömegét hozza a víznek a várost övező hegyekről s a folyása oly gyors, hogy még télen sem fagyhat be. Azonkívül össze-vissza van hálózva a házak alatt, kerteken, udvarokon, utcákon keresztül-kasul folyó patakokkal, mesterségesen odavezetett, könnyen hozzáférhető csatornákkal úgy, hogy a legideálisabb vízforrások álltak a tűzoltóság rendelkezésére, ha ilyesmi létezett volna Ipeken.

1916 nyarán a város egy előkelő polgárával, névszerint Fehim béggel beszélgettem, aki mikor megtudta tőlem, hogy én tűzoltó, vagy az ő nyelvükön, amely az albánnak és töröknek a vegyülete: „tulumbadzszi“ vagyok, felhívta figyelmemet a város tűzoltószerreire, melyeket a város, valamelyik tiszt közbenjárásával, a katonai parancsnokság részéről alkalmazott szelid nyomás alatt szerzett be.

Odaérvén a helyszínre, azaz a városháza nyitott baromállásához, minden várakozásomat felülmúló dolgokat találtam ott, még pedig:

Egy „Ideál“ kétkerekű tolólétrát, két mélyített szekrényű kocsifecskendőt, igaz, hogy öntöttvas-szélkazánnal, de az — Ipeken nem volt baj. Továbbá egy kétkerekű targoncát, egy kétkerekű tömlőmotollát, hozzá 400 m. nyomótömlőt, kétrészes kihuzólétrát, elegendő mászó-

(a sapkától a brémai sípig) is megvolt. Az egyenruhán a Magyar Országos Szövetség által előírt anyag, forma és rangjelzés.

Kérdezem a béget, hogy most mit fognak ezekkel a dolgokkal csinálni? Hát ő ezt nem tudja! — Na jól van, gondoltam magamban, majd tudom én. Igen ám, de egyről elfeledkeztem. Hogy katonáéknál vagyok s az időmmel nem én rendelkezem, hanem mások. Elkezdődött az én odysseám. Ha elmentem a városi tanácsához, hogy mi lesz a tűzoltósággal? ott görbén néztek rám, mert — úgy mondták — a város már így is elég áldozatot hozott, 26.000 koronába kerültek a szerek. (Az is igaz, hogy a számlán csak 21.780 korona van, a többi azon a címen, hogy jöttünk-mentünk, ittunk-ettünk fogyott el.) Ha meg az állomás parancsnokságánál tapogatóztam, ott elvben hozzájárultak ugyan ahhoz, hogy bizony jó volna már megalakítani a tűzoltóságot, mert a szerek itt vannak; de ennél tovább nem jutottunk. Közben a saját parancsnokságom rossz szemmel kezdte nézni a tűzoltóság érdekében kifejtett agitációmát, abból indulva ki, hogy hátha akkor elhanyagolom a saját munkámat.

A tűzoltóság ügye tehát Ipeken elaludt. A szereket tovább marta a rozsdá, a tolólétrával játszott mindenki, egyszer, amikor legjobban ki volt huzva, le is szalajtották és szerencsésen tönkre is tették.

Időközben egy honvédőrnagy érkezett Ipekre, aki felkarolta az eszmét, de, fájdalom, megint sikertelenül, mert a saját parancsnokságomon újból megakadt az ügy, azzal a kijelentéssel, hogy én nélkülözhetetlen vagyok minden időben.

Már teljesen lemondottam arról, hogy Ipeken is lesz egy szervezett tűzoltóság, amikor meghívást kaptam az utépitéseket vezető mérnök-hadnagytól, hogy a tűzoltóság ügyében jelenjek meg nála. Megjelenvén, előadja, hogy ő lett megbízva a tűzoltóság szervezésével, de miután ő ilyen potomságokkal nem ér rá foglalkozni, csináljak én azt, amit tudok. Közölte egyuttal velem, hogy egy hónap tartamára vezényeltette ki engem a tűzoltóság oktatására, napi két óra időtartammal, azután meghagyta, hogy készítsek egy „Tűzrendet“ is (Feuerordnung), amely speciálisan az ipeki viszonyokhoz legyen alkalmazva s 1917 január 1-vel pedig kezdjem meg az oktatást.

Legalázatosabban bátorkodtam megkérdezni, hogy kik lesznek azok az érdeemes polgárok, kiket oktatni fogok?

— Hja, azokat még előbb össze kell szednünk, — hangzott a válasz.

Történt pedig ez 1916 december 28-án, tehát csak három napom volt a megalakítandó tűzoltótörség oktatásának megkezdéséig.

Még aznap érintkezésbe léptem a vezető

Az ipeki önkéntes tűzoltótestület 60 létszámmal alakult meg. Ebből 4 tiszt lett, egymint:

Parancsnok: Nedshib bég, polgármester.

Alparancsnok: Bedri bég, iskolaszéki felügyelő, városi közgyám.

Szakaszparancsnok: Rok Maloki Adus effendi, tanácsjegyző, rendőrhadnagy.

Szertárnok: Fehim bég, magánzó.

A 26 tűzoltó pedig tanítók, kereskedők, iparosok, vendéglősök és kávéháztulajdonosokból kerültek ki.

Idáig tehát már lennének, de mily messze volt idáig. Ha ma visszagondolok rá, hát csodálkozom, hogy nem untam meg. Mert ha mentem Rok Maloki tanácsjegyzőhöz (aki a legkompetensebb volt mindannyi között, mert ő volt Budapesten a szerekért is s jól beszél németül), hogy csináljunk már valamit, hát őkelme azzal vágta ki magát, hogy a szerekkel a katonaság rendelkezik. Mentem a katonai hatósághoz. Ott meg azt a választ nyertem, hogy igen, a városi tanács fel lett hiva a tűzoltószerek és tűzoltóság felállítására, hát csak szorítsam őkelméket. Menjek a polgármesterhez.

Hogy én szorítsam őket! Én, a kicsiny pont. Egy szakaszvezető legyen az igen tisztelt kupaktanács hazajáró kísértete. A tűzoltóságot képviselő ijesztő mumus. Mert körülbelül ezt a szerepet játszottam a város érdemes vezetőségével szemben. Mindezek dacára a polgármestert sűrűn felkerestem. Igért szegény feje mindent, de — semmit sem tartott be. Utoljára már, ha jönni látott, a főparancsnoki sisakot mindig az íróasztalára tette, hogy lássam, mennyire szem előtt tartja a tűzoltóság ügyét.

Ezenközben az a katonai hatóság, amely a tűzoltóságra vonatkozó rendeletet kiadta, eltávozott s másik jött helyébe. Természetesen egy ilyen átadásnál minden fontosabb, mint egy tűzoltóság.

S így a tűzoltóság maradt a régiben.

Azonban az rendesen úgy szokott lenni, hogy ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély; itt is úgy lett. Az én jó törökjeim már örvendtek, hogy hála Allah-nak, nem lesz semmi újítás s már majdnem úgy volt. Ekkor azonban közbelépett az új kerületi parancsnok: Komócsy őrnagy ur, aki igazi magyar szívvvel s megértéssel, amikor előadtam neki a dolgokat, megígérte, hogy csinálunk tűzoltóságot Ipeken.

1917 január 2-án a helyzet a következőképpen állott: A tűzrendészeti felügyelő hadnagy beszél németül és csehül, a tűzoltóság vezényleti nyelve albán, én, az oktató, magyar anyanyelvem mellett németül és szerbül törve beszélek. S a tűzoltók az albán-arnaut-török nyelveknek európai fülnek hátborzongató keverékét beszélik.

De ez mind semmi, gondoltam. Egy magyar tűzoltón ki nem fog semmi nehézség. Csak azért

és meg az volna, hogy az egy hónap alatt annyi elsajátították tűzoltóim a szükséges ismereteket, hogy már az első kivonulásnál, amikor is az összegyűlt legénység valamelyik tiszt vezetése alatt vonult ki a tűzhöz, mert én kissé távol laktam a tűzoltószertártól s így mindig későn értem oda, teljesen akcióképesnek bizonyult az oly nehéz küzdelmek során összehozott testület.

Hogy ez idő szerint hogyan funkcionál, arra nézve nem tudok választ adni, mert közel egy éve, hogy elhozott onnan a katonasors. Az egészben azonban a tanulság itt is az, hogy a vér nem válik vízzé, ha mindjárt idegenben kell is pazarolni az energiát.

* * *

Végül függelék gyanánt legyen ide iktatva az Ipek város számára kiadott „Tűzrend” (Feuerordnung):

1. A város erkölcsileg nem kifogásolható polgáraiból tűzoltóságot kell alakítani s azt minden időben akcióképes állapotban kell tartani.

2. Az önkéntes tűzoltótestület áll 4 tisztből, 26 tűzoltóból, kiknek megválasztására a katonai hatóság nincs befolyással.

3. Az önkéntes tűzoltótestületnek addig lehet csak tagja az illető tűzoltó, ameddig a tűzeseteknél, gyakorlatoknál, szolgálatban és iskolánál pontosan megjelenik s általában a hozzáfűzött várakozásoknak megfelel.

Hatóságilag üldözendő bűncselekmény elkövetése a testületből való kizárást vonja maga után.

4. Kilépni a csapat kötelékéből csakis betegség esetén lehet. Aki más okból lép ki, a testületnek tagja soha többé nem lehet. Kivételt képeznek az olyanok, akik a városból eltávoznak s oda újból visszatérnek.

5. A testületbe való felvétel tárgyában a parancsnokság dönt, ugyszintén a kilépés, illetve a kizáratás esetén is.

6. A tűzoltó cselekedeteiért, ha az szolgálatban történt, a parancsnoknak felelős, kivéven azt az esetet, amikor a tűzoltó törvényellenes cselekedetet követett el.

7. Mindennemű hatósággal szemben a parancsnok, vagy annak helyettese képviseli a testületet.

8. A vezényleti jog a parancsnokot, illetve ennek helyettesét illeti meg. Csak ha azok nincsenek jelen, ténykedhetik egy alacsonyabb rangú tiszt.

9. A parancsnok közvetlen felettes hatósága a cs. és kir. körzetparancsnokság, Peja.

10. Tűzoltói szolgálatot teljesítő városi polgárok fel vannak mentve az albán önkéntes seregbe való belépéstől.

11. Hogy a tűzoltócsapat működőképes lehessen, kötelessége minden tűzoltónak arra törekedni, hogy a parancsnokság részéről kiadott parancsokat, valamint a jelen „Tűzrendészet”-et betartsa s az elsajátított ismereteket a legjobb tudása szerint használja.

12. A tűzjelzés Ipek város területén puska-lövések által történik.

13. A tűzjelzés hallatára, vagy annak tudomásul vétele után, minden tűzoltó köteles a gyülekező helyre sietni, kivéven azokat, akik a tűzhöz közelebb laknak, mint a szertárhoz,

amikor is kötelesek egyenesen a tűz színhelyére sietni s ott társaik megérkezéséig erejükhez mérten azonnal beavatkozni.

A gyülekező helyen megjelent tűzoltók megvárják, amíg annyian jönnek össze, amennyi elég egy szer kivonulásához s azután indulnak a tűzhöz, lehetőleg egy vezérlő parancsnoksága alatt. De addig is, amíg ez meg nem történhetik, kötelesek a szereket kivonuláshoz előkészíteni, lovakat befogni, utána nézni, hogy minden meglegyen erősítve, éjjel a fáklyákat, lámpákat meggyújtani, szóval mindazon szükséges ténykedéseket elvégezni, amelyeket a sikeres munka megkíván.

A tűzhöz megérkezvén, a szernél kell maradni, megvárván a vezérlő intézkedéseit s azután csak a parancs szerint szabad dolgozni.

14. A tűz eloltása után a tűzoltóság köteles őrséget hagyni a tűznél.

15. A tűzoltóparancsnokság minden tüzesetről a katonai állomásparancsnokságnak jelentést tesz.

16. Ha a tűzoltóság nem lenne működőképes, akkor a katonai parancsnokság katonai vezetés alá helyezi az önkéntes testületet s a szükséges személyhiányokat katonai létszámmal pótolja.

* A Csákvári Önkéntes Tűzoltó Testület február hó 3-án, bár csak a legszűkebb keretben, fennállásának 40 éves évfordulóját ünnepelte.

Ez alkalommal azt a nemesen gondolkozó főurat, aki a testület alakulásakor választatott annak élére s ott áll ma is, nagyméltóságú galánthai és fraknoi Esterházy Miklós Móric grófot, es. és kir. kamarást, v. b. t. tanácsos, önkéntes tűzoltó védnök és főparancsnokot, a választmány a következő hódoló felirattal üdvözölte:

Nagyméltóságú Gróf Ur!

Szeretett Védnök és Főparancsnok Urunk!

A Csákvári Önkéntes Tűzoltó Testület, Nagyméltóságod védnöksége és főparancsnoksága mellett, folyó hó 2-án töltötte be fennállása 40-ik évét.

Nagyméltóságod és főuri családjának szeretete gyógyó napjának tündöklő fényével pazarul elárasztották immár nagyven éven át testületünket, amelynek bölcsőjénél is ott állott Nagyméltóságod fennkölt főuri alakja.

Intézményünk tehát létrejöttét, fennállását és virágzását Nagyméltóságodnak köszöni és az eltelt negyven esztendő lepergése során állandóan élvezte Nagyméltóságodnak kegyes jóindulatát és páratlan áldozatkészségét.

Midőn most, ősi lelkesedéssel, hű ragaszkodással és a legmélyebb hódolattal üdvözöljük Nagyméltóságodat és főuri családját testületünk negyvenéves évfordulóján, jókívánataink azon imában egyesülnek, áldja meg a Mindenható Nagyméltóságodat és főuri családját jó egészséggel és állandó boldogsággal, hogy még igen, igen sokáig leljék örömlüket és boldogságukat magukhoz és dicső őseikhez méltó utódaikban.

Hódoló tiszteletünk kifejezésével vagyunk a Csákvári Önkéntes Tűzoltó-Testületnek 1918. évi február hó 3-án megtartott rendkívüli választmányi üléséből Nagyméltóságú Gróf, Védnök és Főparancsnok Urunknak legalázatosabb Szolgái:

Goldschmidt József,

szolgálatvezető parancsnok,
jár. tűzrend. felügyelő.

Molnár Antal alapító tag, Molnár János alapító tag és örökös tb. alparancsnok, Sterk Jakab alapító tag és örökös tb. alparancsnok, Hálnék Antal alapító tag és örökös tb. alparancsnok, Táuth János alapító tag, mdl. szertáros, Nagy Károly vál. tag, Séllei Mihály vál. tag, Krump István vál. tag, Bizur János vál. tag, ifj. Pakaner

Veszprémvármegye

alispánjának jelentéséből.

A vármegye tűzrendészete ez évben is kiváló gondoskodásom tárgyát képezte. A tűzrendészet fejlesztése és a tűzoltó ügyek intézése körül a hadegészségügyi szolgálatra bevonult báró babarei Schwartzner Ottó küngösi birtokos ügyvezető-elnök és dr. Réthy Ede főjegyző távollétében dr. Óvári Ferenc díszelnök és Blázy Imre vármegyei tűzrendészeti felügyelő rendkívüli segítségemre szolgált.

Vármegyénk minden községében van tűzoltóság és teljes tűzoltó felszerelés. Az összes tűzoltók létszáma 7664 fő.

Váltásdíjat fizetett 21 egyén 109 koronát. A váltásdíj fejenként 5—6 K között váltakozott.

Tűzoltói váltásdíj fizetésére kötelezett háztulajdonosok száma 14.387 váltásdíj fejében fizettek 11.788 K 21 fillért. A váltásdíj házakonként 50 K és 2 K között váltakozott.

Akik 5 éven át tűzoltók voltak, vagy akiknek családtagja tűzoltói szolgálatot teljesített, vagy fogataiknak soros készenlétben tartására kötelezték magukat, azok házváltásdíj fizetése alól fel voltak mentve.

Fogattulajdonosok száma 9129. Lőfogatok száma 45. A marhafogatok száma 7522. Fogatváltásdíjat 5—20 K között Fokszabadi és Siómaros községben 1355, illetőleg 660 koronát, Marcaltó községben 56 K-t fizettek. A többi községben a fogattulajdonosok fogataiknak soros készenlétben tartására kötelezték magukat. — A váltásdíj 4—6 K között váltakozott. Szolgálati naptárt csak 7 községben állapítottak meg.

Az elmúlt évben Blázy Imre vármegyei tűzr. felügyelő 11 községet látogatott meg és saját hatáskörében 58 ügydarabot intézett el. Kránitz József veszprémi járási tűzr. felügyelő a veszprémi járás alsó kerületének 18 községét; Matkovich Jenő a zirci járás felső kerületének 19 községét; Józsa Ernő enyingi járási tűzr. felügyelő az enyingi járást utazta be és észrevételeit jegyzőkönyvbe foglalta és elem terjesztette. A hiányok pótlása iránt az intézkedéseket azonnal megtettem.

A vármegyei tűzoltó-szövetség a múlt évben egy választmányi ülést tartott, amelyen az 1916. évi költségvetést állapította meg. A tűzoltó-szövetség elnöksége 58 ügydarabot intézett el a saját hivatalában. Azonfelül mint alispáni előadó 255 darabot intézett el. A két megüresedett járási tűzr. felügyelői tisztség betöltése iránt hozzám előterjesztést tett s ennek alapján a devecseri járásba további rendelkezésig Csajda János igazgató-tanítót, veszprémi lakost; a Molnár Lajos távozásával megüresedett zirci járási tűzr. felügyelővé Grüll Jenő cseszneki tanítót neveztem ki.

A tüzesetek száma 70, a tűzkárosultak száma 204 (1915-ben 68 tüzeset, 131 károsult).

A tűz keletkezésének oka volt: gyújtogatás 5, gondatlanság 14, gyermekek tűzzel való játéka 16, villámcsapás 1, kéménytűz szikrája 1, vasuti mozdony és cséplőgép szikrája 8, ismeretlen 25 esetben.

A tüzesetek száma hónapok szerint: januárban 2, februárban 3, márciusban 4, áprilisban 8, májusban 10, júniusban 4, júliusban 11, augusztusban 11, szeptemberben 3, októberben 7, novemberben 3, decemberben 3 tüzeset.

Leégett 100 lakóház, 156 melléképület.

A tűz által elpusztított ingatlanok értéke

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** Két új rendelet. Irta: Markovics Béla. — Dr. Vass János országgyűlési képviselő. — Hivatalos rész: Meghívók. — Az 1918. évi április hó 6-án tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyzőpénztár ülésén felvett jegyzőkönyv. — Az 1918. évi június hó 6-án tartott ülés jegyzőkönyve. — A m. k. kereskedelemügyi miniszter 91007/917. számú körrendelete. — Értesítés és felhívás. — Az elnökség jelentése 1917. január 1—1918. június 30-ig terjedő időről. — A segélyzőpénztár jelentése ugyanazon időről. — Zárszámadás. — Vagyonmérleg. — Költéselőirányzat. — A háború és a tűzoltó intézmény. — Lőfogatú motoros fecske (Ábra.). — László főherceg látogatása a központi tűzoltóaktanyán. — A tűz, mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz Irta: Kuhárszky László. — A pneumatofor a háborúban. Irta: R. — A keményseprő övezeti jog gyakorlása. — Egy tűzoltóság szervezése az albán végeken. Irta: Szabó Péter Pál. — Veszprém vármegye alispánjának jelentéséből. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **József főherceg kitüntetése.** Ujabb nagy és méltó kitüntetés érte József főherceg vezérezredest. A király megengedte, hogy József főherceg vezérezredes a német császár által neki adományozott cserlombot a porosz királyi Pour le mérite-rendhez elfogadja és viselje; hadseregparancsnoki minőségében kifejtett kiváló tevékenysége elismerésül pedig a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta neki.

— **József főherceg dicsőrete fejérmegyei katonáinkról.** Fejérmegye közgyűlése az oláh békekötés alkalmából üdvözölte József főherceget, ki a következőleg válaszolt:

— Mint Fejér vármegye fia: csak természetes kötelességemet teljesítettem, ha egész tudásomból, minden erőmből, szívvel-lélekkel védtem imádott szent hazánk véráztatta hátait. Sok hős csapat között, a küzdelmek központjában, ott tündökölték szeretett földjeim, Fejér vármegye virágai, hogy a dicső székelyekkel vállvetve rombolják le a vitézül és makacsul küzdő ellenségeink hiu reményességét. Legyen övék a legnagyobb dicsőség, melyre vezérük hátatelt szívvel, melegen megindulva gondol. A Kárpátokat ők adták vissza hazánknak. Az ittlévő fejérmegyeiekkel együtt üdvözlöm szeretett szülőmgyeinket.

— **Gróf Széchenyi Ödön basa,** gyalogsági tábornok, az ottomán katonai tűzoltó-századok és a tengerész tűzoltó-zászlóalj főparancsnokának görög származású második neje (az első tudvalevőleg Almássy grófnő volt) június elején elhalálozott. Az elhunyt temetési szertartását, a gróf iránt való nagyrabecsülésből, dr. Lutter Ferenc pápai kamarás végezte.

— **Péter Antal** bajtársunk, polgári leányiskolai igazgató, Országos Szövetségünk I-ső szakosztályának szakképviselője, mint a Torda-Aranyos vármegyei Vöröskereszt Egylet ügyvezetője, a hadi ékiteményes ezüst éremmel tüntettetett ki.

— **A győri hivatásos tűzoltóság,** mely 1908 november 1-én kezdte meg működését, fennállásának immár tizedik esztendejét tölti be. Akkor a csapat a parancsnokon és helyettesen kívül két őrvezető-altisztból és 14 emberből meg 4 kocsiból állt. Hogy ma a fölemelt létszámon kívül felszerelés dolgában is milyen színvonalon áll, arról legközelebb fogunk megemlékezni. Most csak arra használjuk fel az alkalmat, hogy üdvözöljük Erdély Ernőt, a testületnek kezdetől fogva élén álló parancsnokát, akinek a

dag tiz esztendő minden eredménye a nevéhez fűződik.

— **Vörös kard.** Vidéki házak fehérre meszelt falain ezelőtt csak két betű volt közismert, az Ö. T., ami azt jelentette, hogy abban a házban önkéntes tűzoltó lakik. Ujabb, mint nekünk írják, más hieroglifa is került a házak falára, nevezetesen a vörös kard, jeléül annak, hogy abból a házból a gazda vagy a család-fenntartó tűzbe, hadba vonult. A középkorban is a véres kard volt a nemesi fölkelés jelvénye, melyet a király szolgálói hordoztak meg az országban, mikor hadba kellett menni.

— **A benzín és a por.** „Benzint szállítanak — írja egy laptudósító az olasz frontról — ablakom előtt, mely nyitva van, mert csekély 40 fokos melegben izzadunk május 22-én. A benzinszállítmány valamitől lobbort vet; fekete, bűzös füstje ijesztőn gomolyog. A katonák az út porával mennek neki, mely halomban hever az országotak mentén s a gyarló por — nagy bámulatomra — legyőzi a veszedelmes tüzet.“ Hát igen! Mert ami elzárja az éltető levegőt a tüztől, az egyszersmind el is oltja azt.

— **Az aradi Széchenyi-gőzmalom,** mely a város egyik legnagyobb ipartelepe, június elején leégett. A háború alatt másodizben pusztított e telepen a tűzveszedelem. Először 1916 tavaszán gyuladt ki s ekkor nagyrésztben a tűz martaló-kává lett. Sietve, hogy a város liszttel való ellátása ne szenvedjen fennakadást, a leégett komplexum helyén felépítették a „hadimalom“ elnevezésű épületet. Ennek tengerit földelőgőző helyiségében, ahol egy orosz hadifogoly is dolgozott, támadt a tűz. Az aradi tűzoltóság persze nem sokra ment vele, mert sem létszáma, sem felszerelése nem olyan, hogy sikerrel vehesse fel a harcot egy nagy gőzmalom égésével szemben. És amikor kikerkezett a helyszínére, az egész épületrész már különben is lángtengerben uszott. A kár másfél millió korona.

— **Lugos városa** elektromos vízmű létesítését határozta el, mellyel kapcsolatban Lugos és Karánsebes közt villamos vasutat is fognak építeni.

— **A háború és a tűzoltóintézmény.** A háborúban, mely annyi közvetlen és közvetett károsodást okoz, a verejtékes munkának legtöbb gyümölcse a tüztől pusztul el. Ez a megállapítás a tűzoltóintézmény értékét, becsét oly körökben is megláttatta végre, ahol azelőtt csak fölényes mosoly volt osztályrésze. A többek közt katonáék gondolkozásában is gyökeres változás észlelhető e tekintetben. Nemcsak hogy minden elfoglalt városban legelső dolguk volt a tűzoltóság megszervezése és az okszerű preventiva inaugurálása, hanem még a hadügy-miniszterium is szükségesnek ítélte egy tűzoltó-szakosztálynak (Feuerwehr-technische Abtheilung) felállítását, mely sietve megtalálta a kapcsolatot úgy az osztrák, mint a magyar országos tűzoltó szövetséggel. A háború üdvös következményeként lesz tehát elkönnyelhető, ha magától jön létre hazai legfőbb tűzrendészeti fórumunknál is annak belátása, amiért évtizedeken át hasztalan viaskodtunk, hogy a polgárok élete és vagyona felett örökös tűzoltóság nemcsak megérdemli a hatóság támogatását, hanem közérdekből, az államraison szempontjából, meg is kívánhatja a hivatalos felkarolást és intenzív gondozást. Talán a belügyminiszterium is kiegészíti majd magát néhány országos tűzrendészeti felügyelővel, mint szakreferenssel.

— **Castelluovo (di Cattaro)-ból** írja lapunknak Zsák János, a katonai vartűzoltóság

noka, hogy ott ez idő szerint ő a tűzoltóság oktató alisztje, amit saját állítása szerint annak köszönhet, mert szorgalmas olvasója volt a Tűzrendészeti Közlönynek, melyet most is járát. A tűzoltóság, melyet a cattaroi öböl várjai, rak-tárai s egyéb katonai épületeinek a tűzbizton-sága érdekében a háboru folyamán szerveztek, teljesen katonai fennhatóság alatt áll. Parancs-noka egy műszaki tiszt. A legénység létszáma százon felüli, mely több szakaszra osztva, külön-féle főbb pontokon teljesít szolgálatot. Szerel-vénye egy tisztú auto, egy motorfecskendő és tizenkét kézifecskendő s egy autoszerkocsi. Zsák János kezdeményezésére alakult meg annak idején a nagyhalmágyi (Arad vármegyei) önkéntes tűzoltó testület is, mely hogy most a háboru alatt milyen állapotban leledzik, azt szeretné tudni a castelnuovoi szakaszparancs-nok. Talán Szerémy Sándor körjegyző ur, ki a nagyhalmágyi tűzoltóság létesítése körül szintén szerzett érdemeket, meg fogja írni neki.

— A kéményégetésnél igénybevett tűzoltók díjazása Budapesten. A székesfőváros tanácsa március 19-én kelt 106.022/1917—III. sz. határozatával megállapította, miszerint f. é. április 1-től „kéményégetésért a háztulajdonosok tűzoltónként és esetenként 6 koronát tartoznak fizetni“. Általában véve az alkalmi tűzországok díjazása akként szabályoztatott, hogy egy tűzoltó 4 órás szolgálat után 6 koronát, nagyobb őrsegeknél az őrmester 6 koronát, az őrség többi tagjai egyenként 5 koronát igényelhetnek.

— Hajókatasztrófák. A harmadik ember-áldozatot is követelő dunai hajókatasztrófa óta kezdenek csak foglalkozni azzal, hogy miként lehetne, ha nem is teljesen megelőzni a veszélyt, de legalább csökkenteni az áldozat számát. És úgy találják, hogy a kijáratok szá-

mát kell növelni úgy, miként a színházaknál, moziknál, hangversenyeknél, mutatványos bódéknál ezt mi már rég meg szoktuk követelni.

— Egyenruha. Egy, még a háboru előtt, erősebb középtermetű testalkatra, ma egyáltalában nem kapható szövetségéből szabott és a háboru miatt sohasem viselt önkéntes tűzoltóparancsnoki egyenruha, sapka, jelző stb. eladó. Közlebbi adatokkal — szívesseg-ből — Breuer Szilárd parancsnok szolgál.

Szerkesztői üzenetek.

M. Az egyetlen megoldás a vízművek harmadik szakaszának a kiépítése és a budai csőhálózatnak új, nagyobb méretűvel való kicserélése.

A. Magyarország a magyar szent koronához tartozó részekkel külön államterületet képez s nincs Ausztriához kapcsolva. Ez a közjogi viszony, illetve az ezeréves alkotmánnyal bíró Magyarország ez ősi önállósága biztosítva van az 1723. évi I., II., III., meg az 1741. évi VIII. és az 1791. évi X., valamint az 1867. évi XII-ik törvénycikkeken egyaránt.

Gy. Hogy Győr vármegye nem szerepel a kilenc között, az helyettes szerkesztőnk szerénységére vezethető vissza, akinek Győr a szűkebb pátériája s ahol ugy magában a városban, mint a vármegye területén minden haladás, tökéletesedés és konszolidáltság, tűzrendészeti téren, újabb időben kizárólag az ő nevéhez fűződik.

K. Az angol a rablott vagyonból mindig gavallér volt, sőt méltányos is tudott lenni kis üzletekben; de nagy üzletekben, mint a minő a politika, tisztára perfid, aki mindenkit dupirozni, orránál fogva akar vezetni. Világuralmát épp úgy félti, mint a maga bőrét. Eddig sikerült neki félrevezetett népeket bérelni, hogy haljon meg helyette, most azonban végre a saját becses bőrét kénytelen a vásárra vinni. Szóval nemcsak jön még a kutyára dér, de már itt is van!

A kiadóhivatal főnöke: Kuhárszky László titkár.

Beszerezési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Goltner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.

Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,

— SOPRON, —

cs. és m. k. udvari szállítók.

Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

Walszer Ferenc

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.

MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzfecskendőket, kütszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hírdetéseket felvéven egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korcsa. Tagtestületének ingyempéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasnak díjaztatnak.
---	---	--

Főszerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II.

Felölős szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

Szeptember 8.

Országos választmányunk, Széchenyi Viktor gróf elnöklete alatt, e napon tartotta meg idei közgyűlését.

Programm szerint a győri városháza tanácsstermében kellett volna lezajlania. Az ottani hivatásos tűzoltóság automobilszerei azonban, melyek miatt a győri meghívó elfogadtatott, még szeptember 8-án sem kerülhettek beműtatásra. Győr helyett így Budapesten a Szövetség rendes ülésterme lett a színhely. Egy nappal előbb, vagyis szeptember 7-én, az ugyancsak Széchenyi Viktor gróf által megnyitott elnökségi ülés is itt tartott.

Utóbbinak három jelentősebb mozzanata volt. Először is dr. Óvári Ferenc alelnök nagy figyelemmel hallgatott külön jelentése kapcsán, mely az ügyek menetéről szólt, az az impresszió jegecedett ki, hogy a véleményezések egyöntetűsége, a nagy körültekintéssel végzett szignálások dacára, némileg még mindig szenved az állandó szakreferens hiánya, alias a főtitkári állás betöltetlen volta miatt.

A másik kiemelendő esemény a konstantinápolyi kiküldöttek szóbeli (előzetes) jelentése volt, amely Papp Ferenc (Szeged) eredeti felvételeinek bemutatása kapcsán s az ő kiegészítő megjegyzéseitől kísérve, Erdély Ernő (Győr) tömör, de igen érdekes előadásában, formális élvezetet nyújtott. A jelentés egyébként, mely pompásan egészíti ki dr. Poós Miklósnak, lapunk 1909. évfolyama 10-ik számában (158. oldal) megjelent s a konstantinápolyi tűzoltóságnak a török alkotmányos éra be-
köszöntéséig letűnt multjával foglalkozó köz-

leményét, nyomtatásban is napvilágot lát és így mindenki számára hozzáférhető lesz.

Végre harmadik gyanánt az elnökségnek azt a határozatát említhetjük meg, amelylyel indítatva érezte magát arra, hogy tekintettel a földgáznak mind kiterjedtebb alkalmazásba vétele során felmerülő súlyos balesetekre, bizottságot küldjön ki abból a célból, hogy helyszini tanulmányok alapján közelebről legyenek megállapíthatók azok a megelőző tűzrendészeti intézkedések, amelyek e gazdaságilag áldásosnak ígérkező gáz használata közben előfordulható veszedelmekkel szemben óvó rendszabályokként követendők. Minthogy a földgáz elsősorban a fűtés céljaira szolgál, a bizottság, melynek tagjaiul Markusovszky Béla, mint a megelőző tűzrendészeti szakosztály alelnöke, továbbá Bartha Gergely (Kolozsvár), Ranezay József (Erzsébetváros) és Péter Antal (Torda) jelöltettek ki, megbízatásában a fűtési idény kezdetével fog eljárni.

A közgyűlésen a költségelőirányzat megállapításán kívül főként szaklapunk ügye praedominált. Nem azért ugyan, mintha annak 1904-ben megállapított beosztása módosítást igényelne; avagy a szerkesztő tullepte volna a számára megszabott irány kereteit. A beosztás, mely évtizedek tapasztalataiból leszűrt bölcs körültekintéssel állapított meg az elnökség által, ma sem szorul javításra. A szerkesztő pedig — miként ezt többek közt az alelnök ur is volt szíves konstatálni, becsületesen alkalmazkodott az előírt keretekhez és hűen betartotta a számára kijelölt irányt, a nélkül, hogy az osztrák tűzoltószövetség és hasonló vereins-

meyerek szaklapjainak a színvonalára sülyedt volna. A kifogások egészen más természetűek valának és hogy mégis elhangzottak, az egyéb okokra vezethető vissza.

Először is kétségtelen, hogy a mi Orsz. Tűzoltó Szövetségünk és illetőleg annak a közgyűlésen szóhoz jutó képviselői nem holmi aludtvérű, szenvedélytelen, méla tudósok társasága, mint teszem azt a Természettudományi Társulat; hanem tűzoltó-parancsnokok sokadalma, akik közt nem egy tigris is akad. A tigriseket pedig (akár bengáli, akár szentgáli), mért a veszéllyel bátran szembe mernek szállni, nekünk szeretni is lehet. S ha kitör is néha náluk a hevesebb temperamentum, mint a hevített kazánból a felesleges gőz, nagy egészben ez sem ártalmas, miután inkább csak az alkotásvágy türelmetlensége kér eget, de egyébként az ily megnyilvánulások a nem nélkülözhető érdeklődésnek örvendetes jelei.

A kitörések ellensúlyozására azonban már a kazánoknál is gondoskodva van a biztonsági szelepek alkalmazásával. S békében mi is rendelkezünk ilyen szelepekkel. A háború azonban ezeket mind hatályon kívül helyezte. Először most nincs egyetlen ellenzéki szaklapunk, amelynek hasábjain kitombolhatná magát ez a temperamentum. Alkotmányunk biztonsági szelepe pedig 1911 óta, vagyis teljes 7 éve nem működik. Veszprém után Nyiregyházán tervezett nagygyűlésünk a háború miatt mindmáig nem volt megtartható. A szakosztályok így, melyek a fölösleges gőzt, illetve feszültséget levezethetnék, nem ülhetek össze. Egész természetes tehát, hogy a plénum előtt kellett foglalkozni olyasmivel, aminek helyes mederbe terelésére máskor egy szakosztályi ülés is elegendő lett volna.

A felhozott kifogás — ellentétben az előző évekével, amidőn egyesek mindig a nagyobb takarékosagot ajánlották az elnökség figyelmébe, — most arra kívánta terelni a figyelmet, aminek békében mi is mindig szószólói voltunk, hogy az Országos Szövetség ne fokozza le az igényeket, különösebben pedig, hogy ne redukálja a rendes körülmények közt havonként napvilágot látó hivatalos lapnak számaikat, melyek

él, amelyből gondos kezek a lehetőség szerint eltávolítottak, elimináltak minden zavarólag hatható befolyást és amely körben élve, rendes kötelességének hű teljesítésén kívül, ha a háború visszahatását a vidéki tagtestületek beléletére el tudja is képzelni, de könnyen hajlandó azzal nem sokat törődni.

Az Országos Szövetségnek azonban az egyes testületek érdekét az összesség érdekével kell összhangba hozni. S amikor vannak tagtestületek, ahol a 70-éves elnök, vagy a közérdekből fölmentett parancsnok egymaga képviseli a tűzoltóságot s tanfolyamot sem lehetett rendezni jelentkezők hiányában: ilyenkor nem áldozhat a Szövetség a lap kiadására, egyesek kedvéért — meggondolás nélkül — olyan összegeket, amelyek egyetlen számnál többet tesznek ki, mint a szerkesztő egész évi tiszteletdíja, kiegészítve a háborus pótlékkal. Nem forszirozott irodalmi életre, nem szakcikkek özönére van most szükség, hanem csak arról lehet szó, hogy a tagtestületeket informáljuk, megnyugtassuk, a fásultságba merülni akarók csüggedését ellensúlyozzuk, a végső elernyedést lábrakapni ne engedjük, a kitartás ébrentartásával a lezülést megakadályozzuk, a még csupán gyermekkorát élő testületet életben tartjuk, a kissé serdültebb, de csak úgy-ahogy fennállókat pedig a követésre méltó példák rögzítése, ismertetése útján az elcsenevészedéstől megóvjuk. Erre azonban többet ér a csak negyedévi megjelenés, mint a zaklatásszámba menő havonkénti. Az előbbi azonkívül, hogy megóv az intézmény fejlesztésére szánt összegeknek az ablakon való kidobásától és ha a kézbesítés mai fogyatékosága mellett ez is el nem kallódik, már ritka megjelenésével is jobban alkalmas felkelteni a kíváncsiságot annál az egy-két itthonmaradottnál, aki a havonkénti számot a más-nemü ezernyi gondok közepette meg sem nézné, csak únottan félredobná.

Az elnökség és az eltörpülő kisebbséggel szemben az Országos Választmány többsége tehát helyesen jár el, ha nem azért nem teljesít most felesleges kiadást, mintha a pénzt élére akarná rakni; hanem

telére, szóval az intézmény céltudatos továbbfejlesztésére.

Mert amikor a várva-várt béke egyszer végre majd mégis elkövetkezik, a regene-

ralodás nagy munkája van reánk, melyet az ország egyetemes érdekéből el kell végeznünk, de kicsinyes eszközökkel meg nem oldhatnánk. Csak tartogassuk az erőket — háboru utánra.

HIVATALOS RÉSZ.

770.

1918. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1918. évi szeptember hó 7-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor elnök, majd dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, Bartha Gergely, Bencze István, Csiky Viktor, Erdély Ernő, Keresztes János, Köhler István, László István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Péter Antal, Ranezay József, Rosta Géza, Szabó Gyula, Szávits Sándor, Vass Lajos Rudolf és Vida Pál.

Elnök üdvözlöi a megjelenteket, az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gyula és Vida Pál szakelőadókat kéri fel.

Elnök az elnökség elnézését kéri, hogy a szétküldött meghívókban az ülés órája nincsen kitüntetve, mi könnyen félreértésre adhat alkalmat. A mai elnökségi ülést tulajdonképpen Győrben kellett volna megtartani, azonban közejtött akadályok miatt azt Budapesten tartjuk és a meghívón pedig az időpont jelezve nem lett.

Erdély Ernő szakelőadó bocsánatot kér az elnökségtől, hogy a szept. 7—8-ára hirdetett és összehívott elnökségi és orsz. választmányi ülés Győrben nem volt megtartható, minek oka az, hogy a megrendelt autószerkek, a sztrájk miatt, el nem készülhettek s így azoknak ez alkalommal való beérutatása nem volt eszközölhető.

Az elnökség a jelentéseket tudomásul veszi s elhatározza, hogy a szerek elkészítése után legelső ülését Győrben tartja meg.

Bencze István tekintettel arra, hogy sürgős dolga van, napirend előtt kér szót.

Elnök méltányolva Bencze kérését, előterjesztésének megtételére az engedélyt megadja.

Bencze István jelenti, hogy megbízatásának mindenkor eleget tett és a Testnevelési Tanácsban az Orsz. Tűzoltó Szövetség érdekeit képviselte és képviselni fogja. A Testnevelési Tanács nemcsak az ifjúságot, de a községek tanítását és jegyzői karát is a tűzoltói kiképzésben részesítette. Eddig ugyanis 10 kerületben tanfolyamot rendeztek, melyek iránt a honvédelmi miniszter is élénk érdeklődést tanúsított. Minthogy tűzoltói intézménynek nagyobb-foku fejlesztéséről van szó, kívánatosnak tartja, ha a jövőben tartandó ilyenféle tanfolyamok felett az ellenőrzést az Orsz. Tűzoltó Szövetség gyakorolná, szakközvegeket delegálna és egy megfelelő programot dolgozna ki.

Az elnökség örömmel üdvözlöi a fölmerült eszmét, szívesen nyújt erkölcsi támogatást és felkéri az indítványozót, hogy az ügy megoldására adjon be írásbeli tervezetet, melyet a szakosztály fog felülbírálni.

47. Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy telepengedélyezéseknél a szakvélemények mindig helyszíni szemlék alapján eszközöltetnek

s hogy a vélemények a folyó évben kinek osztattak ki.

Erdély Ernő szakelőadó célszerűnek tartja, ha a mozgósínházakról alkotott szabályrendeletek, a kéményseprési szabályrendeletek és a tűzrendészeti szabályrendeletek mindig egy és ugyanazon véleményezőnek adatnak ki.

Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy ez részben meg is történik, amennyiben a kéményseprési szabályrendeleteket Apáthy Istvánnak, a tűzrendészeti szabályrendeleteket pedig mindig Szabó Gyulának osztja ki. A mozgósínházakra vonatkozólag pedig indítványozza, hogy küldessék ki egy bizottság, amely egy egyöntetű szabályrendelet-mintát dolgozna ki.

Az elnökség a jelentéseket tudomásul veszi, az indítványt magáévá teszi s a mozgósínházakra vonatkozó szabályrendelet-minta kidolgozásával Papp Ferenc szakelőadót bizza meg, ki azt az arra kiküldött bizottság tagjainak: Ranezay Józsefnek és Kuhárszky Lászlónak megküldi. A bizottság a mint a tervezetet elnökségi ülésben letárgyalatja, s az elfogadott mintát az iroda köteles mindig az illető véleményezőnek a tárgyiratokkal együtt megküldeni.

48. Vida Pál szakelőadó jelenti, hogy gróf Széchenyi Ödön pasának neje Konstantinápolyban elhunyt.

Az elnökség a jelentést részvétellel tudomásul veszi és e szomorú gyász esetet az orsz. választmányak bejelenteni rendeli el.

49. Kuhárszky László titkár jelenti, hogy szobotistya Dohnányi Gusztáv, a báni járási tűzoltó-egylet főparancsnoka, 44 évi fáradhatatlan működése után, július 2-án elhunyt.

Sajnálattal tudomásul szolgál.

50. Titkár jelenti, hogy dr. Vass János megköszöni képviselővé történt megválasztása alkalmából küldött üdvözlést; Deutscher Lajos es. és kir. százados pedig köszönetét nyilvánítja a neki küldött szakkönyvekért.

Tudomásul vétetik.

51. Titkár előterjeszti az 1917 január hó 1-től 1918 június hó 30-ig terjedő időről szóló évi jelentést s indítványozza, hogy az olvasottnak tekintessék, miután az évi jelentés egész terjedelmében a hivatalos lapban leközöltetett.

Az indítványhoz az elnökség hozzájárul.

52. Titkár betérjeszti a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek 1917 július hó 1-től 1918 június hó végéig terjedő zárószámadását.

A vagyommérleg maradványa: 456.700 K értéket és 194.587⁵³ K készpénzt, mint betétet tüntet fel. A Tűzoltó Otthon ingatlan értéke 14.394/913. tkvi sz. végzés szerint: 157.908 K; a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség ingó vagyonának értéke 9500 K-ban állapított meg.

Vida Pál szakelőadó jelenti, hogy László Istvánnal együtt pénztárvizsgálatot tartott, mely alkalommal a számadások, nemkülönben az irattár, ügykezelés és utalványozás is vizsgálat tárgyává tétettek. Miután ugy a pénztár, mint a számadások a legnagyobb rendben találtattak, indítványozza, hogy a titkárnak szép és pontos munkájáért elismerés és köszönet nyilvánítás-

sék s a felmentvény megadása végett a zárószámadás az orsz. választmány elé terjesztessék.

A titkár és Vida Pál jelentését tudomásul veszi az elnökség, az indítványt magáévá teszi és a zárószámadást a számvizsgáló bizottságnak, a pénztár vizsgálatáról szóló jelentésével együtt, az orsz. választmánynak jóváhagyás végett be-terjeszti.

53. Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy a Tűzoltó Otthon telkéért a Magyar Bank 200—300 K vételért ígér. Ezt tisztán tájékoztatás céljából jelenti be, azonban ha magasabb árat lehet majd elérni s egy erre megfelelőbb telektömbhöz hozzájutni, indítványozza, hogy az elnökség ne zárkózzék el a telek értékesítése elől.

Az elnökség a jelentést tudomásul veszi, de a telek eladásához mindaddig nem járul hozzá, míg egy alkalmasabb, megfelelőbb és legalább ugyanilyen nagyságu telek kijelölve nincsen. Az új telek keresésére Kuhárszky Lászlót, Markusovszky Bélát és Vida Pált küldi ki az elnökség.

54. Titkár előterjeszti az 1918—19. évi költségvetési előirányzatot.

Beható tárgyalás után a költségvetés bevételi tételei változatlanul fogadtatnak el, a kiadási tételek azonban ekként módosíthatnak:

Tisztviselők tiszteletdíja	2600 K
„ „ háborus segélye	3200 „
Előadók és vál. tagok utiköltsége és napidíjai	5000 „
Házbér	2500 „
Fűtés, világítás, takarítás, telefon	2000 „
Nyomtatványok	2500 „
Írói, postai és ügykez. kiadások	800 „
Tűzr. Közl. szerk. tiszteletdíja	600 „
„ „ „ háborus segélye	600 „
„ „ „ cikkek díjazására	1600 „
„ „ „ kiadásának költsége	2000 „
Szakkönyvek kiadása	3500 „
Tanfolyamok rendezése	3500 „
Ösztöndíjak	1000 „
Tanszermuzeum és könyvtár	500 „
Előre nem láthatók	2500 „
Maradvány	31 korona 97 fillér.

Egyben megállapítja az elnökség, hogy a tisztviselők háborus segélye ekként oszlik meg: Kuhárszky László titkárnak 1600 K, Keresztes János címz. titkárnak 1200 K és dr. Balogh Dezső pénztárosnak 400 K.

Amennyiben a szakkönyvek kiadására, tanfolyamok rendezésére, ösztöndíjakra és tanszermuzeumra és könyvtárra előirányzott összegek bármely oknál fogva fel nem használtatnának, azok a jövő évi költségvetési előirányzatba újból felveendők.

Ezen módosított költségvetési előirányzat az elnökség határozatával együtt az orsz. választmánynak javaslatba hozandó.

55. Titkár indítványozza, hogy Markusovszky Béla felelős szerkesztő főszerkesztővé, Erdély Ernő helyettes szerkesztő pedig felelős szerkesztővé választassék meg.

Az elnökség a titkár indítványát egyhangulag elfogadja és ilyenmü javaslatot tesz az orsz. választmánynak.

56. Dr. Balogh Dezső a költségvetés kapcsán jelenti, hogy Markusovszky Béla szak-

Az elnökség a kért napidíjak folyósításához nem járul hozzá.

57. Titkár bemutatja a m. kir. belügyminiszternek 35.628/918—VII/b. számú leiratát.

„Az 1917. évi november hó 10-én 504. sz. alatt kelt fölterjesztésére utalással értesítem a Szövetséget, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 1918. évi március hó 13-án 5072. eln. sz. alatt hozzám intézett átirata szerint az Orsz. Tűzoltó Szövetség abbéli kérelmét, hogy a városok tűzoltósága népfölkelők kivezénylése által megerősíttessék, ma már az emberanyaggal való takarékoság szempontjából sem áll módjában teljesíteni.

Mindazon helyeken, hol csapatok vannak elhelyezve, ezek közreműködése tűz esetén a szolgálati szabályzat értelmében biztosítva van.

A hadbavonult tűzoltók pótlását illetőleg különben utalok a hivatali elődöm által 1914. évi augusztus 25-én 155.000/914. sz. a. kiadott körrendeletre, amelynek értelmében tűzoltói szolgálatra az arra alkalmas egyének életkorra való tekintet nélkül behívhatók.

Egyébként ha valamelyik hivatásos tűzoltó a mögöttes országreszbenteljesít fegyvernélküli szolgálatot, annak felmentése iránt a lépések megtehetőek.

Végül megjegyzem, hogy a honvédelmi miniszter ur Máramarossziget város tanácsának kérvényét tűzoltóságának 12 népfölkelővel való megerősítése tárgyában, mivel a város a hadseregkörletben fekszik, annak idején a hadsereg-főparancsnoksághoz tette át.

Budapest, 1918 aug. 18.

A miniszter rendeletéből:

Adorján s. k.,
miniszteri tanácsos.

Tudomásul szolgál.

58. Titkár jelenti, hogy a konstantinápolyi tűzvész tanulmányozására kiküldött Erdély Ernő és Papp Ferenc szakelőadók szerencsésen megérkeztek tanulmányutjukból.

Erdély Ernő szakelőadó megköszöni az elnökségnek beléje helyezett bizalmát s jelenti, hogy tanulmányutjukról szóló jelentésüket írásban teszik meg Papp Ferencel együtt. Ezután igen élvezetes előadást tart a stambuli tűzvészről, a konstantinápolyi tűzoltóságról és az ottani tűzrendészetről.

Egyben tudomására hozza az elnökségnek, hogy gróf Széchenyi Ödön pasa ez év decemberében üli meg 80 éves évfordulóját.

Az elnökség Erdély Ernőnek élvezetes és tanulságos előadásáért köszönetet mond, jelentését tudomásul veszi s elhatározza, hogy gróf Széchenyi Ödön 80. születési évfordulóját megünnepli s az ünneplés előkészítésére bizottságot delegál, melynek tagjai: gróf Széchenyi Viktor, Erdély Ernő, Kuhárszky László, Papp Ferenc és Vida Pál.

Gróf Széchenyi Viktor eltávoztván, az elnöklést dr. Óvári Ferenc alelnök veszi át.

59. Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy az 1918. évi április hó 6-án tartott elnökségi ülésben nyert azon megbízatásnak, hogy egy megfelelő tűzoltói kitüntetés létesítése érdekében megkivántató előmunkálatokat, terveket és rajzokat készítsen el, nem tett eleget, mert értesülése szerint egy ilyen kitüntetés létesítését az Orsz. Tűzoltó Szövetségnek előbb a belügy-

60. Szabó Gyula szakelődő ugyancsak indítványozza, hogy a tűzr. törvény megalkotása tárgyában a már többször megalkotott tűzr. törvényjavaslat minél előbb terjesztessék fel a belügyminisztériumba.

Az elnökség ily értelemben határoz.

61. Titkár jelenti, hogy a katonai tűzoltó-tanfolyamra jelentkezők közül 15 honvéd és 7 közöshadseregbeli tiszt terjesztett fel. Ezekon kívül jelentkezett 2 polgári foglalkozású bajtárs.

A jelentés tudomásul szolgál azzal, hogy e tanfolyamra a csak polgári foglalkozású egyének nem vehetők fel s amennyiben pótlólag alkalmas tisztek jelentkeznének, azok is fölterjesztendők.

62. Titkár jelenti, hogy Vass Lajos Rudolf cibakházai tűzoltóparancsnok és szakképviselő 12 pontból álló írásbeli indítványt terjesztett be. Az indítvány kiadatott Erdély Ernő szakelődőnek.

Az indítvány egyes pontjai és Erdély Ernő véleményei a következők:

1. Indítvány: Szolgálati érdemen a világháboru megjelölése háborus évszámokkal, emlékeztetésül a nagy világfelfordulásra.

Vélemény: A szolgálati érdem a háborus éveknél külön megjelölését nem tartom célszerűnek, javaslatot ugyanis tett már az elnökség, hogy a szolgálati időbe a háborus évek duplán számíttatnak be, szerintem ez elég megjelölése a háborus időknek, de külön érem készítése költséges és szükségtelen.

2. Indítvány: Szolgálati érem kiadásának újból való megkezdése (tekintettel, hogy a különféle érdemekre van ére, akkor erre is lehetne szerezni).

Vélemény: Az elnökség e javaslattól függetlenül már intézkedett ily irányban júliusi ülésén s megrendelte a szolgálati érdemeket.

3. Indítvány: Szaklap többszöri megjelentetése (papirhiány nem lehet ok, mert csak rotációs papírban van hiány, az pedig előállítható bármilyen fajtájú, s alaku papíron, hisz ép a háboru alatt terjedt el a sok napi lap, utcai lap, regények, könyvek stb.)

Vélemény: A szaklapnak újból havonként való megjelenésére az elnökség előtt volt már egy évvel ezelőtt javaslatom, azonban az elnökség akkor a nagy költségek miatt nem fogadta el. Miután ma is az a véleményem, mint volt akkor, én ennek a kérésnek teljesítését hasznosnak találnám, mert a negyedévi megjelenés oly kevés, hogy szakköreink igényét egyáltalában nem elégítheti ki és miután államségélyünket felemelték, indítványozom, hogy a fennmaradó összeg terhére újra jelentessük meg havonként a szaklapot.

4. Indítvány: Vármegyei tanfolyamok rendezése békekötés után azonnal.

Vélemény: Avármegyei tanfolyamok rendezése ugyanis terve a szövetségnek, erre külön határozatot nem kell hozni. A múlt évben hirdetett a szövetség tanfolyamot, de a háborus nehézségek miatt nem jelentkezett rá elég hallgató. El javaslat felett nem látom szükségesnek új határozatot hozatalát.

5. Indítvány: Tűzoltó, mentőeszközök beszerzése szövetség útján a hadvezetőségtől leszerelés után.

Vélemény: A leszerelésnél fennmaradó tűzoltó- és mentőszerek ügyében az orsz. tűzoltó szövetség már felírt s a biztató ígéretet megkapta, hogy kérésünket teljesítik, itt sem tartom az új határozatot szükségesnek.

6. Indítvány: Tiszti zubbonyok, valamint a felügyelői zubbonyok alkalmatlan, drága s

most nehezen is beszerezhető arany zsinórzat használatának eltörlése.

Vélemény: A tiszti zubbonyon az arany zsinórzat eltörlését nem tartom helyesnek, mert ez az egyetlen a zubbonyunkon, amely annak magyar jelleget ad. A háboruban készített új zubbonyokra ugy sem teszünk zsinórt a nagy költség miatt, de erre nem kell külön határozat, épugy mint arra sem, hogy minden előírás ellenére olyan egyenruhákban járnak tűzoltóink, amilyet kapnak.

7. Indítvány: Tűzoltóság, mentés, vöröskereszt közötti szoros kapcsolat létesítése.

A háboru alatt a mentőegyesület a mentőügy szervezésére mozgalmat indított. A vöröskereszt szintén ily irányu mozgalmat kezd a háboru után, én azt a vöröskeresztnek — Balogh Dezső dr. pedig a mentőegyesületnek — szaklapunkban kimutatta, hogy a mentés szervezése csakis a tűzoltóságok keretében létesíthető. El célból ne keressük háromfelé a megoldást, mert ez külön-külön céltalan, hanem működünk együttesen.

Vélemény: A tűzoltóság és mentés közötti közös kapcsolat létesítése nem tárgyalható a tömegindítványok sorában, hanem indítványtevő szólíttassék fel arra, hogy ebben a tárgyban dolgozzon ki részletes javaslatot kellő indokolással, s azt terjessze az elnökségi ülés elé, hogy az ellentétes állásponton levők kellő időben megkapva hozzászólhassanak, mert ma még nagyon is vitás kérdés, hogy a mentőkkel, vöröskereszttel együtt működjék-e a tűzoltóság, vagy azok alakuljanak meg külön.

8. Indítvány: Királyi díszermeknél a háborus szolgálat duplán való beszámításának kieszközölése.

Vélemény: A kir. díszermeknél a háborus évek duplán számítására már tett az elnökség javaslatot. Ez az indítvány is tárgytalan.

9. Indítvány: Tűzoltónap felújítása békekötés után. Mindenféle egyesület, egyesület az egész országban gyűjtést rendez a legszebb eredménnyel, miért ne próbálnánk meg mi is; a tűzoltóság is megérdemli ép ugy, mint a mentőegyesület, vöröskereszt, vagy a gyermekliga.

Vélemény: A tűzoltónapok felújításáról csak a háboru után kér javaslatot az indítványtevő, tehát majd akkor terjessze be indítványát.

10. Indítvány: Tűzoltóknak háborus szolgálatokért, vagyis a háboru tartama alatt fokozottabb mérvben teljesített szolgálatokért a polgári hadiérdemkereszt, miután a tűzoltóság a legtöbb helyen a vöröskeresztnek is szolgálatot teljesít, ezeknél pedig a vöröskereszt díszjelvények kieszközölése.

Vélemény: A tűzoltó háborus szolgálatokért polgári hadi érdemkereszttel való kitüntetésre már tett az elnökség javaslatot, de még ennek nem lett ideig eredménye, amíg ez el nem intéződik, addig új javaslatnak nincs célja.

11. Indítvány: Fehérvármegyei tűzrendészeti szabályrendelet, amely a tervezett törvény szerint lett felépítve, ajánlása az összes vármegyéknek, illetve szövetségeknek, ezzel kapcsolatban a törvény sürgetése.

Vélemény: Fehérvármegyei tűzrendészeti szabályrendeletének ajánlását az összes törvényhatóságoknak helyesnek tartom s ezért javaslom, hogy a szabályrendeletet tárgyalja le az elnökség s az esetleges módosítások felvételével küldje szét ajánlással az ország összes vármegyéinek és törvényhatóságainak.

12. Indítvány: Tervezet arra nézve, hogy háboru után a tűzoltó intézmény milyen alakban, milyen módozatokkal, milyen eszközökkel

tartható fel. A meglévő s fennálló önkéntes intézmények továbbra is hogy tarthatók fel, avagy megszűnésük hogyan pótolható.

Vélemény: A háboru utáni tűzoltói élet mikénti felújítása tárgyában már tárgyalt a szövetség többiben a belügyminiszteriummal, s legjobb megoldásnak a tűzrend. törvény elkészítését tartjuk. Helyesnek tartanám, ha újra felírnánk a belügyminiszteriumhoz, hogy a háborus idők alatt készítse el a tűzrendészeti törvényt, mert csak így remélhetjük, hogy a régi állapotoknál jobbak lesznek tűzrendészeti szempontból a viszonyok. Helyesnek tartanám, ha a szövetség felhívna a törvényhatóságokat arra, hogy intézzenek felterjesztést a tűzrend. törvény érdekében, s egy felirat-tervezetet a szövetség készítsen el.

Erdély Ernő szakelőadó indítványozza, hogy a fent hivatkozott indokok alapján az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9. és 10. pontok felett térjen napirendre az elnökség; a 7., 11. és 12. pontokat pedig javaslatai alapján fogadja el.

Az elnökség Erdély javaslatát elfogadja és ilyen értelemben indítványozza az orsz. választmánynak.

63. Titkár jelenti, hogy Pek Emil Ágost nyugállományu es. és kir. gyalogsági százados a Tűzoltó Otthon javára 1 db 50 koronás n. értékű hadikölcsön kötvényt ajándékozott.

Az elnökség az ajándékért köszönetét nyilvánítja az ajándékozónak, amiről írásbelileg értesítendő.

64. Köhler István jelenti, hogy mindazon fecskendők, melyek gummi szelepekkel vannak ellátva, teljesen hasznavehetetlenek, minthogy azokat a háboru alatt sem javítani, sem kicserélni nem lehet, mert gummi egyáltalában nem áll rendelkezésre.

Ily körülmények mellett a tűzoltótestületek tűzoltószerek nélkül állanak, mi tűzvész esetén óriási veszélyt rejt magában. Ugyanez áll a szívó- és kenderöntölőkre is.

Felkéri tehát az elnökséget, hogy intézzen a belügyminiszterium utján átiratot a hadügyminiszterhez, miszerint az említett célra boesáson rendelkezésre megfelelő mennyiségű kenderfonalat és gummit.

Többek hozzászólása után elhatározza az elnökség, hogy felhívást intéz a tűzoltószergyárosokhoz, hogy a náluk eszközölt megrendeléseiket közöljék az orsz. tűzoltó szövetséggel, mely a szükséges gummimennyiséget és a kenderfonálra vonatkozó zárfeloldást ki fogja eszközölni a hadügyminiszternél.

65. Ranezay József szakelőadó felhívja az elnökség figyelmét a földgáz tűz- és életveszélyességére.

Indítványozza, hogy az orsz. tűzoltó-szövetség is hívja fel ezekre a körülményekre a szakörök figyelmét, s hasson oda, miszerint a földgázzal történő világításnál egy automatikusan szabályozó készülék alkalmaztassék, s hogy a földgáz erős fagyban szagosíttassék.

Az elnökség köszönetét nyilvánítja Ranezay József szakelőadónak, hogy e nagyjelentőségű gáznemű testre felhívta figyelmét, s elhatározza, hogy e fontos ügy tanulmányozására Markuszovszky Bélát küldi ki, aki Bartha Gergely, Péter Antal és Papp János tűzoltótestületek

67. Titkár jelenti, hogy a belügyminiszter folyósította az 1917—18. évi államsegély II. részletét.

Örvendetes tudomásul szolgál.

68. Titkár bemutatja a Magyarországi Kéményseprők Országos Egyesületének azon kérelmét, hogy hathatós befolyásunkkal esetleg a belügyminiszterium révén, azonkívül esetrelétre a kéményseprési szabályrendeletek véleményezése alkalmából, eredményre segítsük ama törekvésüket, miszerint a seprési díjak tekintetében legalább is az összes megyei kéményseprési szabályrendeletekbe a következő rendelkezés vétetnék fel:

„A kéményseprési díjakat a kéményseprő által minden év október hó 1-ig bemutatott s kellőleg igazolt kimutatások alapján az iparhatóság közigazgatási uton a községi előljáróság által hajthatja be. Ez esetben a beszedett díjak 5%-a beszédési illeték címen az előljáróság által levonandó, amely összeg a község pénztárát illeti s tűzoltószerek beszerzésére és karbantartására fordítandó.

A községeknek jogukban áll a községekben lévő összes kémények sóprése iránt a kéményseprővel évi átalányban megegyezni s ezen átalány fedezéséről a község költségvetésében gondoskodni. Ily átalány-egyezségre azonban a kéményseprő nem kényszeríthető s az átalányból semmiféle címen levonás nem eszközölhető.“

A kérelem az elnökség helyeslésével találkozott.

69. Titkár jelenti, hogy Németh Ferenc kismartoni sapka-készítő cég hirdetésével több év óta hátralekban van, s többszöri felszólítás dacára, fizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

Az elnökség a cég beperlését határozza el.

70. Titkár jelenti, hogy Jeremiás János főhadnagy a Tűzr. Közlöny megküldését kéri.

A hiv. lap küldése elrendeltetik.

71. Titkár bemutatja Csikvármegye alispánjának jelentését, melyben közli, hogy a megyében nincsen tűzoltóság.

A belügyminiszterhez felterjesztendő.

72. Titkár jelenti, hogy Grün Károly elleni pert megnyertük, de a perköltség közös viselésében elmarasztaltattunk;

73. hogy a szombathelyi közs. közigazgatási tanfolyam beküldte jelentését. (A tanfolyamot igen szorgalmasan hallgatta 24; szorgalmasan 12; közömbös volt 1 hallgató);

74. hogy a gyöngyösi önk. tűzoltó és mentő testület; a székesfehérvári önk. tűzoltó és mentő egyesület; Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város tűzoltó-szövetsége; valamint Pozsony és Sopron vármegyék és Pozsony és Sopron városok tűzoltó testületeinek szövetségei beküldötték az 1917—18. évi jelentésüket.

Tudomásul szolgál.

75. Titkár bemutatja a Magyar Leszámtoló és Pénzváltó-Bank, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aláírási felhívását a VIII-ik hadikölcsönre.

Tudomásul vétetik.

76. Titkár jelenti, hogy Erzsébetváros belépett a tagtestületek sorába.

orsz. választmány elé terjeszti.

Több tárgy nem lévén, elnöklő alelnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula,
előadó.

Vida Pál,
előadó.

771.
1918. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1918. évi szeptember hó 8-án a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség orsz. választmányának közgyűlésén.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor elnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László titkár.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Bartha Gergely, Osiky Viktor, Erdély Ernő, Harsch Ágoston, Ináncs György, Kállay Imre, Keresztes János, Köhler István, László István, Markuszovszky Béla, Papp Ferenc, Paucik Frigyes, Pető Leó, Péter Antal, Ranezay József, Szabó Gyula, Szávits Sándor, Tóth Ernő, Vass Lajos Rudolf és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: Barabás István, Lukács Ödön és dr. Varsányi Emil.

Elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a határozatképességet, az ülést megnyitja és jegyzőkönyvhitelesítőkül Szabó Gyula és Vida Pál szakelőadókat kéri fel.

1. Elnök felvilágosítja az orsz. választmányt, hogy a mai napra Győrbe összehívott választmányi ülés azért tartatik Budapesten, mert a győri hivatásos tűzoltóság részére megrendelt autószerkek nem készültek el s egyben bejelenti az elnökség határozatát, mely szerint az autószerkek szállítása után a legelső elnökségi ülést Győrben fogja tartani.

Az elnök felvilágosítása és jelentése tudomásul szolgál.

2. Kuhárszky László titkár az elnökség nevében előterjeszti a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségének 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről szóló másfél évi jelentését.

Mint hogy ezen jelentés a Szövetségnek hivatalos lapjában egész terjedelmében leközzöltetett, azt az orsz. választmány felolvasottnak tekinti, elfogadja és jóváhagyja.

2. Titkár előterjeszti a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek 1917. évi július hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő zárószámadását és vagyoneleltárát s jelenti az elnökségnek azon határozatát, hogy a zárószámadást az orsz. választmányának elfogadásra ajánlja, a felelős számadók részére pedig a felmentvény megadását javasolja.

Vida Pál, mint a számvizsgáló bizottság tagja, jelenti, hogy a számvizsgáló bizottság mindenekelőtt megtartotta a pénztárvizsgálatot, amelynek során megállapított, hogy a zárószámadás szerint mutatkozó 456.700 K értékmaradványból 436.600 K értékpapír a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál, 20.000 K értékpapír a Veszprémi Takarékpénztárnál, 100 K letét pedig a postaigazgatóságnál kezeltek.

Majd lezárván a pénztárkönyvet, megállapítást nyert, hogy a mutatkozó 30.105 K 80 f készpénzmaradványból 15.403 K a Magyar Le-

12.980 K 32 f. a postatakarékpénztárnál folyószámlán; 562 K. Magyar leszámitoló bank és 35 K 52 f. a Hazai bank által kiállított betétkönyvben; 805 K 35 f. mint el nem könyvelt értékben s végül 319 K 61 f. készpénzben a házi pénztárban kezeltek.

Végül sűrű szűrő próbák alkalmával megállapítást nyert, hogy a zárószámadások a valószínűségnek megfelelően állítottak össze.

Indítványozza, hogy a felelős számadóknak a felmentvény megadásuk.

Az orsz. választmány a zárószámadást arra való tekintettel, hogy az a hivatalos lapban egész terjedelmében megjelent, olvasottnak tekintti, Vida szakelőadónak jelentését tudomásul veszi és a felelős számadóknak a felmentvényt megadja.

3. Titkár előterjeszti a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek költségvetési előirányzatát az 1918—19. évről, s jelenti az elnökségnek azon javaslatát, hogy az orsz. választmány az előterjesztett költségvetési előirányzatot a következő módosításokkal fogadja el:

a bevételi tételek változatlanok;

a kiadási tételeknél a tisztviselői tiszteletdíjak 2650 K-ról 2600 K-ra; a tisztviselők háborus segélye 2700 koronáról 3200 K-ra; amely a következőképen oszlik el: Kuhárszky László titkárnak 1600 K; Keresztes János címz. titkárnak 1200 K és dr. Balogh Dezső pénztárnoknak 400 K; a tisztviselők 900 K ruhasegélye törlendő; a Tűzr. Közlöny szerkesztőjének 600 K háborus segély; a Tűzr. Közlöny kiadásának költségei 1500 K-ról 2000 K-ra; az előre nem láthatók 3000 K-ról 2500 K-ra és a maradvány 181 K 97 f.-ről 31 K 97 f.-re apasztassék, illetve emeltessék.

A szakkönyvek kiadására, a tanfolyamok rendezésére, az ösztöndíjakra, s a tanszermuzeumra és könyvtárra előirányzott 3500 K, 3500 K, 1000 K és 500 K azon esetben, ha azok igénybe nem vétetnének, tőkésítendőek és egymás között hitel átruházandók.

Kállay Imre a költségvetés kapcsán érdeklődik mindazon elmunkálatok felől, amelyek a rendezendő katonai tanfolyam sikere érdekében szükségeltetnek.

Dr. Óvári Ferenc alelnök válaszában kifejti, hogy a tanfolyam időpontját a hadügyminisztérium állapítja meg, s amint az megtörténik, minden intézkedés megtörténik, hogy a tanfolyam sikere biztosíttassék.

Együttal bejelenti, hogy az elnökség Markuszovszky Béla felelős szerkesztőt főszerkesztőnek, Erdély Ernőt pedig felelős szerkesztőnek ajánlja.

Az orsz. választmány a módosított költségvetést elfogadja, a tisztviselők felemelt háborus segélyét, valamint a főszerkesztőnek megállapított háborus segélyét 1918. július hó 1-től folyósítja, az alelnök jelentését tudomásul veszi, s végül Markuszovszky Bélát a főszerkesztői, Erdélyi Ernőt pedig a felelős szerkesztői állásra megválasztja.

4. Vida Pál szakelőadó bejelenti, hogy gróf Széchényi Ödön pasának felesége Konstantinápolyban elhunyt.

Az orsz. választmány e gyászbeszédet részvétellel veszi tudomásul.

5. Titkár jelenti, hogy Vass Lajos Rudolf cibakházai tűzoltó parancsnok, szakképviselőnk 12 pontból álló indítványt terjesztett be.

Az elnökség pontról-pontra letárgyalta az indítványt, s javasolja, hogy az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9. és 10. pontok felett térjen napirendre az orsz. választmány, a 7., 11. és 12. pontban

foglalt indítványokat pedig az elnökség alábbi határozatai alapján fogadja el:

A tűzoltóság és mentés közötti közös kapocs létesítése nem tárgyalható a tömegindítványok sorában, hanem indítvány tevő szólíttassék fel arra, hogy ebben a tárgyban dolgozzon ki részletes javaslatot kellő indokolással, s azt terjessze az elnökségi ülés elé, hogy az ellentétes állásponton lévők kellő időben megkapva hozzászólhassanak, mert ma még nagyon is vitás kérdés, hogy a mentőkkel, vöröskereszt egyesülettel együtt működjék-e a tűzoltóság, vagy azok alakuljanak meg külön;

Fejérvármegye tűzrendészeti szabályrendeletének ajánlása az összes törvényhatóságoknak helyes, s azért javasolja az elnökség, hogy a szabályrendelet tárgyalassék le, s az esetleges módosítások felvételével küldessék az szét ajánlással az ország összes vármegyéinek és törvényhatóságainak;

A háboru utáni tűzoltói élet mikénti felújítása tárgyában már tárgyalta a szövetség több ízben a belügyminiszterrel, s legjobb megoldásnak a tűzrendészeti törvény elkészítését tartja az elnökség. Célszerű lenne, ha újra felíránk a belügyminiszterhez, hogy a háborus idők alatt készíttessék el a tűzrendészeti törvény, mert csak így remélhető, hogy a régi állapotoknál jobbak lesznek tűzrendészeti szempontból a viszonyok. Helyes lenne, ha a szövetség felhívna a törvényhatóságokat arra, hogy intézzenek felterjesztést a tűzrendészeti törvény érdekében, s a felirat tervezetét a szövetség készítené el.

Kállay Imre szerint a szaklapnak újból havonkénti megjelenése nagyon is kívánatos, s azonkívül a lapnak magasabb nivóra emelése elsőrangú érdek, mert ebben a formában és evvel a tartalommal a lap szakköreink igényét egyáltalában nem elégíti ki.

Indítványozza, hogy nivósabb lap havonkénti megjelenését határozza el az országos választmány.

Kállay indítványa nyomán élénk vita indul meg, s minthogy többen a lap havonkénti megjelenése mellett, többen pedig ellene foglalnak állást, elnök szavazásra bocsátja az indítványt.

Tekintettel arra, hogy a többség a lap negyedévenkénti megjelenése mellett döntött, az országos választmány elhatározza, hogy a lapot tovább is negyedévenkénti jelenteti meg és annak beosztását és így nivóját megváltoztatni nem kívánja; Vass Lajos Rudolf 12 pontból álló indítványaira vonatkozólag az elnökség javaslatait magáévá teszi, s részint felkéri az indítványtevő szakképviselőt, hogy a tűzoltóság és mentés közötti közös kapcsolat mikénti létesítése tárgyában terjesszen az elnökség elé egy részletes írásbeli javaslatot; részint a tűzrendészeti törvény érdekében a törvényhatóságokhoz intézendő felirat-tervezet megszerkesztésével Erdély Ernő szakelőadót bizza meg.

6. Az elnökség javaslata a tag- és tagdíjtörzéseket illetőleg elfogadtatott és eszerint törlesbe hozatott Romhány a tag- és 1912—1917. évi tagdíjhátralék; Baranya vármegye tűzoltószövetségéhez tartozó Alsószentmárton, Baranya-sellye, Palotabozsók, Siklós önk. és Zengővárkony önk. tagtestületek.

Több tárgy nem lévén, ezzel az orsz. választmányi ülés véget ért.

827.
1918. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1918. évi szeptember hó 7-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztárának ülésén.

Elnök: dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyv vezető: Kuhárszky László titkár.

Jelen voltak: Apáthy István, Bartha Gergely, Csiky Viktor, Erdély Ernő, Keresztes János, Köhler István, László István, Markovszky Béla, Papp Ferenc, Péter Antal, Ranezay József, Szabó Gyula, Szávits Sándor, Vass Lajos Rudolf és Vida Pál.

Elnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gyula és Vida Pál szakelőadókat kéri fel.

9. Kuhárszky László titkár bemutatja a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztára elnökségének 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről szóló évi jelentését és az ugyanezen időszakban előfordult segélyezésekről szóló kimutatást.

Az elnökség az évi jelentést tudomásul veszi és a közgyűlésnek beterjeszti.

10. Titkár előterjeszti a segélyzőpénztárnak 1917. évi július hó 1-től 1918. évi június hó végéig terjedő zárószámadását és egyben jelenti, hogy az a hivatalos lapban is látott napvilágot.

Indítványozza, hogy a számvizsgáló bizottság által megvizsgált zárószámadás felolvasott-nak tekintessék és a felmentvény megadása céljából a közgyűlésnek beterjesztessék.

Az elnökség a titkár előterjesztését tudomásul veszi és az indítványhoz hozzájárul.

11. Titkár jelenti, hogy Fodor Ferenc zentai hivatásos tűzoltó jobbkarján 10 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett s így részére 20 K segély utalványoztatott.

Az elnökség a kiutalt segélyhez hozzájárul.

12. Titkár jelenti, hogy ifj. Németh Antal ráckevei tűzoltó szergyakorlatok alkalmával jobb alkartörést szenvedett;

13. Pazdera József, a brassói tűzoltótestület szolgálja pedig tűzoltói parancs kézbesítése alkalmával jobb bokacsuklórándulást szenvedett.

Ifj. Németh Antal 300 K, Pazdera József pedig 100 K egyszersmindenkorra szóló segély engedélyezésére terjesztettek fel az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatóságához.

Az intézkedés helyesléssel találkozott.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula.

Vida Pál.

828.
1918. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1918. évi szeptember hó 8-án a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztárának közgyűlésén.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor elnök.

Jegyzőkönyv vezető: Kuhárszky László titkár.

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc alelnök.

és Vida Pál.

Elmaradásukat igazolták: Barabás István, Lukács Odön és dr. Vaisányi Emil.

Elnök üdvözi a megjelenteket, a határozat-képességet megállapítja s a közgyűlést megnyitja.

1. Kuhárszky László titkár az elnökség megbízásából előterjeszti a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztára elnökségének 1917. évi január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő időről szóló évi jelentését és indítványozza, hogy az olvasottnak tekintessék, miután az évi jelentés egész terjedelmében a hivatalos lap ez év július havában megjelent 4—6. számban leközöltetett.

A közgyűlés a Szövetségnek hivatalos lapjában ismertetett évi jelentést felolvasottnak tekinti, elfogadja és jóváhagyja.

4. Titkár előterjeszti a segélyzőpénztárnak 1917 július hó 1-től 1918 június hó végéig terjedő zárószámadását s jelenti az elnökség azon határozatát, hogy a zárószámadás tudomásul vétele és a felmentvény megadása céljából a közgyűlésnek előterjesztessék.

Istvánnal együtt a zárószámadást megvizsgálta és azt minden tekintetben rendben találta. Indítványozza, hogy a felelős számadóknak a felmentvény megadassék.

Szávits Sándor várm. tűzr. felügyelő pedig indítványozza, hogy jövőben a zárószámadásokat a zárószámadási és pénztárvizsgáló bizottság is írja alá.

A közgyűlés a zárószámadást arra való tekintettel, hogy az a hivatalos lapban egész terjedelmében megjelent, olvasottnak tekinti, annak tételeit elfogadja, a pénztárvizsgáló bizottság jelentését tudomásul veszi, a felmentvényt a felelős számadóknak megadja és Szávits indítványát magáévé teszi.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gyula és Vida Pál szakelődókat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést bezárja.

K. m. f.

Gróf Széchenyi Viktor, Elnök. Kuhárszky László, Titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula.

Vida Pál.

K i m u t a t á s

az 1917. év január hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig előfordult segélyezésekről.

Folyósz.	N é v	K ö z s é g	Sérülés helye	Nap	Összeg korona	Sérülés neve	O k
1	Petrás István . .	Bpest, Ganz és Tsa	szolgálat	18	36	bokarándulás	tetőről leesett
2	Erdős Márkus . .	Máv. É. Főműhely	"	18	20	lábsérülés	—
3	Kovács Sándor . .	Zilah	tűz	20	60	jobb tenyér	égés
4	Wéber Károly . .	Sopron	"	53	100	bal lábsérülés	súlyos zúzódás
5	Braunrath János	Márcfalva	"	10	20	arcsérülés	égés
6	Andruskó Károly	Zenta	"	15	30	kézserülés	égés
7	Reiter Gyula . .	Dunaföldvár	"	10	20	kezének 4 ujjá	égés
8	Nagy Károly . .	Nagyvárad	"	20	40	balkéz	égés
9	Nagy Károly . .	Nagyvárad	"	19	48	fejsérülés	zúzódás
10	Patócs Mihály . .	Nagyvárad	"	38	95	baltérdésérülés	zúzódás
11	Szemenics Sándor	Pécs, Zsolnay-gyár	"	27	60	balkéz	égés
12	Gedeon János . .	Fiume	szolgálat	41	100	jobb alszár	horzsolás
13	Csonka Gyula . .	Somogyberzence	tűz	21	50	hülés	—
14	Edelényi Szabó József	Pápa	"	1917. aug. 19.	1000	gutaütés	—
15	Szarka Zoltán . .	Máramarosziget	"	1915. dec. 24.	1000	meghült, tüdővészben meghalt	—
16	ifj. Németh Antal	Ráckeve	gyakorl.	aug. 12.	300	alkartörés	gyakorlat
17	Pazdera József . .	Brassó	szolgálat	márc. 22.	100	jobb bokaacsukló	rándulás
18	Komáromi Sándor	Óbuda	tűz	15	45	jobb láb nagyujja	zúzódás

Összesen : 3124

Ebből az Első Magyar Ált. Biztosító Társaság terhére 2886 korona

A segélyzőpénztár terhére 238 "

Összesen 3124 korona

* Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság negyedék háborus mérlege is, dacára az üzleti tevékenységre nehezedett háborus viszonyok bénító hatásának, ismét igen kielégítő üzleti eredményt tüntet fel. Az igazgatósága által a választmányi ülés elé terjesztett 1917-ik évi mérleg 7,341.917.66 korona tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság egyértelmű indítványa alapján határozattá lett, hogy a folyó évi április hó 6-ára egybehívott közgyűlésnek minden egész részvény után 800 korona osztalék kifizetése fog javaslatba hozatni. A társaság 8,000.000 K-t kitevő részvénytőke és ugyan-

olyan összegű tartaléktőken kívül 16,587.970.84 K-t kitevő tűzdíjtartalék kal rendelkezik, mely utóbbi a társaság saját számlájára eső tűzdíjbevételel 100 százalékanak felel meg. Ezen a tűzdíjtartalékon kívül a társaság díjtartaléka a háboru folytán el nem számolt külföldi üzletekre még külön 1,549.563.90 korona. A külön tartalék összege 6,642.876.71 K, a jégkülöntartalék 2,000.000 K, míg az életbiztosítási összegek fedezetére szolgáló díjtartalék 213,139.604.65 K, az 1917. évre még ki nem vetett adókra tartalékolt összeg pedig 1,590.402.02 K-t tesz ki.

Autófejskendők a tűzoltóság szolgálatában.

Irta: Erdély Ernő.

A békés idők utolsó éveiben a magyar tűzoltóságok is megkezdtek lőfogatu szerzeiknek autószerekkel való pótlását, illetve kiegészítését, egyrészt az automobilon gazdaságosabb alkalmazhatósága, másrészt gyorsabb üzembehelyezhetése és nagyobb működőképességük miatt. Előbb a székesfőváros elektro- és benzín-autói, majd Nagyvárad és Kolozsvár tűzoltó autói kezdték meg a sort, utánuk Szeged és Arad tették meg a kezdeményező lépéseket, azonban a kitört háború minden további haladást megakasztott.

A háború első évében a tűzoltói működés is csökkent, új szerzek beszerzéséről pedig egyáltalában nem lehetett szó. Lassanként azonban beilleszkedtünk a háborús viszonyokba s a nagyobb városok tűzoltóságai újra ajánlatokat kértek autószerrekre. A rohamosan emelkedő árak az első években gondolkozóba ejtették a tűzoltóságokat. A békés idők 35.000 koronás átlagáraival szemben 1915-ben 50.000, 1916-ban 60.000, 1917-ben 75.000 koronára emelkedett egy-egy autószer ára s így csak 1918 elején kezdődtek az új megrendelések, mert ezzel párhuzamosan a lőtartás költségei is rohamosan szöktek fölfelé, nem is szólva arról, hogy a takarmányt is mindnehezebbé vált biztosítani.

1918. év elején Győr város törvényhatósága határozta el két autószer vételét és erre 160.000 koronát szavazott meg, röviddel utána Pozsony szavazott meg két autófejskendőre és autó-tolólétrára 315.000 koronát s más két-három város tűzoltósága is tervbe vette az autószerzek beszerzését. (Nem sorolom ide azokat az autószerreket, melyeket a hadvezetőség rendelt a katonai üzemben tartott gyárak részére,

melyek közül Komárom kapott ez évben egy autófejskendőt Fiat alvázal és Knaust-féle centrifugális szivattyúval.)

Annak megemlítése után, hogy autószerrek rendelésénél előbb a hadügyminiszterium (Feuerwehrtechnisches Referat) 8. H/B. osztályához kell magyar nyelvű, de német fordítás melléklésével beadott kérvényt benyújtani, melyben engedélyt kell kérni tűzoltóautó készíthetőségére, nem lesz fölösleges, ha közöljük Győr város részére megrendelt két autó szállítási feltételeit, melyek addig is, míg majd az átvett szerzek részletes leírását is hoznók, jó utmutatásul szolgálhatnak.

Szállítási feltételek

Győr város tűzoltósága részére szállítandó két darab benzínmótoros automobil fejskendőről:

A mótör 1000 fordulatonál 50—60 HP. teljesítményű, 4500 klgr. teherbírású legyen, a gyújtás kettős, az olajozás és hűtés önműködő, a porlasztó könnyű és nehéz benzínre, továbbá benzolra is alkalmazható legyen. A lámpák és fényoszórók világítása dinamóból és accumulatorból legyen táplálható, ugyanigy az indítóberendezés is. Teljesíthetősége a negyedik sebességnél percenként 50 km-ig terjedjen, emelkedési képessége az első sebességnél 16%.

A fejskendő vízszállítóképessége percenként 8 atm. nyomással 1200 liter, a nyomás 12 atm.-ig, a vízszállítóképesség 1600 literig legyen fokozható. A szívóképesség 8 méter legyen, a sugártáv egy sugárnál 50 méterig, négy sugárnál minden sugár 30 méterig terjedjen. A szoren 12 embernek legyen hely, a motollákon 500 méter 6-os nyomótömlő férjen el. A létraállványokon egy háromrészü, egy kétrészü, két horog-, bot- és angol-létrák legyenek elhelyezhetők. Ezenkívül a mentőtömlő, ugróponyva, bontószerszámok, mentőszekrény, füstkészlet, hordágy, kisebb tűzoltószerek elhelyezése alkalmas módon

A tűz mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz.

— Irta: Kuhárszky László. — (2)

Az egyre áttüzesező kemencétől elképzelhetetlen kínokat szenvedtek a halálra ítélt szerencsétlenek, míg csak teljes megpörkölésük után rettenetes kínjaiktól meg nem váltotta őket a halál.

A régi hinduknál, ha a ksatrija (férfi), vagy vajsza (nő) egy előkelő bramán feleségét elcsábította, a férfit elégették, a nőt pedig nyilvánosan kutyákkal szaggattatták szét.

A kegyetlenségükről híres perzsák a tűzhalálnak többféle módját ismerték, amint ez Kroesus esetéből is kiviláglik.

A kincses Sardes eleste után Cyrus egy nagy máglyát készített és a foglyul ejtett Kroezust láncra verve, tizennégy előkelő lydiai ifjával megégetésre ítélte.

Kroesus azonban Cyrus kegyetlen ítélete dacára sem tűzhalállal fejezte be életét, mert amikor kínjai egyre növekedtek, elkiáltotta böles Solon ama mondását: „Senki sem boldog halála előtt!”

Ezt halván Cyrus, megkegyelmezett Kroesusnak és barátjává fogadta.

Cyrus ítélete fölött eltértek a vélemények

abból állott, hogy a kivégzendőt több máglya közé helyezték. A tüzeknek folytonos élesztése következtében a hőség oly nagy lett, hogy az áldozat bőre lassan pirulni kezdett, majd felhőlyagzott, a hólyagok felfakadtak, mire lassan beállott a halál.

Quanter a perzsáknál még egy megégetési módot ismer, melyet a rettenetes Safi sah talált fel és alkalmazott legelőször.

Safi ugyanis egyik udvari emberét, ki háremének szigorú szabályait áthágta, egy padhoz köttette oly módon, hogy az tagjait meg sem mozdíthatta. Erre a szerencsétlennek egész testét szurokba és kénbe áztatott faszilánkekkel tüzdelté, amelyeket azután meggyújtott. Az égő faszilánkok elképzelhetetlen kínokat okoztak, melyek nyomába lassu, de biztos halál köszöntött be.

A görögöknél a büntetési módok között — habár csak közvetve — a tűz is szerepel, még pedig elég enyhe formában, amennyiben csupán a szokott, vagy más bűnnel terhelt rabszolgák homlokát vagy karját bélyegezték meg tüzes vassal.

Volt azonban a görögöknél egy korszak, amikor a gazdag és a szegény ellenségek voltak és állandó harcban állottak egymással. Lehetetlen eldönteni, hogy a két párt közül melyik követett el több kegyetlenséget és gaztettet.

biztosítandó. Legyen a szeren 500 liter víz zart elhelyezhetésére tartány. Az elhelyezendő felszerelések pontos méretei a tűzoltóparancsnokságnál megtudhatók. Az ajánlatban részletesen felsorolandók azok a felszerelések, melyeket a cég a szerekhez szállít s az a határidő, amelyig a szerek kifogástalan működéséért jótállást vállal. Az autók csúszást gátló lemezekkel ellátott favázás vasabroncsokkal szállítandók úgy, hogy a háboru után könnyen kieserélhetők legyenek gummiabroncsokra. Az ajánlatban a szállítandó szerek részletesen leirandók, esetleg rajzok vagy fényképek melléklendők s a szállítási határidő — mely lehet a két szernél különböző — pontosan feltüntetendő.

Győr város kötelezi magát az ajánlatok felett még január hónapban dönteni s ennek eredményéről az ajánlattevőket értesíteni, a vételárat a szállítás után 30 napon belül kifizetni; azonban joga van a késedelmes szállítás minden napja után $\frac{1}{2}\%$ -ot levonni. Vállalkozó köteles alkalmazkodni a közszállítási szabályrendelet 17. §-ának a) és b) pontjaiban foglaltakhoz s c) pontban foglalt jogkövetkezmények terhe alatt. A szerződés kötés költségei és bélyegei a vállalkozót terhelik. Peres eljárás esetén a győri kir. járásbíróóság illetékességét kötik ki.

* **Konstantinápolyból** az idén is megérkezett az ott évenként szinte elmaradhatatlanul előfordulni szokott nagyobb tűzvész híre. 10.000 ház lett a lángok martaléka. Tekintve pedig, hogy az utolsó tíz évben 21.000 ház pusztult el, az idei tízezer ház elhamvadása a szokott átlagot is felülmulja. Mikor azonban a török főváros ily óriás méretű tűzveszedelméről van szó, sohasem szabad az előkelő negyedre gondolni. Ezek a nagy tűzvesztek kivétel nélkül azokat a városrészeket sújtják, ahol szűk utcákban faházak tömege zsúfolódik egymás mellé.

esürben ökrökkel tapostatták őket össze. Később a gazdagok újra visszatértek a városba s akkor viszont ők fogdosták össze a szegények gyermekeit, kiket azután bekentek szurokkal s élve elégették.

A rómaiaknál élesen elkülönítve áll a polgár az idegennel szemben. A római polgár arról ismerhető fel, hogy résztvesz az állam kultuszában és ezen részességéből eredtek minden polgári és politikai jogai.

Az idegen ellenben az, akit nem bocsátanak az isteni tisztelethez, akit az állam istenei nem védenek és akinek nincs is joga hozzájuk folyamodni. Minthogy tehát az idegennel semmi része a vallásnak, semmi joga sem volt. Számára az államnak törvényei nem voltak. Ha vétséget követett el, úgy bántak vele, mint a rabszolgával és a peres eljárás minden formájának mellőzésével büntették, mivel neki az állam semmiféle igazságszolgáltatással nem tartozott.

Az idegennél azonban még rosszabb sorsban részesült a rabszolga. Az egyszerű erkölcsök korában Rómának kevés a rabszolgája. De amidőn a fényűzéssel az igények és szükségletek is megnövekedtek és ezek kielégítésére több kéz munkája kellett, megnövekedett a rabszolgák száma is. A háborúk bőven szolgáltatnak ilyeneket a piacokra.

A természetellenes állapotokat csak természetellenes törvények képesek fenntartani. Hogy az egykor szabad, harcias, sőt főnöki rangban álló, de hadi foglyul ejtett rabszolgát a szolgaságban, gyakran a gyalázatban elnyomni lehessen, annál erősebb nyomásra volt szükség, minél nagyobb volt bennük az erkölcsi erély. Innen

A személyszállító hajók megrendésbályozása.

A Dunagőzhajózási Társaság megismétlődő katasztrófái arra indították a kereskedelemügyi minisztert, hogy olyan intézkedéseket léptessen életbe, amelyek emberi számítás szerint lehetenné tegyék az oly tömeges emberáldozatokat, mint aminők a Zrinyi és a Drina hajónál fordultak elő.

A rendelet szerint a hajók alsó részében először is vízmentes válaszfalak lesznek. Ha a hajónak valamelyik szakaszán lék támad, a víz csak azt a részt fogja elárasztathatni.

Másodszer: a fedélzet minden padját mentőcsónakká alakítják át.

Harmadszor: a lépcsőket kiszélesítik; a hajók belsejébe vezető lépcsők szélessége legalább egy méter legyen s közös lépcsők helyett minden osztályba külön lépcsőt kell csináltatni.

Negyedszer: minden fülkéből és fedélzet alatti helyről vészkijárat fog fölvezetni a fedélzetre.

Vége pedig a hajó különböző pontjain annyi csapot kell elhelyezni, hogy az ezekre alkalmazandó tömlőkkel — tűz esetén — a hajó minden részébe be lehessen hatolni. Azonkívül könnyen hozzáférhető helyeken kézifecskendők, vedrek stb. oltóeszközök nyernek elhelyezést.

A kormánykereket pedig, mely eddig csak kézi szerkezetű volt, de ezentul gőzzel is lesz irányítható, minden hajón középre, a kapitány hidja mögé fogják áthelyezni.

magyarázhatók ama kemény és vérengző törvények, melyek ellene hoztattak.

Csekély kihágásért, vagy a tulajdonos szeszélyéből, a rabszolga ostoresapások alatt, vagy a kereszten adta ki lelkét. Nem ritkán két malomkő között zúzatott szét. Kezei, lábai, orra és ajkai levágtatván, a csupasz földön hagyatott a ragadozó madaraknak prédául. Lelkes állat volt csupán a rabszolga, semmi más!

Az olyan társadalomban, ahol az embereknek egyes tömege pusztán a törvény szigorával találkozik s annak oltalmán kívül áll, a számtalan kínzási és kivégzési mód között kiváló szerephez jutott a tűz is.

A tűz alkalmazásának legáltalánosabb formája a tüzes bélyegző volt, melyet a rabszolga homlokára sütöttek, hogy egyrészt a szabad római polgártól megkülönböztessék, másrészt, hogy szökési kísérletét megakadályozzák.

Ez a tüzesvasbélyegző rendszeren a tulajdonos nevének kezdőbetűjét jelezte, meg e szavakból állott: én szökevény vagyok. Ilyen megbélyegzett rabszolgák láttára így kiált fel Apulejus: Nincs borzasztóbb látvány, mint ezen füst és égető gőzök között, szétmarcangolt szemöldökű emberek!

A kegyetlen kínok elől megszökött és elfogott rabszolgákat keresztrefeszítették, mely halálbüntetést sokszor még azzal súlyosbították, hogy az elítéltet a keresztre fejjel lefelé akasztották, vadállatokkal marcangoltatták, vagy a keresztfa alá tüzet gyújtottak.

A császárság alatt Rómában Krisztus taná-

A székesfőváros villamosvilágítása.

Abból az alkalomból, hogy folyó évi április hó elsejével az utolsó, még magánkezekben levő elektromos telepet is átvette saját tulajdonába a főváros s Budapest villamosvilágítása városi monopóliummá lett, nem lesz érdektelen vissza-pillantani röviden arra, hogy a világításnak ez a módja mikor és hogyan honosodott meg nálunk.

Az első villamosberendezést 1885-ben az akkori országos kiállítás területén a Ganz-féle gyár létesítette. Ez a vállalat, mely a kiállítás bezárásakor ottani telepét lebontotta, 1886 május havában ajánlatot tett a fővárosnál 190 ívlámpának a főutvonalakon leendő felállítására. A gázgyárak részéről azonban, mely akkor még egy osztrák részvénytársaság tulajdonát képezte (ma már ez is a fővárosé) tiltakozást jelentett be a terv kivitele ellen, hangsúlyozván, hogy neki világítási üzem létesítésére kizárólagos joga van Budapest területén. Minthogy pedig a villamosvilágítás, a gázvilágítással szemben, 44 ezer forinttal többbe került volna, egyelőre a dolog abbamaradt; egy közbevetett indítvány folytán csupán az tétetvén mérlegelés tárgyává, vajjon az egy Andrassy-utnak ívlámpákkal való ellátása milyen költséget okozna.

Időközben lejárt a gáztársulat szerződése s a tanács kijelentette, hogy további 15 évre csak oly feltétel alatt hajlandó a szerződést meghosszabbítani, ha a kizárólagosság joga kimarad belőle, ellenben a villamos ívlámpák felállítására ő is vállalkozhatik. Az eredmény az lett, hogy a Ganzgyár-alapította Magy. Villamossági R.-T.-on kívül a Gáz-gyár is alakított egy hasonlót, a Budapesti Általános Villamosságit.

Ugyanez időtájt ért véget a királyi várpalota nagyszabású rekonstrukcionális munkája, amivel kapcsolatban a villamos világítás kérdésének rendezése is sürgős aktualitást nyert. S az 1892-ben kiírt versenytárgyaláson a két

társulat együttesen bizatott meg a világítás céljaira szükséges áram szolgáltatásával, ami 1893-ban tényleg kezdetét vette.

1906-ban merült fel aztán egy kommunális áramfejlesztő telep létesítésének az ügye, mely utóbb szintén megvalósított. Ma mind a három telep a fővárosé. Az előbbi kettőt 51 millió koronáért váltotta magához.

* **Igazságos adóterv.** A háborus szükség folytán felmerült új jövedelmi források után való kutatás során egy igazságos adóterv is megszületett tavaly a városházán. Ez az egészséges gondolat a tűzbiztosítási adó lenne, melyet a tűzoltóság fenntartásához való hozzájárulás címén, a tűzkár ellen biztosító társaságokra akarnak kivetni. Mert „a tűzkárbiztosító vállalatok — írja egyik napilap — gyönyörűen virágoznak, gazdagon gyümölcsöznek. De a főváros tűzoltó-költségéhez és tűzbiztosítási kiadásaihoz, amelyek a főváros költségvetésében másfél milliót tesznek ki, a társaságok eddig egy fillérrel hozzá nem járultak. Holott a tűzoltók, e nehéz szolgálatban álló derék katonáink, e mindig éber és önfeláldozásra kész hűséges védőink, létfenntartásukhoz már régen kellett volna hozzájárulniok a biztosító társaságoknak? Hiszen az ő éberségüknek, bátorságuknak legtöbb hasznát, szemmel láthatóan, kézzelfoghatóan és megolvashatóan legtöbb hasznát ők látják, a biztosító társaságok. Bátor tűzoltóink akadályozzák meg, hogy a drága szép házakra le ne égjenek s ki ne kelljen fizetni a fájdalmas biztosítási összegeket. De a tűzoltók egzisztenciáját a főváros jó szívére hagyják. És most, amikor végre komolyan volt róla szó, hogy a biztosító társaságok adóval könnyítsenek a főváros tűzvédelmi budgetjén, a biztosító társaságok vonakodnak belemenni a tervezett tíz százalékos tűzadóba. Ők maguk akarják elhatározni, mennyi adót ajándékozzanak a fővárosnak.

nak követői még mostohább sorsban részesültek a rabszolgánál is. Mert míg a rabszolgából hasznot húzott a római, addig a keresztényben csupán az államvallás ellenségét és a társadalmi rend felforgatóját látta, amiért azután hosszú ideig a világ zsarnokainak gyűlöletét vonta magára.

Caligula, Nero, Domitianus, Trajanus, Hadrianus, Decius és Valerianus császárok szinte versenyeztek egymással a keresztények kiirtásában. Az ó-kori barbár népeknél szokásos vad és kegyetlen kínzások és kivégzések minden létező formáját nemcsak meghonosították Rómában és a provinciákon, de még ujakkal is szaporították azok számát.

A legszörnyűbb kínzások és a legrettenetesebb halálbüntetések között igen gyakoriak, sőt általánosak a felfüstölés, a roston való megsütés, az elevenen való megfőzés és a máglyahalál.

A felfüstölés Nero tanácsadójának, Tigellinusnak a találmánya. Ez a kínzási mód abból állott, hogy az áldozatot fejjel lefelé akasztották s feje alatt gallyakból és venyigéből tüzet gyújtottak, amelyet szeméttel, ganéjjal és más egyéb — fojtó füstöt gerjesztő — dolgokkal folytonosan élesztgettek. Amint a szerencsétlen ember fudokolni kezdett, a tüzet eloltották, hogy azt később ismét felélessék a kínzást kezdve.

vált volt, hogy a keresztényeket a gally és a venyige összetett szavaiból általánosan csak sarmenit-iknek nevezték.

A roston való megsütés is igen kegyetlen halálnem volt. E kivégzésnél használt eszköz ugyanis egy rostszerű állvány volt, melyből számtalan hegyes szög állott ki. Ehhez a rosthoz kötötték a kivégzendőt és alája hatalmas tüzet gyújtottak, úgy hogy a test először megpéköldött, majd hamuvá égett. Minden mozdulatnál növelték a kínokat a testbe furódó hegyes szögek.

A felfüstöléssel egyenrangú kivégzési mód volt a megfőzés. Erre a célra többféle vasállvány szolgált, amelyen nagy üst állott. Ebbe az üstbe állították s kivégzendőt. Majd megtöltötték vízzel, olajjal vagy más könnyen gyuló folyadékkal s az üst alá hatalmas tüzet gyújtottak. A szerencsétlen áldozat lassan és elképzелhetetlen kínok között megfőtt, vagy a könnyen gyuló folyadékkal együtt teljesen elégett. A rettenetes kínok növelésére az üstbe még ragadozó állatokat is dobtak, amelyek elviselhetetlen kínjaik közepette neki estek a kivégzendőknek és marcangolták őket.

Bár a leírt kínzások és kivégzési módok közül, fájdalom, borzalmasság tekintetében egyik sem áll a másik mellett, mintha valamelyik

A Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete

folyó évi március hó 10-én Janicsék Andor főparancsnok elnökle alatt tartotta meg rendes évi közgyűlését.

Jelen voltak: Dr. Marinovich Imre és Szávits Sándor alelnökök, valamint több vidéki és helybeli tiszt bajtárs. Az Országos Tűzoltó Szövetséget Kuhárszky László és Keresztes János titkárok képviselték.

A megnyitó beszédet dr. Marinovich Imre alelnök mondotta, ki főleg a háború okozta nehéz viszonyokra hivatkozva, kifejtette, hogy az egyesületnek a működését miért kellett felfüggeszteni. Megemlékezett a harctereken küzdő bajtársokról, valamint kegyelettel emlékezett meg a hősi halottakról. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a béke derengése által sejtések, reménységek szállják meg a szíveket és e magasztos hangulat arra serkent bennünket, hogy újból felvegyük a fonalat a munkára.

Nézete szerint az egyesület jövő feladata az léssen, hogy újjá kell szervezni, kitartással, együttérzéssel dolgozni kell az egyesület továbbfejlődésén és felvirágzásán.

A szép beszéd általános tetszéssel találkozott, mely után az évi jelentés felolvasása következett, mely arról számol be, hogy több ízben részt vettünk a fővárosi tűzoltóság gyakorlatain, tűzpróbáin, a bajtársi érzület ébrentartása végett társas vacsorák rendezettek s a nehéz viszonyok dacára is a vidékről olykor felrándult bajtársaknak segítségére voltunk, amennyire az lehetséges volt.

Az évi jelentés még megemlékezett az egyesület tiszteletbeli tagjának, Westphalennek, Hamburg város volt főparancsnokának hősi haláláról, ki mint őrnagy vett részt a háboruban a szerbiai harctéren. Ugyancsak megemlékezett az évi jelentés Publig Ernő Debrecen városi parancsnok haláláról.

A pénztári jelentéssel kapcsolatosan elhatározott az elmaradt tagsági díjaknak a beszédése. Továbbá tekintettel arra, hogy az egyesületnek nincsen rendes helyisége és a butorok és ágyneműek a padláson állás közben tönkre mennének, el lett határozva azoknak az eladása, e végett egy bizottság küldött ki, mely a megbízatása után az összehívandó elnökségi ülésen bejelenti elszámolását.

Az ülés végeztével az Irányi-utcai „Saskör“ földszinti éttermében társas ebéd volt, mely a legjobb hangulatban késő délutánig együtt tartotta a szép számban megjelent bajtársakat.

A Budapesti Tűzoltó Testületek Szövetsége

folyó évi április hó 14-én dr. Szily József elnökle alatt tartotta meg rendes évi közgyűlését.

Jelen voltak: A gyári tűzoltó testületek parancsnokai, a fővárosi tűzoltóság tisztikara, élén Janicsék Andor főparancsnokkal, dr. Marinovich Imre, az Országos Tűzoltó Tisztek Egyesületének alelnöke, valamint Kuhárszky László, az Országos Tűzoltó Szövetség titkára.

Kállay titkár felolvasta az évi jelentést,

mely szerint a szövetségnek ez idő szerint 17 alapító, 4 tiszteletbeli, 31 pártoló és 37 működő tagja van. Elintéztetett 1917. évben összesen 123 ügyirat, részt vett a székesfővárosi tűzoltóság nagyobb szabásu gyakorlatain és tűzpróbáin.

Az „Ehrlich“-féle alapítványból 100 korona segély lett kiutalva Steinhacker Pál, a máv. északi főműhelyi tűzoltóság esővezetőjének, ki egy balesetnek lett áldozata s a testületnek sok éven át rendes tagja volt.

A szövetség vagyona ez idő szerint 6178 korona 67 fillér tőke, az „Ehrlich“-féle segítő-alapnak 1651 korona 91 fillér, mely összegek fenntartással a takarékpénztárban vannak elhelyezve.

Végül elhatározott, hogy a szövetség további működését az 1914. évi költségvetés keretében folytatja.

Az Első Magyar Részvényserfőződe Önkéntes Gyári Tűzoltó Testülete

XXV. éves fennállása alkalmából június 19-én a X. ker. Jászberényi-út 11. szám alatti gyártelepén házi jellegű emlékünnepelet rendezett.

Az ünnepélyen jelen voltak: Janicsék Andor főparancsnok, dr. Marinovich Imre miniszteri tanácsos, az Országos Tűzoltó Tisztek Egyesületének alelnöke, dr. Szily József tűzoltó-szövetségi elnök, a budapesti, valamint a környéki gyárak tűzoltóparancsnokai, Telbisz hadbíró-alezredes, Orosz György rendőrtanácsos s még számosan, mint vendégek.

Az ünnepi sorrend szerint délután 4 órakor, a vendégek fogadása után, a tűzoltó órszoba, szertár és tűzrendészeti berendezések megtekintése volt.

Ezután következett a Budapesti Tűzoltó Testületek Szövetségének választmányi ülése, melynek egyedüli tárgyát az Első Magyar Részvényserfőződe tűzoltósága történetének az ismertetése képezte, melyet Kállay Imre szövetségi titkár olvasott fel.

A gyár vezetősége részéről Moiret Lajos igazgató megköszönte a választmányinak a szíves közreműködést és támogatást, egyben ígéretet tett, hogy a gyári tűzoltóságot továbbfejlődésében továbbra is örömmel fogja támogatni.

Az ülés befejezése után a gyári tűzoltók egy jelképes tűztámadási gyakorlat bemutatásával beigazolták, hogy mennyire rászorgáltak az igazgatóságnak a jóindulatára, mely ott helyben honorálva is lett azzal, hogy a régi érdemes tagoknak a szolgálati érmeiket és pénzbeli jutalmakat dr. Szily József szövetségi elnök és Moiret Lajos gyárigazgató személyesen adtak át.

A gyári tűzoltóságnak a fennállása, valamint állandó harc képessége körül nagy érdeme van Kittelberger Béla főtisztviselő, volt parancsnoknak, Moiret Lajos gyárigazgatónak, Kunz József műszaki tanácsosnak, Trebbin Agoston gyári mérnöknek, Cladek Ferenc parancsnoknak.

Az ünnepélyt kedélyes lakoma fejezte be, melyen dr. Marinovich Imre szép beszéddel éltette a derék gyári tűzoltókat.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Székesfehérvár.

A Székesfehérvári Önkéntes Tűzoltó- és Mentő-Egyesület negyedik háborus közgyűlésén, melyet saját háza üléstermében tartott meg, a bajtársias érzéstől áthatott elnöki megnyitó után felolvastatott a titkári jelentés, mely megemlékezik ama négy év óta tartó s minden képzeletet felülmúló küzdelmeknek vég nélküli sorozatáról, mely szemeink előtt folyik, miközben milliók bánatos tekintete hiába várja a béke hajnalát feltűnni. Népünk — mondja a jelentés — apraja-nagyja kiveszi részét e nagy küzdelemből és két táborban, csüggedés nélkül, küzd. Az egyik rész, a hős tábor, a lövészárkokban őrködik és néz szembe a halállal; a másik az itthonmaradottak tábora, de amelyre szintén nehéz feladat vár.

A folytonos katonai behívások egyesületünk köréből is sok jó erőt szőlítottak el, sőt az 1915-ben szervezett diák-tűzoltók is behivattak. Minthogy így a csapat létszáma erősen megfogyatkozott, az itthonmaradottakra annál nagyobb mértékben hárult a kötelelességnek lelkiismeretes teljesítése. De teljes elismeréssel kell adóznunk itthonmaradt bajtársainknak, mert mindnyájan lelkiismeretesen, nagy ügybuzgósággal és pontosan végezték kötelelességeiket.

Kegyelettel kell megemlékeznünk id. Havranek József kir. tanácsos, nyug. polgármester, egyesületünk egyik alapítója és örökös tb. parancsnokáról, aki életének 73. évében 1918 november 3-án elhalálozott. Meghalt ifj. Tógl Gyula, egyesületünk sok éven át volt buzgó pénztárosa is szeptember hó 23-án, életének 53-ik évében. Ugyancsak érzékeny veszteség ért bennünket Havranek Antal választmányi tagunk június hó 27-én bekövetkezett elhalálozásával is.

A tagok létszámáról beszámolva, közöljük, hogy egyesületünknek 150 alapító, 342 pártoló és 103 működő tagja van, de a működő tagok közül 72-en katonai szolgálatot teljesítenek.

Tűzesetekhez az elmúlt év folyamán 39 esetben vonultunk ki, amelyből tetőtűz volt 4, kazaltűz 10, pincetűz 2, szobatűz 6, kéménytűz 11, padlástűz 3, vaklárma 1, vasuti kocsitűz 1, vidéki kivonulás 1.

Mentőink 8345 esetben összesen 6548 beteg katonát szállítottak a különböző kórházakba; katonai hullát pedig 119 esetben. Kivonultak ezenkívül 1687 polgári egyén szállításához is.

1914 augusztus 1-től 1917 december 31-ig az összkivonulás volt: 46.491.

Az egyesületi pénztár bevétele	10.729.07 K.
kiadása	7.207.72 „
Maradvány	3.521.35 K.
A parancsnoksági pénztár bevétele	478.92 „
kiadása	64.80 „
Maradvány	414.12 K.
A mentőpénztár bevétele	3.956.69 „
kiadása	1.392.68 „
Maradvány	2.564.01 K.

Vida Pál orsz. szövetségi előadó felszó-

— azoknak tűzoltói kiképzése tekintetében — állandó kontaktusban van.

Miután az elnök az egyesület felvirágzása körül szerzett érdemeket az immár negyedszázad óta működő Simon Sándor városi tanácsnok parancsnokra, továbbá ennek hűséges munkatársaira: Schmidl István alparancsnok és pénztáros, továbbá Ambach Géza titkár és segédtitztre hárítja, az ülést lelkes hangulatban berekesztette.

Pozsony.

A Pozsonyvármegye és Pozsony város Tűzoltótestületeinek Szövetsége az idén ötven évessé lett nagyszombati önk. tűzoltó-testületnek meghívása folytán Nagyszombatban, a városháza nagytermében tartotta XXXIV. évi közgyűlését, melyen mindenekelőtt az elnökségi jelentés az 1917. évi augusztus hó 15-től 1918. évi szeptember hó 22-ikéig terjedő működéséről terjesztett elő.

A jelentés nagy örömmel emlékezik meg arról, hogy Pozsony 1918. évi július hó 16-án Ófelségeiket, IV. Károly királyt és Zita királynét Ottó főherceg trónörökös és Adelheid főhercegnővel vendégül látta. Ilyen mélységes nemzeti ünnepe Pozsonynak talán Mária Terézia óta nem is volt. Ófelségeiknek hivatalos fogadtatásánál a koronázó dombtéren, valamint a Frigyes kir. herceg ő csász. és kir. fensége palotájában a hódoló tisztelgésnél Pozsony és Sopron szab. kir. városok s Pozsony, Arva, Moson, Nyitra, Trencsén, Turóc, Sopron, Vas és Zala vármegyék törvényhatóságainak, továbbá az állami tisztviselők együttes küldöttségével a vármegyei tűzoltó-szövetség képviselőjében Szabó Gyula vármegyei, Clauer Elek báró és Csiba Lázár járási tűzrendészeti felügyelők jelentek meg.

A pozsonyi önkéntes tűzoltó-testület, mely folyó évi január hó 29-én 18 ezeredik éjjeli őrségét tartotta, 1917-ik évi szeptember hó 30-án ülte meg fennállásának ötven éves jubileumát. — A háborura való tekintettel csak szűkebb körű ünnepet tartottak, mely azonban így is igen szépen és lélekemelően folyt le. Déllelőtt 10¹/₂ óraker misével kezdődött az ünnep, melyet a feldiszített szertárban felállított oltárnál Gaibl Sándor pápai prélatus, apátkanonok celebrált s a mise közben szép beszédet is mondott. Mise után a szertárt gyülesteremmé alakították át és ott folyt le azután a diszközgyűlés, melyet Molecz Dani, a testület elnöke megnyitván, visszapillantást vetett a testület multjára és válaszolt annak jövő feladatait. Az Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségét jelen esetben is, mint a testület 25-éves fennállásának jubileumi ünnepe alkalmával, Szabó Gyula, országos tűzoltó-szövetségi elnökségi szakelődő, vármegyei tűzrendészeti felügyelő képviselte. Vermes Samu alispán, szövetségi elnökünk egyéb hivatalos elfoglaltsága miatt Pozsonyból távol lévén, sürgönyileg üdvözölte a jubiláló testületet. Az illusztris vendégek között jelen volt: Szmrecsányi György főispán, Broly Tivadar udvari tanácsos polgármester, Kumlik Tódor másod-

báját a pozsonyi katonai gyakorlóteren 1917 október hó 30-án tartották meg. A lefolyt évben 7 helyen, a járások központjain megtartott egy-egy napos tűzoltói szaktanfolyamunk — áldásos hatása mellett — még azt is eredményezte, hogy a vm. szövetség tagtestületeinek száma 76-ról 212-re szaporodott, egyidejűleg a 212 tagtestületünk névsorát beküldöttük.

Elnökségünk folyó évi január hó 20-án Pozsonyban megkeresett hat pénzintézetet az-iránt, hogy az évenkénti jótékony célra fordítandó összegekből legyenek szivesek szövetségi céljainkra is bizonyos összeget juttatni. Örömmel jelenthetjük, hogy ezen kérésünkre a Pozsonyi Kereskedelmi és Hitelbank r.-t. 100 K-t, a Pozsonyvármegyei Takarékpénztár r.-t. 25 K-t, a Pozsonyi Iparbank 25 K-t és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank fiókja 20 K-t, összesen 170 koronát adományoztak.

Szabó Gyula a diószegi cukorgyári, pozsonyi dinamit-, lőszer-, cérna-, Klinger Henrik gyár, Stollwerck csokoládé és pozsonyiligetfalui zománc- és fémáru gyárak tűzoltóságait 1917. év végén újból szervezte; szerkesztett részükre szervezési és szolgálati utasítást, az ügykezeléshez szükséges iktató-, felvételi- és törzskönyvet, főleltárt, őrségi- és tűznaplót. A II-od fokú tűzrendészeti hatóság a szabályzatokat 1917. év november hó 15-én láttamozta, illetve jóváhagyólag tudomásul vette, ennek megtörténte után 1—1 példány a szabályzatokból ki lett adva az érdekelteknek, 1—1 példány a szövetségi irattárba lett elhelyezve és minden egyes gyári tűzoltó ezen szabályzatokat kis könyvecske alakjában — felvételi igazolvánnyal — kapta meg.

A diószegi cukorgyári tűzoltó-testületnek megüresedett parancsnoki tisztségére báró Kuffner Károly nagybirtokos és cukorgyáros Simkó Béla gyári hivatalnokot nevezte ki gyári tűzoltó-parancsnokká.

A vármegyei szövetség múlt évi rendes közgyűlésén kívül az 1917—1918. évben három választmányi ülést tartott; az iktatókönyvbe beiktatott 112 ügydarab teljesen feldolgoztatt. Szabó Gyula azonkívül egy csomó szakvéleményt is adott s a pozsonyi testületnél 24 ízben külön tiszti, altiszti és legénységi gyakorlatokat is tartott. Ugy látszik, Szabó Gyula, mióta Pozsonyban telepedett meg, nemcsak új életet öntött e vármegye szövetségébe, de annak valószínűsége Udvöskéjévé lett.

Kolozsvár.

Kolozsvárról írják lapunknak: A nagyon is hosszura nyúlt véres háboru a mi tűzoltóságunkat is igen megtépázta. Városunk lakóinak a száma 80 ezerre szaporodott, de ezzel szemben 110 főnyi jól begyakorolt önkéntes csapatunkból csak 16 öreg, a 18 főnyi hivatásosból pedig 3 fölmentett tűzoltónk maradt. A 16+3 régi ember kiegészítésekép 21 fegyveres szolgálatra alkalmatlan katoná van állandóan hozzánk vezényelve. Tűzeseteink száma normális, 1917-ben 115 esetben vonultunk ki. Nagyobb tüzeknél kiváló hasznát vesszük a Benz-féle gagenai turbinás autofeस्कendőknek, mellyel néhol a városi vízvezeték-csőhálózatából vacuummal is dolgozunk. A gép igen sokat pótol. A két és félmillió összpárlatot magában foglaló szeszraktár leégését is ennek négy sugarával akadályoztuk meg, holott közvetlen közelben egy 20 méteres épület állott lángban.

— **Tartalom:** Szeptember 8. — Hivatalos rész: A szept. 7-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A szept. 8-án tartott orsz. választmányi ülésen felvett jegyzőkönyv. — A segélyzőpénztári ülések jegyzőkönyvei. — Segélyezések kimutatása. — Első Magyar Ált. Biztosító-társaság tűzdijtartaléka. — Autofeस्कendők a tűzoltóság szolgálatában. Irta: Erdély Ernő. — Személyszállító hajók megrendszabályozása. — A székesfőváros villamos világítása. — Igazságos adóterv. — A tűz mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz. Irta: Kuharszky László. — A Tűzoltótisztek Orsz. Egyesülete. — A Budapesti Szövetség. — A Részvényserfőzde gyári tűzoltósága. — Székesfehérvár. Pozsony. Kolozsvár. — Különb-félék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Elnökünk**, mint huszárcapitány, ujabban Budapesten helyi szolgálatra van beosztva. Helyette azonban a fronton fia, a háboru folyamán felserdült Széchenyi Zsigmond gróf, mint ma már a 7-es huszárezred hadnagya, teljesít szolgálatot.

— **Alelnökünket** két kitüntetés is érte: egy országos és egy helyi. Báró Sztérényi József kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó évi augusztus hó 3-án 74.386/1918. számú határozatával dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselőt, mint a balatoni szövetség ügyvivő alelnököt, a Német—Osztrák—Magyar Idegenforgalmi Egyesülés választmányában Magyarországot megillető helyre ki-nevezte s felkérte, hogy a megbízást elfogadva, az egyesülésben a magyar idegenforgalmi érdekeket hathatósan támogattni sziveskedjék. — Otthon pedig, az ő szűkebb patriájában, a Veszprémi Szinpartoló Egyesület az általa létesített színház tízéves fennállása alkalmából, elnöke: dr. Óvári Ferenc érdemeinek megörökítésére, szept. 29-én tartott diszközgyűlésén, Óvári mellszobrát ünnepélyesen leleplezte.

— **Kitüntetett tűzoltó.** A király Sarud József székesfővárosi tűzoltó segédcsovezetőnek, egy emberéletnek saját élete veszélyeztetésével véghezvit megmentése alkalmával bátor magatartása elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Wekerle mint tűzoltó.** Wekerle Sándor, miniszterelnök, a Keleti Vásár augusztusi megnyitóján szóba ereszkedett egy öreg kereskedővel, aki azt mondta neki, hogy mi már régi ismerősök vagyunk. A miniszterelnök ur össze-szedte mindenkereskedelmi visszaemlékezését, de nem tudta fölfedezni bennük az öreg kereskedőt. Zavarából az öreg segítette ki:

— **Moóron önkéntes tűzoltók** voltunk. Kegyelmességgel együtt bontottunk le egy kéményt, amire senki sem mert vállalkozni és 500 koronát kaptunk érte.

— **Teasdale Ottó**, a székesfővárosi hivatásos tűzoltóság tisztje, ki 1904 augusztus hava óta a fronton teljesített szolgálatot s közben beteg-állományba került, ismét elfoglalta helyét a fővárosi tűzoltóságnál.

— **A Tűzoltó Otthon** telkének vételárát a belügyminisztérium részletekben megtérítette, úgy hogy ma az 1315⁰ négyszögöles telek teljesen ingyen képezi Szövetségünk tulajdonát. A Magyar Bank ellenben százkilencvenhétezer koronát kínál érte.

— **A hadügyminisztérium**, a gőzmalmok tűzbiztonsága érdekében, a Haditermény R.-T.-nak külön tűzörlegénységet bocsát rendelkezésére.

— **A szombathelyi közigazgatási tanfolyamon**, melynek előadója most is Barabás István vasvári parancsnok volt, az idén is 38 hallgató vett részt. Közülök egy csakhamar bevonult katonának. Kiemelendő, hogy a rokkant hallgatók nagy része nemcsak figyelemmel kísérte a tanfolyam gyakorlati részét, de tényleg is részt vett a gyakorlatokban.

— Nagyszombatban augusztus 26-án, élete 81-ik évében jobblétre szenderült Toscano Canella János, volt kéményseprő mester, Nagyszombat városának közbecsülésben álló érdemes polgára. Ifjabb éveiben tevékeny részt vett a kéményseprő ipari mozgalmakban és ebbeli tevékenységét egy, az orosz kéményekről írott igen praktikus szakkönyvecske is marandóan őrzi. A tűzoltótestületnek legtevékenyebb, legkitartóbb tagja volt még késő öregségében is.

— Az esseni **Wolfschmiedt** Tivadar-féle vegyészeti gyár, amelynek sikerült a szén cseppfolyósítani, találmányára szabadalmat nyert és ezt harminc millió márkáért eladta. A találmány jelentősége abban áll, hogy megtalálták általa az utat a villamos áramnak direktre a szén energiájából való fejlesztésére. A konzorcium Berlinben már meg is vásárolt egy nagy telket, ahol felépíti a cseppfolyós széngyárat.

— A szegedi hordógyár egy szívó-nyomó szerkezettel bíró **egységes fecskendő**t megvételre keres.

Szerkesztői üzenetek.

B. Deutscher kapitány címe: Kriegsministerium Feuerwehertechnisches Referat, 8, H/III. Wien, Custozza-Gasse.

Dr. A Tűzoltó Otthon telke 1315'9 négyszögöl.

G. Oltványi Ödön előadó a katonai szolgálat alól bizonytalan időre felmentetett. Azóta mint Nyiregyháza helyettes polgármestere működik.

Sz. Városi kötelező tűzkárbiztosításról a magyar városok orsz. kongresszusa részére dr. Szauder Ferenc készítette annak idején egy előadmányt, amelyben az egy-egy városra kiterjedő tűzkárbiztosítás eszméjét eljuttatónak mondja, mert azt — szerinte — Budapest kivételével egyik város sem tudná megcsinálni akkép, hogy a biztosítás első 20 évében egy elemi csapás

tűzvész okozta kár megtérítését háztartásának csődje nélkül végezhetné. (Lásd lapunk 1904-ik évfolyamának decemberi vezetőcikkét.) Dr. Szauder úgy véli, hogy az is meghaladott állapont, hogy a biztosítást kötelezővé tenni nem lehet. Az egyéni akarat s a tulajdon szentségére való hivatkozás a közérdekkel szemben meg nem állhat. Példa rá az 1888. évi XXXI. t.-cikk, mely kimondja, hogy a háztulajdonos tartozik tűrni, minden ellenérték nélkül, hogy házán és telkén a tűzjelző- és távbeszélő-vezetékek elhelyeztessenek. A kérdés inkább csak az, vajjon csakugyan közérdek-e az, hogy a tűzfár ellen való biztosítás kötelezővé tétessék? Nagyon közel-fekvő itt és szinte kínálkozik érv gyanánt az 1907: XIX. törvénycikk, amely kötelezővé tette bizonyos társadalmi osztálynak a betegség és balesetre való biztosítását és senkinek sem jutott eszébe az egyéni szabadsággal érvelni ellene, mert nyilvánvaló közérdek, hogy a munkásosztály betegség és baleset következtében ne essék a társadalom terhére. De valamint közérdek az, hogy a munkás baleset és betegség folytán ne legyen köldüssá, azonképp közérdek az is, hogy a városok olyan elemi csapás folytán, amelynek kárai ellen biztosítással védekezni lehet, pótolhatatlan anyagi kárt ne szenvedjenek. Közérdek szempontjából tehát a kötelező tűzkárbiztosítást csak helyeselni lehet; behozatala nehézségekbe nem ütközik, sőt a kereskedelmi törvény alapján sincs annak akadálya. De a díjaknak közadók módjára való behajtása és a felmerülő jogviszonyok szabályozása elengedhetlenné teszi a törvényhozás intézkedését. Szabályrendelet alapján azt megcsinálni nem lehet. Ami a jövedelmezőségét illeti a kötelező városi tűzkárbiztosításnak, erre nézve vélemények nem igen táplálhatók és alaposan meggondolandó, hogy érdemes-e a kötelező tűzbiztosítás érdekében a javasolt nagy anyagi áldozatokat meghozni? Hogy ha azt akarjuk, miszerint a kötelező biztosítás a mai díjtételek emelése nélkül jövedelmezzen a városoknak annyit, hogy abból tűzbiztonsági berendezéseiket a modern igényeknek megfelelően szervezhessék s illetőleg fenntarthatassák; nem marad más hátra, mint egy külön intézetnek a szervezése *Budapest székhellyel, részvénytársasági alapon* olyképp, hogy részvényesei csak városok lehetnének s az intézet alapítókéje legalább 10 millió korona kellene, hogy legyen. E részvénytársaság alapítási tervzete a kötelező városi tűzkárbiztosításról szóló törvénytervezettel együtt még nem készült el.

A kiadóhivatal főnöke: **Kuhárszky László** tükár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdoná)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korpónal-utca 20-21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.

Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Terék-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
— harang- és fémöntöde —
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.
MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII. BAKÓZSI-ÚT 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 koronás. Tagtestületünknek ingyempéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha külsőre alkalmasak díjaztatnak.
--	--	---

Főszerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II.

Felelős szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

A béke jegyében.

Nagy szerencse, hogy agyvelőnk működése nem egyéb rezgések játékánál, egy 3 oktávát felölelő, oly isteni hangszeren, mely a különféle skálák hanganyagának terceiből képezhető akkordok törvényét követi. Máskülönbén el sem birtuk volna viselni azt a minden átmenet nélkül való tömérdek változást, amely a világháború folyamán elszenvedettek után, szinte elementáris erővel zúdult le reánk.

Hogy csak néhányat említsünk: a király feloldja esküjüket alól kinevezett minisztereit. Magyarország független lesz Ausztriától. Habsburg-Lotharingi József hűséget esküszik a Nemzeti Tanácsnak. Ezeréves hazánk, mely 900 évig királyság volt, köztársasági államformát kap. A kettős trón ledől. Károlyi fegyverszünetet köt Belgrádban. Az államterülete, cseh, román és szerb betörés folytán, csorbulni kezd... Ime néhány határtalan lehetetlenségből, nemcsak elképzelhető lehetőség, hanem határozott valóság lett s mindez máról-holnapra, ugyszólván a szemünk láttára! Akárcsak a nagy Természet élete folyásában, ahol villámlás és mennydörgés közepette égszakadás-földindulás rázkódtatja meg a Mindenséget az egyik pillanatban, hogy a másokban derűs napnak sugárözönében fűrődjön a táj s aztán megint borulat következék a derűre. Mintha csakugyan semmi se lenne állandó, csak a változások folytonossága, melyek során a diszsonanciák feloldódnak, hogy vagy Dur- vagy Moll-akkordokban csendüljenek ki. És bár tercbeli milyenségük különbözősége dacára, a kétféle akkord egyformán consonans, együtt, összekeverve, mégsem fordulhatnak elő.

Ennek köszönhetjük, hogy amit az egyik pillanatban még el sem tudunk képzelni, mert agyunkban pl. a Moll-skálák hanganyaga és az ezekből kialakuló akkordok rezegnek, ugyanazt a következő pillanatban egész természetesnek tudjuk találni, mert a rezgések játéka Dur-ba csapott át s bár más természetű, de megint csak consonans hangzatok nyomán keletkeznek bennünk az érzések. E hirtelen átmenet azonban nem következik be magától. Ahhoz, hogy a „b” előjegyű Moll-akkordok helyt adjanak a csak Dur-skálából képezhető akkordoknak, szükséges, hogy kívülről oly lökészerűen érkezzék be agyunkba a rezgések áradata, mint új hanganyag, ahogy a nyitott ablakon át hirtelen besüvitő szél rohan s elfújja a gyertyát, avagy mint amikor néma csendben egyszerre vészkiáltás döbbenetes hangja jut a füleinkbe s mozdulatra készítet bennünket.

Ily lökészerű váratlan fordulatnak egész sorozatában bővelkedünk a most folyó történelmi nagy napok alatt, s Budapest nem lenne az ország szive, ha tűzoltóságának a körében is nem ment volna végbe egy, a vértelen forradalom mintájára senkinek a fejét nem követelő, mellék- vagy fiókforradalom.

Egy indus mese szerint már az élők között is ötféle halott van: 1. a beteg, 2. a szegény, 3. az idegenben élő, 4. a mindig szolgáló és 5. az, aki a szavaknak, különösen pedig a jaj szónak a jelentőségét nem érti.

A fővárosi tűzoltóság kötelékében is akadtak olyanok, akiknek elméje nem akart megértővé válni, mert gondolkozása ide-

genben élt, osztrák felfogás és szellem mételeyezte meg. És voltak szegények, akik sokszor testileg is belebetegedtek a mindig szolgálásba, a lelki kinok pedig folyton gyötörték őket éppen emiatt.

A feloldandó, megszüntetendő disszonancia tehát itt is fennállott, mert az egy testülethez tartozó kétféle eleven-halott közt hiányzott az igazi szervezet legfőbb kelléke — a törekvés, mely a testület anyagi és erkölcsi érdekeit közvetlen kapcsolatba akarta volna hozni, azoknak az anyagi és erkölcsi érdekeivel, akiknek szolgálatait igénybe veszi. A mindig hangoztatott „szolgálat érdeke,” mint erkölcsi érdek, nem alkalmas a lelkesedés tüzeinek ébrentartására; különösen nem, ha nincsen tekintettel a testi és lelki teljesítőképesség hatáira s hasztalan követeli makacs következetességgel a rideg kötelességteljesítés parancsava előtt való meghajlást. A lelkesedés és kötelesség sohasem bírnak azzal az élettartammal, mint maga a testület elcsigázó, megörlő, mert időjárás viszonyosságait sem néző, éjjel-nappali folytonos munka, amely nemcsak becsülettel teljesítendő, hanem becsületesen meg is fizetendő. Ha pedig az ily önfeláldozó munka ellenszolgáltatásként — nemcsak pénzben, de jogokban is nyújtandó ellenérték helyett, folyton csak jogtipró tulköveteléssel áll szemben: akkor a felgyülemelő elkeseredés végre magától is elnyeri, megkapja azt a feszültséget, mely egyetlen lökésre robbanni és robbantani képes.

Ez a lökés megjött, kívülről, forradalmi láz képében. S a lelkek, az akkordok törvénye szerint, Dur-ba csaptak át; a testület életerejére erőszakosan tört magának utat.

Mikor a fővárosi tűzoltóság életében szintén korszakos 1908-ik esztendő július havában, Almády Géza tanácsnokot üdvözöltük e helyen, abból az alkalomból, hogy a létszámnak tovább nem odázható szaporítását, némi fizetésjavítással kapcsolatban keresztülvitte, azzal végeztük szavunk:

„a régi létszám nem tette lehetővé, hogy a szolgálat tartama redukálthassék, de most ez is meg fog változni. Elengedhetlenül szükséges ez, mert a fizetés csekély voltánál is keservesebben ezt a tul-

nok, továbbra is 96 órás szolgálatot követelt egyfolytában, melyet egyetlen 24 órás ugynevezett szabadnap követett, de színház-őrséget állással terhelten. És ez így maradt (a háboru alatt az őrmesterekre is kiterjesztve) 1918 november elejéig. A jaj szavak csak ekkor találtak megértésre, de természetesen ekkor már nem lágy moll-hangnemben, hanem keresztes akkordokban hangzottak, s a mindig-szolgáló, testileg-lelkileg gyöttrődő legénység végre emberhez illő beosztást nyert. Ezentul a magáé s a családjáé is lehet, nemcsak a szolgálaté, amelynek eddig modern rabszolgája, gályarabja volt.

Ma minden szolgálatban eltöltött 24 óra után, néha teljesen szabad és így csakugyan pihenésszámba vehető 24 óra jut; az újra rendezett s részben még rendezendő tisztességes fizetésen kívül pedig minden szolgálatban eltöltött nappali 12 óráért 5 korona, éjjeli 12 óráért 10 korona jár, fejenként, ételmezési pótlék címén.

A türelem tehát csakugyan nem vég nélküli, annak is van határa. De ahhoz, hogy fonala szakadjon s a mind nehezebben viselt bilincsek széttörjenek, itt is süvítő szélrohamnak, kívülről jövő új hangnemű rezgésáradatnak, a forradalom szárnycsapásának kellett eljönni.

A disszonancia feloldása, a kiegyenlítő-dés megtörtént, újra consonans akkordok csendültek fel. Vajha az elült vihar után e derék testület tagjai felett állandóan derüs maradna az ég!

* **Dr. Vass János**, volt hevesi főispánt, majd Egerben megválasztott országgyűlési képviselőt, a minisztertanács közéletmezési államtitkárrá, Kobek Kornél, volt esztergomi főispánt és ugyancsak volt képviselőt pedig hadügyi államtitkárrá nevezte ki. A tűzoltói kiképzés ügyének a néphadsereg körébe való majdani bevitele e két bajtárs révén, oszlopos támasztékot nyerhetne, ha a mai zavaros időkben számításba lenne vehető az általuk elfoglalt állás stabilitása. Kobek Kornél már is leköszönt.

* **Tanfolyamok.** A kassai közigazgatási tanfolyamon, melynek tűzrendészeti előadójaként Rozsics Jenő működött, negyven hallgató vett részt. A marosvásárhelyi közigazgatási tanfolyam pedig, mint annak parancsnoka, Szentgyörgyi Dénes jelenti, ötven hallgatóval kezdődött ugyan, de ebből 10 hadhivonnult: a

Ama huszárosan schneidig intézkedések sorában, melyek a Népköztársaság kereskedelmi miniszterének Garami Ernőnek nevéhez fűződnek, a legeslegújabb a kéményseprő ipar terén nyilvánult meg. Amit a budapesti kéményseprő segédnek, kik 1913-ban kezdték meg bérharukat, mozgalmat indítván abban az irányban, hogy a főváros vegye házikezelésbe a kéményseprő-ipart, — azt a miniszter urnak egyetlen tollvonással sikerült a megvalósulás útjára terelni. Ahogy a közuti vasutat községe-sítette, ugyanugy alkotott most a kéményseprő iparágból is közüzemet.

Rendelete értelmében a kémények seprése ezentúl hatósági feladatot képez, melynek teljesítéséről a városoknak és vármegyei törvényhatóságoknak, erre a célra képesített s rendszeresítendő állásokba felfogadott saját személyzet alkalmazásával kell gondoskodniok. Ujabb kéményseprői iparengedélyt pedig mostantól kezdve senkinek sem lehet adni, sőt attól, ki a háboru idején katonai szolgálatot teljesített segédnek újra alkalmazását, ok nélkül, megtagadja, a meglevő iparjogosultság is megvonható.

Eddig a kéményseprést hazánkban kétféle alapon üzték: reáljogon és személyhez kötött jogositvány alapján s a modern jogszolgáltatás korában egyiket sem lehet csak úgy könnyűszerrel konfiskálni vagy kisajátítani. Garami miniszter ur „császármetszése“ nélkül az ügy egyhamar nem is igen lett volna dülőre juttatható. Mert reáljog már utóbbi időben amugy sem volt adományozható, mint engedélyhez kötött iparág pedig nem lehetett községi feladat. És az ipartörvény módosításával hozni kapcsolatba a kérdés megoldását — báró Sztérynyi így tervezte — egyértelmű lett volna azzal, hogy még hosszú évekig vajudjék majd az ügy. Egyetlen radikális mód gyanánt de facto csak az kínálkozott, hogy kivétessék a kéményseprés az iparok közül és így utaltassék át a házi kezelésbe. Garami miniszter ezt csinálta meg, midőn a Nagy Lajos király ideje óta fennálló ipart községe-síti.

A gordiusi csomó — ezt meg kell hagynunk — bravurosán ketté vágatott. Hogy azonban a szociális felfogás humánus voltán kívül a közre nézve is biztosítható legyen e radikális megoldás előnye, ez csak abban az egy esetben várható, ha a további rendezése az ügynek egészen a tűzrendészet keretében foganatosíttatik.

Magát a dolog rendészeti jellegét szinte ki sem kell domborítanunk. A kéményseprés minden kétségen felül megelőző tűzrendészeti ténykedés és így csakugyan beilleszthető a tűzrendészetnek, mint a rendészeti tevékenység egyik ágazatának, a keretébe.

Ha azonban ez a beillesztés nem hozatik magával a tűzoltóintézménnyel szoros kapcsolatba; ha az alkalmazandó, erre képesítéssel bíró, bizonyos számú segéd és ezek succrescentiája, a kiképezendő s majdan képesítést nyerendő tanoncok, nem a tűzoltóság tagjai sorába vétetnek fel, maga az ellenőrzés pedig nem kerül automaticé, avagy szándékosan nem utaltatik át a tűzoltóparancsnokságok hatáskörébe: akkor lesz ugyan egy csomóval több nyugdíj-jogosult alkalmazottja a városoknak, akiknek számára a szarvasbőr ruhán kívül a láncos golyót, drótkéféket s nagylelkűen a papucsokat is beszerezhetik, de haszon a közre az új intézkedésből semmiesetre sem fog háramolni.

Hinni akarjuk, hogy ez a „sine qua non“ illetékes körökben mérlegelés tárgyát fogja képezni.

A „Mentők Lapja“ 1918. évi december elején megjelent számában Karikás József dr., a Budapesti Mentőegyesület orvosa, fenti cím alatt egy „tervezést“ közöl, amelynek megvalósulása, saját kijelentése szerint, „szakférfiak javító tanácsadása (hozzászólása) után“ neki hő óhaját képezi. A szerkesztő * alatt hozzáteszi, hogy ő is nagyon örülne, ha „a tulajdonképeni első segítségnyújtásnak és a technikai mentésnek, illetőleg az emberéletmentés e két módjának érintkező és elválasztó pontjai körül vita indulna meg. Ez készlet bennünket arra, hogy egy ismert kézből vett első hozzászólásnak készséggel helyt adjunk. A hangját ugyan a cikknek kissé tulszigorunak tartjuk; viszont azonban kétségtelen, hogy annak a célnak, hogy valamely tárgy körül vita induljon meg, ez a körülmény csak előnyére lehet.

* * *

Dr. Karikás József tervezete szerint elérkezett az ideje annak, hogy a mentők Budapesten is kivegyék részüket, vagy legalább részt kérjenek a mentőtevékenységnek amaz ágazatából, mely nem orvosi tudást felölelő előképzettséget igényel s mint ilyen, „műszaki vagy technikai mentés“ elnevezéssel jelölhető meg, érte a mentés e módja alatt az egyén eltávolítását abból a veszedelmes közegből (tűzből, vízből, mérges gázokból, korpából, lisztből, összedült épületek omladékából stb.), amely az illetőt beteggé, sebesültté, halottá, szóval valamely balesetnek az áldozatává teheti. S valószínűleg azért kérnek Budapesten is részt az ilyfajta mentőtevékenységből, mert amíg vidéken, ahol jobbára mindenütt a tűzoltótestületek keretében működnek a mentők, vagyis csaknem mindegyikük elsősorban képzett tűzoltó s csak azután mentő is és így ott a balesetet nemcsak első segítségben részesítik és elszállítják a helyszínéről; hanem magából a veszedelmes helyről vagy közegből is ők mentik ki: addig Budapesten a műszakilag megmentettet a tűzoltók helyükbe hozzák a mentőknek, akik azután nem veszélyeztetett helyen és körülmények közt látnak az ő külön munkájukhoz, mely néha esupán abban áll, hogy beszállítják az illetőt a kórházba. A közönség nagyobb része azonban a maga felületességével mindig hajlandó a kétféle tevékenységet meg nem különböztetni s minden mentést kizárólag a mentőegyesület javára tudni be. Ez a helyzet azonban, eltekintve a nyomában egész természetesen előálló némi röstelkedéstől, dr. Karikás szerint már csak azért is megszüntetendő, mert Budapesten épp a kétféle mentőtevékenység összetévesztése folytán sokszor olyan esetekhez is a mentőket hívják, ahol elsősorban műszaki mentésre van szükség, amit ők — erre nem lévén berendezkedve, nem képesek foganatosítani, ellenben kénytelenek a tűzoltókat hívni segítségül, meghosszabbítván így a gyötrelmes percekét, melyek nemcsak a megmentendőre nézve kínosak, hanem a mentőkre is, akik ilykép sokszor tanácstalanul állnak a helyszínén, biztatásnál egyebet nem nyújthatván.

Dr. Karikás tervezése tehát fennálló szük-

ségből fakadt és így megbeszélés tárgyát képezni teljesen alkalmas. A fölvetett ideát ennél fogva nem kell elejteni már csak azért sem, mert a helyes kiinduló ponttól eltekintve, egyekben a tervezet „javító tanácsadásra” feltehetően rászorul.

Dr. Karikás ugyanis a műszaki mentés lényegét illetőleg meglehetősen tájékozatlanságot árul el. Erre vall például az a javaslata, melylyel egy 20 négyszögkilométer területű, milliós lakosu városban, ahol a tisztán orvosi beavatkozást igénylő balesetet sem lehet egyetlen (centrális) őrségről (még az automobilizmus korszakában sem) kellőképp ellátni, ugyanez egyetlen helyen 6, mondhat főnyi őrséget kíván organizálni erre a célra. Hasonló tájékozatlanság az is, midőn azt hiszi, hogy az egyéni felszerelések sorában említett „szemüveggel ellátott sisak” is elegendő a műszaki mentő számára. Látszik, hogy ő maga sohasem próbálkozott a technikai mentéssel és mintha nem is sejtene, hogy például tűz esetén nem annyira a tűz és a szemet is bántó sugárzó hőség, hanem a tüdőre nézve elviselhetetlen, mert a tüdők működését megbénító füst a műszaki mentés legnagyobb akadlya. Ha pedig erre gondol is, legfeljebb olyformán itéli meg azt, mint az emberi élet biztosítását a tűzoltók részéről, akikről nyugodtan megállapítja, hogy „ámbar szabályaik közt első helyen áll, hogy minden egyes tüzesetnél, még az oltás megkezdése előtt (?) a veszedelemben forgó emberélet mentendő meg: mégis megérkezőkor azonnal tömlőt szerelnek s az oltáshoz látnak és a csak később jövő gondolat már nem segít a benszorultakon”. Azt, hogy tűzből menteni legtöbbször nem az oltás megkezdése előtt, hanem csak az egyidejű oltással kapcsolatban lehetséges, épp úgy nem tudja, mint ahogy észre sem veszi, hogy a megérkezéskor azonnal megkezdett tömlőkifektetés és a vezetéknek a tűzesappal való összeköttetésbe hozása — csak céltudatos kihasználása annak az időnek, ami alatt a vezénylő a helyzetet áttekinti, meggyőződést szerezve legelső sorban éppen arról, nem forog-e valahol emberélet veszedelemben?

Mint mentőorvos, dr. Karikás annyira hozzá van szokva, hogy neki helyébe hozzák a megsérült vagy elalélt embert, hogy az e pillanatot megelőző nehéz és sokszor kritikus percek lefolyásának mikéntje szinte egészen kiesik a tudatából. Ezért hajlandó aztán azt is figyelmen kívül hagyni, hogy a műszaki mentés mindjárt kezdetben sokkal jobban, a sikerre nagyobb kilátással indulhat meg, ha az előnyomuló tűzoltó vizsugárral a kezében hatol be, mert így a füstöt is vissza tudja némileg szorítani, a perzselő hőséget pedig egyedül ezzel paralizálhatja. Dr. Karikás mindezek elgondolása helyett csak azt látja, hogy a tűzoltók megérkezéskor azonnal tömlőt szerelnek, ellenben az életmentés — szerinte — csak később jövő gondolat náluk.

És itt — zárójelben — a Párisi Nagy Áruház égésére mutat rá.

Aki annak az állításának bizonyítására, hogy a később jövő gondolat már nem segít a benszorultakon, ezt az esetet hozza fel példaként, azzal igazán bajos a műszaki mentésről diktálni, mert az annak lényegét és nehézségét

hogy mennyire más a műszaki mentés az elméletben, mint a gyakorlatban. A mindenhez jobban értők és az ugynevezett utólag-bölcsek nem tudtak olyan mentési módot kieszelni, ami a Párisi Nagy Áruháznál komoly mérlegelés tárgyát ne képezte volna. S ha mégse sikerült több embert megmenteni a tűzoltóknak, mint amennyit (huszonegyet) a mentőknek, bár nem mind közvetlenül*) átadtak, hát ez csak arra vezethető vissza, hogy a köz munkák tanácsának megbocsátható elnézése által teremtett, de akkor, ott, irreparabilis helyzet miatt, több egyén megmentésének a lehetősége egyáltalában nem volt megadva.

Persze, mint soraiból kitűnik, 1903-ban, vagyis 15 évvel ezelőtt, dr. Karikás még nem volt a mentőegyesület orvosa és így csak a riporter felületességek után induló, azokat készpénznek vevő, jól megfontolt meggondolatlanságok hajójában evezett. De ha ma még mindig hajlandó nem a vizsgálat eredményére, mely a súlyosan megvádolt Szerbovszki főparancnok fölmentésével végződött, hanem az akkori első rémes impressziók hatása alatt felröppent hírekre támaszkodni: akkor azt is természetesen kell találni nála, hogy egy felvonókészülék tetején megszorult valakinek a megmentéséhez elegendőnek véli a kereszttvas csavaros szegeknek francia kulccsal való meglazítását. Hogy ahhoz a csavaros szeghez, a meglazításra használandó francia kulcs kivül, mely a tűzoltók szerkocsijáról csak egészen különös véletlen folytán hiányozhatik, de rendszerint soha, hogy ahhoz a szeghez hozzá is kell előbb férti tudni, a hozzáférés pedig legtöbbször csak keserves falbontás útján válik lehetségessé, azt ő mind nem méltatja figyelemre, mert neki egy esetben azt mondták, hogy csak francia kulcs kellene, de az — nincs! És egész kedélyesen hozzáteszi: „Ime egy kis eset, amelyhez hasonló 12 éves mentőműködésem alatt több (?) is előfordult.”

S hogy elő ne forduljon — burkolt vád képében, de egész kategorikusan fölveti a kérdést: „Maradjon-e meg a műszaki mentés teljességgel a tűzoltók kezén s ott fejlesztessék a követelményeknek megfelelően, avagy vegyék-e át — mint ezt tulajdonképp elvárni lehetne — a mentők?”

Amily merészen teszi fel azonban a kérdést, épp oly bátortalanul adja meg rá ő maga a feleletet, amelyben odakonkludál, hogy mégis csak jobb lesz „bajtársiasan együtt végezni azt”, de nem egyenlő mértékben való megosztással, hanem az erőknél megfelelően. „Legyen — ugymond — a miénk a műszaki mentés ama része, ahol kisebb (mondhatta volna egész kicsi) erőre van szükség; ahol pedig nagyobb, tömegesebb erő igényeltetnek, ott lépjen akcióba a tűzoltóság, (de természetesen csak azért), hogy minket (azt a bizonyos egész kicsi erőt) támogasson!” Aztán így folytatja: „Erősebben megvilágítva a mondottakat...” stb.

Azt hisszük, teljesen fölösleges itt minden még erősebb megvilágítás. Ahol a műszaki mentés semmi nehézségbe sem ütközött, ott eddig sem volt tilos a mentők beavatkozása; csak hogy ez nem volt bravourszámba vehető komoly eset,

a jogaimét is viselhetne volna magán. Neki pedig éppen erre van szüksége: a jogaimre. Hamar tehát elő a sokszor bevált, régi, jó recipével: ut aliquid facisse videatur! Előre a mindenkinék, de laikusoknak különösen imponáló, ugynevezett „megszervezéssel.“

Az ez irányu „szervezettségre“ azonban lesz alkalmunk akkor is kiterjesszük, ha a mentők kegyesek lesznek, mint dr. Karikás mondja, „a megfelelő időben“ bennünket tűzoltókat is értesíteni róla, abból a célból, hogy „megfelelően irányíthassuk munkakörünket és felszereléseinket“, szó-

alkalmazkodjunk.

Előbb ugyan javító tanácsadásokat várt s nem pusztán alkalmazkodást mitőlünk. De mindegy. A tűzoltóparancsnokság, azt hisszük, így sem fog elzárkózni az elől, hogy eddig szerzett elég bő tapasztalatai alapján ne adjon le egy-két jótanácsot a dolog érdemére nézve, azzal vezetvén be majd a tárgyalást, hogy:

„De hisz' mi eddig is mindig szívesen vettük a mentőknek telefonon leadott, jobban megbízható informáló jelentését arról, hogy mily arányu segítségre van szükség műszaki mentés dolgában valamely baleset színhelyén.“ Dr.

HIVATALOS RÉSZ.

Garami Ernő kereskedelemügyi miniszter az alábbi levelet intézte az Országos Tűzoltó Szövetséghez:

„A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek
Budapest.

Folyó évi november hó 20-án 895/1918. szám alatt kelt előterjesztésével szíves volt az Egyesület elnöksége hivatalba lépésem alkalmából üdvözölni. A szíves és figyelmes megemlékezésért fogadják, kérem, őszinte hálás köszönetemet.

Budapest, 1918 december 5-én.

Kiváló tisztelettel:
Garami Ernő.“

Dr. Vass János államtitkár köszönő átirata:

„Államtitkári kinevezésem alkalmából küldött szerencsekívánataikat hálással köszönöm.

Biztosíthatom a tisztelt Szövetséget, hogy a tűzrendészet és a magyar tűzoltóság ügyét mindenkor a legmelegebben szívemen viselem.“

Egy régi rendelet.

Az alábbi rendelet ugyan egyszerű másolata annak a másíknak, melyet (az Országos Levéltárban meglevő eredeti szerint) ugyancsak II. József császár Magyarország kerítettlen helységeire nézve, ugyanabban az évben, vagyis 1788-ban adott ki. Akkor Erdély külön nagyfejedelemség volt, ma megint el akarják szakítani az anyaországtól. Közlését tehát e tűzoltásbeli rendtartásnak ma is időszerűnek tartjuk, először a kialakulni akaró új impériumra való tekintettel, másodsor pedig azon okból, mert a régi intézkedéseknek az azóta szerzett tapasztalatokkal való párhuzamba állítása sohasem haszon nélküli. És ettől az sem riaszthat vissza bennünket, hogy mi az eredetét már 1884-ben ismertettük, mai hivatalos lapunk elődjében, az akkor (34 évvel ezelőtt) szintén általunk szerkesztett Tűzoltó Közlönyben. De hol van ma már az a generáció, mely 34 évvel ezelőtt azt olvasta s okult belőle!

„Erdély Országai Tűzoltás-béli Rendtartás a Falukra nézve.“

(1788-ból.)

Közli: **Bartha Gergely** kolozsvári parancsnok.

6365/1788.

„MŰ MÁSODIK JOSEF ISTEN KEGYELMÉBŐL VÁLASZTOTT ROMAI TSÁSZÁR, NÉMET, MAGYAR, Tseh, Dalmata, Horváth és Thot Országoknak Apostoli Királya, Ausztriának Értz-Hertzege, Burgundiának és Lotharingiának Hertzege, Hetruriának Nagy Vezére, Erdélynek Nagy-Fejedelme, sat.“

„Akarván a Helységekben történő égéseknek oly szomorú, és oly messzére kiterjedő következményeinek amennyire lehet elejét venni, szükségesnek találtuk a Faluk számára ezen Tűz oltásbeli Rendtartást felállítani. Mellyben is főbb gondosságra valók:

Először: A Tűz eredésének eleje vétele.

Másodsor: Annak minél előbb lehető észre vétele.

Harmadsor: Minél gyorsabb eloltása.

Negyedsor: Végtére a már meg oltott Tűz után történhető következmények feől előre-való szemeskedés.

I.

Előre-való Gondoskodás, a Tűz eredésének eleje vételéről.

§. 1. Mint-hogy az ügyetlen építés módja, mind az tűz eredést, mind pedig annak hamarabb-való harapozását sokat segítheti, az okból az ujonan építendő Házak iránt arra kell vigyázni, hogy egy Ház a másik mellé ne épüljön, hanem valahol tsak mód lészen benne, leg alább három öl köz föld hagyassék, a házak között.

§. 2. Hasonlólag a Tsür Kerteknek a Lak Házaktól távol, a kertek megett, vagy ahol megeshetik a helységen-is kívül kell lenni.

§. 3. Ahol Lent, s Kendert mivelnek, vigyázás legyen réá, hogy a Lakosoknak különös Aszalójok, vagy a végre készült, s annak száraztására, s törésére szánt házak az helységtől bizonyos messzeségre legyen.

§. 4. A most helyben álló Házokra, mellyek egymáshoz közel vónának, és benn a Faluban a Telkeken lévő Tsürökre nézve, leg-alább az iránt kell gondoskodni, hogy a tűznek ellenzésére, magosra nőni szokott, és bő levelű fák, nevezetesen az a hol találni lehet Dió-fák ültessenek; ha egész rendet nem lehetne is, leg-alább a Házak fedeleinek, és benn az helységben lévő Tsüröknek az által a tűz ellen

némi némü általmára, az Épületek szogeleiteire, egy egy olyan Tsemetét kell plántálni, mind-azáltal ezen fák ültetése, vagy egyébként-is haszontalan keritgetések által az utak, s utzák valahogy meg ne szorítottassanak, ne hogy az égés alkalmatosságával a Szomszédok akármely felöl-is szegítésre jöni e mián akadályoztassák.

§. 5. A mennyire a Lakosoknak környül-állások meg-engedik (ha csak szükségből az egész ház fából nem épült) a F a - k é m é - nyek meg-nem szenvedettnek sőt jövődöre azoknak építése tilalmaztatik.

Ha ugyantsak égetett téglára szert tenni semmiként nem lehetne, égetetlen téglából, vályogból, vagy vesszővel kertelen is lehet ugyan kéményeket állítani, ugy mindazonáltal hogy küll-belől agyaggal jól meg-tapasztassanak, sikároltassanak.

Minden kéménynek legalább egy fertály sing vastagságúnak kell lenni, élire rakott téglából pedig építeni meg-nem engedtetik, efelett igen alacsonok se legyenek, hanem a fedélen fejül illendőleg kivitessenek, se igen szorossak, se görbék ne legyenek, hogy könnyen meg-bujhassák, seperhessék.

§. 6. A Kementzék fa-falhoz közel rakni, ugy tüzelést, vagy akármí más tüzelő helyet-is, melléje helyheztenni szabad ne legyen.

§. 7. Konyhákban, mosó-házakban, s több efféle tüzelő helyekben a Pádimentomot fából, deszkából készíteni tilalmaztatik; ha pedig, a végre téglát, vagy követ szerezni nem lehetne agyaggal kell készíteni.

§. 8. Az olyas Épületek mellé, a mellyeknek készítésekre különös Mester-emberek, mint Kőmivesek, Átsok st. aféle kívántattnak, soha mást fogadni szabad ne legyen, hanem olyant, aki maga mesterségét értő Tzéhes Mester-ember. Szabadságában hagyatik ugyantsak a köz Népeknek hogy a maga tulajdon házát maga építhesse, sőt az értelmesebbeknek, másaprób épületeket-is, hogy építhessenek, s magokra válollyanak.

§. 9. Kötelesek lesznek az Elöljárók ezen rendelésnek tellyesedésére vigyázni, azért minden építésre, töllök kell engedelmet kérni, de annak előtte, mig arra szabadság engedtetnek, a Földes Urral, vagy Tisztével edgyütt, a helynek fekvését, és az fel-állítandó épületnek minéműségét tekintetbe kell venni.

§. 10. Az után is pedig az építésnek folyása alatt az Udvari, vagy más Tisztek által szorgalmasan utánna kell nézni, ha vallyon a rendelés szerént foly-é az Építés? s ha kik az ellen építenének, nem tsak meg-büntettessenek, hanem még azt-is, a mit engedelem ellen építették, azonnal le kell hányatni véllék.

Továbbá, sem az szemlélésért, sem az építésre-való engedelem adásért, vagy-is az építés folyása alatt arra téjendő vigyázásért, semminémü fizetést, taxát, az Elöl-járóknak venni meg nem engedtetik.

§. 11. Nem kevésb gondossággal kellek arra-is vigyázni, hogy gondatlanságból tűz ne gerjedjen. E végre, a Szetskavágás, tsépelés, Len, vagy is Kender ásztatás, tilolás, st. aféle éjtzakákknak idején, vagy egészszén tilalomban legyen, vagy legalább oly meg határozással engedtessek meg; hogy a Gyertya, amelynek világánál effélékkel mivelni fognak, mindég jól bé-zárt lámpásokba tartassék.

ban a sütő Kementzékben éjszakának idején Száraztani tilalmaztatik.

§. 14. A Helységekben, benn, sőt közel-is azokhoz a lövöldözés, és minden Puska-porr-al való élés, tűzi mesterség, vagy akármí tűz-zel való játzudozás, szén égetés, szerszám-fa pergetés, s akármí Udvaron, vagy utzán-való tűz tétel, egyébként-is szorossan tiltva vagyon. Azért a Falusi-bírák, s az Udvari-Tisztek is ha az efféle helytelenségre szorossan nem vigyáznak, s azokat megszenvedik, kemény büntetésre vonassanak.

§. 15. Meg-ne engedtessek senkinek-is hogy tüzes Szénnel, égő üszöggel, vagy mezitelen gyertyával, udvaron vagy utzán járjon, sem hogy az utazók égő fájával a Falukon keresztül utazzanak.

§. 16. A Ház Gazdák meg-ne szenvedjék, hogy Tselédjek, Tséplőjük, vagy Napszamosaik mezitelen gyertyával, vagy annyival-is inkább égő hasítotték fával a ház körül járjanak, sem a Fogadósok Vendégeik Tselédeinek, Kotsisoknak, Szekereseknek, semmiképpen meg ne engedgyék, hogy az Istálókban Lámpás nélkül vigyék, vagy ott fel-ragasszák a mezitelen gyertyát, vagy akármí azzal oktalanul való bánást.

A kik az efféle tselekedeteken rajta találattatnának azonnal mindjárt Sorsokhoz illendőleg keményen meg-büntettessenek. A Ház Gazdái pedig a történhető kárért felelni tartoznak.

§. 17. Nevezetesen senki ne merészellye hogy mezitelen gyertyával, égő Pipával, világító fa-hasítotték, Hiuba, Pajtába, Tsürbe, vagy olyas helyre mennyen, a hol valamibe a tűz könnyen kaphat, hanem e végre, s egyébként is oly sok féle véllé való élésre szükséges lévén, tartozzék minden Házi Gazda, egy vagy több Pléh, vagy üveg lámpást tartani, legaláb lantornából készíttetni, olyast, hogy a gyertya egy felöl-is benne szabadon ne legyen, ne hogy kiesvén belölle, Szénába, Szalmába kapjon, s tüzet gerjeszzen.

§. 18. Senkinek szabad ne legyen tüztől félthető helyen dohányozni, ha szintén fedeles Pipája lenne-is.

§. 19. Kémény ki-gyujtás, vagy más-hasonló alkalmatossággal, melly mi-án könnyen égés okoztatatik, minden lehető vigyázással kell lenni, és a végre mindeneknek felette arra való időt kell választani, midőn a Ház fedele rakva leszen hóval, vagy erős esső esik, szél nem fuvall, nem pedig midőn százaz üdö vagyon, effelett elegendő Vizet kell tartani készen, és a Szomszédoknak is a magokra való vigyázásra hirt tenni.

§. 20. A Házi Gazdák Feleségeinek, leányoknak, Szolgálójoknak hathatósan fel-adják hogy a Sirral-való főzésben minden vigyázással legyenek, és nevezetesen hogy midőn belé kapna a tűz a Sirba vizet reá, semmiképpen ne öntsenek, hanem az lángot az edénynek bé-fedése által fojtsák-meg.

§. 21. A gondatlanság is sokféle szerentsétlenséget okoz. Azért az házi Gazdák, Gyermekeknek s Tselédeknek oly rendet szabjanak, hogy a tüzre s gyertyára való vigyázás mindég szorossan fenn tartassék, estve lefekvés előtt szemesen szélyel nézzenek magok a Gazdák, hogy a tűz, és gyertya eloltassanak, vagy bátorságos helyre tétessenek.

§. 23. Minthogy végtére a leg-nagyobb Ok a tűz eredésére a Kémények iránt való gondatlanságban valólag fekszik, az arra való ügyelést nem lehet eléggé meg-parancsolni a Gazdáknak.

Minden Gazda tartozik leg-alább minden héten egyszer Kementzét s kürtjét szorgalmatosan meg seperni, és a kormot buta seprűvel le-vakarni, le-verni, a Kéményeken pedig télnek idején minden hat hétben, nyárba minden három hónapban, egész-szen, és a legnagyobb gondossággal kell megtakarítani, a melly Kémények nem meg-bujhatók, azokat a Gazda, vagy Tselédjei meg-seperhetik, de valamelyeket meglehet bujni, azokat valóságos Kémény-seprő Inasoknak kell meg-seperni. Az Elöl-járóknak e végre gondjoknak kell lenni, hogy a Köz-Társaság (Communitás) a hol Kémény-seprők találtak a Kémény-seprő Mesterekkel, rendes egyezsége, alkalomra, mennyen, más felől pedig, hogy őket is a Kémény-seprők ne huzzák vonnyák, s hogy kötelességeket szorossan s szabott idejekben tellyesítsék.

§. 24. A Falus-Biráknak, Esküttőknek különös kötelességek, hogy vigyázzanak a Kementzékre, s Kéményekre, hogy gyakran véletlenül, hol egyik, hol a másik háznál e végen vizsgálodgyanak, és az hol a Gazdát gondatlannak találják, azonnal az Elöljáróknak fel-agyák.

§. 25. Hogy e megirt Parancsolatok annyival inkább tökéletességre vitessenek, tehát egy Udvari Tisztnek, vagy Falusi Birónak s Eskütteknek jelenlétekben, magok mellé vévén egy Kémény-seprőt is, ha közel találtak, télnek idején két versben, Nyáron által egyszer, minden házban, Tűz Vizsgálásnak kell lenni.

Azon alkalmatossággal minden Kementzét, Kéményt, s akármilyen tüzelő helyet, jól meg szemléllyenek, a mi tűztől félhető, azt vagy mingyárt igazításba vegyék, vagy arról az Uraságnak, s ha úgy kívántatik, a Vármegye Rendének is hirt tegyenek. A Biró s a Köz-Társaság (Communitás) pedig a tűz vizsgálás után, szorgalmatosan utánna álljon hogy a mi akkor végeztetik, az szorossan tellyesítsék, és mindenek felett vigyázzon, hogy a tűz iránt való rendelés ellen semmi ne mivelődjék.

A gerjedett tűznek hamar meg-tudhatása iránt téjendő rendelések vagy-is gondoskodás.

§. 26. Minthogy mindazáltal minden meg-tett Rendelések mellett, még-is meg eshetik, hogy tűz eregjen, tehát arról kell leg-közelebből gondoskodni, hogy az egyszer gerjedett tűz t minél hamarabb észre vegyék s ki-nyilatkoztassák.

A hol éjjeli őr-állók vadnak, a tűz-Eredésének ki-nyilatkoztatása kötelességeknek egy sarkalatosabb része. A Melly Helységek pedig igen kitsinyek, és bizonyos éjjeli őr-állók nintsen, köteleztetnek a Fertályokban a Lakosok szerbe strásálni éjtszakának idején.

§. 27. Az éjjeli őr-állók, vagyis az éjjeli, és tűzre való vigyázásra rendelt Személlyek tartoznak Sz. Mihály napjától fogva Husvétig estvéli 9. órától fogva, reggeli 4. óráig; Husvét-től fogva pedig ugyancsak Szent Mihály napjáig, estvéli 10. órától fogva reggeli 2. vagy 3. óráig Strását állani.

§. 28. Ezen kötelességek, hogy az helység-

ben meg-szűnés nélkül, fel, s alá járjanak s a tűzre minduntiglan vigyázzanak, azért fejek rá ne legyen, hogy a Strásálásnak idején helyeket Kortsomán, vagy akármilyen más háznál keressék.

Mihelyt csak szagát érzik is, vagy füstét látják a gerjedő tűznek, annyival inkább ha annak ki-lobbanását szemlélik azonnak Sikoltás, vagy pedig Kürt-fuvallás, Ablakok, és ajtók kopogtatása, mindenek felett az a hol harang vagyon, annak félre verése által a Lakosokat fel-ébreszték.

§. 29. Ha a Strásák magok hibájoktól, a gerjedő tüzet, észre nem veszik és a mián el harapózzván erőt vészen a legnagyobb keménységgel büntetődjenek.

§. 30. Mihelyt az Égés ki nyilatkoztatik, azonnal tartoznak aztat a Birónak, Eskütteknek az Udvari Tisztnek ha találtak a Faluban, vagy Vármegye Tisztinek, különösen ha Qvártélyba katonaság lenne, annak is hirré tenni, a veszedelemnek minémüsége úgy kívánván, még a szomszéd helységeket-is, az harangok félre verése, vagy Lovas Emberek hozzájuk való küldése által tudósítani kell.

§. 31. Továbbá egy Gazda, vagy Tseléd se merészelye, a nálla gerjedett tüzet le-titkolni, sőt inkább, mihelyt azt észre veszik, azonnal lármát üssenek, s segítettésre kiáltanak, mellyet is ha elmulasztának, s a tüzet titokban tartanak, az Elöl-járók érette keményen meg-büntessék s a felett vagyonához képest, s az által okozott kárnak megfizetésére szorítsák.

Az égésnek serényen való meg-oltása iránt-való gondoskodás s rendelés.

§. 32. Az eredett tűznek annál serényebben lehető meg oltásáról, már előre kell gondoskodni, hogy az égés alkalmatosságával valahogy fogyatkozás ne legyen Vizben, oltó Szerszám-ban; vagy-is Emberben. Azért az iránt kell Gondnak lenni; hogy a Házok számához képest elegendő Kutak ásattassanak, s a mellyek meg-vadnak, időről időre szorgalmatossággal tisztitassanak, és a Marha-itatók; hasonló Vízartók mindig jó állapotban fenn tartassanak.

§. 33. A mely helyeken kevés Víz található, az ebbéli szükségletéről úgy kell tenni, az hol alacsonyabb az hely, Totkákát kell tsinálni, az essővizet azokban vévén és azokat mindég tele kell tartani.

§. 34. Az Uraságok, Lak házaiknak; úgy Majorkodtató, nagyobb szerű épületeknek, Klastromoknak, Pap-házaknak, mesterség üzés-re-való Házaknak (Fabrikáknak) Ser, vagy Pálinka, főző. Házaknak, Malmoknak, katlanos, Kohós, s olyan tüzelő helyeknek, egy szóval minden nagyobb szerű alkotmányoknak Hijjukban bizonyos számu Kádakban teli vízzel kell tartatni, és erre okvetlen köteleztetnek.

A kisebb rendű házaknál pedig minden háznál, egy olyan vízzel töltött kád tartassék.

§. 35. Az alább-való Falukban, az hol az Épületek gyenge volta a Kádaknak hiuba való helyzetetését meg-nem engedné, a melly házak azokban a Vízről, Kutról meszszebb esnek, azoknál a vizes Kádak az ház ajtaja mellett, vagy valami alkalmas arra való helyen bé-fedve mindég készen tartassanak.

§. 36. A Templomok hijjuin, hasonlólag, mindég vízzel tele Kádak tartassanak, melyeknek fenn tartása, s töltése iránt-való szorgalmatoskodás a Papok, Mesterek, vagy Egyházfiak kötelességek lészen.

(Vége következik.)

Az oltóvíznek hányadrésze hasznosítható?

Irta: Nagy Sándor, a fiumei máv. tűzoltóság parancsnoka.

Általános az a vélemény, hogy minél nagyobb a vízvezeték nyomása, minél nagyobb a vezetősövek átmérője, minél több tűzesapot fektetünk le, annál jobban megfelel az a tűzrendészet céljaira. Arra a kérdésre azonban, hogy mennyi víz szükséges és elegendő a tűzoltómunkálatokhoz, az oltáshoz és a védelemhez, adatokat sehol sem találunk, pedig többször jut a tűzrendészeti szakember abba a helyzetbe, hogy arról kell véleményt mondania, vajjon valamely telepen, gyárban vagy városban lefektetett és már régebben meglevő vízvezeteki hálózat a tűzrendészet követelményeinek megfelelő-e, azaz tűzkitörés esetére elegendő vizet tud-e szolgáltatni? Vagy pedig új vízvezeteki tervet kell felülbírálnia tűzrendészeti nézőpontból.

Ezzel a kérdéssel hivatásszerűen foglalkozva, kísérleteket és oltópróbákat végeztem, melyeknek eredményét a következőkben kívánom közreadni.

Egyelőre arra a kérdésre keressük a választ, hogy mennyi víz szükséges egy kilogramm égő puhafa eloltásához? Ez a látszólag egyszerű feladat nagyon bonyolódik, ha a tűzoltásnál fellépő összes mellékkörülményeket figyelembe vesszük. Egy kg száraz puhafa teljes elégséig 2800 kalóriát fejleszt. Ezt a melegmennyiséget, mivel egy kg 0° víznek gőzzé változtatásához 637 kalória szükséges, $\frac{2800}{637} = 4.4$ kg vízzel lehet

elméletileg lekötni, mert ha annyi vizet viszünk az égő anyagra, mint amennyit az égés alatt felszabaduló meleg gőzzé tud változtatni, akkor lekötöttük az összes hőenergiát, vagyis az égést megszüntettük.

Figyelembe kell vennünk azonban azt,

hogy egy kg puhafa teljes elégsékor, mondjuk x perc alatt szabadul fel a 2800 kalória, az oltás művelete pedig ilyen kis tűznél néhány másodperc alatt megy végbe, tehát csak azt a mennyiséget kell az oltóvízzel lekötünk, amely az oltás ideje alatt szabadult fel. Ha tehát az 1 kg puhafa 10 perc alatt ég el teljesen és az oltás egy percig tart, akkor az oltáshoz $\frac{2800 \times 0.1}{637} =$

0.439 kg víz kell, ha azonban az oltással tíz másodperc alatt végzünk, akkor ennek csak a hatodrésze $\frac{0.439}{6} = 0.073$ kg víz szükséges és elegendő.

Az ilyen számításoknál tehát tudnunk kell az égés tartamát is, ebből kiszámíthatjuk a percenként felszabaduló hőmennyiséget, amiből viszont kiszámíthatjuk nagyobb tüzeknél a percenként szükséges, kisebb tüzeknél pedig az oltás ideje alatt szükséges oltóvíz mennyiségét.

(Az égés tartama.) Megejtett kísérletek szerint minél lazább szövetű valamely tüzelőanyag s minél nagyobb mennyiségben tartalmaz szabad hidrogént, illetőleg bővelkedik illó gázokban, annál könnyebben gyullad meg, annál kisebb az égés időtartama és annál hosszabb a lángja. A következő adatok némi tájékoztatással szolgálnak e tekintetben:

Tüzelőszer	Szabad H ^o %	Tüzelőszer	Szabad H ^o %
Fa	0.5	Lángolószén	3.1—3.4
Tőzeg	0.6—1.1	Gázszén	3.6
Lignit	1.2	Kokszolható szén	3.9—4.1
Barnaszén	1.9—2.9	Antracit	2.6—0.9

Ezt a szabályt azonban csak akkor fogadjhatjuk el helytállónak, ha hozzátesszük, hogy egyenlő mennyiségű és egyenlő körülmények között elégetett anyagokról van szó, mert mértéktelen léghuzammal szitott és tűzrácson elégetett kőszén hamarabb ég el és hosszabb lángot is

A tűz mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz.

— Irta: Kuhárszky László. — (3)

Az üldözésre, a kínzásokra és a tömeges kivégzésekre az a tűzvész adott alkalmat, mely Kr. u. 64. évi július hó 19-én dühöngött és Róma részét elhamvasztotta. Nero a tűzvész után arra használta fel székvárosának rombadóltét, hogy saját palotáját fejedelmi módon és soha nem sejtett fénnel és ragyogással újjáépítse, s vád alá helyezze és a legválogatottabb kínzásokkal gyötörje azokat, kiket a nép keresztényeknek nevezett s gyalázatoságaik miatt amugy is gyűlölt.

A hivatalos vizsgálat abból a tételből indult ki, hogy a keresztények gyújtották fel Rómát; feladata tehát az volt, megtudni, ki a keresztény? A legborzasztóbb kínzások színhelye Nero palotájának tündéri szépségű császári kertje lett.*) Kaulbachnak, a kitűnő német festőnek van egy nagyszerű képe, mely a kínzásokat ábrázolja s mely megrázó borzalmaságában méltó párja Tacitus tragikusan fenséges előadásának.

„Alkonyat borult a páratlan művészettel megtervezett és ápolt császári kertekre; az aranytól és márványtól ragyogó pompás kéj-
lehetek még csak halvány előzetes ízei látványok

az utak mentén oszlopok állanak, rajtuk, magasan fent, fekete rózse és szuroktömeg, melybe mintha emberi alakok volnának burkolva... Szolgák sietnek égő fáklyákkal és sorjában meggyújtják az oszlopok tetéjére erősített rózsekötegeket... Mint fönt az égen a csillagok, úgy gyulladnak ki a kertben a hatalmas, élő fáklyák; eleven testek kínos vonaglása, rémes vörös lángok, fekete füst és az emberfeletti fájdalomnak borzalmas hangjai egészítik ki a kép rémes látását. Most egyszerre harsónak zendülnek, díszbe öltözött udvari szolgák, feszes tartású lakájok, katonák, tiszték és főméltóságok beláthatatlan tömegétől kísérve, magasra tartott gyaloghintóban hozzák a császárt... Bibor ruhájában szélesen terpeszkedve a trónuson, érzéki arkifejezésnek egész gúnyos és pszichopatikus attitűd-jével gyönyörködik a borzalmas látványban." Szomorú fejezete ez az ó-kor művelődéstörténetének!

Sajnos, a középkor igazságszolgáltatása sem enyhébb az ó-korénál. Nem változtatta azt meg Krisztusnak szereteten alapuló magasztos tana sem. Az ember továbbra is megmaradt legnagyobb ellensége embertársának, amint ezt az eretnekek és a boszorkányok üldözése, a kínzóeszközök és kamarák, az istenítéletek és az állandóan lobogó máglyák legkézzel foghatóbb példái. A különbség csak az, hogy

au, mint a nagyobb uaradokból kuzraszekre
a szabadban elégetett kemény tűzifa.

Tehát az égés tartama, a láng hosszúsága és az égés intenzitása nemcsak az anyag minőségétől, hanem attól is függ, hogy mennyi levegő juthat az égés ideje alatt hozzá.

A faanyag legkönnyebben fog tüzet, leg hamarabb ég el és leghosszabb lángot ad gyaluforgács alakjában, mert ilyen alakban a faanyag a legnagyobb égő felszint adja és így a legtöbb levegő juthat hozzá az égés ideje alatt. A fűrészpor bár kisebb méretű a gyaluforgácsnál, már nem olyan könnyen fog tüzet, mert tömötten helyezkedvén el, nem juthat annyi levegőhöz, mint a gyaluforgács. A liszt tömegben nem tűzveszélyes, de mint sűrű lisztpor a levegővel keverve könnyen gyulad, sőt robban. Általában véve a növényi por (gabona-, széna-, szalma-, juta-, kender- stb. por), minthogy a kis porszemeket a levegő körülveheti, továbbá ha olyan sűrűen lebegnek a porszemecskék egymás mellett, hogy az égés az egyik szemecskéről a másikra átesaphat, nagyon tűzveszélyes és az égés szinte robbanásszerűen terjed tovább.

Annak megállapítására, hogy faanyagnál egyenlő körülmények között milyen befolyása van az égőanyag méreteinek (égő felszínének) az égés tartamára, az égés hevességére, a láng hosszúságára, az anyagnak az égés ideje alatti fogyására és az égés után visszamaradó el nem égett faszén súlyára, tizenkét kísérletet végeztem. Minden égető kísérletnél pontosan lemérleltem egy kilogramm faanyagot használtam fel. A különféle méretekre felapróztam, de egyenlő hosszúságú (10 cm) fapálcákat mind a puhafánál, mind a keményfánál ugyanabból a fatörzsből vettem, tehát egyforma szárazak voltak.

A kísérleteket a szabadban felállított érzékeny mérlegen teljesen szélesendes időben végeztem. Az égés szabadon tűzrácok nélkül vas-

adog ajzaton ment végbe. A kísérleti anyagot olyan kalickába raktam, mint ahogy a fát faletelepeken szárítás céljából szokták felrakni, vagyis minden hasáb mellett a hasáb keresztmetszetével egyenlő levegőhözagot hagytam. A gyaluforgácsot közvetlenül gyujtófával gyujtottam meg, de a fapálcák égetésénél a meggyujtásra mindig egyforma mennyiségű kőolajat fecskendeztem a farakásokra és ilyenkor a meggyujtás utáni első másodpercekben felcsapódó lángok hosszúságát nem vettem figyelembe. Az égés alatt a meggyujtástól számított időt folyton figyelve és az égőanyag súlyát mérlegelve, időközönként a lángok hosszúságát is lemértem. Az égés után visszamaradt és el nem égett faszén, teljes kihűlése után, szintén pontosan lemértem.

A kísérletek alatt nyert összes adatokat táblázatban állítottam össze. Ennek a táblázatnak adataiból kétségtelenül megállapítható, hogy 1 kg puhafa égéstartama, ha azt gyaluforgács alakjában égetem el, 4—5 perc, ha pedig 16 cm² keresztmetszetű és 10 cm hosszú pálcák alakjában égetem el, akkor 63 perc. A keményfánál, ha azt gyaluforgács alakjában égetem el, 16 perc, ha pedig 16 cm² keresztmetszetű és 10 cm hosszú pálcák alakjában égetem el, akkor 92 perc. Ennek a táblázatnak adataiból 2 grafikont állítottam össze. Ezek a grafikonok is azt bizonyítják, hogy ugyanolyan mennyiségű és minőségű faanyagnál annál intenzívebb az égés és annál hosszabb lángot ad a tűz, minél kisebb méretű darabokra aprított a faanyag, illetőleg minél nagyobb a levegővel érintkező égő felszín, tehát minél nagyobb az a levegőmennyiség, mely az égés alatt az anyaghoz hozzáférhet.

A táblázat és a grafikonok adataiból az is megállapítható, hogy az égés intenzitása addig növekszik, míg a tűz az anyag 0,4—0,5 részét megemésztette, azontul az égés inten-

ben vett ártatlanságát oly eszközökkel bizonyították, amelyek magával a perkérdéssel semmi összefüggésben nem voltak, azt semmivel sem világították meg, mert az akkori felfogás szerint azok a vádlottat csupán formai igazság szerint tisztázták vagy buktatták el. Ezek az eszközök: az eskü és az istenitéletek (ordalia) valának.

De ha az eskü és az istenitéletek a vádlott ártatlanságát semmiképp sem világították meg, mégis mi készítette a középkort arra, hogy azokat életre keltse és meghonosítsa? Nem más, mint az a hit, hogy az istenitéletek kimenetelére az isteni gondviselésnek közvetlen intéző befolyása van. Ez a tévhit tehát, mely a babonán és a theokratikus eszméhez való ragaszkodáson alapult, adott az istenitéleteknek némi létjogosultságot, abból indulván ki, hogy az Isten minden egyes igazságszolgáltatási aktusba, az igazságot kiderítendő, csoda által beleszól és kinyilvánítja, hogy a felek közül melyiknek van igaza. Az istenitéletek ennek alapján a középkori népek szokásaiban és törvényeiben hosszú ideig mély gyökereket vertek.

Az istenitéletek nem a középkor szüleményei. A zsidóknál, ha a férj neje hűségében kételkedett, a paphoz ment vele, ki a nővel valami tüzes tárgyat emeltetett, vagy forró vizet itatott. Ha a gyanuba vett nő nem sérült meg, ártatlannak nyilvánították.

A görögök az ordaliák egyik legszokásosabb nemét, a tűzpróbát alkalmazták. Ezt bizonyítja Sophokles Antigonéja, amelyben egy polgár, akit Kreon árulással gyanúsít, felajánlja, hogy ártatlanságának bizonyítására kész egy

tüzes vasat megfogni, avagy pedig hajlandó tüzre tartani a kezét. Kallimachos szerint ugyan csak a régi görögöknél szokásban volt, hogy szövetségkötés alkalmával — hűségük jeléül — tüzes vasat tartottak. Vergilius Aeneisében oly egyénekről emlékezik meg, akik Apollo tiszteletére meztláb jártak égő parázson.

De több példa is van arra, hogy a rómaiak előtt sem volt ismeretlen az ordaliák intézménye. Firdusi iráni hősrögében a hős Sijaves az ártatlan Sevdabeh helyett két tűz között állja ki a próbát. A germánok hősköteménye az Edda, más ordaliák között a tűzpróbat is említi, mondván, hogy: Grimmar-t Geiródl király nyolc napon át két tűz között süttette. A thüringiaiaknál a férj megmérgezésével, illetve meggyilkolásával vádolt nőt vetették alá a tűzpróbanak, de csak abban az esetben, ha a nőnek a legközelebbi rokona vonakodott párbajt vívni a férj legközelebbi rokonával. Ez esetben az özvegy nő kilenc izzó vaspálcapróbát volt köteles kiállani. A frizeknél tüzes vaskeztyűbe dugták a vádlott kezét, vagy pedig rendszeren kilenc, néha tizenkét izzó vaspálcára tették a csupasz lábát. A tűzpróbanak ezt a módját ketelvang elnevezés alatt említi a törvény. Ezenkívül szokásban volt a frizeknél, hogy forró viasz-inget tettek a vádlott testére.

Az angol-szász törvények simplex és triplex ordaliomot — illetve tüzes vaspróbát — különböztettek meg, aszerint, amint a próbánál használt vas egy vagy három font súlyú volt. Az angol történelem sok példát mutat, hogy fejedelmek vagy magasrangú egyházi személyek is alávetették magukat a tűzpróbanak.

zitása csökken, a láng hosszúsága is kisebb lesz.

A tölgyfából származó gyaluforgács égési tartama a lucfenyőfából való gyaluforgács égési tartamának a háromszorosa. Ennek a két anyagnak égési tartama között is azért van ilyen nagy különbség, mert a tölgyfa gyaluforgácsa nem olyan rugalmas, nem olyan nagy karikákba göngyölődik, mint a lucfenyőé és így kevesebb levegő fér el közötté.

Minden tűzrendészeti szakember gyakorlati alapon elég pontosan meg tudja állapítani azt, hogy valamely létesítmény, mely éghető anyagból van építve, mennyi idő alatt ég el teljesen. Tudjuk azt, hogy nyári időben, amidőn az anyagok szárazak és a naptól felmelegednek, továbbá szeles időben, amikor minden pillanatban friss oxigén-dús levegőtömegek érkeznek az égés táplálásához, az égés tartama rövidebb és a létesítmények is könnyebben tüzet fognak, mint hideg, nedves, csendes időben. Számolni kell azzal is, hogy a nagy tűz élénk levegőáramlást, szelet gerjeszt és pedig minél nagyobb a tűz, annál erősebbet. Ugyanis a tűz körül és felett felmelegedett levegő a hideg levegőnél könnyebb lévén, felfelé törekszik, helyét az alsó és oxigénben dúsabb hidegebb légtömegek foglalják el, s a levegőmozgásból még teljesen széles időben is olyan alulról fölfelé irányuló szél keletkezik, mely nemritkán borsó-, sőt mogyorónagyságu sziporkákat is ragad magával, ami ha gyúlékony anyagra hull vissza, az égést tovább plántálhatja. Az égés alatt felszabaduló égési termékek, melyek nagyrészt szénoxid és széndioxid (CO_1 , CO_2) gázok alkotják, a levegőnél nehezebbek. Ezek a nehéz gázok nyugodt levegőben ráülnek az égő felszínre s azt a levegőtől elzárva, a tüzet megfojtják, néha azonban lappangó tüzet okozván, az égés tartamát meghosszabbítják

(pince- és raktártüzek). Nyílt tűznél az élénk levegőáramlás ezeket a fojtógázokat is magával ragadja, úgy hogy ezek fojtóhatása nem érvényesülhet.

(Oltókísérletek.) Annak megállapítására, hogy egy kilogramm különféle méretű égő faanyag eloltására azonos körülmények között mennyi idő, mennyi víz szükséges, továbbá, hogy milyen része vész el az oltóvíznek lecsurgás folytán, mennyi víz ivódik be az elolított faanyagba, tizenkét oltókísérletet végeztem. Ezekhez a kísérletekhez ugyancsak szabadban, széles időben érzékeny mérleget használtam, éppen úgy, mint az égés tartamának megállapításakor. A kísérleti anyagot kettősfenekű vasbádógtálcán égtettem, így az oltás közben lecsurgó vizet is felfoghattam és lemérlelgettem. Oltás után a megszenesedett anyagot újból lemérlelgettem, amiből azt a vízmennyiséget is megállapítottam, amit a megszenesedett és félig égett faanyag oltás közben beivott. Az égés nem rácson, hanem egyenes vasbádogon folyt le, amelyen a lecsurgó víz átérésztésére kis lyukakat furattam.

Az oltókísérletek eredményeit is táblázatban állítottam össze. Emé táblázat adatainak tárgyalása előtt szükségesnek tartom felemlíteni, hogy egy kilogramm száraz lucfenyőfa *Grittner* Albert szerint 2800 kalóriát, míg egy kilogramm százaz tölgyfa 3000 kalóriát ad.

Az oltópróbát minden kísérletnél akkor kezdem el, mikor a tűz a kísérleti anyagnak már $\frac{4}{10}$ részét megélesztette, tehát akkor, mikor az égés a legintenzívebb volt. Az oltásra szórt sugarat alkalmaztam és az égő farakást csak akkor hánytam széjjel teljes eloltás végett, amikor már a lángokat levartam, a felcsapó gőztömeg elszállt és így a farakás belső része is láthatóvá vált.

Minden kísérlet után mérlelgetéssel állapí-

A ripuári frankoknál csak a rabszolgákat vetették alá a tűzpróbának.

Svédországban Olaf király honosította meg a tűzpróbát 986-ban Poppo dán király mintájára, aki azt ugyanazon időben Dániában alkalmazta.

Oroszországban is virágzott ez intézmény. Itt a bíró állapította meg, hogy mely esetekben van helye a tűzpróbának. A vádlottnak kilenc lépésnyire kellett vinnie a tüzes vasat; ha erre nem vállalkozott: a vérpadra került.

Byzanceban a császárok honosították meg a tűzpróba intézményét. Laskaris Theodosius császár egy alkalommal betegségét varázslásnak tulajdonítván, tűzpróbara kényszerítette mindazokat, akikre gyanakodott, hogy ők követték el rajta a varázslást.

Hazánkban szintén dívott a tűzpróba intézménye, amely a középkori jogszolgáltatásunknak egyik igen fontos mozzanatát képezte. Az első tételes intézkedésekkel Szent László több dekrétuma foglalkozik. Szalay szerint Szent István idejében is alkalmazták volna a tűzpróbát.

A középkori istenítéleteknek legáltalánosabb részei: a víz- és a tűzpróba. E kettő közül a gyakoribb a tűzpróba (*purgatio vulgaris*). Ami a tűzpróba lényegét illeti, ez abból állott, hogy a vádlottat, hitelt érdemlő férfiak színe előtt, arra kényszerítették, miszerint a tüzes vasra

pélyes hatásági beavatkozás nélkül folyt le, az utóbbinál pedig a vádlottat az illetékes rendes hatóság elé állították s ha ott nem merült fel ellene elegendő bizonyíték, akkor világi és egyházi bíró, továbbá alkalmas tanúk jelenlétében, megfelelő ünnepélyességek között, vetették a tűzpróba alá. A tűzpróbát többnyire bűnügyekben alkalmazták, de előfordult status-, magánjogi, sőt kánoni perekben is.

A tüzesvas-próba egyoldalú próba lévén, annak a peres felek csak egyike volt alávethető. A bíró ítélettel döntötte el, hogy a tüzes vassal a peres felek közül melyik bizonyítson. Bűnügyekben, mint tolvajlasi, mérgezési és ezekhez hasonló esetekben, kivétel nélkül a vádlottnak kellett magát tisztáznia, magánjogi ügyekben rendszerint a felperest s csak kivételesen ítélik az alperest próbára. Bűnügyekben a próbát az arra hivatott fél mindig személyesen teljesíti és csak ha azt különös okok követelik, például aggkor vagy betegség, váltja fel annál a fiu az anyját, a fivér nővérét, vagy a testvér a testvért. Egyéb ügyekben, különösen midőn a próbával a felperes tartozott, azt rendszeren, még pedig minden okadatolás nélkül, a fél helyett valamelyik embere végzi. Az egyházak ehhez sohasem papot, hanem valamely tisztjüket küldték ki.

vizet használtam el.

Egy kilogramm 0° víznek gőzzé változtatásához 637 kalória lévén szükséges, nyilvánvaló, hogy egy kilogramm 0° vízzel 637 kalóriát köthetünk le, mivel pedig az oltóvíz hőmérséklete $+ 14^{\circ}$ volt, e számításainknál $637 - 14 = 623$ kalóriát vettem egy kilogramm vízre fel.

Ezek előrebocsátása után vizsgáljuk meg, vajjon az oltásnál elhasznált vízmennyiséget miképpen lehetne összehangzásba hozni az elméletileg kiszámítandó oltóvíz mennyiségével.

Egy kilogramm lucfenyőfából készült gyaluforgács eloltásához 2150 gr vizet használtunk el. Ebből a vízmennyiségből az oltás alatt 450 gr lecsurgott 750 gr-ot pedig a faanyag ivott be. Ezt a $450 + 750 = 1200$ gr vizet le kell vonnunk a 2150 gr-ból, mert csak a tűz által elpárologtatott vízmennyiséget vehetjük tekintetbe mint olyant, mely tényleg az égés elfojtására, a tűz eloltására szolgált. A többi 1200 gr víz tulajdonképen pazarlást jelent. Ennél a kísérletnél tehát az oltáshoz valóban 950 gr vizet használtunk el. Az 1. táblázat szerint a lucfenyőfából származó gyaluforgács az égés idejének első és második perce között sulyának $\frac{1}{10}$ -ad részét veszítette el, tehát ha az oltás egy perc alatt megy végbe, akkor $0.4 \times 2800 = 1120$ kalóriát kell az oltóvízzel lekötünk. Az oltóművelet háromnegyed perc alatt teljesen végbement, de a lángokat már 5 másodperc alatt levertek, tehát az oltás már 5° alatt nagyjából befejeződött. Az oltóidő további 40 másodperce alatt már csak a forgácsrakás belsejében lappangó tüzet kellett eloltani. Az első 5° után már nem fejlődhetett annyi meleg, mint amennyi oltás nélkül fejlődött volna. Ezeket megfontolva, nagyon közel járunk az igazsághoz, ha kísérleteinknél az idő számításához az oltás sikerét

csak $\frac{2}{3}$ -ad részt vesszük számításba, tenát az oltás idejének 45° e helyett $\frac{2}{3} \times 45 = 30^{\circ}$ t, ami a percnak fele. Az oltóvízszükséglet tehát: $0.5 \times 1120 = 0.898$ kg. Tényleg 0.950 kg oltó-

623

vizet használtunk el, vagyis 52 gr-al többet, mint amennyit számítás utján kapunk. Bizonyosra vehető azonban, hogy ez a csekély víztöbblet a vasbádóg fenéklemezen, mely a kísérlet alatt felmelegedett, lecsurgás közben párolgott el.

(Folytatása következik.)

* **Hadfelszerelési tárgyak.** Az a sok millió értékű hadianyag — a jugoszlávoknak odaajándékozott, de az olaszok által elrekvirált hadihajókról nem is szólva, — amelyekből júliusi számunk 25-ik oldalán részletesen felsorolt eszközök, szerek, szerszámok és ruházati cikkek stb. lettek volna a háboru befejezése után, méltányosan megállapított áron, elnökiségünk utján megszerezhetők, mindez — úgy látszik — veszendőbe megy. Az elpocsékolat, vagy kényszerűségből átadott értékes lóállományon kívül a közönséges kocsik, gépkocsik és ezek felszerelésének egész tömege olasz földön, Albániában meg Ausztriában rekedt, mert mi a háboru végén nem voltunk (csak a fegyverszünet után lettünk újra) haditerület s a kedves osztrákok még gondolkoznak rajta, vajjon adjanak-e nekünk, legalább a kvóta arányában, valamit. Ami pedig Dornavatráról, Nagyszébenből, Lugosról és Temesvárról még el lett volna hozható, azt az egymással rivalizáló két „Hadianyagértékesítő Részvénytársaság“ (egyik ipari, másik mezőgazdasági) elfelejtette idejében hazaszállítani. Ott hever ez a hadianyag is az utólag tőlünk kardosapás nélkül okkupált területeken, teljesen bizonytalanul arra nézve, hogy valaha még hozzájuthassunk.

A megjelenés határidejét az illetékes poroszló tüzte ki, még pedig egy hetet, melynek lejártáig kellett az ellenfélre várakozni. Mindkét fél tartozott megjeleneni. Ha a köteles fél maradt el, ez elmarasztalást vont maga után; ellenkező esetben a próba elmaradt és a másik félt tekintették vesztesnek. Hogy valaki a próbához bocsáttassék, megkivánták, hogy egészséges és teljes erejében legyen; betegség vagy gyengeség elégséges okul szolgáltak a halasztásra vagy helyettesnek állítására. Próba előtt az illető fél kezét, nehogy valamely bűbajos szert használhasson, vászonba göngyölve lepecsételték, azután három napi böjtnek vetették alá. A böjt letelte után meggyónt és ünnepélyes mise alatt megáldozott, minek elmulasztása vagy helytelenül teljesítése őt pervesztessé tette. Így lett pervesztes Váradon egy Bohus nevű egyén, ki a vas felmarkolása előtt az áldozási ostarját szájából kivette és kezére helyezte.

A tűzpróbánál kétféle eszközt használtak: megtüzesített ekevasat (romeres igne inflammati), vagy pedig hordozható izzó vastömeget (massa condentis ferri portatilis. Az előbbi körülbelül egy lábnyi hosszú s eléggé széles, nagyobb fajta vaslemez volt, amelyet a bűncselekmény minőségének megfelelően, többnyire kilenc, ritkábban tizenkét, sőt néha tizenöt darabdal szberpeltettek.

A hordozható izzó vastömeg egy hosszúságú, hengeralku vasdarab, amelynek két fogantyúja volt. Sulya: 1—3 font. Az istenítéletknél használt ekevasat és vastömeget, amelyet egy arra jogosított egyházban vagy kolostorban őriztek, a püspök megszentelte.

A két eszközön kívül még két másik eszközt is használtak, az ugynevezett staca-t és a marca-t. Az előbbi földbe szúrt dorong volt, amellyel a távolságot mérték ki, az utóbbival pedig azt a kört jelölték meg, amelyben a vasat vinni kellett. A helynek a kimérése, amelyen a próbára kötelezett félnek a tüzes vasat körül kellett vinnie, nem mindig egyformán történt. Így lopás esetén a kijelölt hely tizenhárom lábnyi hosszúságú volt, tehát a félnek négy lépésnyire kellett vinnie a tüzes vasat s azt a marca mögötti teknőbe nyugodtan lebocsátania. Más enyhébb bűncselekmény esetén a kijelölt hely csupán kilenc lábnyi, illetve három lépésnyi volt s a fél a vasat akárhogyan kiereszthette a kezéből.

A tűzpróba a törvények, zsinatok, vagy pedig a szokás által szentesített szabályok szerint történnik. A próbára kötelezett félnek hideg és mosdatlan kezekkel nem volt szabad a próbához járulnia. A felek megjelenvén, mindenkélt esküt tettek, amelyet a pap mondott elő. Ezután az illető fél kezeit megmosta és meghintette szentelt vízzel. Ezalatt vigyáztak reá, hogy mielőtt a vasat megérintené, fejét, haját vagy ruháját — csalási céllal — meg ne érintse. A kézmosás után az egyházba vagy a temetőbe vezették a próbára kötelezett egyént, aki ott a papság és a nép jelenlétében az izzó vasat a helyérl fölvette s a megjelölt helyre szabályszerűen odavitte. Ha a próbát tüzes ekevassal végezték, akkor fejét vászonnal befódték s őt csupasz lábbal, hangos imádkozás közben a bizonyos távolságra elhelyezett tüzesvas-ekéken keresztül vezették.

(Folytatása következik.)

Levél a Szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Vághid“ című nem tudom micsoda célu lap, f. évi 39-ik számában dr. Vass János tűzoltóbajtársunkról, a jelenlegi közéletmezési államtitkárról, ugyis mint ilyenről, ugyis mint tűzoltóról egy minősíthetetlen cikk jelent meg. Politikai vonatkozásu részével a cikknek szaklapunk nem erre hivatott hasábjain érdemileg nem foglalkozhatom. De mélyen elítélem s el kell ítélnie minden jó érzésű tűzoltóbajtársamnak a szóban forgó cikknek azon részét, amelyben az dr. Vass János bajtársunk tűzoltói szereplésével foglalkozik.

A cikkirő szerint bajtársunk csak papiron jó tűzoltó, de másként nem az. Már bocsanatot kérek, de ha a cikkirő meg akart volna győződni arról, hogy fentnevezett bajtársunk mint a tűzoltóeszmé harcosa mióta szerepel dus eredményekkel a tűzoltó élet terén, meggyőződhetett volna igenis, hogy már 15 esztendeje annak, amióta az eszmé szolgálatába állt.

Meggyőződés nélkül, rejtett, de rosszul rejtett tendenciával mondanak kritikát egy olyan férfiu szaktudása fölött, aki mindenre inkább, csak gáncsra nem szolgált reá tűzoltói működésével. Bárcsak tényleg ugy történt volna, mint ahogy azt a cikk irója merő maliciából megjegyezte, hogy jobban járt volna aposztrofált bajtársunk, ha egyenest egy tűzoltóminisztérium élére kerül.

Bizony jobban! De a tűzoltás ügye is!

Tisztelettel
Szabó Péter Pál.

* A széna öngyulladásának magyarázata. A széna ugynevezett öngyulladását magyarázza újra dr. Alfréd Hasterlik, német professzor, aki a tudomány mai vívmányai és kutatásai alapján a dologhoz a következő felvilágosításokat adja: A levágott zöld fű nedvességével és a száradás közben képződő hő segélyével a talajban egy gyorsan fejlődő mikroorganizmus, az u. n. Kola-bacillus tenyészetét kelti életre. Ez a bacillus gyakran található az emberi gyomorban és belekben is. Az eleinte alig megmérhető temperatura a kazalban néha 40 fok C-ra is felszáll. Ennél a hőfoknál azonban már megszűnik a Kolabacillus létfeltétele és élete, amde ennek a halála pillanatában egy új spóra kel életre, és pedig az u. n. Bacillus calfactor, amely óriás tömegben lép rendszeren föl. Ennek az életműködése még intenzivebbé teszi a hőfejlődést, amely fölszállhat egész a 70 C. fokig, amikor ez a bacillus is elhal és beáll egy biológiai folyamat, a széna elszenesedése, amely igen gyorsan megy végbe, ha csak a kazalban levő hő gyorsan el nem vezetjük. Az elégsi, illetve elszenesedési folyamat során

A kísérleti folyós.	neve	sulya gr	méretei cm	keresztmetszete cm ²	darabszáma	égési területe cm ²	egész égési felülete cm ²	Az anyag fogyása az égés alatt gr										A láng eltűnt hányadik percen	Teljesen elégett hány perc alatt	Az égés után visszamaradt faszén és hamu sulya gr-ban	A láng hosszúság																						
								Az égés hányadik percében													Az égés hányadik perc hány centiméter T																						
								1000	900	800	700	600	500	400	300	200	100					50	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
2	Lucfenyőből származó kézi-gyaforgács	1000	1 × 1 × 10	1	178	2700	circa 72000	0	1/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	2	2 1/2	3	4	3	5	8	4	1/100	2/100	3/100	4/100	5/100	6/100	7/100	8/100	9/100	10/100	11/100	12/100	13/100	14/100	15/100	16/100	17/100	18/100	19/100	20/100
3	" " "	1000	1 × 1 × 10	1	100	500	7476	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1/40	2/40	3/40	4/40	5/40	6/40	7/40	8/40	9/40	10/40	11/40	12/40	13/40	14/40	15/40	16/40	17/40	18/40	19/40	20/40
4	" " "	1000	2 × 2 × 10	4	53	300	4452	0	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	1/30	2/30	3/30	4/30	5/30	6/30	7/30	8/30	9/30	10/30	11/30	12/30	13/30	14/30	15/30	16/30	17/30	18/30	19/30	20/30
5	" " "	1000	2 × 2 × 10	4	26	300	3328	0	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	1/20	2/20	3/20	4/20	5/20	6/20	7/20	8/20	9/20	10/20	11/20	12/20	13/20	14/20	15/20	16/20	17/20	18/20	19/20	20/20
6	" " "	1000	4 × 4 × 10	16	14	200	2688	0	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	1/15	2/15	3/15	4/15	5/15	6/15	7/15	8/15	9/15	10/15	11/15	12/15	13/15	14/15	15/15	16/15	17/15	18/15	19/15	20/15
7	" " "	1000	1 × 1 × 10	1	—	2700	circa 30000	0	1/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	2	2 1/2	3	4	5	6	7	8	1/100	2/100	3/100	4/100	5/100	6/100	7/100	8/100	9/100	10/100	11/100	12/100	13/100	14/100	15/100	16/100	17/100	18/100	19/100	20/100
8	" " "	1000	1 × 1 × 10	1	165	300	6930	0	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	1/40	2/40	3/40	4/40	5/40	6/40	7/40	8/40	9/40	10/40	11/40	12/40	13/40	14/40	15/40	16/40	17/40	18/40	19/40	20/40
9	" " "	1000	1 × 1 × 10	1	77	300	4620	0	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	1/30	2/30	3/30	4/30	5/30	6/30	7/30	8/30	9/30	10/30	11/30	12/30	13/30	14/30	15/30	16/30	17/30	18/30	19/30	20/30
10	" " "	1000	2 × 2 × 10	4	39	300	3432	0	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	1/20	2/20	3/20	4/20	5/20	6/20	7/20	8/20	9/20	10/20	11/20	12/20	13/20	14/20	15/20	16/20	17/20	18/20	19/20	20/20
11	" " "	1060	2 × 2 × 10	8	17	200	2176	0	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1/15	2/15	3/15	4/15	5/15	6/15	7/15	8/15	9/15	10/15	11/15	12/15	13/15	14/15	15/15	16/15	17/15	18/15	19/15	20/15
12	" " "	1000	4 × 4 × 10	16	9	100	1728	0	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10	11/10	12/10	13/10	14/10	15/10	16/10	17/10	18/10	19/10	20/10

1. táblázat. Az égés tartama és alatta feltépt sütyveszeség. Az égés hevessége.

A gyakorlatban némelykor az üzem termé-
szete miatt az állandó tüzelés nagy veszélyeket
rejt magában s így a közönséges lokomotivok
használatát eleve kizártnak tekinthetők. Így pél-
dál szénbányákban, petróleumtelepeken vagy
oly ipari üzemekben, melyek robbanó gőzökkel
vagy gázokkal dolgoznak, továbbá oly gyárak-
ban, melyek könnyen gyúló vagy éppen robbanó
anyagok előállításával foglalkoznak, nem lehet
közönséges lokomotivot járítani.

Ilyen helyeken a tűzveszély fenyegető réme
miatt a benzin- vagy nyersolajmotorok sem hasz-
nálhatók, sőt az esetleges szikraképződés miatt
még az oly kényelmes elektromos lokomotiv
alkalmazásáról is le kell mondanunk. Vannak
ezenkívül oly esetek is, melyekben egészen más
szempontok teszik szükségessé a tűznélküli gőz-
lokomotivok alkalmazását. Kitérő példát találunk
erre, pl. a hannoveri elektromos művek
telepén, hol tolatási célokra is a tulhevitett vízzel
dolgozó lokomotivokat a gazdaságosság szem-
pontjából használják. Ez a hatalmas telep
ugyanis háromfázisú váltakozó áramot, népies
néven „forgó” áramot termel, ezt pedig lehe-
tetlenség tolatási célokra felhasználni azon egy-
szerű okból, mert három vezetéken kellene az
áramot az elektromos lokomotivba bevezetni,
ami a tolató udvarban levő nagyszámu váltó
miatt rendkívül bonyolult és technikailag szinte
kivihetetlen vezetékhalózatot tenné szükségessé.
Az elektromos tolató üzemet ebben az esetben
szépt sem lehetett felhasználni, mert egyenesen
a tolató lokomotiv számára termelt külön áram
előállítása a hozzátartozó vezetékrendszerrel
együtt sokkal többbe került volna, mint a tűz-
nélküli gőzlokomotiv alkalmazása. Ugyancsak
az olcsóbb üzem teszi megokolttá e rendszer
alkalmazását nagy gyárak udvarán, hol a tolató
lokomotivnak tulhevitett vízzel való megtöltése
a nagy kazánokból nem ütközik nehézségbe.

A tűznélküli lokomotivok működése a tul-
hevitett víz fizikai tulajdonságaira van alapítva.

Nyitott edényben ugyanis a víz rendes lég-
nyomás mellett 100 C°-nál magasabb hőmér-
sékletre nem hevíthető, mert ezentul a fölvevett
hőenergia nem a hőmérséklet emelésére, hanem
halmazállapot-változásra használódik fel. Más-
ként áll azonban a dolog akkor, ha a vizet zárt,
de nem egészen megtöltött, erős falu kazánban
melegítjük. Ekkor a fejlődő gőzök nem távoz-
hatnak el a zárt térből s így a víz felületére
ható nyomás folytonosan növekedik. Ennek
viszont a forráspont emelkedése lesz a követ-
kezménye, mert nyilvánvaló, hogy a víznek
most több hőenergiát kell fölvennie, ha azt
akarjuk, hogy a fejlődő gőzök le tudják küzdeni
a víz felületére ható nyomást. Ha a kazán alatt
még tovább tüzelünk, akkor a halmazállapot-
változás is tovább folyik, vagyis egyre több és
több gőz fejlődik, de ezzel együtt egyre jobban
növekszik a gőzök nyomása s egyre emelkedik
a nagy nyomás alatt álló víznek hőmérséklete is.
Az összefüggést a nyomás és a hőmérséklet közt
kísérleti uton állapították meg, s a következő
táblázatban foglalták össze:

A gőz nyomása kg/cm ²	A gőz hőfoka = a víz forráspontja
1 atm.	100.0 C°
2 „	119.6 „
3 „	132.8 „
4 „	142.8 „
5 „	151.9 „
6 „	157.9 „
7 „	164.0 „
8 „	169.5 „

kg/cm ²	forráspontja
9 atm.	174.4 C°
10 „	178.9 „
11 „	183.1 „
stb.	stb.

A tűznélküli lokomotiv működése már most
a következő: A kazánt, mely egyszerű, nagy-
méretű henger, keresztirányban átluggatott
választófalakkal merevítve, a homlokfalon levő
töltőcsapon át körülbelül ötödöd részéig meg-
töltik nagy (10—16 atm.) nyomás alatt álló
tulhevitett vízzel. Világos, hogy a töltőcsap
elzárása után a kazán zárt térnek tekinthető,
melynek felső részében a gőz, alatta pedig a
tulhevitett víz foglal helyet. Ha a víz hőfoka
például 183.1 C° volt, akkor a kazánban ural-
kodó nyomás a táblázat adatai szerint kereken
11 légköri nyomással egyenlő. Ha most ezt a
különböző lokomotivot elindítjuk, akkor a gőztérből
a hengerbe magy a gőz s ennek következtében
a nyomás csökkenni kezd. Tegyük föl, hogy
tolatás közben a nyomás 11 légköri nyomásról
10-re csökkent, akkor a 183.1 C°-os víz heves
forrásba jön, mert a táblázat adatai szerint 10
légköri nyomásnál 178.9 C° a forráspontja, s így
a 183.1—178.9 = 4.2 C° hőfölség halmazállapot
létesítésére használódik el. Ha már most a gőz-
fogyasztást oly módon szabályozzuk, hogy a
gőznyomás a kazánban igen lassan csökkenjen,
akkor a kazánban levő tulhevitett víz állandóan
forrásban lesz, illetve hőfölségét újabb gőz-
mennyiség termelésére fordítja, miközben hő-
energiája s ezzel együtt a hőmérséklete is foko-
zatosan csökken. A tulhevitett vízből termelt
gőzzel 70 lóerőt lehet kifejtetni s egyszeri töltés
után a különböző terhelések szerint a tűznélküli
gőzlokomotiv 3—9 óra hosszat lehet szolgálatban.

* A belügyminiszter az Országos Szövetség
abbeli határozatát, hogy az V., X., XV., XX.,
XXV. és XXX. szolgálati évért járókon kívül
XXXV. és XL. éves szolgálati érdemeket
is alapított, tudomásul vette. Legyen itt meg-
említve, hogy a régi érdemeket, míg a készlet
tart, — az arra jogosult tagjaik számára
igénylő testületek — egyelőre még a régi ár-
ban kaphatják. Az új érdemek azonban, ha
egyáltalában akadnak majd arra reflektálók,
aligha fognak valami nagy kelendőségnek ör-
vendeni, mert a XXXV. éves érem ára (szalag
és tok nélkül) már is 25 korona, a XL. éves
éremé meg 30 korona. Ezentul azonban minden
valószínűség szerint legalább is még egyszer
annyiba fognak azok kerülni.

* Reform a kazánvizsgálatok körül. A keres-
kedelemügyi miniszter legközelebb rendeletet
fog kibocsátani, amelyben a kazánvizs-
gálatra vonatkozóan újításokat léptet életbe.
A reformnak legfontosabb része ugyanis az,
amely az összes magyarországi kazánok köte-
lező vizsgálatát a Kazánvizsgálók Országos
Egyesületére ruházza át és ezzel a rendkívül
tulterhelt iparfelügyelőket nagy mértékben teher-
mentesíti. A szóbanlévő intézkedés további célja,
hogy a vizsgálatok ne csupán közbiztonsági
szempontokból ejtessenek meg, hanem az egyesü-
let, illetve ennek közgei arra is törekedjenek,
hogy a kazántulajdonosokat is m e r t e s s é k
meg az üzemi újításokkal s modern be-
rendezésekkel, sőt lássák el az idevágó szak-
tanácsokkal is. A rendelet egyébként kül-
földi mintára bizonyos egységes normatívumokat
fog megállapítani a kazánok anyagára és szer-
kezetére stb. vonatkozóan.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Sopron vármegyéből.

Mielőtt még Sopront is eligényelné tőlünk kedves szomszédjaink valamelyike, emlékezzünk meg röviden e vármegyei szövetség elnöksége által, az 1918. június 30-ig terjedő működéséről szóló s a XXXIII-ik évi rendes közgyűlés elé terjesztett jelentésről.

A szövetség bevétele, mely az előző évben 4834 K volt 4481 koronával irányoztatott alá. Ebből pénztármaradványként szerepel 1537 K, a befolyó tagdíjakból várható 2544 K, a törvényhatóság évi segélye 300 K és szakkönyvek eladása is hoz 100 K-t. A Rösch Frigyesféle alap vagyona ez idő szerint 1338 K 45 fillért tesz ki.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő (Szabó Gyula), az I. foku tűzrendészeti hatóságok erőteljes támogatása mellett, június és július havában a járások központjain (7 helyen) egy-egy napos tanfolyamot tartott, elméleti és gyakorlati oktatással. A 7 napon együttevén 129 község 742 tűzoltóval vett részt. Legtöbben jelentkeztek Sopronban (26 község 136 tűzoltóval), azután következik a kapuvári járás (19 község 134 tűzoltóval), harmadik hely illeti meg a büki járást (18 község 117 tűzoltóval), negyedik Kismarton (19 község 102 tűzoltóval), ötödik Felsőpulya (20 község 93 tűzoltóval), hatodik Csorna (13 község 93 tűzoltóval) s utolsó helyen következik Nagymarton (14 község 73 tűzoltóval). Ez a nagymartoni járás az egyedüli, mely állítólag el akar szakadni Magyarországtól. A járás szolgabírája dr. Kollwenz Ödön. Nagymarton egyébként arról is híres, hogy külön izraelita tűzoltótestülete is van, melynek Mayer Simon a parancsnoka.

A járási tűzrendészeti felügyelők közül Lovranits György a csepregi járás II. kerületének felügyelője jelenti:

„A szolgabírói hivatal távirati felhívására megelőző tűzrendészeti szempontból szemlét tartottam a büki, bóci, domonyai, csernelházi, pórládonyi, berekaljai, kisperezdai, répcejánosfai, répcesáfordi és répceszemerei (mind csupa Ausztriának való) községi malmokat (mert jó magyar lisztet őrölnek). Ahol nem találtam vizes tartályt és vödört, ott azonnal elrendeltem azoknak készenlétbe helyezését; az I. és II. emeleten, illetve a padlásokon, ahol villanyvilágítás nem volt, csak biztonsági (burkolt) lámpát használhatnak a malomban. Olyan örlőműveknél, melyek 350 percenkénti fordulónál többet végeznek, ha nem körkenésű csapágiban forognak — önolajozó használatát rendelttem el. A malomban a dohányzást megtiltottam; a téli fagy beálltával a fa kerékházakban az eddig gyakorlatban volt szabad tűzrakást eltiltottam — csak vaskályhával fűthetnek. Tűzveszélyes faszijkorongot sehol sem találtam. A reggeli strázsa átadásánál kötelezővé tettem a csapágycsúcs olajozását megtiltást, úgy azok felülvizsgálása jelentését, illetve beírását, melyek időről-időre ellenőriztetnek.

sor alá nem kerülő és a már szemlére sem kerülő lakosok tömörülésével alakította meg a tűzoltóságot. Ugyane járás 2-ik kerületéből jelenti Véghelyi János felügyelő: „A tűzoltók legnagyobb része hadba vonult, de pótolva lettek a fiatalabb 16—17 éves és öregebb korúakkal, akik általában oly kiképzésben részesültek, amely nagyjában megfelel a tűzrendészeti követelményeknek s megnyugtatólag hat a lakosságra is, hogy a tűzoltószerek nem maradtak kezelők nélkül.”

A felsőpulyai járás egyik kerületében Körmeny János jelentése szerint a tűzrendészet siralmas helyzetben van. Nagy a közömbösség, nemtörődomség; néhol tűzoltó testület nélkül áll a község. Mindez pedig a tűzrendészeti felügyelők változására és az ellenőrzés hiányára vezethető vissza. Ő maga mint ugyane járás másik kerületének felügyelője, a nagy távolságok miatt nem tarthatott az árván maradt kerületben is szemléket, már csak azért sem, mivel fuvart kapni lehetetlenség volt. Saját kerületében dicséri az otthon maradt öregeket, akik a hadba szolgált fiatalok helyett szívesen sorakoztak a tűzoltók táborába.

A kapuvári járás két kerülete is egy tűzrendészeti felügyelőnek a nyakába szakadt, aki szerint „a háboru előtti boldog időben öröm volt a szemléket foganosítani, — amikor látunk ügybuzgalmat, tette készséget, nemes versenyt, — amely a tűzoltás mesteriségében, annak fejlesztésében oly sok szép eredményt ért el. Közintézményeink között a világháboru legnagyobb visszaesést talán a tűzoltóság terén eredményezte, — mert mindig az volt a főtörekvésünk, hogy fegyelmezett, katonaviselt emberekből álljanak csapatunk. Ennek következménye aztán az lett, hogy a lelkesedés tüztől áthatott erős akarattal, társadalmi uton létesített tűzoltó intézmény a mozgósítás első napján a múlté lett. Ma pedig az a kérdés mered elénk, hogy a tűzoltóság ujjászervezését minő alapokra fektessük? Mert az bizonyos, hogy helyzetünk sokkal nehezebb lesz, mint mikor a tűzoltó intézmény zsenge korát élte, — azt neveltük, fejlesztettük. Ennek a kornak eszközei, elfakult feltételek, a buzgóság és lelkesedés idejét multá. Ma a tűzoltóságot egyedül és kizárólag egy erélyes tűzrendési törvény alapján lehet csak újra szervezni. Ennek hiányában évtizedek lelkes munkája is csak meddő erőlködés volt.”

* A Tolnamegyei Tűzoltó Szövetség megbízottja, Mauthner Gyula jelenti, hogy a vármegye tűzoltóit felhívta csatlakozásra, illetve a helységenként megszervezett polgárőrség tagjai sorába való belépésre — tűzvédelmi szolgálat céljából.

* A pozsonyvármegyei szövetség Veres Samu alispán elnöke alatt a nagyszombati önkéntes tűzoltótestület 50-éves fennállásának jubileuma alkalmából, szeptember 22-én, e városhoz tartotta meg évi rendes közgyűlését.

Tartalom: A béke jogyében. — Dr. Vass János államtitkár. Tanfolyamok. — A kéményseprés mint közüzem. — Műszaki mentés. Irta: Dr. — Hivatalos rész: Garami Ernő kereskedelemügyi miniszter és Dr. Vass János államtitkár köszönő levele. — Egy régi rendelet 1788-ból. Közli Bartha Gergely. — Az oltóvíznek hányadrésze hasznosítható. Irta: Nagy Sándor. — A tűz mint vallató, fenyítő és kivégzési eszköz. Irta: Ku hárszky László. — Hadfölszerelési tárgyak. — Táblázat Nagy Sándor cikkéhez. — Szabó Péter Pál levele a Szerkesztőhöz. — A széna öngyulladásának magyarázata. — Gőzlokomotív tűz nélkül. Irta: R. — A 35 és 40 éves szolgálati érdemet a belügyminiszter tudomásul vette. — Reform a kazánvizsgálatok körül. — Szövetségeink köréből: Sopron, Tolna és Pozsony vármegyékből. — Különbfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Védnökünknek, Habsburg-Lotharingiai Józsefnek**, ki legintimebb családi körben, november hó folyamán, azzal ülte meg ezüstlakodalmát, hogy katonai nyugdíjlelményeiről lemondott, a népkormány mérvadó vezetőinek egy része felajánlotta a köztársaság elnökségét. A mi volt József főhercegünk azonban egyszerű udvariassági aktusnak tekintette a megtiszteltetést, de nem vette komolyan. Nem is lett volna rokonszenves, ha a magyar köztársaság elnöki székébe elsőnek a távozó dinasztia egyik tagja kerül. „III. Napoleon szintén mint a francia köztársaság elnöke kezdte, hogy azután maga fojtja meg a köztársaságot”, mondanák némelyek, ámbár nem lenne igazuk. A Habsburgok magyarrá lett éga képviselőjének nincs szüksége ilyen államesinyre. Honvédeinknek imádott atyja (mert ez a címe megmarad) meg fogja érni, hogy amikor a jóhiszemű, de csak a szó, a meggyőzés erejére támaszkodó vezetők minden önzetlen buzgólkodása dacára ismét lángbaborul körülöttünk a világ, kérve kéri majdan, hogy legyen újra a mi — atyánk.

— **Elnökünk házában** (azelőtt kastélynak mondtuk) december hó folyamán 11 sparyol-megbetegedés fordult elő úgy, hogy az elnök, nehogy elhurcolja a Szövetség irodájába az evidenten ragályos bajt, kénytelen volt távolmaradni Budapesttől. Ez okból a karácsony táján tartatni szokott elnökségi ülés is elmaradt az idén.

— **Alelnökünket** abból az alkalomból, hogy társadalmi sokoldalú tevékenységének és szinte kiapadhatatlan áldozatkészségének egyik kulturalkötés területén, a veszprémi színházban, mellszobrát leleplezték, az Országos Tűzoltó Szövetség is üdvözölte. Az átirat egyik passzusa szerint „nemzeti művelődésről és haladásról beszél ez a szobor, amelynek márványalakja a köz javát célzó fáradhatatlan munka himnuszát sugározza.”

— **Széchényi Ödön** basát, Országos Szövetségünk első (1870—1875) elnökét, nyolc év a n adik születésnapja és tűzoltói működésének 50-éves jubileuma alkalmából ünnepies ovációban kívánta elnökségünk részesíteni. Az ünneplés módozatainak megállapítására kiküldött bizottság azonban, tekintettel arra, hogy a mostani idők minden másra inkább alkalmasak, mint egy széleskörű s az ünneplendőhöz méltó ovációnak a rendezésére, úgy határozott, hogy a jubileum megtartását ezuttal nem javasolja.

— **Gróf Széchényi Béla**, volt koronaőr, a legnagyobb magyar elsőszülött fia, 83 éves

intézmény fejlődését állandóan élénk érdeklődéssel kísérte s az 1870-es évek elején hathatós erkölcsi és anyagi támogatásban is részesítette.

— **Blasnek Hugó és Ausch W. Rezső** bajtársak, kik a háboru egész tartamának végigszenvéde után mindketten mint kapitányok tértek vissza a frontról, szolgálatukat a fővárosi hivatásos tűzoltóságnál, előbbi minőségükben, újra megkezdtek.

— **Kisvárdai Szokoly Ignác**, Pápa város volt rendőrfőkapitánya, a pápai önk. tűzoltótestület örökös tiszteletbeli parancsnoka, november hó 14-én, 66 éves korában elhalálozott. Az elhunytban egy érdemekben igen gazdag bajtárs kötözött el jobb hazába. Irodalmi téren is működött, amennyiben 1878—1884-ig a „Tűzoltó Közlöny“-nek, meg a „Magyar Tűzoltó“ című szaklapnak is munkatársa, sőt 1884—1886-ig a Kósa Gusztávval együtt kiadott „Önkéntes Tűzoltó“-nak társszerkesztője is volt. 1902—1905-ig terjedő ciklusban pedig az egri nagygyűlés bizalmából az Országos Szövetség elnökségének a tagjai sorába is tartozott.

— **Nemes Flóriánnak**, Párkány község bírájának, az ottani önkéntes tűzoltóság alparancsnokának, aki egy Budapest felé haladó személyvonat kigyulladását megakadályozta, illetőleg gyors közbelépésével a keletkezőfélben levő tűz elfojtását lehetővé tette, az Esztergom vármegyében főispáni teendővel megbízott kormánybiztos utján, a belügyminiszter elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Adomány.** A csepeli lőszergyár önkéntes tűzoltó testülete 500 koronát adományozott a „Tűzoltó Otthon“ alapjának. Köszönet érte.

— **Laquer Sándor** volt tanfolyamhallgatónak az Iparművészeti Múzeum karácsonyi kiállításán az általa franciaországi internáltságának idején készített csontfaragványai is láthatók voltak.

— **A Kassa—oderbergi vasut** ruttkai főműhely tűzoltóságának parancsnoka, Erőss János, azzal a kérelemmel fordult az Országos Szövetséghez, hogy ez a „Gyakorlati szabályzat“ diapozitív lemezeit szemléltető oktatás céljaira adná kölcsön. Az ottani Uránia-Egyesület mozgépjével ugyanis vászonra akarta vetíteni a szerelés egyes fázisainak lemezeken rögzített álló képeit. Erőss szándéka igen dicséretes, mert alig tért vissza a haretérről, máris a legénység téli oktatására gondolt; kérdés azonban, nem szenved-e szép szándéka hajótörést a csehok inváziójának következtében?

— **Sulyos szerencsétlenség egy zárdában.** A medgyesi ferencrendi zárdában a villamfejlesztő dinamót hajtó földgázvezeték felrobbant. A robbanás következtében a gépház beomlott, a zárdai folyosó hatalmas boltívei beszakadtak. Egy olasz hadifoglyot, aki a robbanás időpontjában a gépházban tartózkodott, maga alá temetett. Három szerzetest a robbanás ereje a folyosóra dobott. A robbanás színhelyén megjelent katonaság és tűzoltóság a törmelékek alól három orosz foglyot és három ferencrendi szerzetest huzott ki életveszélyes zuzódásokkal és égési sebekkel.

— **Petroleum-pótlék.** Egy finnlandi olyan világító folyadékot talált fel, melynek világító ereje nagyobb a petroleoménál, melyet így helyettesíteni, pótolni képes. Amellett állítólag kevésbé tűzveszélyes folyadék s egy liter belőle annyiba kerül, mint amennyi a petroleum ára volt háboru előtt. Finnország kormánya az új találmány szabadalmát, az állam részére megvásárolta.

— Szoboticán, melyet mielőtt a szerbek be nem sétáltak, úgy hívtunk, hogy: Szabadka, az önkéntes tűzoltó testület által fenntartott mentő-intézmény a háboru vége felé szintén kritikus viszonyok közé került. A mentők, aránytalanul kicsi illetményükből a háboru okozta rettentő drágaságban képtelenek voltak megélni, a testület pedig megromlott anyagi körülményei miatt nem tudta emelni a fizetésüket. A város azonban, mely eleinte hallani sem akart a megszorult intézmény anyagi helyzetének a javításáról, végre belátta, hogy szűkmarkuságával csak magának árt s az utolsó pillanatban, mikor már a mentők meg akartak válni állásuktól, elhatározta, hogy átveszi és beosztja őket a hivatásos tűzoltóság tagjai sorába, amivel valamikéval jobb fizetés és nyugdíj jogosultság jár. Egyelőre tehát Szabadka mentőintézménye nem szűnt meg, hanem a tűzoltóság keretében tovább működik. Mint hallatszik, a fővárosi tanácsnál is fölmerült az eszme, mely a budapesti mentőegyesületet városi intézménnyé szándékozik átformálni.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. A. Párisi Nagy Áruház égésénél, mely 59 órai egyfolytában való működést vett igénybe, a felváltásra kirendelt őrségeket nem számítva, 17 szerrel 75 ember lépett akcióba. Sérülést szenvedtek: Pillér István és Semperger József őrmesterek; Budai István, Sarák Mihály és Tóth József csővezetők; továbbá Szilágyi István, Csider István, Kiss István, Madgyessy István.

Zajecsek József tűzoltók, valamint Tóth István önkéntes tűzoltó.

Cs. Kovács Sebestyén Gyulának, a IV-ik (közigazgatási) szakosztály jegyzőjének meghívója „meghalt” jelzéssel érkezett vissza Kaposvárról.

P. A tank, mely az amerikai segítségen és a blokádok kivül eldöntője lett a világháboru sorsának, hat év előtti találmány. Burstin volt cs. és kir. főhadnagy adta először pontos leírását úgy ennek, mint a motorlővegnek, amely épp úgy két végtelen acél-szalagon fut, mint a tank.

P. Kiküszöbölni, legyilkolni a kényelmetlen versenyfárst s kiszípolozni mások tudását, igyekvését, munkakedvét — ez az angol ideál, ennél fogva szörnyű, de reális hadicél is.

B. Háromféle államforma van; mind a három ki van próbálva. Egyik a monarchikus forma, mely alkotmány nélkül zsarnoksággá lesz. Másik a nemesség uralma, ez viszont oligarchiává szokott fajulni, mely pártokra, felekezetekre szaggatja az országot. A harmadik a köztársasági, amelynek fattyuhajtása a demagógia. S amíg most köröskörül, velünk együtt, nyakra-főre alakulnak a köztársaságok, hogy lefelé nivellálásukkal süllyedés okává legyenek majd: addig az angol megmarad a maga tökéletes alkotmányosságával körülbástyázott királysága mellett, amely fölfelé nivellálván, a fokozatos tökéletesedést szolgálja. A magyar is megmaradhatott volna, Ausztriától különválva, a maga 900 éves kormányformája mellett. Az idők folyása azonban — sajnos — úgy hozza magával, hogy ezt most előbb, 50—100 keserves éven át, saját kárunkon kell kitapasztalni. De hát mi 50 év egy nemzet életében; a török uralom, mely alatt az a 8 vármegye képviselte a magyar királyságot, amelyre most a csehek formálnak igényt, 150 esztendőig tartott s mégis kihevertük.

A kiadólévatal főnöke: **Kuhárszky László** titkár.

Beszerezési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korpónai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,

— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.

Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

Walszer Ferenc

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.

MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.